

Ji bo Azadiya Netewa Kurd û Serbixwebûna Kurdistanê
Kurdistan'ın Bağımsızlığı ve Kürt Ulusunun Özgürlüğü İçin

WEŞANA
NAWENDÎ YA
PARTÎYA
RÎZGARÎYA
KURDÎSTAN

rîzgari

Bijî Têkosîna Rizgariya Netewî û Cîvakiya Kurdistan
Yaşasın Kürdistan'ın Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi

KÛRDÎSTAN
KURTULUŞ
PARTÎSÎ
MERKEZ
YAYIN ORGANÎ

MARKSÎST ÖĞRETÎ, SSCB PRATÎĞÎ, "YENÎDEN YAPILANMA" üzerine...
(Teorik/İdeolojik saptamalar - program eleştirisi)
(VII, VIII ve IX. bölümler)

www.netewe.com

WEŞANÊ QEDROYE ,BE DRAF TE BELAVKÎRÎN/KADRO YAYINI ,PARASIZ DAĞITILIR.

rızgari

PARTIYA RIZGARIYA KURDISTAN
KURDISTAN KURTULUŞ PARTİSİ
(rızgari)

WEŞANÊ NAWENDÎ
MERKEZ YAYIN ORGANI

Cotan-Nisan/1991

Hejmar-Sayı:26

Navnîşana Pêwendîyên Navnetewî/

Uluslararası İlişki Adresi:

Post Box :105 / 4019 BASEL
SCHWEİZ

BU SAYIDA/DİVÎ HEJMARIDA:

- *Başyazı. (sh:7 - 32)
- *Dil ve Kültür ile UKKTH arasındaki ilişki. (sh:33 - 51)
- *Siyasi Değerlendirme. (sh:52 - 74)
- *MARKSİST ÖĞRETİ,SSCB PRATIĞI ve YENİDEN YAPILANMA...-VII/VIII ve IX.bölümler, yazının sonu- (sh:75 - 122)
- *Araştırma - İnceleme. (sh:123 - 133)
- *İ.BEŞİKÇİ'NİN YENİ TEZLERİ ÜZERİNE. (sh:135 - 189)
 - İ.Beşikçi'nin Mektubu. (sh:137 - 138)
 - IV- Mektup. A.Fewzî. (sh:139 - 146)
 - V- Beşikçi'nin Yeni Tezlerinin İrde lenmesi. R.Ciwan/Y.Yezdîn/Ş.Şîyar. (sh:147 - 189)

PARTİ BİLDİRİLERİ... (sh:191 - 206)

CEZAEVİ MEKTUPLARI. (sh:207 - 215)

-Aydın Cezaevi. (sh:209 - 213)

-Mesaj. (sh:214 - 215)

www.netewe.com

* başyazı *

ÜLKEMİZ Ülkemiz son 12 yıldır Sıkıyönetim ve Olağanüstü Hal uygulamaları ile yönetilmeye çalışılıyor. Sıkıyönetim ve Olağanüstü Hal, ülkemizin sömürge **statüsü** üzerinde yükselen siyasal şiddetin yeni hukuksal biçimlerini ifade ediyor. Bu uygulamalar olmasaydı da ülkemizin statüsü sömürge olduğu için, özünde fazla birşey değişmiş olmayacaktı.

HUKUKÇULARINI

BEKLEYEN GÖREV

ve

SORUMLULUKLAR. Kürdistan üzerindeki **sömürge statüsü** aslında "hukukileştirilmiş" de değildir. Yasalar, adını koymaksızın, tanımını yapmaksızın Kürdistan'daki sömürgeci siyasetin dayanaklarını oluşturmuştur. Bu durum, uygulamalardaki şiddeti daha da azdırmaya yarayan siyasal-hukuksal bir kurnazlıktır.

**Kürdistan'daki
sömürgeci terör
üç saç ayağı'na
dayanır.**

-Sermaye-mal ihracı,ülkemiz zenginliklerinin yağması,ucuz işgücü deposu olarak ekonomik sömürü bir yanda;

-Jandarma,Özel Tim, asker, korucu, kısaca bütün militarist şiddeti öbür yanda;

-İdam sehpasının üçüncü ayağı olarak da; yasalarla, mahkemelerle uygulanan şiddet..

Bu üç ayaklı idam sehpasında, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi i pe çekilerek boğulmak istenir..

Mazlum bir ulus, elindeki bütün araç ve gereçlerle bu şiddete karşı direnmek, mücadele etmek zorundadır. Bu onun hem hakkı,hem de ödevidir. Sömürgeciliğin, siyasal-militarist şiddetine karşı kendimizi savunmak kadar; onun üst-yapı biçimlenmesi olan hukuksal aygıtlarına ya da kısaca "y a r g ı ş i d d e t i n e" de aynı bilinçle karşı konulması gerekir. Çünkü,her ne kadar üç vektör olarak tanımlasak da bunların iç-içe geçerek organize oldukları açıktır.

Kürdistan'da yargı "Adalet dağıtma" amacına değil,Kürt Ulusu'nu sisteme uydurma,terbiye etme amacına yöneliktir. Yargı'nın uzmanlaşmış kurumları ulusal bilinci kırmaya çalışan, ulusal demokratik mücadeleyi ezmeye yönelik bir ceza siyaseti izlemektedirler..

Yalnızca Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri ve DGM'ler de değil (geçmişte İstiklâl Mahkemeleri'nde),Kürdistan'daki hemen bütün

davaların siyasi nitelikli olduklarını kabul etmek gerekir. Çünkü,hukuk siyasetin bir ögesi olarak işlev görmektedir. Bir arazi anlaşmazlığından tutun da, aşiretler arası bir kan davasına kadar TC mahkemelerinin yürüttüğü davalarda bu siyasi tavrı görmek, ceza siyasetini saptamak mümkündür. "Devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümler" bölümünde ele alınması da, yargı'nın bütünlüklü tavrı,devletin ceza siyaseti,Kürt insanına karşı vahşi aslan terbiyecisi olmaktır. Onları "medenileştirme" adına, yasal otoriteye boyun eğdirme,kendi varlıklarını temin etme olarak somutlaşır.

Bütün yargı süreçlerinin Türkçe üzerine kurulu olması bile, başlı başına bir ezme,yoketme eylemidir.

Bir insanın düşünme,kendini ifade etme aracı olan ana dilinden başka bir dille yargılanmaya çalışılması, o insanı daha o andan itibaren "**suçluluk**" psikolojisine sokar.. Düşünme ve ifade aracına hükmedilen insanın kendini savunması, kendini o yargı süreci içinde bir öge olarak görmesi olanaksızdır. Onun için,ister davalı, ister davacı olarak yargıya ayağı düşen Kürt insanı, kendini peşin olarak "**suçlu**" görmeye başlar. Hele, dava "kamu davası" ise; Kürt, bu davada kesinlikle "**suçlu**"dur. Orada Kürtler için adalet olmadığı bilinir.. Savcıların,yargıçların tavrı "vahşi,dil bilmez,bu ilkel insanların yola getirmek, medeniyetin kırbacını şaklatarak gözlerini açtırmak" tavrıdır.. Yani, tipik sömürgeci misyoner tavrı..

Kürdistan'daki yargılama "adalet" değil,Kürt toplumunu TC yasaları-

na zorla uydurma işlemi olduğu içindir ki; Kürt insanı sürekli **"sanık"**tır ve yargılama sürecinin dışında durur.

Bunun içindir ki, devletin **"hukuksal zoru"**nu temsil eden mahkemelerle Kürt Ulusu arasında bir **"aracılık"** kurumu olarak **"kasaba avukatlığı"** Kürdistan'da toplumsal bir statü kazanmıştır. Bu bir anlamda kazanç kaynağı olduğu kadar, kendileri adına devlet kapısında işlerini takip eden,çözümleyebilen, kendilerini devletle yüzyüze kalmaktan koruyan araçlar olarak avukatlar, Kürt köylüsü tarafından çok daha önemli bir yere konulmuşlardır.

Doğrudan siyasal nitelikli davalar ve şehir merkezlerinde ise,hukukçularımız kaçınılmaz olarak siyasal aktivitenin merkezinde yer alırlar. Buna rağmen, Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri ve DGM'lerde ise, avukatlık kurumu yargılama sürecinin dışına itilerek,formalite öğeler haline getirilmiştir. Bu yargılamaların tarihçesi savunma tarafından otomatik olarak dışlandığının kanıtını verir.

12 Eylül'de Diyarbakır Askeri Mahkemeleri'nde **savunma** tarafı olarak avukatlar,yargılanmalardan dışlanmış, işlevsizleştirilmişlerdi. Onlara **"tutuksuz sanıklar"** ya da **"sanıkların suç ortakları"** muamelesi yapılmıştı, yapılmaya da devam ediyor. Avukatlar hangi davaya girmişlerse,o örgütün üyesi ya da sempatizanı, suçluların koruyucusu olarak görülmüş, ama, bazı uluslararası hukuk normlarına uymak adına onlara tahammül edilmiştir.

Mahkeme Salonlarındaki bu uygulama, hayatın diğer alanlarındaki siyasal şiddetle de pekiştirildi. Avukatlar soruşturmalara, işkencelere alındılar. Haklarında davalar açılarak gözdağı verilmeye çalışıldı. Birçoğu tutuklanarak ağır cezalara çarptırıldılar.. Cezaevlerine ziyarete gittiklerinde müvekkillerinin gözleri önünde dövüldüler. Tehdit ya da şantajla şehri terketmeye ya da siyasi davalardan uzak durmaya zorlandılar. Dosyalar kendilerinden kaçırıldı. Devamlı takip ve gözaltı uygulandı. Kısaca, itilip kakılan, görevini yapamayan, sadece duruşma günü geldiğinde kendilerine ayrılan bölümlerde uslu uslu oturarak "müvekkillerinin tahliyesini" talep eden yargılama figuranları olmaları istendi. "Bağımsız yargı" fotoğrafının iyi çıkabilmesi için oralarda birinin "avukat" olarak oturması gerektiği için, varlıklarına katlanıldı.. Yargıyla işbirliği yapan kimi avukatlar ise, ödüllendirildi, desteklendiler. Örneğin, rüşvette aracılık yapmak; sanıkları itirafa, pişmanlığa çekmek, polisle işbirliği yapmak gibi düzeylere bulaşanlar, Sıkıyönetim Komutanlıkları'nca sanık ailelerine lanse edilir oldular.

Sonuç olarak, çıplak gerçek şudur ki; Sıkıyönetim yargılamalarında avukatlık kurumu işletilmemiş, etkileyici bir rol oynayamamıştır. Bunu kabul ederek işe başlamak gerekir.

Çünkü, Türk Hukuk Sistemi bir bütün olarak **savunma** kurumunu dışlamaktadır. Savunma tarafı olan avukatlar ne kadar bu alanın içinde durmaya çalışırlarsa çalışsınlar bir anlam ifade etmiyor. Bu

alanın içinde kalarak Kürdistan'da siyasal savunma yapmak da mümkün değil.. Çünkü, Türk Hukuk Sistemi'nin Kürdistan'daki varlığı kendimizi içinde göreceğimiz bağımsız bir alan değildir. Tersine,o, sömürge statüsünü koruyan bir yasal düzenleme ve kurumlar sistematığıdır.. Ülkemiz hukukçuları bu yargı mekanizması ve hukuk sistemi içinde kalarak ne kadar savunma yapmaya çalışırlarsa çalışsınlar, bu gerçek anlamda bir **savunma** olmaz.

Bundandır ki,avukatlarımız ilk iş olarak bu sistemin dışına çıkarak, kendilerine temel alacakları hukuk normlarıyla kendi savunma kurumlarını oluşturmak durumundadırlar. Türk Hukuk Sistemi nin de tıpkı **siyasal ve askeri şiddet** gibi ,onun bir ögesi olarak karşı alınması zorunludur.

Türk Hukuk Sistemi ile Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi uzlaşmaz bir karşıtlık içindedir. Başta 1924 Lozan Emperyalist Paylaşım Sözleşmesi olmak üzere,TC Anayasaları,Ceza Yasaları ve bir bütün olarak sistemi oluşturan diğer hukuk mevzuatı, Kürt Ulusu'nun varlığını,ulusal demokratik haklarını inkar eden; Kürdistan'ın işgal,ilhak ve sömürge statüsünü koruyan; Kemalizm'in ırkçı,asimilasyoncu ve imhacı eylemlerine yasal korunaklar hazırlayan metinlerdir. Türk Hukuk Sistemi, emperyalist-kapitalizm'in Türkiye'deki üst yapı biçimlenmesinin kurallarını,normlarını ifade eder.

**Kürdistan Ulusal
Kurtuluş Mücadelesi'nin
meşruiyet temeli
siyasal savunma
düzeyinin eksenidir :
Kürt Ulusu'nun
Kendi Geleceğini
Kendisinin Belirlemesi
Hakkı..**

TC Parlamentoları bu hukuk sistemi için içinde Kürdistan için döneme özgü özel yasalar da yürürlüğe sokmuşlardır: 1925 tarihli "**Takrir Sükûn**" ve "**İstiklâl Mahkemeleri**" Yasaları; "**Mecbur-i İskân**" Yasası; "**Tunceli Kanunu**", **Anadili yasaklayan** düzenlemeler; **Sıkıyönetim Kanunu**, "**Olağanüstü Hal**" Yasası, "**Bölge Valiliği**", **Köy Korucuları Hakkında**" Yasalar ve en son olarak "**SS**" olarak adlandırılan "**Kanun Hümnündeki Kararnameler**" vb..

Bunlar tümüyle Kürdistan'ın sömürgeleştirilmesi ve ulusal uyanışın kırılıp sindirilmesi için hazırlanmışlardır. Basın Yasası'nda, Dernekler Yasası'nda, Siyasal Partiler Yasası'nda akla gelebilecek her türlü yasal düzenlemede Kürdistan'daki siyasal zorbalığa yasal korunaklar bulmak mümkündür. Bu diziyi medeni hukuk'tan ticarete; sanayii teşvik, istihdam, personel alımı vb..'ye kadar her alana uzatabiliriz.

Şimdi düşünelim: bu hukuksal düzenlemelere, Türk Ceza Yasası'na göre kendimizi bu yapının içinde görerek savunma yapmak mümkün müdür ?

Yargıçlarla, savcılarla, Kürdistanlı avukatların katılımları, TC yasalarının daha iyi korunması, daha tutarlı yorumlanması noktasında olabilir mi ?

Olamaz, olmamalıdır da..

TC yasalarının, hukuk mevzuatının Kürdistan üzerindeki meşruiyetini

kabullenerek yapılan savunma, aslında sistemin kendisini üretmeye devam eder. Yargı şiddetinin meşruluğu kabul edilmiş olur. Oysa, Kürdistan üzerindeki militarist şiddet ne kadar gayrı-meşru ise, yargı şiddeti de aynı derecede gayrı-meşru'dur. Bizim hukukçularımızın mantığı **"şeriatın kestiği parmak acımaz"** değildir. Çünkü, Kürdistan'da şeriat,kölelik fermanıdır. Katliam fermanıdır. Sömürge yasalarına uyuyor olmak, Kürt insanı için bir erdem,bir onur değildir. TC yasalarına göre "iyi vatandaş" sömürge sisteminin kendine biçtiği deli gömleğini giymek demektir.

Kürdistanlı avukatlar hukuk mevzuatının daha adil uygulanması için savcılarla,yargıçlarla yarıştıklarında savunmanın ipini kendi elleriyle çekmiş olurlar.

Söz gelimi, herhangi bir hukukçu,iddia edilen bir suçun "Anayasa'ya aykırılığı"nı öne sürerek siyasi savunma yaptığı zaman; gerçekte, "Türk milliyetçiliğinden hız ve ilham alan", "bütün vatandaşlarını Türk sayan","devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü temel almış" TC Anayasaları'nın meşruluğuna sığınmış olur.. Kürt Ulusu'nun varlığını bile daha **dibacesi'**nde inkarla işe başlayan ve onu köle düzeyinde gören bir Anayasa ile, herhangi bir yasanın çelişmesi ya da uyuşması nitelik olarak pek bir anlam ifade edebilir mi ?

Bir hukukçu,savcılığın suçlamalarına karşı mahkemeye ; hüküm

mahkemesinin kararlarına karşı Yargıtay'a ; Yargıtay kararlarına karşı Genel Kurul'un adaletine sığınarak savunma geliştirdiği zaman, sonuç ne olur ? Yargı kurumları ayrı ayrı "adalet" mercileri olarak kabul edilmiş olur. Savunma, yargı kurumlarının siyasal şiddetin bir ögesi olduklarının teşhiri ile işe başlamadıkça, peşinen kendini mahkum etmiş sayılır..

Geçmişten günümüze kadar gözlediğimiz bir takım örnekler var:

Sözgelimi, Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nde herhangi bir davada, "sanıklara işkence yapıldığı ve davanın bu belgelere dayanarak kurulduğu" ortaya konuluyor. Avukatlar savunmalarını bu temelde gerekçelendiriyorlar.. Fakat, mahkeme savcılıkta ve mahkemelerde reddedilmiş olan işkence ürünü ifadeleri temel olarak sanıklara "ceza" yağıdırıyor..

Avukatların savunması bu kez, Yargıtay aşamasında da aynen devam ediyor. Yargıtay da işkence ürünü belgelere dayanarak verilen cezaları onadıktan sonra; aynı tür savunma bu kez, Yargıtay Genel Kurulu'na karşı geliştiriliyor. Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri ve Askeri Yargıtay'daki yüzlerce, binlerce davada aynı tür savunma yapılmıştır. Burada görülmesi gereken husus şudur: "İşkence sonucu elde edilen zabıtlarla ceza verilemez" türünden bir savunma; aynı mahkemeler önünde yüzlerce kez tekrarlandığı zaman, yararsızdan öte anlamsızdır. Hatta, dramatiktir.. Çünkü, anlaşılmıştır ki, o

mahkeme işkence suçunun koruyucusu, teşvik edicisi ve sanıklara ceza vermek için **"bahane"** üreten bir siyasi kuruldur. Bu anlaşıldığı halde, sanki söylenenleri yerine getirecekmiş gibi, "sanıklara işkence yapılmıştır, bu zabitler geçersizdir" demek, bir anlamda, kendi kendini de aldatmak değilse nedir ?

Orada savunmanın yapacağı şey; yargının, siyasal şiddetin bir ögesi olduğunu ortaya koymak; işkence siyasetini ayakta tutan başlıca kurumun mahkemeler olduğunu ; yargılamanın işkenceye dayandığını ve **"cezanın"** da yine bu amaçla kurulduğunu ortaya koymaktır. Doğrudan mahkemeyi, yargı organlarını hedef almaktır.

Amacımız, işkence konusu üzerinde durmak değildir.Sadece avukatlarımızın sıkıca tutundukları **"işkence"** konusunda bile savunmalarının ne derece aşınmış olduğuna işaret etmektir.

Örneğin ;Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri, DGM ya da diğer yargı organlarındaki siyasi davalarda **"hukuksal savunma"** ve **"siyasi savunma"** diye iki ayrı kategori işletilmektedir. Siyasi savunmadan anlaşılan şey, sanıkların ideolojik bakış açılarını, örgütsel programlarını ve eylem düzeylerini ortaya koyarak savunmalarıdır. Hukuksal savunma ise, yükletilmek istenen **"suç"**u kabul etmeyen mevcut yasalar karşısında **"suçsuzluğu"**nu öne çıkaran bir savunma tavrıdır.

Bu iki kategori içerisinde de avukatlar kendilerini yalnızca **"hukuksal savunma"** ile sınırlandırmış ; **"siyasi savunma"** ise, sanıkların

tercihleri'ne göre savunacakları bir yol olarak bırakılmış bulunuluyor. Oysa, artık hem bu iki savunma düzeyinin , hem de sanıkların arasındaki savunma tutumlarının yeniden tanımlanması önem kazanmaktadır. Çünkü, avukatlarımız ile müvekkilleri arasında böyle bir ayrımın teknik anlamda bile anlamsızlaştığı bir süreçteyiz. "İsteyen sanıklar siyasi savunma yapar, avukatlar da ona hukuki destek verir" görüşü, birbiriyle bağdaşmıyor.. Çünkü, böyle bir savunma düzeyine avukatlar Türk Hukuk Mevzuatı'nın içinde kalarak destek veremezler. Bu iki düzey birbirini dışlıyor.. Avukat, bu savunma düzeyinin ya içinde ya dışında durur. Dışında kalmanın adı, hukuksal savunma olmaz..

KUKM açısından bir savunmanın siyasal olup olmamasını belirleyen şey ; Türk Hukuk Sistemi'nin meşruluğu karşısındaki tavrıdır. Yoksa, salt ideolojik belirlemeler, örgütlerin programatik görüşleri ve eylem düzeyleri siyasal savunmanın ölçütü değildir.. **TC Hukuk Sistemi'nin reddi, teşhiri ve eleştirisi** ile o sistemin dışına çıkılması siyasal savunmanın ayrıacı'dır.. Bu eksen çevresinde her grup ya da kişinin kendi siyasal görüşlerini temellendirmesi ve bakış açısını koyması ise, kendi siyasal niteliğini belirler.. Siyasal savunma ile hukuksal savunma birbirini bütünlemelidir ; ama, bizim savunmamızın hukuksal temeli, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin temelleridir ve **sömürgeci hukukun eleştirisi , teşhiri ve reddi** üzerinde yükselir..

Kuşkusuz, insanların yargı önünde siyasi savunma yapıp yapmamaları kendi somut durumlarına göre karar verecekleri, kendi bilinç ve sorumluluklarıyla ilgili bir şeydir. Ama, "**Siyasi savunma**"nın TC Hukuk mevzuatı'na karşı **KUKM**'nin hukuksal temellerini savunmak olduğu bilincinin geliştirilmesi gerektiğine inanıyoruz.. Aynı şey, avukatlarla müvekkilleri arasındaki ikili savunma tavrına da son verir. Çünkü, gerçek anlamda **siyasi savunma** yapan biri için avukatın "59. maddenin neden uygulanmadığı", "yaş küçüklüğü sorunu", "delillerin yetersizliği" vb.. gibi hukuk tekniğine ilişkin istemlerin belirleyici bir önemi kalmaz. Avukatlık, hukuk tekniğine ilişkin prosedürleri halleden kişiler düzeyinde ele alınamıyacağı için ; yapılacak şey, **KUKM**'nin kendi savunma kurumlarının teorik ve pratik zeminini oluşturmaktır..

KUKM'NİN, YARGI ŞİDDETİNE KARŞI **savunulması**'nda kendi hukuk normları ve kurumlarının oluşturulması için geniş bir tartışmanın yürütülmesi gereklidir. Çünkü, TC Hukuk Sistemi'nin **reddi** "hukuksuzluk" değil, ulusal kurtuluş mücadelesi içinde olan bir ulusun ; haklılığını ve meşruluğunu kendi tarihsel ve toplumsal kaynaklarından alan kendi "**hukuku**"nu savunmasıdır.

Bu kurumlaşmanın eksenini oluşturacak çizgi, **Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı** (Self - Determination) ilkesi'dir..

Kürt Ulusunun Kendi Kaderini Kendisinin Belirlemesi Hakkı, sadece siyasal bir ilke değil, aynı zamanda , Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin genel-geçer hukuksal zeminini de oluşturur.

Kuşkusuz, KUKM'nin tüm hukuksal belirlenimi bununla kalmaz. Bu ilkeyle ilişkilendirilebilecek ya da genel-geçer uluslararası hukuk normları insanlığın tarihsel ve kültürel mirası olan belirlenimler ; yeni bir dünya anlayışına , sınıfsız , sömürsüz bir toplum inşasına dayalı prensipler ; ve nihayet sosyalist ahlak ve ulusumuzun sahip olduğu değerlerle beslenmiş geniş bir düzlemde ele almak gerekiyor bu normları..

-**Kendi Kaderini Tayin İlkesi** ; Kürt Ulusu'nun sömürgeciliğe karşı yürüttüğü, ulusal kurtuluş mücadelesinin ve bu yoldaki bütün diğer barışçıl yöntemlerle beraber **silahlı direnmesi**'nin de meşruiyet temelini oluşturur.

- **Kendi Kaderini Tayin İlkesi** ; Kendi kaderine sahip çıkmanın siyasal bir gereği olan ulusal kurtuluşçu **örgütlenmeler**'in, **cephe** ve **birlikler**'in de meşru temelini verir.

- **Kendi Kaderini Tayin İlkesi** ; Kürt Ulusu'nun **ayrılma** ve **bağımsız devletini kurma** hakkına sahip oluşu ve bunun hukuki sonuçlarını da meşru kılar.

- **Kendi Kaderini Tayin İlkesi** ; TC yasalarının, Kürt Ulusu'nun iradesini bağlayıcı olmayacağı ve bu yasaların uygulanamayacağı

hukuki sonucu'nu verir.

- **Kendi Kaderini Tayin İlkesi** ; TC'nin Kürdistan'daki bütün siyasi, hukuki ve askeri organlarının uyguladığı **şiddet'in** ; **ırkçı, asimilasyoncu, imhacı, sömürgeci** siyasetinin **s u ç** olarak kabul edilmesini gerektirir.

- **Kendi Kaderini Tayin İlkesi** ; TC'nin Kürdistan'daki askeri ve siyasi **varlığını, kazanım , ve yaptırımları'nı, eylemleri'ni** g a y - r ı - m e ş r u kılar.

- **Kendi Kaderini Tayin İlkesi** ; Aynı zamanda **KUKM'nin** ulusal ve uluslararası düzeyde **resmi kişiliği'nin** tanınması ve meşruiyeti'nin de temel dayanaklarından biridir.

Bundandır ki, hukukçularımızın bütün savunmalarını dayandırmaları gereken ana hukuk prensibi "**Kürt Ulusu'nun Kendi Geleceğini Kendisinin Belirlemesi Hakkı**" dır. Bu tavrın kurumlaşıp yaygınlaşması ve bu noktadan taviz verilmemesi bizlere düşüyor.

Elbette,hukukçularımızdan bu çizgiyi temel alan bir siyaset saptamalarını talep ederken ; kendilerini herhangi bir örgütün programatik hedeflerine angaje etmelerini ; herhangi bir ideolojik bakış ve yorumla belirlemelerini öngörmüyoruz. Bu, son tahlilde bir siyasal t e r c i h sorunudur. Fakat, **UKKTH'nı** temel alan bir savunma düzeyinin kurumlaşması, aynı zamanda **KUKM** içindeki bütün siyasi

örgüt , kurum ve kişilerin de ortak paydası'nı oluşturur. Bu bir ilke sorundur.. Bütün ulusu, ulusal ve toplumsal kurtuluş müca-
delesini kapsayan bir ilke 'yi içerir..

Bu ilke , TC'nin **yargı şiddeti**'ne karşı ; ulusal kurtuluş için silahlı mücadele veren örgüt ve kurumları da ; ulusal haklar konu-
sunda reformları yeterli görenleri de aynı meşruiyet zeminin-
de savunmayı mümkün kılar.

Öte yandan, **Kendi Kaderini Tayin İlkesi** (Self - Deter-
mination) "**savunma**" bağlamında **pasif** bir belirleme değil ;
KUKM'nin tarihsel haklılık ve meşruiyetini belirleyen **aktif** bir
ilkedir..

Diyarbakır Sıkıyönetim
Askeri Mahkemeleri'nde
sömürgeciliğin suç
dosyaları gün yüzüne
çıkartılmayı bekliyor.

Ülkemiz hukukçularını bekleyen bir başka görev de , bizce, 10
yıllık sıkıyönetim yargılamalarının muhasebesini çıkarmaktır. Diyar-
bakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nde bu dönemde sayıları
onbinleri bulan sanık yargılandı, cezalandırıldı. Onlarcası soruşturma-
larda ve cezaevlerindeki işkencelerde öldürüldü, sakat bırakıldı.
Onbinlerce kişi gözaltına alındı , işkenceye uğratıldı , sorgusuz
sualsiz aylarca tutuldu. Yalnızca mücadeleye katılmış olanlar değil,
yurtsever Kürdistan köylülüğü, gençler, kadınlar da askeri-siyasal
zorbalıkla beraber bu yargı şiddetine maruz kaldılar.Açılan davalarda

binlerce kişiye cezalar verildi. Ciltler, kamyonlar dolusu evraklar dñzenlendi, suçlamalar için.. Bñtñn bu olup bitenler için birakalım gerçek anlamda dokñmanter bir çalışmayı, kabataslak bir istatistiki bilgi bile yok..

Sözelimi, sıkıyñnetim ilanından beri kaç kişi gözaltına alındı ? Bunların gerekçeleri ve süreleri nelerdi ? Kaç kişi tutuklandı ve cezalandırıldı ? Yargılanan insanların, yaşları, cinsiyetleri, toplumsal durumları, nelerle suçlandıkları, nasıl yargıldıkları , neye dayanarak cezalandırıldıkları, istatistik olarak bile belli değil..

Oysa, sorun istatistiki bilgilerin ötesinde çok daha kapsamlı bir araştırmayı gerekli kılıyor. Bu, yalnızca tarihçilerin, sosyologların, siyaset bilimcilerinin isterlerse ilgilenecekleri bir alan değildir. Hepsinden çok daha hukuk mñcadelesi içinde olmaları gereken avukatlarımızdan beklenen bir görevdir. Bu bilgileri,verileri derlemek, rapor haline getirmek, belli bazı sonuçlara ulaşmak en başta onların görevidir. Öte yandan, bu dönemin yargılama dosyaları yalnız Kürdistan Topmlumu'nun siyasal-toplumsal sürecine de yakından tanıklık edecek belgelerdir. Sömürgeci şiddetin kaynaklarının ve sonuçlarının belgelenmesi açısından da gereklidir.

Bu araştırma öylesine gereklidir ki, henñz soruştırmalarda, karakollarda, cezaevlerinde işkence ile öldñrñlen insanlarımıza ait dosyalar bile ayrıntılı raporlar, dokñmanlarla gün yüzüne çıkarılmış değil..

Dava dosyalarındaki hukuki yolsuzluklar gün yüzüne çıkarılmamış, hatta kimi dosyaların akıbeti bile belli değil.. Unutulup gitmiş yüzlerce olay ve belge var. Hiçbirine ulaşılamıyor. Sadece, sanıkların kendi ellerinde olan bazı savunma metinleri bazen yayınlanıyorlar.. Oysa, Diyarbakır yargılamaları bundan ibaret değil. Sorgu ifadeleri, mahkeme tutanakları, ihbar dilekçeleri, suç atmalar, itiraflar, polis fezlekeleri, MİT raporları, mahkeme kararları vb.. **aysbergin** su içinde kalan bölümü olarak araştırılmayı, üzerinde konuşulmayı bekliyor..

Bu döneme ait dosyaların araştırılması Diyarbakır Cezaevi'nde uygulanan vahşetin, zulmün boyutlarını, anatomisinin çizilmesi için de hayati bir öneme sahiptir. Diyarbakır duruşmalarında sanıkların siyasal **savunma** yapmamaları için, yargılamaların Cunta'nın inisiyatifinde yürütülmesi için Cezaevi Kurumu ile Yargı Kurulları'nın nasıl iç-içe çalıştıklarının kanıtları da bu dosyalardadır. Cezaevi'ndeki **işkence** tezgahlarının iki yıl boyunca sırf Diyarbakır Askeri Mahkemesi'nde "**itiraf**" çıkarmak için çalıştığı da bu dosyalarda izlenebilir..

Yine, bu yargılama sürecindeki yüzlerce **rüşvet** olayı, hukuksal **skandal** , **yolsuzluk** , **yaptırım** da **teşhir** edilmeyi bekliyor. Sözgelimi, Sıkıyönetim savcılarında Hüseyin AKİSTANBULLU'nun hazırlamış olduğu iddianamelerde, resmi ideoloji'nin dışında bazı tahlillere yer verdiği için, Sıkıyönetim Komutanlığı'nın emriyle bu

iddianameler sanıklardan ve avukatlardan aceleyle toplanarak, söz konusu sahifeler yırtılmıştı.. Bunun gibi skandallar bile bir-iki basın organında sadece anekdot olarak çıktı. Bunun gibi daha nice skandallar var dosyalarda. Ve bunlar bile henüz belgelenmiş değil.

Elbette, bu dosyaların incelenmesi büyük ve sabırlı bir çalışmayı, işbölümünü gerektiriyor. Diyarbakır Barosu bu işe el atabilir. Diyarbakır yargılamalarında TC Hukuku'nun, sömürgeciliğin **suç dosyaları**'nın ayıklanıp belgelenmesi ; ölümlerin, işkencelerin, yargı skandallarının ya da yeniden açılması gereken davaları bir rapor halinde dünya kamuoyuna, Uluslararası AF Örgütü, Uluslararası İnsan Hakları Örgütleri'ne, basın ve hukuk kurumlarına vb.. rapor olarak sunulması ; aynı zamanda bu süreçte görev yapan ve bu işin cefasını çeken avukat arkadaşlarımız için de bir borçtur.. Böyle bir çalışmanın yapılması için, arşivlerin taranması, belgelerin değerlendirilmesi çalışmalarına Diyarbakır Hukuk Fakültesi öğrencilerinin, İnsan Hakları Örgütleri'nin, Baroların ve siyasi grupların da yardımcı olması gerektiğine ve sömürgeciliğin bu yüz karası **yargı lekesi**'nin **teşhir** edilmesine yardımcı olacaklarına da inanıyoruz..

Dil, ulusun bayrağıdır: TC'nin resmi ideoloji ve siyaseti, Kürt Ulusu'nun varlığını inkar ve red etme temeline dayanır. Kürtçe'nin yasaklanması, kullanımı ve geliştirilmesinin şiddetle engellenmesi ; Kürt Ulusu'nu kimliksiz, kişiliksiz bırakma eyleminin en önemli belgesidir. Dili **ipotek** altına alınan bir ulusun başka ulusal "**hak**"larının varlığının sorgulanması bile yersizdir.

Mahkemelerde Kürtçe savunma tavrı, sömürge hukuku'nun teşhirinde bir ayrıç haline geldi.

Kürtçe, çok yönlü bir baskının , asimilasyonun , kültürel bir jenosidin hedefidir. Dili ezilen bir toplumun düşünme ve ifade etme yetenekleri , kişilik ve kimliği de ezilmiş demektir.

Bundandır ki, ulusal uyanışın ilk belgisi Kürtçeye , sömürgeci siyaset karşısında bilinç ve kararlılıkla sahip çıkmaktır. Ve bu nedenle yaşamın her alanında Kürt Dili'ni gururla , bilinçle kullanmak , bir ulusal bayrağın dalgalandırılması gibi anlamlı ve gereklidir.

Sömürgeci mahkemelerde, artık Kürt Dili'nin siyasal bir tavır olarak dayatılmasının , sömürge hukuku'nun **teşhiri**'nde , sömürgeci , ırkçı, asimilasyoncu siyasetin **teşhiri**'nde çok önemli bir işleve sahip olduğunu göstermiştir. Böylelikle, daha başka tür "**iddia**" ve "**savunma**"lara geçmeden, TC yargısının Kürt insanı için sadece **zulüm** ve **barbarlık** 'tan başka birşey olmadığı , kendi dilini konuşmak isteyen insanlara karşı gösterilen tavırlarla berrak bir biçimde ortaya konulmuş oluyor..

Yargı şiddeti'ne karşı Kürtçe'nin gururla, bilinçle kullanılmasının Kürt toplumu üzerinde de olumlu izleri vardır. Kendi dilinden utandırılmaya , soyutlanmaya çalışılan Kürt insanı'nın ; yazılma-yan-konuşulmayan "ilkel bir dil" olarak yokedilmeye çalışılan **K ü r t ç e** 'yi kullanarak şiddetin karşısına dikilmesi ; Kürt köylü-süne, gençlerine ulusal kimliklerine sahip çıkmaları yolunda da çok önemli mesajlar ulaştırmış olmaktadır.

Sömürgeci mahkemelerde Kürtçe kullanımı, bir sömürge siyaseti olduğu çok iyi bilindiği halde, artık "kanıksanan" : "Resmi dil Türkçedir, mahkemelerde, devlet dairelerinde, açık alanlarda Türkçe konuşulur; Kürtçe ise, evlerde, aile arasında konuşulan yasak dildir" kabullenmesini de aşmakta, parçalamaktadır..

Kürt Dili'nin bu kullanımı, aydınlarımızı, demokratlar ve "sosyalist-lerimiz"i, ulusal kurtuluşçu güçleri; Kürt Dili'ni kullanma, geliştir-me yolunda daha çok sorumlu kılmakta ve teşvik etmektedir.

Sömürgeci hukuka ve **yargı şiddeti'**ne karşı artık bir **ay ra ç** haline gelmeye başlayan "**Kürtçe konuşma**" tavrı,hukukçularımız tarafından benimsenip , geliştirilmesi halinde çok önemli bir adım daha atılmış olacaktır.

KUKM içinde yer alan insanlar olarak, sömürgeci yargı karşısında, siyasetimizi savunur, Kürdistan Ulusal Kurtuluşu'nun hedeflerini ortaya koyarken bile, uzun yıllar Türkçe kullandık. Ayır bir ulus

olduğumuz, ulusal kimliğimizi vurgulayıp ispatlamaya çalışırken bile, bunu Türkçe olarak yaptık. Bunun çok yönlü nedenleri var kuşkusuz. Fakat, bu paradoks artık aşılmıştır, aşılma zorundadır..

Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'ndeki siyasi yargılanmalarda ilk Kürtçe savunma yazılı bir metin olarak Nisan 1987 yılında Rızgari EK Davası savunmasında verildi. Daha sonra, 21 Mart 1988 tarihinde bir grup sanık, mahkemelere verdikleri yazılı metinlerde "bundan böyle bütün savunmalarını yazılı ve sözlü olarak Kürtçe yapacaklarını, anadillerinden başka bir dille ifade vermeyeceklerini" belirterek, kapsamlı bir adım daha atılmış oldu.. Diyarbakır'da yargılanan sanıkların büyük bölümü bu tarihten itibaren bütün davalarda sadece Kürtçe konuşma tavrını yürütmektedirler.

Kürtçe konuşma tavrının ne kadar isabetli olduğu TC yargısının paniğe kapılması, elinin ayağının dolaşıp ne yapacağını şaşırmasıyla daha iyi anlaşılmıştır. Davaları yürütemez hale gelmişler, sadece Kürtçe konuşulduğu için, açılan davalar çığ gibi büyümüş ; ana davalar ise, sömürgecilerin KÜRT DİLİ'ni inkar etmeleri nedeniyle tıkanmış, sürüncemede kalmıştır. Sömürgeci yargı Kürtçe konuşma tavrı karşısında acze düşmüş, iflas etmiştir.

Kürt Dili'nin hayatın her alanında kullanımı ulusal bilinçlenmenin de bir gereğidir. Birçok saplantıyı da teşhir etmektedir. Örneğin ; Ekim 90'da Ankara'da İnsan Hakları Derneği Genel Kurulu'nda

Diyarbakır delegesinin Kürtçe konuşması ve konuşmayı tercüme aracılığı ile sunması böylesi bir örgütte aydınlar arasında panik yaratması, mevcut durumu ortaya koyan ibret verici bir olaydır.

Öyle inanıyoruz ki, bundan sonraki yargılamalarda ; Kürdistan'lı devrimcilerin sömürgeci mahkemelerdeki siyasi tavırlarının ilk ögesi Kürtçe kullanımı olarak gelenekleşip kökleşecektir. Bu siyasi tutum, sorgu, savcılık aşamalarında ve yaşamın diğer alanlarında toplantı, konferans, miting, yayın vb.. alanlarında da bilinçli ve kararlı biçimde bütünselleştiğinde daha etkili bir mevzi haline gelecektir.

Hukukçularımızı bu alanda da görevler beklediği açıktır. Bu görev sadece "Anadili kullanma hakkını" savunmakla sınırlı kalmayıp, avukatların ortak savunmalarında Kürtçe metinler vermeleri, onların da Kürtçe kullanmaya başlamaları biçiminde de gelişebilir..

Kuşkusuz, bütün diller güzeldir. Tavır "Türkçe'ye düşmanlık" değildir.. Ve yine elbetteki Ulusal Kurtuluş Mücadelemizi anlatmak, bağlarını güçlendirmek için Türkçe kullanılmaya devam edecektir. Fakat, her zamankinden farklı olarak sömürgeci zorbalık karşısında Kürtçe'nin bilinçli ve kararlı kullanımı başat bir siyasi tutum olarak öne çıkmak zorundadır. Bu aynı zamanda Türk dostlarımıza Kürt insanını, Kürtçe'yi anlamaya, öğrenmeye çalışmaları için de açık bir çağrıdır.

Hukukçularımızın KUKM'nin savunma kurumlarının oluşturulması bağlamında tartışmaları yürütmek , sonuçlandırmak , mümkünse bir deklerasyonla ya da ortak bir savunma ile ilan etmek gerekiyor.

aynı oranda organize olmayı da zorunlu kılıyor.

Öte yandan , hem geçmişe ilişkin sürece neşter vurulması , hem savunma kurumlarının oluşturulabilmesi için avukatlarımızın/hukukçularımızın bugünkü çalışma ve iş yapma alışkanlıklarının önemli bir engel olduğunu düşünüyoruz..

Düşünelim ; en az 400-500 sanıklı bir davada birkaç kişinin davasını üstlenen bir avukatın , müvekkilinin durumuna , bütün bağlantıları ve kapsamı itibariyle vakıf olabilmesi bile çok güçtür. Bir kere, dosyadaki bütün belgeler bir yana, belirleyici dokümanların incelenmesi bile altından kalkabileceği bir iş değildir. Kaldı ki, avukatlığı yürütmek için dosyaya vakıf olmak da yetmiyor. Hukuksal boşlukların araştırılması, hatta olayın savunma yönünden yenisinden belgelendirilmesi, araştırılabilmesi gereklidir. Siyasal nitelikli bir davada avukatın, müvekkilini dosya hakkında donatabilmesi, işbirliği yapabilmeleri de son derece önemlidir. Duruşmaların düzenli takip edilmesi, savunmaların ve gerekli itirazların yapılması da yüksek bir performansı gerektiriyor..

Oysa, bir avukat ne kadar becerikli olursa olsun, tek başına bu işin üstesinden gelemeyiz. Avukatlık ; sadece iddia makamının talepleri ile sanığın kendisine anlattıkları arasında, tahmini ya da

Üstünkörü birkaç bilgiye dayanarak, kalıplaşmış itirazlarla yetinmek olarak daraltılamaz. Karşımızda, MİT'yle, polisiyle, jandarmasıyla , savcı ve yargıçlarıyla, uzmanlarıyla **yargı kuvveti** olarak çalışan bir mekanizma var. Bu mekanizma hem suç, hem de suçlu üretiyor durmadan..

Örneğin; PKK Mardin Grubu Davası 1986 yılında Yargıtay'a gönderildiği zaman dava dosyalarının kamyonlarla taşınmak zorunda kaldığı söylenmektedir. Sırf bu bile, bu belge yığınlarının incelenmesinin bir insanın boyutlarını aştığını gösterir.. Bırakalım bunu, aynı avukat hem dosyaları inceleyecek; hem duruşmaları izleyecek; hem müvekkilleriyle görüşmelere gidecek, hem araştırmalar yapacak; hem itiraz dilekçeleri, savunmalar gibi metinler hazırlayacak.. Buna bir de avukatlarımızın meslekleri ile birlikte siyasi partilerin yerel örgütlerinde yöneticilik yapma gelenekleri olduğunu, zamanlarının önemli bir bölümünü de buraya ayırdıklarını düşünürsek ; bir avukatın müvekkilinin özel durumundan dahi yeterince haberdar olmadan duruşmalara girdiği ortaya çıkar.

Bu durum, geçen yıllar boyunca avukatlarımızın, müvekkillerinin gözünde itibarlarını son derece aşındırmıştır. Duruşmalarda geri planda kalan, sanıkların savunmalarını yürütemeyen, verdikleri sözü isteseler bile tutamayan kişiler durumuna düşmüşlerdir.

Bu durum bir genellemedir. Kuşkusuz, fedakarlıkla çalışıp bu işleri

yürütmeye gayret etmiş, en zor dönemlerde bile didinmiş avukatlar az da olsalar bulunuyor ve her zaman takdirle anılıyorlar. Ne yazık ki, bu bile bir genelleme içerisinde avukatın işlevinin sıfır noktasına inmekte olduğu gerçeğini değiştirmiyor.. Çünkü, konu tek tek kişilerin yetenek ve niyetlerini çoktan aşmıştır. Kürdistan'daki **yargı şiddeti**, savunma tarafını bilinçli olarak dışlıyor. Hukukçularımız Türk Hukuk Sistemi içinde kalarak savunma yapamıyorlar.. Kürdistan'daki toplumsal ve siyasal gelişmeler, eski anlayışları aşmaktadır. Onları dönemin gerektirdiği yeni görev ve sorumluluklar bekliyor. Fakat, hukukçularımızın çalışma alışkanlıkları, toplumsal statü beklentileri, gelenekleri, bu dönüşüme ayak uydurmayı zorluyor. Bunun sonucu da aşınmadır.. Yapılacak tek şey vardır, o da Kürdistan'da yürütülen **yargı şiddeti**'ne karşı hukukçularımızın da artık, güçlü, etkili bir kurumlaşmaya gitmeleridir. Bunun hukuksal ve siyasal eksenini tartışılarak, bir konsensusa varmayı gerektiriyor. Pratikte ise, tek tek kişilerin isteseler bile bu işlerin üstesinden gelebilecekleri derecede kapsamlı bir iş olduğu gerçeğinin kabul edilmesi gerekiyor.

Hukukçularımızın organize olmadan, kollektif iş üretmeye başlamadan, ekip çalışması yapmadan bu görevi gereğince omuzlayamayacakları açıktır.

Çözümü, işbölümüne gitmiş, organize olmuş **hukuk büroları** 'dır. En az 5-10, hatta daha fazla hukukçudan oluşan, sistemli bir işbölümüne gitmiş bürolar bu işin üstesinden gelebilir. Bu

hukuk bürolarının hem Türkiye hem de Avrupa'da ve uluslararası hukuk kurumları, İnsan Hakları Örgütleri ve Barolar ile yakın bağlantılar içinde olmaları, çalışmalarına daha evrensel bir boyut kazandıracaktır. Hukuk Büroları'nın çalışmalarında bununla beraber en etkili araç , kitle iletişim araçlarını kullanarak, sömürgeci yargının teşhir ve mahkûm edilmesi, kamuoyu desteği sağlanmasıdır. 1979 yılında Diyarbakır Sıkıyönetimi'nde savunma yapan bir kısım avukatların ortak Hukuk Bürosu girişimlerinin, Sıkıyönetim Komutanlığının ne kadar hisşını üzerine çektiği, büroda çalışan avukatların hepsinin işkence, yargılama ve cezalandırma ile çalıştırıldıkları hatırlardadır.. Bu kısa deney bile, sömürgeci yargı'nın bu tür kurumların oluşmasından ne kadar çekindiğini ve yine bu tür kurumlar oluşması karşısında çeşitli tertiplere, yıldırma eylemlerine girişeceklerinin bir işareti sayılır. Fakat, önümüzdeki duran görevlerin acilliği ve kapsamı tekil çalışma dönemine son verme zamanının geldiğini de gösteriyor..

Bu yalnızca, yargıya karşı savunma değil, KUKM'nin uluslararası informasyonu ve bağlantıları içinde ortak düzeylerin yaratılıp güçlendirilmesi için de bir gerekliliktir.. Bu yapılmazsa, gerçekten avukatlık yapmakla yapıyor görünmek arasındaki fark giderek şilikleşecektir.

Böyle bir kurumlaşmaya hem ulusumuzun, hem de ulusal demokratik ve sosyalist siyasal güçlerin destek verecekleri, vermeleri gerektiği-
ne inanıyoruz.

DİL VE KÜLTÜR İLE UKKTH ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dil ve kültür ulusu belirleyen, özgül ve evrensel özelliklere sahip temel iki öğedir. Ulusların tarih sahnesinde boy göstermeleriyle değil, insanlık tarihi ile başlayan olgulardır. Tarihleri insanlık tarihi kadar eskidir. Özcesi, insanlaşmaya geçişle oluşmuş nesnel gerçekliklerdir. Farklı tarihsel dönemlerde farklı muhteva ve biçimlerde, farklı etkinlik ve zenginliklerde ve farklı coğrafi alanlarda kendilerini ortaya koymuş, somutlaşmışlardır. Ve insanlık var oldukça, dil ve kültür de var olacaktır..

İnsanla, insanlıkla organik bütünsellik gösteren dil ve kültür, aynı zamanda birbirlerinden de ayrılamıyacak, soyutlanamıyacak kadar bir iç-içelik, bir bütünsellik gösterirler. Ancak, birbirlerinden ayırt edilerek irdelenebilirler..

Dil ve kültür'ün irdelenmesi demek, aynı zamanda insanlık tarihinin irdelenmesi demektir. Yani, insana geçişle başlayan evrimleşme sürecinin irdelenmesi gerekiyor. O nedenle olguları bu bağlam içinde ele alıp inceleyeceğiz.

İNSANA GEÇİŞ ve DİL

Bilindiği üzere, herşeyde olduğu gibi, insan da biyolojik evrim'in bir sonucu ve doğanın bir ürünüdür. Ancak, biyolojik evrim'in anlam kazanmış şeklinin bir sonucudur. Biyolojik evrim'in anlam kazanması EMEK'le mümkün olmuştur. Yani, bilimsel evrim'den insansal tarihe ayak atış EMEK'le başlamıştır. Süreç içinde insansal emeği hayvansal çabadan ayıran araçlar oluşmuştur. Bunların en başında BİLİNÇ ögesi gelir..

EMEK ve BİLİNÇ birbirlerinin koşulu olarak, insana özgü,birbirinden ayrılmaz diyalektik bir bütünlük gösterirler.

Darwin, yaptığı bilimsel inceleme ve araştırmalar sonucunda bazı olgular öne sürmüştür. Milyonlarca yıl önce, jeologların ÜÇÜNCÜ zaman dedikleri -kesinliği henüz saptanamamış- tarihsel bu kesitte, dünyanın sıcak bir bölgesi sayılan -muhtemelen bugünkü Hint Okyanusu civarı- Okyanus'un dibine batan büyük bir kıtadan ve bu geniş kıta üzerinde insansı varlıkların yaşadığından söz etmektedir.. Ardından, bu insansı varlıkların ANTHROPOİDE olduğunu belirtmektedir..

Darwin, insanların ataları olması gereken bu varlıkları şöyle tanımlıyor:

"Bunların bedeni tamamen kıllarla örtülüydü. Sakalları ve sivri kulakları vardı. Ağaçlar üzerinde sürü halinde yaşıyorlardı"..

Ve şöyle devam ediyor;

"Tırmanma ile ellerine ve ayaklarına farklı işlevler yükledikleri, yaşam tarzları

yerde hareket etmelerini gerektirdiğinde, yürürken,hareket ederken yavaş yavaş ellerini kullanma alışkanlığını bırakarak, dik yürümeye başladılar. Böylece, DİK YÜRÜMEYE GEÇİŞ'le insan adayı olmaya ilk adım atılmış olundu."(1)

İnsana geçişle birlikte, binlerce yıllık sürede yavaş yavaş ellerini ilk ve basit hareketlere uyarladılar. Yeni meziyetler kazanarak gelişen eller, giderekten serbest kalmaya başladı. Böylece, asıl adım atılmış oldu. Bu serbestiyetin paralelinde kazanılan beceriler gelişti, zenginleşti.. Derken, kuşaktan kuşağa intikal ederek devasa zenginlik birikimiyle çağımıza ve günümüze gelip dayandı. Ve mükemmel bir organ olan EL ortaya çıktı.. EL, sadece emeğin organı değil,aynı zamanda emeğin ürünüdür de..

"Ancak, emeğin giderek yeni işlemlere uygulanmasıyla, geliştirilmiş kasların,ek ve daha uzun aralıklarla kemiklerin kalıtsal yoldan geçmesi, bu kalıtsal inceliğin, yeni ve giderek daha karmaşık duruma gelmiş işlemlere, giderek yenilenen biçimde uygulanması; insan elini Rafael'in tablolarını, Thorwaldsen'in heykelleri, Pagnini'nin müziğini yaratabilecek bu yüksek yetkinlik düzeyine kadar getirmiştir.."(2)

Elin gelişip yetkinleşmesi doğal ve zorunlu olarak organizmanın diğer organlarının gelişmesine ve değişmesine de etki yaptı. Önceleri sürü halinde yaşayan bu varlıklar, giderek EL ile başlayan ve gittikçe fiziksel ve biyolojik varlıklarını sarmalayan evrim'le, yeni bir kimliğe kavuştular..Doğa ile kıyasıya bir savaşa girerek, doğayı güç ve becerileri oranında egemenlikleri altına almaya çalıştılar. Bunda başarılı da oldular.. Her geçen gün yeni yeni ilerlemeler kaydedildi. Bu

ilerlemeler insan  fkunu geliştirdi, genişletti.. İnsanlar nesnelere daha aktif yönelmeye başladılar. Doğal nesnelere yeni yeni keşifler yapılmaya, yeni yeni özellikler saptanmaya başladı. Devreye farklı bilim dalları girerek, bu özelliklerin analiz ve sentezlerinden zengin sonuçlara ulaşıldı. Bir yandan bu gelişmeler olurken, diğer yandan emeiğin gelişimi, insanlar arasında karşılıklı dayanışma ve kolektif faaliyetleri sürece soktu.. Doğanın acımasızlığı bu faaliyetlerin çoğalıp yaygınlaşmasını zorunlu kılıyordu. Bu etkinlikler, zamanla her bireye belirli yararlar da sağladı..

Daha önce belirttiğimiz gibi, atalarımız sürü halindeydiler. Bütün varlıkların en toplumsal olan insanın, toplumsal olmayan atadan türemesi elbette mümkün değildi.. O nedenle, insanoğlu da ataları gibi benzeri bir birey olduğu kadar, toplumsal bir varlıktı da. Bireysel ve toplumsal yaşam i -içeydi ve birlikte olmak zorundaydı. Bireyler ortak düşmanlar karşısında ortak yaşam kavgası vermek zorundaydılar..

İşte, bu i -içelik ve yan-yanalılık insanlar arasında zorunlu ve anlamlı ilişkilerin kurulmasına neden oldu. Bu nedensellikten dolayı ilk ilişki köprüleri atıldı.. Öte yandan, emeiğin gelişmesi, karşılıklı dayanışma, ortaklaşa faaliyet durumlarını çoğaltma ve bunun her birey için sağladığı yararın bilincine varılmasıyla bireylerin giderek birbirlerine yakınlaşmalarının zorunluluğunu da eklemek gerekir.. Kısacası, değişime uğrayan, evrimleşen insanların, birbirlerine söyleyecek birşeylerinin olduğu noktasına gelindi. Bu gereksinme kendisine yeni bir alan yarattı.

"Maymunun gelişmemiş gırtladığı durmadan daha gelişmiş modülasyon elde etmek

için sesler çıkarmayı öğrendi.."(3)

Bu betimlemenin, hayvanlarla bir kıyaslama yapıldığında, dilin kaynağının gelişim ve evrimi'yle doğru orantılı olduğu görülecektir.. Dolayısıyla, emek, insan düşünce-
sinin maddi bir taşıyıcısıdır. Ne varki, insan düşüncesini her zaman doğadan aldığı malzemenin biçimini değiştirerek ifade edemez. Bazı düşünceleri dilin maddi ögesi olan seslerle ifade edebilir, iletebilir.. Bu anlamda dil, seslerle düşüncenin maddi taşıyıcıları olma işlevini yerine getirir. Ancak, düşünceler, tasarılar ve kavramlar emek olmadıkları gibi, ses de olamazlar.. Onlar sadece, bilinç biçimleridirler. Ama, emek bazı düşünce biçimlerinin ses dizeleri, bazılarının ise, maddi taşıyıcıları olurlar. "Dil,düşüncenin doğrudan gerçeklik kazanmasıdır." (4)

Bu gerçeklik kazanan düşüncenin iletilmesi, biriktirilmesi, dilin maddi taşıyıcıları ile -ses, yazı vb...- olanaklı duruma gelir.

Demek ki, önce emek, sonra dil gelişmektedir. Bunlara paralel olarak organiz-
manın bu aktivitelerin etkisiyle değişime uğradığı, en "önemli değişimin" de BEYİN'de olduğu ileri sürülmektedir.. Öncellerinkine benzerliğinin yanısıra çok daha büyük ve daha yetkin bir insan beynine kavuşulmuştur. Durulaşan bilincin soyutlama ve sonuç çıkarma yeteneğinin, emek ve dil üzerindeki tepkisi; hem emeğe, hem de konuşmaya daha çok gelişme için durmadan yenilenen bir dürtü verdi. Bu gelişme sonunda insan maymundan ayrılınca bitiş noktasına gelmedi. Değişik zamanlarda insan topluluklarında gelişmenin derecesi ve yönü değişti. Hatta, yerel ya da geçici bir gerilemeyle kesintiye uğrasa da, tüm olarak büyük

ilerlemeler gösterdi..

"Oluşumunu tamamlamış, insanın ortaya çıkışı ile birlikte saheye çıkan yeni bir öge, yani toplum bu gelişimi hem güçlü bir şekilde hızlandırdı ve hem de bu gelişmeye kesin bir yön verdi."(5)

Kuşkusuz, ağaca tırmanan sürüler durumundan insan toplumları şekline dönüşüm, öyle hemen birdenbire olmadı. Milyonlarca yıllık bir evrimleşme sürecini kapsadığı açıktır. Özünde, insanın fizik gücünün bilinçli olarak kullanılmasından başka bir şey olmayan emek, insan bilincinden soyut bir olgu da değildir. Önce alet yapımıyla kendisini ortaya koymuş, daha sonra insan ve toplumun yaratıcısı -baş mîmarı- olarak tarih sahnesinde baş köşede yerini almıştır. Yapılan en eski aletlere bakıldığında, hemen karşımıza avlanma ve balıkçılığa ilişkin olan aletler çıkmaktadır..

Elin gelişmesi, arkasından konuşma organının oluşması ve bu iki organın ardından da beynin gelişmesi, insanlık tarihinde yeni bir çığır açtı. Bu üç organ arasında ortak davranış birliği boy verdi. İnsanlar bu özelliklerin varlaşmasıyla toplumda çok zor ve kompleks işleri kotaracak kapasite ve yetkinliğe eriştiler..

İnsanların et yemeğe başlamasıyla gelişme her düzeyde pompalandı. Özellikle iki düzeyde önemli mesafeler alındı. Ateşin kullanılması ve hayvanların evcilleştirilmesi.. Aynı zamanda et yemek, organizmanın metabolizma için gerektirdiği en önemli maddelerin hemen hazır bir durumda bulunmasını da sağlıyordu. Et yemenin yanında insan yavaş yavaş bütün yenilebilir şeyleri yemeye başladı. Sindirim sistemi değişerek bu duruma uygun hale geldi. Nihayet, insanlar yeryüzünün oturulabilinir dört bir yanına yayıldılar.

Organizma hayvansal ve bitkisel besin maddelerinin alınması ile gelişti., güçlendi.. Böylece, her zorluğu yenebilecek ve her içi başarabilecek güce erişti. Çok yönlü ve yetkin hale geldi. Bu gelişme ve değişiklikler insandan insana, kuşaktan kuşağa geçerek devam etti. Aynı belirlemeyi emek için de yapabiliriz. Çünkü, emek de insandan insana, kuşaktan kuşağa geçerek günümüze kadar yetkin ve çok yönlü bir süreç izleyerek gelmiştir.

Avcılık ve balıkçılıkla başlayan ilerleme, daha sonra yeni yeni halkalarla uzayıp gitmiştir. Avcılık ve balıkçılığa tarım; tarıma örgüçülük ve dokumacılık; metallerin işlenmesi, çömllekçilik ve gemicilik entegre olmuştur. Derken, ticaret ve sanayiın yanısıra sanat ve bilimdeki gelişmeler, devletlerin, ulusların ortaya çıkması ve siyasetin gelişmesi yanında; insan kafasında insani seslerin gerçeği açan yansıması olan din de ortaya çıktı.. Özcesi, emekle başlayan insanlaşma süreci günümüze kadar sosyo-ekonomik, ideolojik, siyasi örgütleniş tarz ve biçimleriyle olagelmişlerdir. Bu nesnellik toplumbilimcileri harekete geçirmiş ve toplumların incelenmesi kendini dayatmıştır. Sosyal sınıf konumlanışları ile birlikte ideolojik ve siyasi şekillenilişleri açılanan toplumlar, yapılan analizler sonucunda realize edilmişlerdir.

Buna göre, İkel Komünal Toplum, Kölecı Toplum, Feodal Toplum, Kapitalist Toplum ve Sosyalist Toplum olarak beş toplum belirlenmiştir.

Kuşkusuz, bu toplumların tümü insanlardan teşekkül etmiştir. İnsan toplumlarının ilk çağlardan beri bir genel örgütlölük düzeyine sahip olduğu görölmektedir. Bu örgütlölük ilk çağlarda ikel klan ve kabileler şeklindedir. Bu ikel toplulukların anlaşma aracı olarak, ortak işaretleri, ortak sembolleri ve ortak sesleri kullandık-

ları bilinmektedir. Daha sonraki süreçlerde bu ortaklıkların ihtiyaçlarını dillerin karşıladıklarını görüyoruz..

Üretim ilişkilerinin gelişmesi ile güçlü klan ya da kabile dillerinin diğer klan ya da kabile dillerini egemenlik altına aldığı ; aynı egemenlik olgusunun daha sonraki tarihsel dönemlerde varlaşan sınıflı toplumlarda da (uzlaşmaz sınıfların bulunduğu toplumlarda) kendisini gösterdiği bilinmektedir. Kölecî devletler (imparatorluklar), feodal despotik imparatorluklar (devletler), savaş yoluyla işgal ve ilhaka girişmişlerdir. Yağma ve talanlar gerçekleştirmişlerdir. Böylece göçlere ve mekan değişikliklerine neden olmuşlardır. Egemenlikleri altına aldıkları toplumların iradelerini parçalayarak, kişiliksizleşmelerini ve yok oluşlarını sağlamışlardır. Asimile yoluyla onlarla iç içe geçerek bütünleşmişlerdir. Aynı nesnelliği kapitalizm çağında daha ileri boyutlarda ve çok yönlü etkenlere bağlı olarak görmek mümkün. Elbette, bu etkenlere eklenecek daha başka faktörler de vardır. Örneğin; kuraklık, deprem, yangın, sel ve diğer doğal afetler vb.. gibi..

Demek ki, üretim tarzları geliştikçe, toplumlar arasındaki ilişki ve güç dengeleri de değişikliğe uğrayarak, üzerinde yükselinilen ekonomik yapıya uyumlu hale gelmektedir. Bu nedenlerle, birçok toplum birbirleriyle benzeşip kaynaştığından dilleri de çeşitli şekillerde değişime uğramaktadır. Bazı diller erozyona uğrarken, bazıları da, -örneğin; Kürt dili- dinamiklerinin parçalanması sonucu farklı lehçeler'e ayrılmışlardır.

"Ne varki, aynı dili kullanan toplumların, hem istikrarlı tarihsel bir süreç yaşadıklarını (göçler nedeniyle yer değiştirmiş olsalar bile), hem de belli bir

toprak birliği içerisinde olduklarını; daha da önemlisi, ortak dilin ortak iktisadi yaşam birliğinin zorunlu bir sonucu olduğunu kabul etmek gerekecektir.. Bugün dahi, ekonomik olarak egemen olan ulusların dillerinin kullanımı diğer ulusların dillerinin kullanımının önündedir. Küçük ulusların dilleri, gün geçtikçe, daha çok kullanılmaz duruma gelmekte ve özümlemektedir. Günümüzde yaşanan bu süreç; ulusal sınırların, ulusal dillerin hızla ortadan kalkmakta olduğu ve dünya insanların daha çok birbirlerine benzeştikleri, ekonomik ilişkilerin, üretim ilişkilerinin uluslararası boyuttaki canlılığının bir sonucu olarak, ulusal farkların daha çok silindiği toplumsal bir süreçtir."(6)

Bu toplumsal süreç, ilkel komünal toplumdan günümüz burjuva ve "sosyalist" toplumlarına kadar uzanan bir hat çizer. Bu hattı düz bir mekanik çizgi şeklinde anlamamak gerekir. Ve bu hattın gidip dayanacağı son nokta ise, sınıfsız sömürsüz bir dünyadır. Yani, sosyalizmin dünya ölçeğindeki global zaferidir. Bu zafer bareberinde dil ve kültür gibi, insanlığın varlaşmasıyla varlaşmış ve çağımızda ulusun iki temel ayırıcı özelliğini ifade eden faktörlerin de giderek yok olacaklarını ve tek bir ortak sosyalist dil ve kültür gerçekliği içinde erimelerini getirecektir.. Kuşkusuz, bu öyle birden bire olmayacaktır. Lenin,

"Halklar ve ölkeler arasındaki ulusal ve devletsel ayrımların daha uzun zaman hatta proletarya diktatörlüğü'nü dünya ölçüsünde gerçekleşmesinden sonra bile süreceklerini" (7)

belirtmektedir..

Bu diyalektik tarihsel süreçte, ulusları meydana getiren dil ve kültür gibi özellikler tarihsel olarak yok olacaklardır.

Aynı şekilde ulus da yok olacaktır. Devlet de sönecektir. Bu olgular yerlerini geniş ve ileri bir birliğe bırakacaktır. bu nedenledir ki, ulus tarihsel bir kategoridir diyebiliyoruz. Yani, ulus önsüz değildir, insan toplumunun belli bir döneminde oluşmuştur. Yine, ulus sonsuz da değildir, belli bir tarihsel dönemde de, sınıfsız-sömürsüz insanlık okyanusuna boşalarak sönecektir..

Görüldüğü gibi, her tarihsel dönemde, toplumlar gibi dillerde de büyük hareketler, alt-üst oluşlar, gelişmeler olmuştur..

Özetle; dil bir ulusu belirleyen temel öğelerden birisidir. Dil sorununun çözümü, diğer sorunların çözümünden ayrı düşünülemez. O nedenle diyebiliriz ki, **dillerin kurtuluşu** direkt olarak **ulusların kurtuluşuna** bağlıdır. Yani, "Ulusların Kendi Kaderlerini Kendilerinin Tayin Etmesi" (8) sorununun çözümünden geçer..

Evet, hangi ulus ve hangi dil için olursa olsun, her türlü **ayrıcalığın** ve **baskının** mutlaka ortadan kaldırılması gerekir. Buna en yakın örnek güncel olması bakımından Kürt ve Türk ulusları ile dilleri arasındaki ilişkiyi verebiliriz. Biri **ezen**, diğeri **ezilen**, **sömürge** bir ulus.. Egemen **ulus** Türk Ulusu, ezilen,sömürge **ulus** ise, Kürt Ulusu'dur.. Kuzey Kürdistan'da Kürt Ulusu'nun durumu böyleyken, Türk Ulusu özgür olabilir mi ? Elbette hayır. Marks'ın belirttiği gibi, "Bir ulusu ezen bir diğer ulus özgür olamaz".. O halde, Türk Ulusu'nun özgürlüğü Kürt Ulusu'nun bütün sömürgeci **ilişki** ve **bağımlılıklardan** kurtulması ve **Kendi Kaderini Kendisinin Tayin Etmesi** ile mürnkündür. Bu, aynı zamanda Kürt Dili'nin önündeki gerici barikatların da yıkılmasını ve özgür gelişiminin yolunun açılması demektir..

İNSANA GEÇİŞ VE KÜLTÜR.

Kültür de dil gibi, insanlık tarihiyle varolmuş, her tarihsel dönemde egemen sınıfın dünya anlayışına göre biçimlenmiştir. Kültür'ün, Burjuva ve Marksist yazında farklı tanımlarına rastlamaktayız. Örneğin; kimi uzmanlarca kültür,

"Doğa tarafından verilenen karşıtı olarak...,insanın yaratmış olduğu her şeyi kucaklar." Ya da, "..bütün tarih boyunca, toplumsal pratiğin gidişı içerisinde, insanların biriktirdiği maddi ve manevi değerklerin toplamıdır.." (9)

şeklinde ifade edilmiştir.. kimi sözlüklerde de;

"Kültür insanlığın üretimsel toplumsal ve ussal ilişkilerde erişimlerinin toplamı olarak"

"Tarihsel toplumsal gelişme süreci içinde yaşatılan bütün özdeksel ve tinsel değerkler ile bunları yaratmada,sonraki kuşaklara iletmede kullanılan insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların tümü"

olarak tanımlanmıştır..

Aslında, Kültür bu tanımların hepsini içermektedir, ama kapsamı çok daha derin ve geniştir..

Kültür, her ne kadar insanlıkla varolmuşsa da, asıl belirginleşmesi "kültür" sözcüğünün tarımda ilk kez kullanılmasıyla olmuştur. "Ekin"ya da"Ekme" anlamında kullanıldığı ileri sürülmekte, maddi ve manevi kültür olarak konumlandırılmaktadır.. Maddi kültür ile manevi kültür arasında sıkı bir işbirliği ve bütünsellik mev-

cuttur. Diğer bir ifade ile manevi kültür olan bilim ile maddi kültür olan üretim bilgi ve becerisi arasında güçlü bir bağ vardır..

İlkel toplumlarda kültür, toplumun ortak çıkarlarını içeren basit ve homojen bir karakter gösteriyordu. Ancak, sınıflı toplumların ortaya çıkması ile bu homojenlik yerini heterojen bir kültür mozaïği'ne terk etmiştir. Muhteva ve çehresi değişmiştir. Sınıflar arasındaki çelişki ve çatışmalarla, çıkar ayrılıklarına uyarlı, denk ve sınıfsal konumlanışlarına göre birbirleriyle karşıtlık arzeden kültürler oluşmuştur.. Her zaman uzlaşmaz sınıf karşıtlığının bulunduğu toplumlarda egemen sınıfın kültürü topluma egemen olmuştur. Bu nedenle ilk sınıflı toplum olan köleci toplumun kültüründen köle efendilerinin kültürünü; feodal toplumun kültüründen feodal beylerin ya da senyörlerin kültürünü; kapitalist toplumun kültüründen burjuvazinin kültürünü anlamak gerekir. Ancak, bu egemen sınıf dışındaki sınıf ve tabakaların kültürlerinin olmadığı anlamına gelmez. Bütün sınıflı toplumlar da, egemen sınıflar dışındaki sınıf ve tabakaların kendilerine özgü bir kültürleri vardır.

Aynı şey ezilen sömürge ve bağımlı uluslar için de geçerlidir. Ezen emperyalist ve sömürgeci ulus ve sınıf kültürü, ezilen bağımlı ve sömürge ulus kültürüne hep egemendir. Ve onları hep baskı altında tutar. Bazen de yok sayar.. Klasik sömürgelerde bu tür örneklerle sıkça rastlamak mümkündür.

Özcesi, egemen ulus ve kültüründen dolayı, egemen kültürün baskı ve yetkinlik derecesine bağlı olarak, farklı ülke ve çağlarda diğer kültürlerin yeterince gelişemediği, cılız kaldığı, güdükleştirildiği ve hatta zaman zaman yok edilerek müzelerde

görsel zevkleri okşayan biblolar olarak sergilendiklerini görmek olasıdır. Aztek, İnka ve Maya kültürü gibi Kürt Kültürü de zor ve baskılar sonucu gelişmesi engellenen kültürler arasındadır. Ancak, "müzelerde değil", canlı pratiğin içinde varlığını herşeye rağmen sürdürmektedir.. Elbette, kültürün taşıyıcılarını servetlerle elde edebilecek maddi taşıyıcılar oluşturduğu için, genel olarak bu maddi taşıma araçlarından yoksun olan kültürler, kendilerini geliştirme olanağı bulamazlar.. Manevi kültür de aynı nedenlerden dolayı, fakir ve cılız kalır..

Maddi ve manevi işbölümünün tam olarak ortaya çıkmasıyla gelişme gösteren kültür biçimleri, bu kültürleri yaratanların gerekli geçim araçlarını egemen sınıflardan sağlamasından ötürü; genel olarak, egemen sınıflara hizmet etmişler, onların çıkarlarını besleyen kültürler yaratmışlardır.. Bir bakıma, artı-ürün'den ya da artı-değer'den pay alarak, egemen sınıflarla bütünleşmişlerdir. Ama, bunu genelleştirmek yanlış olur. Bu tablo, sosyalist topluma geçişle değişir. Uzlaşmaz sınıflardan oluşan toplumlardaki yoksul kesimlerden dolayı öten egemen sınıfın kültür borusu, artık ötemez duruma gelir..

Emekçi yığınlar, ilkel komünal dönemden günümüze kadar kendi kültürlerini, insandan insana, kuşaktan kuşağa binbir güçlük ve bedelle aktararak getirmişlerdir..

İnsandan insana, kuşaktan kuşağa aktarılarak günümüze kadar sürüp gelen kültür, genellikle üretiminde maddi bir servete gereksinme duyulmayan ve maddi taşıyıcılarının bizzat ezilenlerin olduğu etkinliklerdir. Bunlara örnek olarak, halk dansları, fıkloru, öyküleri vb..'yi verebiliriz. Ayrıca, bu etkinliklere manevi bir kültür biçimi olan dini de eklemekte yarar vardır.

Genel olarak anlatmaya çalıştığımız kültür olgusuna, sosyalist kültür gerçekliğinden ne anladığımızı ve ek olarak "Ulusal Kültürel Özerklik" in ne anlama geldiği ve önünde nasıl durulması gerektiği konusunu da eklemek istiyoruz..

Yukarıda değindiğimiz gibi, sınıflı toplumlarda kültür, sınıflara, sınıfların niteliğine göre farklı öğeler içerir. Egemen sınıfın kültürü geliştirilen, zenginleştirilen kültürdür. Ve egemendir.. Bu, sınıflı bir toplum olan ulus için de geçerlidir. Ulusların farklı nitelikte olmaları, ulusal kültürün öğelerini ve egemen sınıf kültürünü de değiştirir.

Burjuva ulusların oluşumunu, tarihsel evrimi içerisinde incelediğimizde, tek uluslu devletlere, çok uluslu devletlere ve bir de, uluslaşma sürecinde olanlar ya da uluslaşanlar'a (bağımlı, sömürge) rastlarız..

Çok uluslu devletlerde, sömürge ile sömürgeci devlet ilişkisinin var olduğu ülkelerde, uluslar ezen ve ezilen uluslar şeklinde konumlanmışlardır.

Her ulusal kültür, bünyesinde daima iki kültür taşır. İster gelişmiş olsun, ister az gelişmiş olsun, bu genel bir doğrudur.. Bu kültürlerden birisi, demokratik ve sosyalist öğeleri içerendir. İkinci kültür ise, her ulusta aynı zamanda varolan gerici ve yoz öğeleri içeren burjuva kültürüdür. Burjuva uluslarda bu ikinci kültür öğesi mutlaka egemen kültür biçimine bürünür..

Sosyalist ve demokratik öğeleri kapsayan kültür, hep egemenlik altındadır, tam özgür değildir demek; belki daha yerinde bir belirleme olacaktır. Çünkü, her ulusun sömürülen emekçi sınıf ve tabakaları vardır. Doğal ve zorunlu olarak bu

sınıfların çıkarlarının hayatiyet bulduğu sosyalist bir ideoloji de var olacaktır.

Genel olarak, emperyalist-kapitalist sistem ve eksen uluslarda hal böyleyken, bir de, burjuvazinin yok edileceği sosyalist toplumdaki duruma bakalım.

Burjuvazinin ortadan kalkmasıyla kaçınılmaz olarak egemenliği de sona erecektir. Ancak, kültürel ,ideolojik ve diğer gelenek ve alışkanlıkları bir süre daha devam edecektir. Ne varki, bu ulusun ortadan kalktığı anlamına gelmez. Çünkü , burada gerçekleşen, burjuva ulusların yerine sosyalist ulusların gelmesidir. Bu durumda, ulusun burjuva kültür öğelerinin egemenliği yer değiştirmiştir ve giderek yok olmaya yüz tutmuştur. Yani, ulusun burjuva gerici ve yoz niteliği tarihin çöp sepetine atılacak ve yerine ilerici,demokratik ve sosyalist niteliği geçecektir. Böylece, demokratik ve sosyalist kültür öğeleri,ideoloji vb.. olgularla birlikte egemen hale gelecektir..

Bu alt-üst oluşlarla birlikte, ulusal kültür kavramının muhtevası da değişecek. Ulusal kültürün burjuva içeriğinin yerine proletarya ve bağlaştığı emekçi sınıf ve tabakaların demokratik ve sosyalist nitelikli kültür potansiyeli geçecektir. Buna ilaveten; ulusal kültürün demokratik ve sosyalist öğelerinin sahiplenilmesi ve burjuva öğesine karşı çıkılmasının pratikteki anlamını,proletarya enternasyonalizmini geliştirmek ve burjuva ulusalcılığını yok etmek demek olacaktır. Bu nedenle, proletarya diktatörlüğü döneminde ulusal kültürlerin ve dillerin açılıp gelişmesine özel bir önem verilecektir.

"..Ulusal ve siyasal farklar olduğu sürece.. bütün ülkelerin işçi sınıfı hareketinin uluslararası taktik birliği, bu farklılıkların silinmesini değil, ulusal ayrılıkların yok edilmesini değil (...), tam tersine, komünizmin temel ilkelerini (sovyet

iktidarı ve proletarya diktatörlüğünü)... ulusal ve siyasal farklılıklarına doğru bir biçimde uyarlanmasını ve uygulanmasını gerektirir." "Halklar ve ülkeler arasındaki ulus ve devlet bakımından farkların dünya ölçüsünde proletarya diktatörlüğü kurulduktan sonra bile uzun, pek uzun zaman devam edeceği"(10)

söz konusudur..

Doğal olarak bu farklılıklar kültür olgusunu da kapsayacaktır. Devrim öncesi ulusal kültürün muhtevastaki demokratik ve sosyalist öğeler öne çıkarak egemen hale gelecek, serpilip güzelleşecek, gelişip güçlenecektir. Ve yeni bir kültür arayışına gerek kalmayacaktır. Çünkü, Lenin'in de dediğı gibi,

"yeni bir proleter kültürün icadı değil, mevcut kültür gelenekleri ve sonuçlarının Marksist dünya görüşü ve proletaryanın diktatörlüğü döneminde savaşımı ve yaşam koşulları açısından en iyi modellerinin geliştirilmesi",

söz konusu olacaktır..

Düşüncenin maddi taşıyıcıları olan dil ve kültür, ulusal ve sınıfsal çelişkinin kavratılmasında; namluların gerici egemen güçlere çevrilmesinde, aktif ve devingen potansiyeller olarak büyük rol oynarlar. Yani, bir taraftan ulusal bağımsızlık bilincinin gelişip yaygınlaşmasında ve kitleleri kucaklayarak hedefine ulaşmasında; diğer taraftan da işçi sınıfının kendiliğinden sınıf olmaktan çıkıp, kendisi için sınıf olma niteliğine kavuşmasında ve toplumsal devrim hedefine yönelmesinde küçümsemeyecek bir anlam ifade etmektedirler..

(...)

Buraya kadar dil ve kültür'ün önemi ve gelişme süreçlerini belirledik. Konuyu bağlamadan önce, "Ulusal Kültürel Özerklik" konusunda da kısaca bazı belirlemeler yapmakta yarar vardır,

Bilindiği gibi, bu gün, emperyalist ve sömürgeciler ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine her düzeyde ve çok yönlü saldırmaktadırlar. Siyasi, askeri ,ekonomik ve ideolojik olan bu saldırıların bilincinde olmak gerekiyor. Marksist-Leninist ideoloji ve mücadele tarz ve taktiklerinin karşısına alternatif olarak revizyonist ve reformist çözüm önerilerini koymaktadırlar. Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Etme Hakkı ise, "Ulusal Kültürel Özerklik", "İnsan Hakları" derekesine indirgenerek cesetleştirilmektedir. Ne yazık ki, günümüzde uluslararası bir sömürge olan Ülkemiz Kürdistan, emperyalist kışkacın ateş hattına itilmiştir. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin revize edilmesinin keyfi çıkarılmaktadır !

Emperyalist ve sömürgecilerle birlikte, radikal bağımsızlıkçı çizginin tasfiyesi için, yapılması gereken herşey yapılmaktadır.. Hedeflerine ulaşmanın alt yapısı, büyük bir hız ve titizlikle örülmektedir.. Kürdistan'da bu alt yapıya uygun oldukça bol malzeme de mevcuttur.. Biz, burada "burjuvaların suç ortaklarını tarihe bırakarak", dil ve kültür üzerine yaptığımız bu kısa çalışmanın sonuçlarını ülkemiz somutu içinde belirlemeye çalışalım:

-Bugün emperyalist ve sömürgeciler ve onların ağızdaşları tarafından UKKTH'na resmen rezerv konulmuştur.

-UKKTH'nın yerine, "Ulusal Kültürel Özerklik" ya da dil ve kültür serbestisi gibi olguların çözümü i k a m e edilmeye uğraşılmaktadır,

-UKKTH'nın dil ve kültür derekesine indirgenmesi ile ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin potansiyelleri yedeklenilmeye uğraşılmaktadır.

-Reel "sosyalizmin" içine düştüğü kaos'un dezavantajları sonucu, yaratılan titrek ideolojik-siyasal zeminde; emperyalist kuşatmalarla Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi güçleştirilmekte ve buna bağlı olarak emperyalist programların çekim alanına doğru itilmektedir..

Bütün bu ve benzeri saldırılar Kürdistan özgülünde çok daha net olarak gözlemlenmektedir. Kürt Ulusu'nun Bağımsızlık Mücadelesi boğazlanmak istenmektedir. Bu saldırı ve tasalluta karşı devrimci bir duruş zorunludur.. Bu duruş, otantik bağımsızlıkçı çizgide ısrar ve direnme'dir.. Ulusal ve toplumsal kurtuluşun gerekleri eksiksiz yerine getirilmelidir. Tersine bir davranış açık bir intihar olacaktır..

Sonuç olarak diyebiliriz ki;

"Kürt Dili'nin ve Kültürü'nün korunması, Kürt Ulusu'nun korunmasından ayrı düşünülemez. Ulusu kurtarmadan, dili ve kültürü kurtarmak mümkün değildir."(11)

N.Koçer

KAYNAKÇA:

(1) Charles DARWIN, İnsanın Türeyişi, 6. Bölüm, Ankara 1975, Sh:217.

- (2) Friedrich ENGELS, Doğanın Diyalektiği, Sh:218.
- (3) Y. age.
- (4) MARKS ve ENGELS, Alman İdeolojisi, Sh:491.
- (5) Friedrich ENGELS, Doğanın Diyalektiği, Sh:222.
- (6) Recep MARAŞLI, Savunma, Komal Yayınları, Sh:139.
- (7) LENİN, "Sol" Komünizm, Bir çocukluk Hastalığı, Sol yayınlar, Sh:99.
- (8) D.I. CHESNOKOV, Historical Materializm, Progress Publishers, Moscow, Sh:427-428.
- (10) LENİN, "Sol" Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı, Sol yayınlar, Sh:99.
- (11) Kürdistan Press, Sayı:76.

KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİ'NİN "KÖRFEZ

BUNALIMI" KARŞISINDAKİ SİYASİ TUTUMU ÜZERİNE.

Irak sömürgeciliğinin 2 Ağustos 1990'da Kuveyt Emirliği'nibir gecede işgal edivermesi; başta ABD olmak üzere emperyalist blokun Orta-Doğu'ya askeri çıkarma yapmak için beklediğı bahaneyi vermiş oldu. Suudi Arabistan dahil, Körfez'deki irili ufaklı bütün Arap Emirlikleri ABD'nin koruyucu kalkanına sığınmak üzere acil askeri yardım talebinde bulundular. Emperyalist-kapitalist dünya düzeninin üst organlarından biri olan Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın Güvenlik Konseyi

de Basra Körfezi'ne askeri yığılmanın ve Orta-Doğu'ya müdahalenin yasal gerekçelerini hazırlamakta gecikmedi. Kitle iletişim tekelleri de Körfez'de emperyalist askeri yığınağı haklı kılabilmek için yoğun bir propaganda bombardımanına giriştiler. Sonuçta, bir-iki ay içerisinde, Orta-Doğu,tarihinde az görülür bir askeri yığınağı sahne oldu.. Dörtüzbün'den fazla Amerikan askeri, personeli, uçak gemileri, son model silahlar, yüksek bir ateş gücü ile adeta ortaboy bir savaş devi Körfez'e

konumlandırıldı. 17 Ocak 1991 'de, sözde "barışçı çözüm çabaları" tıkanınca, müttefik koalisyon Irak'a yoğun bir hava saldırısına başladı. Hergün binlerce ton bomba,binlerce hava akını ile Irak'ın askeri gücü çöktürmeye çalışıldı.. Böylece, sonuçları önceden kestirilmeyecek bir emperyalist haksız savaş başlatılmış oldu Orta-Doğu'da...

Irak Sömürgeciliği'nin Kuveyt'i işgal ve ilhakı gerçekten "beklenmeyen" ve "statüko"yu bozarak emperyalist sistemi "tehdit eden" bir gelişme miydi ? Yoksa, on yıl önce İran-Irak arasında olduğu gibi, Saddam yönetimi bu saldırı için özendirilmiş, teşvik mi edilmişti ? Emperyalizmin ve bölgedeki gerici Arap rejimlerinin dünkü sadık müttefiki Irak, neden bir gece içinde kendinden kurtulması için "ekonomik ambargo" ve "askeri müdahale" kaçınılmaz görülen bir "diktatör" oluverdi ?

Kuşkusuz, Kuveyt'in işgalini bahane ederek, Orta-Doğu'ya tarihinin bu en büyük askeri yığınağını yapma fırsatını kaçırmayan ABD'nin amacı, uluslararası hukuku korumak ya da gerici bir diktatörlüğün yayılmasına "dur" demek değildi. Orta-Doğu'da ,sistemin en önemli enerji kaynağı olan petrol yataklarının tam güvenceye alınması başta olmak üzere Orta-Doğu'nun gerici rejimlerini korumak ve bu bölgede değişen dünya dengelerine uyarlı yeni bir yapılanma programını

yürütmekti.

"Doğu Bloku"nun çökmesi ve "soğuk savaş"ın fiilen sona ererek, dünya dengelerinin -başta Avrupa olmak üzere- yeniden yapılanması sürecinin dünya-nın diğer sancılı alanlarına ve ilk başta da Orta-Doğu'ya kayacağı beklenen bir şeydi.. SSCB'nin yeni güçler dengesinde yeri gittikçe belirsizleşirken, geride kalan emperyalist blokta ABD,Avrupa ve Japonya aralarında alttan alta süren bir rekabetin izlerini yansıtmaya çalışarak da olsa, yeniden paylaşımın "uzlaşma" koşullarını da yaratmakla meşguldüler..Avrupa üzerinde düşünülen denge artık çözüldüğü için,ABD vesayetinden siyasi ve askeri olarak kurtulan Avrupa karşısında ABD; Orta-Doğu atağıyla inisiyatifini arttırmış, bu alanda pratikte daha çok söz sahibi olmanın verdiği avantajlarını da yakalamış oldu.. Böylece, NATO'ya yeni işlevler yükleyerek koruma ya da Avrupa'yı, Arap Milliyetçiliği ve İslam Radikalizminin olası tehlikelerinden korumak için ABD'nin jandarmalığına gerek duyulacağı bir "siyasal kriz" ortamını bilerek ve isteyerek körüklemek ihtiyacını da duymaktaydı. Nitekim "Çöl Fırtınası" operasyonu ile emperyalistler hegemonyalarını kanıtlamaya çalıştılar.

Acaba, bu denge değişimlerinin Orta-Doğu'ya yansıtacağını gören ve İran Savaşı'nın galibi olarak Arap Alemi'nde daha güçlü bir konum elde

etmeyi hak ettiğine inanan Saddam, bölgedeki güç boşluğundan hiç hesapta olmayan uygun bir biçimde istifade ederek mi Kuveyti işgal etti ? Yaygın görüş budur ve bu davranışta "emperyalist" dünyanın hiç de işine gelmeyen tehlikeli bir statüko bozulmasının, bağımsızlıkçı bir tavrın izlerini görenler az değil. En az bunun kadar yabana atılması gereken bir diğer çözümleme ise; Orta-Doğu dengeleri için çoktan beri planlar yapan ABD emperyalizminin, çok usta bir biçimde Irak'ı böyle bir adım atmaya kışkırttığı ve programının içine çektiğidir. Duruma bakılırsa, kimileri bunu emperyalizmi örküten bir darbe gibi saysa da, aslında Kuveyt'in işgalinin Irak'ın değil; Orta-Doğu programını yürütmesi için ona askeri yığınak yapma fırsatı vererek daha çok emperyalizmin işine yaradığı bir gerçek.. Çünkü, bir yandan SSCB ile Avrupa silahsızlanma, güce başvurmama ve yumuşama şampiyonluğu yapırlarken, hiçbir emperyalist militarist güç durup dururken Orta-Doğu'ya bu kadar askeri yığınak yapamaz ve bir savaşı da göze alamazdı.. Başta kendi kamuoyları olmak üzere, hiç bir düzeyde inandırıcı olamaz, tüm dünyanın gözünde teşhir olurdu.. Kendine şimdiki gibi bir meşruiyet zemini yaratamazdı. Oysa, şimdi Orta-Doğu'da bütün kirli işlerinin arkasında olmuş bir diktatörün yayılmacılığına karşı enerji alanlarını ve sadık işbirlikçilerini tehditten koruma, ona istediği bahaneyi

vermiş oldu.

Bu noktadan sonra, atılan adımı Saddam'ın kendi hesaplarıyla mı yaptığı yoksa, belli planlar içinde mi bu eyleme çekildiği fazla önemli değildir. Öteden beri emperyalizme bölgede büyük hizmetler veren Irak sömürgeciliği şimdi de Kuveyt'in işgaliyle Körfez'deki militarist yığılma provakasyonunu yarattı. Ve ona çok büyük bir hizmette daha bulundu. Emperyalistler bu zeminden hareketle Orta-Doğu'da büyük bir askeri operasyon yürütüyorlar..

Bir başka açıdan da kendi karamsarlıklarına yeni bir "umut" arama güdüsüyle kimi "sosyalistler" Irak'ın tavrında "anti-emperyalist" özler keşfetmeye ve müttefiklerin askeri yığınağı karşısında da Saddam'ı anti-emperyalist bir savaşın "komutanı" gibi görmeye, göstermeye başladılar. Ne varki, Saddam diktatörlüğünün ardında insanlık suçlarının kabarık bir dosyası var. Genellikle eski "üç dünyacı solcular" ise, şimdilik hayallerinde anti-emperyalist komutanın silüetini karartmamak için, bu kanlı geçmişi unutmaya hazır görünüyorlar.

Bütün şiddetiyle sürmüş olan bu haksız emperyalist savaşta, Orta-Doğu'daki toplumsal dinamikler ve güçler dengesini iyi hesap edebilmek oldukça önemlidir. Savaşla ilgili değerlendirmeler ve siyasi tutumlar hem ülkemizdeki ulusal ve toplumsal kurtuluşçu güçlerin, hem de ideolojik-siya-

sal bunalımın doruğundaki uluslararası sosyalist hareketin konumlarını irdelemek için de yeterli bir örnek olmaya adaydır.

Bu nedenle biz; Orta-Doğu'daki yeni gelişmeleri ve emperyalizmin bölgesel ve global programına tavrı, öncelikle Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi'nin siyasi tavrı olarak irdelemek; bunun uluslararası sosyalist hareketin uzun ve kısa vadeli mevzilenmesiyle bağlantılarına değinmek istiyoruz.

1- Orta-Doğu Savaşı Neye hizmet etti ?

ABD önderliğindeki emperyalistlerarası koalisyon - un Irak'a saldırısıyla başlayan savaş, haksız,emperyalist bir savaştır.

Dünya dengelerinde oluşan güç boşluklarının, emperyalist sistemin askeri ve siyasi otoritesi tarafından doldurulması; emperyalist hegemonyanın Orta-Doğu'da silah zoruyla yeniden biçimlendirilmesi uğruna girilmiş bir savaştır. Sistemin petrol gibi yaşamsal enerji kaynaklarının; bölge gericiliklerini güvenceye almak; Orta-Doğu'nun sömürge ve yarı-sömürge toplumlarına ve hem de dünyanın bütün yoksul kitlelerine gözdağı verme savaşı'dır.

Bölgedeki diğer gerici rejimler gibi Irak sömürgeci diktatörlüğü de bu emperyalist savaşın sorumlu-

larından biridir. Savaş, tümüyle bölge uluslarının yoksulluğu,köleliği üzerine yürütülen bir savaştır.

Emperyalistler bu savaşla, hem Orta-Doğu'da kalıcı askeri güç bulundurma, hem de NATO'ya bölgeye yönelik yeni roller verme; kendi ittifakçısı rejimleri daha da güçlendirmeye ve sorunlara sistemin lehine "çözümler" dayatmaya çalışmaktadırlar.

Bu savaşın en trajik yanı, bölge uluslarının bu emperyalist saldırganlık karşısında örgütsüz ve siyasal bir perspektiften yoksun olarak yakalanmış olmalarıdır. Ulusal kurtuluşçu, sosyalist bir anti-emperyalist cephenin henüz oluşmamış olmasıdır. Bu nedenle Saddam gericiliği, kendisi de geçmişte ve bugün savaş suçlularının ortağı olduğu halde; emperyalist saldırının hedeflerinden biri olmuş ve bu da geçici yanılgılara yol açmıştır..

SSCB'nin bu savaş sürecindeki utanç verici sessizliği'nin altında, tüm dünyanın gözleri Körfez Savaşı'na çevrilmişken, bu fırsattan istifade, bağımsızlık isteyen Litvanya, Letonya vb.. Cumhuriyetleri tanklarla ezmek,sindirmek istediğinin yattığı ortadadır..

Savaş sırasında üstleneceği rolle; savaş sonrası Orta-Doğu düzeninde ağırlıklı rol üst-

lenmesi ve hatta olabilirse "pay" kapmak hevesi TC'nin Güney Kürdistan'a ilişkin iştahını kabartmıştır. Bölgedeki sömürgeci devletlerden birinin zaafa uğramasıyla Kürdistan'ın bağımsızlığı sorunu'nun gündeme gelmemesi için TC, İran ve Suriye hem birbirleriyle ve hem de savaşın seyrini kollamışlar ve tavırlarını önemli ölçüde bu zemine göre ayarlamışlardır.

İsrail Orta-Doğu'daki konumunu daha da güçlendirme yolunda, savaştan çok şey beklememiştir.

Kısaca, bu haksız emperyalist savaş, Orta-Doğu uluslarının yıkım ve sefaletleri üzerine; bütün işbirlikçi rejimlerin, emperyalist metropollerin, silah tekellerinin çıkarına yürütülmüştür.

Savaşa taraf olan emperyalist ve işbirlikçi koalisyonu, Kürdistan'ın "Uluslararası sömürge statüsü"nü korumak yolunda anlaşmış bulunuyorlar. Bugün emperyalistler hakim olmakla beraber dengelerin bu alt-üst oluşu ortamında kritik bir evre yaşanıyor. Bu durum, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi açısından da, taktik açıdan kritik bir ortam demektir. KUKM'nin tavrı ve aktif mücadelesi koşullardan kendi lehine kazanımlar edinmesi için olanaklar yaratmaktadır.

Kuşkusuz, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin, ne yıllardır mücadele ettiği Saddam gericiliğinin safına katılması ne de mücadelesini bırakma-

sız söz konusudeğildir. Aynı biçimde, emperyalistlerin Orta-Doğu'da uygulamak istedikleri planlar, bu uluslararası saldırganlık da KUKM'nin karşısındadır; onun çıkarına hizmet etmez. Bu gerçek bir yığın yanılgı ve koşullanmaya rağmen, Orta-Doğu'daki diğer uluslar ve Arap Ulusu için de geçerlidir. Çünkü, bölgedeki gerici diktatörlükler aşılmadan ve hele hele onların kanatları altında bir anti-emperyalist savaş vermek mümkün değildir..

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, kendi stratejik ve taktik hedefler'inden vazgeçemez, ipotek altına alamaz. Savaşın Orta-Doğu ulusları açısından bir "anti-emperyalist savaşa" dönüştürülmesi, Saddam diktatörlüğü ve diğer gerici rejimleri de karşısına alan bir mücadele ile mümkündür.

Ulusal Kurtuluş Siyaseti'nin temellerini, toplumsal kurtuluş projesinden ayrı düşünmek ve kurmak bizim için mümkün değildir. Bu nedenle, olaylara daha geniş bir perspektiften; diyalektik materyalist yöntem ve sosyalist açıdan bakmak gerekiyor..

2- İran-İrak Savaşı ve Irak rejiminin emperyalizm- le işbirliği.

Eylül 1980'de başlayıp, 8 yıl boyunca süren ve bir milyonu aşkın insanın ölümüne ,büyük bir toplumsal yıkıma neden olan İran-İrak Savaşı,

gerici sınıfların yürüttüğü haksız bir savaşı'tı. Bu savaşta şiarımız "Namluların Gerici İktidarlara Çevrilmesi", emperyalistlerin çıkarına yürütülen bu savaşın "Devrimci İç Savaş" dönüştürülmesiydi..

Bu savaş İran "Devrimi"yle tehlikeli bir yayılma eğilimi gösterdiğine inanılan Radikal İslamcı Hareket'in tüm Orta-Doğu'yu sarsmasından ürken, başta ABD olmak üzere diğer batılı emperyalistlerce yüreklendirilen Irak tarafından başlatılmıştı. Irak'ın bu uluslararası güvence dışında savaş kendi "ulusal" çıkarlarına da denk düşüyordu.

1975 yılında İran'la Irak arasında imzalanan Cizayir Antlaşması ile, Irak Kürt Ulusal Hareketi'nin ezilmesi karşısında Şattularap su yolu'ndan, Körfezdeki hayatı çıkarlarından İran'a önemli tavizler vermek zorunda kalmıştı. Şahlık Monarşisi'nin yıkılmasının ardından iktidara oturan Mollalar Rejimi altında İran'ın büyük bir iç sansıntı geçirmesini fırsat bilen Irak, kaybettiklerini geri almak ve tehlikeyi bertaraf etmek için İran'a saldırmıştı.

Savaş, İran açısından da haksız'dı. Çünkü, İran yönetimi de omuzlarına basarak yükseldiği yoksul İran köylüsü ve küçük mülk sahibi yığınların, düzene karşı olan öfkelerini gerici dinsel bir ideoloji altında ipnotize ederek, onları

askerileştirmeye ve böylece "İslam Devrimi'niihraç etmek" adı altında yayılmacılığa kışkırtıyordu. Mollalar Rejimi kısa sürede Kürdistan'daki ulusal hareketi barbarlıkla bastırmış ve gerici akımını yaymaya ve iktidarını pekiştirmeye çalışmıştı. İran gericiliği 8 yıl boyunca savaşı kendisi için bir meşruiyet zemini olarak kullandı..

İran-Irak Savaşı, öz olarak emperyalizmin silah tekellerinin çıkarlarına işleyen ve "kazanılan tarafın olmaması" istenen haksız bir savaşı'tı. ABD'nin bölgedeki en sadık müttefiki Şahlık Monarşisi'nin beklenmedik biçimde devrilmesi nedeniyle güç dengesi tehlikeli bir biçimde değişmişti. Çünkü, Homeyni Yönetimi Anti-Amerikan-cılığın bayraktarlığını yapmaktaydı. Ama, İran yönetiminin emperyalistlerce kabul edilebilir bir başka önemli özelliği Anti-Sovyet olmasıydı. Böylece, İran kendileri için bir boşluk yaratsa da anti-komünist olması nedeniyle SSCB ve Doğu bloku için de bir tehdit, hatta Şahlık'a göre aktif bir tehdit oluşturunuyordu.. İran "Devrimi" SSCB için aynı zamanda Müslüman Cumhuriyetler açısından taşıdığı mesajlarla bir iç tehdit de oluşturmaktaydı. İran'ın bir tehlike olarak varlığı Orta-Doğu rejimlerinin daha çok Batı himayesi aramalarını da teşvik eden bir unsurdu. Bu yüzden İran-Irak Savaşı'nda her iki taraf da emperyalistler tarafından gah açık gah gizli

olarak beslendiler, silahlandırıldılar.. Hatta, İran'ın 1988 yılında bir ara üstünlük kurması karşısında ABD, Körfez'de doğrudan devreye girerek Irak'ın lehine İran'ın deniz hedeflerini yoketmişti. Aynı biçimde Pentagon'un İsrail üzerinden gizlice silah satarak kazanılan paraları Nikaragua'daki karış-devrimci Kontralar'a aktarması büyük bir skandal olarak ortaya çıkmıştı..

Diğer yandan savaşın belli bir denge içinde sürdürülmesi siyaseti emperyalist silah tekelleri için muazzam bir pazar oluşturmıştır. Savaşın iki taraf Orta-Doğu'nun petrol zengini devletleri de gelirlerinin önemli bir bölümünü silahlanmaya, dolayısıyla ABD'li, Avrupalı silah tekellerine akıtmışlardır.

Savaş boyunca "kazanan tarafın olmaması"nı isteyen emperyalistler ve aynı oranda SSCB ve Doğu Bloku Irak'ı ölçsüz silahlandırdılar. Teknoloji, kredi vb.. desteklerle Irak'ı Orta-Doğu'nun en büyük militarist gücü haline getirdiler..

Dünya konjonktüründeki değişimler, özellikle Doğu Bloku'ndaki çözülme ve İran "Devrimi"nin çekim gücünü kaybetmesi öngörülenin tersine savaşın bir tarafın lehine sonuçlanmasına neden oldu. Yine de bu Irak için bir "Pirus Zaferi"ydi.

"Galibi olmaması" istenen savaştan galip çıkan Irak, 8 yıl boyunca Körfez Emirlikleri ve batılı

emperyalistlerin çıkarı için de yürüttüğü savaşın faturasını istemeye başladı. Irak, İran'a karşı kazanımlarının yanı sıra dış borçlarının silinmesi petrol fiyatlarının arttırılarak ekonomisinin canlandırılmasını talep ediyordu. Prestiji artmış, önemli bir askeri güç haline gelmişti. Bu noktada Irak'ın istemleriyle bölgedeki çıkarlar birbiriyle çelişmeye başlamıştı.

Kuveyt'in işgali noktasına kadar varan sürecin özünde bu çelişme yatmaktadır.

3-"Doğu Bloku"nun çöküşünün global etkileri:

Sömürge ve yarı-sömürge süreçlerinde yeni dönem.

Görünür yanı Kuveyt'in işgali ve Körfez'e ABD askeri yığınağı olan "Körfez Krizi"nin nesnel temellerinden biri de Doğu Bloku'nun çözülmesi ve SSCB'nin siyasi gücünü yitirmesiyle oluşan boşluğun doldurulması mücadelesidir.

SSCB'de 1985 sonrası Gorbaçov dönemi, tıkanan Sovyet modeli bürokratik sosyalizmin kendini aşmak için ortaya attığı "Glastnost" ve "Perestroika" siyasetleriyle somutlaşmıştır. Bu siyasetler sadece SSCB'deki yapısal dönüşümleri başlatmakla kalmayıp, II. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın ardından yüzyılın en büyük global denge değişikliklerine de yol açtı. Bu denge değişiklikleri,

hiç kuşkusuz kısa vadede emperyalist sistemin lehine olmuştur. Fakat aynı zamanda tıkanmış bir modelin kaçınılmaz çöküşü, hem de emperyalist blokun iç bunalımlarını beklenmedik bir biçimde yoğunlaştırdığından, etkileri uzun vadede görülecek daha üst boyutta devrimci gelişmeleri de bağrında taşımaktadır.

Kendilerini koruyan dış kabuk, yani, SSCB-ABD dengeleri değişir değişmez, Doğu Avrupa'nın bürokratik aygıtları peşpeşe iskambilden şatolar gibi devrildiler. Yeni iktidarlar, bir yandan kapitalizmi restore etmeye çalışırken, üst yapıda da burjuva demokrasisini yerleştirmeye çalışıyorlar. Diğer yandan da işçi sınıfının kazanımları ve eski kurumlar karşısında da belli bir denge sağlama, dolayısıyla bu yanlarıyla "Avrupa Sosyal Demokrasisi"nin izinden giderek, modellerini sağlamlaştırmayı düşünüyorlar.

Doğu Bloku'nun çöküşü "Varşova Paketi"nin dağılmasıyla, dünya dengelerinin iki numaralı çekim merkezi olma özelliğini yitirdiği doğrudur. Ama bu, SSCB faktörünün artık ortadan kalktığı anlamına gelmiyor. O, halen büyük bir askeri güç, siyasal ve ekonomik potansiyelleri oldukça zengin, buna karşılık geçirmekte olduğu siyasal-yapısal değişim güçler dengesinde büyük bir boşluk yaratıyor. Bu yüzden de, iki kamp adına ABD ve SSCB başkanları zirveler yoluyla, bu güçler dengesinde

yeni uzlaşmalar ve çözümler üzerinde hergün yeni anlaşmalar sağlıyorlar..

Bu değişimlerin "Üçüncü Dünya" ülkeleri olarak adlandırılan sömürge ve yarı-sömürge ülkeler üzerindeki, dünyanın belli başlı bunalım ve mücadele alanlarına nasıl yansıdığını ve olası etkilerinin tartışılması konumuzla çok yakın bir bağlantı içindedir.

Örneğin; 1979'da Afganistan'ın işgali ile başlayan bunalım, uzlaşma ile son buldu. SSCB, Afganistan'dan çekildi, ama Kabil yönetimi beklendiğinin tersine düşmedi. Çünkü, ABD de artık İslami grupları desteklemektense Kabil'deki uzlaşmacı, laik yönetimin kendisi için de daha iyi bir seçenek olduğunu düşünmeye başladı.

SSCB'nin dünya dengeleri içinde, uluslararası "sosyalist" hareket ve ulusal kurtuluş hareketleri açısından birbiriyle çelişik ikili bir karakteri vardır.

Birincisi; SSCB dış siyaseti kendi güç alanları üzerindeki rejimlerin karakterini enternasyonalist ölçülere göre değil, kendisiyle olan saflaşmaya bağlı olarak saptanmış, bunlar üzerindeki gerici rejimlerle ilişkileri, bu rejimlerin devrimci muhalefetlerinin zararına da olsa sürdürmüştür.. Orta-Doğu'da Irak, Mısır, Suriye gibi rejimlerle

kurulan dostluklar, Kemalistlerle yürütülen ilişkiler, hep devrimci muhalefetlerin, ulusal kurtuluş hareketlerinin zararına bir tercih yapılarak ve SSCB devletinin çıkarları gözetilerek saptanmıştır. SSCB bu anlamıyla tutucu, hatta gerici bir siyasete sahiptir.

SSCB'nin ulusal kurtuluş hareketleri ve devrimci dalgalar için itici bir güç, destekleyici bir faktör olmadığına artık en koyu SBKP taraftarları bile ikna olmuş durumdadırlar. Bu nedenle, SSCB'nin bir güç olarak etkisinin azalması bir kayıp sayılmayacak. Ne ki, bu, işin sadece bir yanıdır. Diğer yandan, Sovyet varlığının çelişkili ikinci yanı da vardır:

Bu yan onun hem dünyada nükleer bir savaşı, hem de onun azgın saldırılarını caydıran, bu nedenle de bağımsızlık mücadeleleri ve devrim dalgalarının mevzi kazanmasına hazırladığı uygun konjonktürel ortamlardır. Birçok hareketin bu ortamın ürünü oldukları ya da bundan yararlanabildikleri bir gerçektir. Söz gelimi en son Nikaragua bunun bir örneğidir. Şimdi, SSCB faktörünün zayıflaması hatta Gorbaçov dönemi ile birlikte bütün inisiyatifin ABD ve müttefiklerine verildiği bir durumda bu caydırıcılıktan artık söz edilemeyeceği ve bunun da olumsuz etkilerinin yakın zamanda görülmeye başlayacağı ortadadır. Nitekim, ABD'nin Panama macerası ve en son Orta-Doğu'daki kaba-

dayı ve pervasız tutumu bu durumla açıklanabilir.

4- SSCB Faktörünün değişmesinin Orta-Doğu üzerindeki etkileri.

Orta-Doğu hem emperyalist odaklar arasında hem de doğu ve batı blokları arasındaki güç dengelerinin mücadelelerinin, sürekli var olduğu en bunalımlı alanlardan biri olagelmıştır. SSCB'nin etkisi, dünyanın diğer alanlarında olduğundan daha çok bu alanda kendisini göstermiştir. Bu nedenledir ki, başta ABD olmak üzere, bölgenin eski sahiplerinden İngiliz ve Fransız emperyalistleri Sovyet nüfuzuna karşı sürekli alternatif arayışlar ve mücadele içinde olmuşlardır.

Orta-Doğu'da Körfez bölgesi ise bu ilişkilerde özel bir öneme sahiptir:

"Körfez, hemen hemen 1940'ların Avrupa'sı kadar kesin bir biçimde, Birleşik Devletler ve Sovyetler Birliği arasındaki can alıcı çelişkinin kaynağını oluşturmaktadır. Avrupa'da savaşın ve yenilginin sonucunda ortaya ne çıkmışsa, Orta-Doğu'da da bir zamanlar bölgeyi denetleyen gücün çekilmesinden ve sonrasında ABD'nin boşluğu doldurma girişiminin kabul edilmeyişinden aynı sonuç ortaya çıktı." (1)

II.Emperyalist Paylaşım Savaşı sonunda İngilizlerin Orta-Doğu bölgesinden çekilmelerinin ardından yeni emperyalist jandarma ABD'nin bu boşluğu doldurmak üzere giriştiği siyasi ve askeri hareket daha doğrusu Körfez petrolü üzerindeki bu çelişme günümüze kadar gelen bir sürecin de ana karakterini oluşturmaktadır.

Bilindiği üzere, Orta-Doğu çok hassas bir bölge.. Burada dengeler bıçak sırtındadır. Çok zayıf bağlarla bağlanmış, ufak bir kıpırdama bile büyük sarsıntılara önayak olabiliyor. SSCB ve Doğu Avrupa'daki gelişmelerin, doğal olarak en çok etkilediği bölgelerin başında Orta-Doğu geliyor. Bu bağlamda, Orta-Doğu'da da ulusal bir boşluk doğdu. Bu boşluğun emperyalist sisteme zarar vermeden doldurulması gerekiyordu. Orta-Doğu'da yeni emperyalist biçimlenme dediğimiz şey budur. Bu noktada Kuveyt işgalini bahane ederek ABD bir "demokrasi havarisi" olarak hareket etmekte gecikmedi.

ABD ve SSCB arasında Orta-Doğu üzerindeki çelişme henüz keskinleşmeden II.Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası ilk ortak siyasi tutum İsrail Devleti'nin kurulması ve tanınması konusunda olmuştu. 45 yıl sonra ABD ve SSCB'nin Orta-Doğu üzerinde ikinci ortak siyasi tutumu ise,Kuveyt'i işgali karşısında Irak'a ekonomik ambargo ve diplomatik kuşatma kararlarıdır. Ardından Orta-Doğu'ya yapılan

askeri müdahalede SSCB "oyalayıcı" davranmış ve operasyonu siyasi olarak desteklemiştir. Aradan geçen yarım asırlık süre içinde ise, çelişmenin iki tarafı olarak konumlanmışlardır.

Bu çelişmeler içerisinde her iki süper gücün de Orta-Doğu'da dayandıkları zeminler oldukça değişken,kaygan olmuştur. ABD, Orta-Doğu'da başından beri siyasetini dört önemli ayağa oturtmuştu: Arap Alemi'nde Suudi Arabistan ve Körfez Emirlikleri, diğer ayakları ise, İsrail,İran Şahlığı ve Türkiye Cumhuriyeti !..

SSCB ise, Arap Milliyetçiliği'nin önderleri olarak Mısır,Suriye ve Irak'ı kendine müttefik almaktaydı. Mısır, daha sonra yer değiştirerek ABD'nin yanına geçmiş; SSCB ise, Libya, FKÖ, Yemen gibi diğer Arap Güçleri üzerinde etkin olmaya devam etmişti. SSCB'nin Arap Milliyetçiliği eksenindeki bu ittifak siyaseti ve statükocu tutumu kaçınılmaz olarak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni gerici rejimler karşısında dışlamasına yol açtı. Kürt Ulusal Hareketi'nde sosyalizmin çok daha etkin ve yaygın bir prestiji olmasına karşın, SSCB bu etkinliği Arap gericilikleri lehine suistimal etti.. Ya da düpedüz imha hareketleri karşısında onaylayıcı bir tavır takındı. Kürt Ulusal Hareketi'nin önderliğinin kendi doğasından kaynaklanarak bu durumda, ABD emperyalizmi ile uzlaşma araması, Orta-Doğu

siyasetleri içinde sıkça görülen manevralar olarak ortaya çıkmıştır. Tüm bunlar, SSCB siyasetinin Üçüncü Dünya ülkeleri'ndeki geriletici etkilerine birer örnektir. SSCB ve Doğu Bloku devletlerinin bu siyaseti 5 bin insanın HALEPÇE'de Saddam gericiliğince imha edilmesi karşısında tek bir protesto demeci bile vermeyecek kadar yüz kızartıcı bir hale gelmişti.

Savaş teknolojisinin son model silahlarının denendiği Orta-Doğu Savaşı'nın SSCB-ABD kutbunun parçalanmasının hemen ardından göze alınmasında bu faktörün çok önemli bir rol oynadığı açıktır. Eski müttefiki Irak, ABD ve müttefikleri tarafından bombalanırken, Sovyet yönetimi bu arada kendi başını ağırtan bağımsızlık hareketlerini silahla bastırmak için askeri operasyonlar sürdürüyordu..

5- Emperyalist Propagandanın İkiyüzlülüğü.

Emperyalist basın tekellerinin çoğunluğu, bu işgali ABD askeri varlığının meşruiyet zemini için propaganda etme yarışını sürdürdüler.. Beri tarafta kimi "Sol" akımlar ise, bu işgali, "emperyalist statükoyu sarsan" ve onda "anti-emperyalist" nitelikler bulan bir tavır gibi değerlendirdiler..

Burada üzerinde durulması gereken en önemli nokta ABD emperyalistlerinin başını çektiği cephenin

yürüttüğü yanıltıcı propagandadır. Çünkü, bu propaganda bütünüyle ABD yayılcılığını ve onun Orta-Doğu'daki askeri eylemleri ya da programlarını meşrulaştırma, mazeretler yaratma temelinde gelişmektedir. Üstelik bu propaganda da doğrularla yanlışlar bir arada sıralandığı ve amaca ilişkin öğeler ustaca kullanıldığı için, bu kampanya karşısında uyanık olmak gerekir.

ABD propagandası Kuveyt işgali ile ortaya çıkan durumu "Uluslararası Hukukun ihlali", "egemen bir devletin işgal ve ilhakı" ve "zorba bir tutum" olduğunu ve buna karşı çok sert biçimde tavır konması gerektiğini, yoksa dünyanın felaketli bir sürece gireceğini, yayılcılığın durdurulamayacağı vb.. tezlerini savunmaktadır. Burada emperyalist yüzünü kendi suç dosyalarından aldığı argümanlarla gizlemeye çalışırken, "ulusların güvenliği, yasal hakların savunuculuğu, işgal ve ilhaka karşı tavır" vb.. gibi erdemlerin bayraktarlığını yapmaya çalışıyor.

Bunlar, çok basit bir ikiyüzlülüktür. Çünkü, başta ABD olmak üzere müttefikleri "çok kararlı ve kesin tavır takınılmasını istedikleri" bu suçları, sürekli işlemleridir ve işlemektedirler.

Çok yakın örnekler verebiliriz:

Kore, Vietnam, Küba ve diğer Hindi-Çini bölgelerindeki askeri müdahaleler bir yana, daha 1990

Ocağında ABD, Panama'ya asker çıkararak bu ülkenin egemenliğini resmen ihlal etti. ABD "adi suçlu" ilan ettiği eski ajanı Noriaga'yı tutuklama gibi bir iddia ile Panama'da elini kolunu sallayarak operasyonlar yaptı ve 4 bini aşkın insan bu operasyonlar sırasında öldürüldü. Ama, ABD'ye ne BM Güvenlik Konseyi'nden ambargo kararı çıktı, ne de yaptırım kararları uygulandı. 2 milyonluk bir ülke Yanke'lerin basit bir eyaleti kadar bile "hukuk"a layık görülmedi..

1983 yılında da dünyanın en güçlü ordusu ikiyüzbinlik Granada'yı sessiz sedasız işgal ettiğinde de aynı biçimde ne ABD'nin ambargo altına alınmasından, ne de büyük ülkelerin küçüklere karşı zorbalığının yıkıcı sonuçlarından bahseden oldu..

1987'de Libya'nın Sirte Körfezi'nde vurulması ve başkentinin bombalanması "terörist bir devletin cezalandırılması" adıyla meşrulaştırılmaya çalışıldı.

Sadece birkaç örnek bile ABD propagandacılarının Kuveyt'i işgali karşısında sığındıkları temalara ne kadar yabancı ve ikiyüzlü olduklarını göstermeye yetiyor.

Yine, ABD, Körfez'deki askeri yığınağına Irak'ı BM kararlarına uydurma amacıyla ve sanki bunu bütün dünya adına yapıyormuş gibi sundu. BM kararlarının uygulanması konusunda bu kadar hassas olan ABD'nin

neden İsrail söz konusu olduğunda bu kararlara sahip çıkmadığı elbette sorulacaktır. İsrail, 1948'de Filistin devletini ilhak ettiğinden beri uluslararası hukuku ihlal ediyor ve o günden bu yana da 1967 yılında Ürdün, Mısır ve Suriye'ye ait bölgeleri işgal etti. Lübnan'da asker bulunduruyor. Birleşmiş Milletler'in bu yöndeki onlarca kararına rağmen ABD bu kararları uygulatmak için İsrail'e çıkarma yapmayı hiçbir zaman düşünmediği gibi, yaptırımlara karşı da tavır takınmakta ve engellemektedir. ABD'nin BM kararlarını uygulatmak için Körfez'e yığınak yapmadığı açık..

ABD ve diğer emperyalistlerin "işgal ve ilhaka karşı" ve "küçük ulusların ezilmelerini önlemek" gibi erdemlerle hareket ettikleri o kadar ikiyüzlüdür ki, Irak, Kürdistan'ı on yıllardır sömürgesi olarak kullanıyor; Kürt Ulusal Hareketi'ni kan ve ateşle boğmak için şeytanla bile işbirliği yapmaya hazır duruyor ama, bu işgal ve jenosit onların kılını bile kıpırdatmamıştır. Çünkü, Saddam rejimi onların manevra alanına henüz girmemiş bulunuyordu. Bu yüzden Kürdistan'ın yağmalanmasını kabul lenebilmektedirler..

Aynı şekilde, kimyasal silahlarla HALEPÇE KATLIAMI'nı yaptığında, emperyalistler adına döğüşen ve gıdasını onlardan alan da bu rejimdi.. Ama, bugün Irak'a karşı alınan tavırlar ve yaptırımlar, o gün alınmadı..

ABD, kendi eliyle beslediği, kışkırttığı diktatörlerin niteliğini, artık onlara ihtiyacı kalmadığı zaman hatırlıyor. Söz gelimi, CIA ajanı ve Panama devrik başkanı Noriaga tümüyle sadık bir uşaktı. O zaman da uyuşturucu ticaretinden milyonlarca dolar vuruyordu. Kanlı bir diktatördü. Ama, hayati bir öneme sahip olan kanal bölgesinin artık Noriaga ile denetlenemeyeceği anlaşılınca, ABD birden bire Noriaga'nın adı bir "uyuşturucu kaçakçısı, kanlı diktatör" olduğunu keşfetti..

Şimdi, aynı "keşfi" Saddam için yapmıştır.

Burada üzerinde durmak istediğimiz ikinci nokta ise, emperyalist propagandaların hem kitleleri hem sosyalistleri yanıltmasının önüne geçerken; artık ABD'nin çöpe atmaya karar verdiği bu diktatör eskilerine "anti-emperyalizm ve ulusalcılık" vb.. adına sahip çıkmanın kimi "solcu"lara onur kazandırmayacağıdır. Bu durum olsa olsa, emperyalizmin sadık hizmetkarlarının kendi sonlarıyla ilgili dersler alması açısından öğreticidir. Herhalde hiç kimse Marcos'un ABD'de sefil bir yaşam içinde hapisanelere düşmesine acımadı ve bu yüzden ne ABD emperyalizmi ne de Marcos hakkında fikir değiştirmede. Aynı şekilde ne ABD emperyalizmi ne de Saddam diktatörlüğünün niteliğinde bir değişme olmamıştır.

6- Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhak'ı haklı mıydı?

Kuveyt'in Irak gericiliği tarafından işgal ve ilhakını olumlayan ve bunu "emperyalizmin çıkarlarına vurulmuş bir darbe", "Arap birliğinin sağlanması" yönünde yapay bir devletin ortadan kaldırılması" vb.. gibi değerlendirenler var. Bu grupların siyasi olarak temel sloganları ise:

"ABD emperyalizmine karşı Türkiye'nin yeri Irak'ın yanındır" (2) olarak netleştirilmektedir.

Böylece, baş düşman ABD'ye karşı ulusların tescilli celladı Saddam rejiminin önderliği altında mücadele etmemiz için yeni bir çağrı alıyoruz ! Hem de geçmişte "baş düşman Sovyet Sosyal emperyalizmine karşı TC Ordusu'nu korumamızı, 12 Eylül Cuntası'nı desteklememizi, İran Şahı ve Şili diktatörü Pinochet ile aynı saflarda olmamız gerektiğini bize öğretmeye çalışan" bir ekipten, eski TIKP-AY-DINLIK- şimdiki SP grubundan geliyor bu çağrı.. Geçmişin muhasebesi ile "yanlışlarını" terkettiğini söyleyen bu grup, ilk fırsatta eski hastalığını yeniden ve üstelik diğer sol grupları azarlayarak sunmaktadır. Kürt ulusunun yeminli bir celladı olan Saddam rejiminin ne denli "anti-emperyalist" olduğunu, "kavratmak" için diller dökmektedir.

İşin bir diğer ilginç yanı da bu "üç dünyacı" grupla keskin çelişmeleri olan iki radikal grup Dev-Sol ve PKK de sonunda Körfez konusunda aynı

siyasi çizginin kararlı savunucuları olarak saf tutuyorlar. "Mücadele" ve "Özgür Halk" dergilerinde yayınlanan makaleler bu yüzden ya "Teori" ya "Yüzyıl" dergisinde doğru devrimci düşüncenin örnekleri olarak lanse ediliyorlar.. (2)

ABD emperyalizminin Orta-Doğu'daki varlığına müdahalelerine kararlı bir duruş gösterirken, Saddam rejiminin de gerici yüzünü teşhir eden ve bu yönetimin bizzat anti-emperyalist safın oluşmasında bir engel olduğunu gösteren devrimci gruplar ise, Saddam'ı desteklemedikleri için nerede ise azarlanıyor ve "ikircikli" olmakla suçlanıyorlar.

Doğu Perinçek, "Yüzyıl Dergisi"ndeki yazısında şöyle yazıyor:

"Kuveyt bir ülke midir ? Değildir. Emperyalizmin sınırlarını çizdiği bir şeyhliktir, yemliktir. Arapların kendi zenginliklerinden yararlanmasını önleyen bir emperyalist üstür. Bu açıdan Mısır'dan, Suudi Arabistan'dan, Suriye'den çok daha yapaydır.." (3)

Kuveyt'in yapay bir devlet olduğu, bir şeyh sülalesine tahsis edilmiş petrol yataklarının emperyalist tekellerle işbirliği içinde işleten bir aile şirketinin devleti olduğu açıktır. Ne varki, bu, Irak gericiliğinin yayılmasını, işgalci ve ilhakçı siyasetini alkışlamak için geçerli bir neden olamaz. Çünkü, Kuveyt ne kadar sınırları emperya-

listler tarafından adeta cetvelle çizilmiş yapay bir devletse, Irak da en az onun kadar yapay bir devlettir. Daha az yapay devletlerin daha fazla yapay olanları ilhak etmesini savunmak sakat bir anlayıştır.

Irak'ın sınırları da diğer Orta-Doğu devletleri gibi I. Emperyalist Paylaşımın galibi İngiliz emperyalistleri tarafından çizildi. Üstelik, Irak o kadar yapaydır ki, emperyalistlerin "böl ve yönet" taktiği ile oluşturulurken, dört parçaya bölünen Kürdistan'ın Güneyi de Irak'daki Emir Faysal hanedanının yönetimine teslim edilmişti. Irak Devleti İngiliz mandası altında Kürdistan'daki (1918-1921) Şex Mehmed Berzenci önderliğindeki bağımsızlık hareketi bastırılarak yaratılmıştır. Orta-Doğu'daki yapaylık sadece Arap Ulusu'nun yapay devletlere bölünmesinde değildir. Kürdistan'ın dört parçaya bölünerek bir bölümünün Türkiye'ye, diğer bölümlerinin de Fransız mandası Suriye ve İngiliz mandası Irak'a paylaştırılmasıdır..

Kürdistan'ın statüsü LOZAN'da "Musul Sorunu" olarak İngiltere ile Türkiye arasında çekişmelere neden olmuştu. Sonunda bu sorunun çözümü Milletler Cemiyeti'ne bırakıldı. Milletler Cemiyeti ise, İngiliz emperyalizminin isteklerine uygun bir rapor düzenleyerek nüfusunun tamamı Kürt olan bu bölgenin İngiliz mandasındaki Irak'a bırakılmasını

(idari ve kültürel özerklik koşuluyla) önerdi. 1939 yılında sözde İngiliz mandası kalkıp, Irak bağımsız bir devlet haline gelince de bu bölge Irak devletinin bir parçası sayılacaktı. Irak'ın bu statü ile Birleşmiş Milletler Cemiyeti'ne üye olmasından sonra Kürt Ulusal Hareketi Berzenci önderliğinde bir kez daha harekete geçti. Bu kez Irak devletinin "bütünlüğü"nü korumak üzere İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri (RAF) Kürdistan'ın köylerini bombardıman etti. Direnişçiler dağılarak çekilmek zorunda kaldılar. Şex Mahmud'da sekiz ay sonra teslim oldu...

Böyle bir devletin "nasıl olsa yapaydır" diye Kuveyt'i işgal ve ilhakını meşru göstermek; Irak'ın Kürdistan'ı elinde bulundurmasını da meşru kabul etmek demektir. Çünkü, yayılmacılığı meşru görülen bu rejim, Saddam rejimidir. Orta-Doğu'daki yapay devletlere son vermek gibi bir "erdem" taşıyor idiyse, Saddam'ın önce Kürdistan'dan elini çekmesi gerekirdi. Arap Ulusu'nun gönüllü birleşmesi ile Saddam diktatörlüğünün yayılmacılığını meşrulaştırmak birbirine karıştırılmamalıdır.

Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhakı'na "sol"dan meşruiyet kazandırmaya çalışanlar şunları yazıyorlar; Doğu Perinçek'in "Arapların Prusyası Nerede?" başlıklı yazısında şöyle denilmektedir:

"Her milletin birleşmeye hakkı vardır ve bunu zor kullanarak yapmaya da hakkı vardır. Bu zor kullanmayı ille de proletarya kullanacak değildir. Kuveytli, Arap milletinin bir parçasıdır ve burada ona, 'ne istiyorsun' diye sorulmaz da. Çünkü, onun oyu tek başına bir anlam taşımaz. Genel oyun bir parçası olarak anlamlıdır. Ayrica, küçük işbirlikçi azınlıklar belirlememeli -dir milletlerin kaderlerini. Eğer Kuveyt, emperyalizmin hoşnut olmadığı bir ülke olsa ve Irak da emperyalizmin bir üssü olsaydı, Kuveyt'in Irak 'ı kendine katması gene olumlu bir gelişme olurdu.. Ve ilkeye aykırı düşmezdi." (4)

Burada açıkca Saddam diktatörlüğünün yayılmacılığı "ulusal birlik mücadelesi veren kurtuluş hareketlerinin durumu" olarak çarpıtılarak savunuluyor.. Üstelik, "Kuveyt'lilere ne istediğinin sorulmasının" yanlış olduğunu da öğreniyoruz. Neyin Arap Ulusu için "doğru" olacağına en iyi Saddam Hüseyin'in karar vereceğini, Arap Alemi'ni, HALEPÇE'de çocukların kanına , Arap-Fars uluslarının kanına, sefil bir diktatörlüğün kirli çıkarlarına dayanan bir diktatörün birleştirebileceğine dair övgüler dinledik.. Böylece, Perinçek'in mantığı ile, "zorla birleştirme hakkını" ve "gücünü" kendinde gören her Arap yönetiminin diğer kardeşlerinin bile fikrini sormadan onların bölgelerini işgal ve ilhak etme olduğu fetvası da çıkmış oluyor.. Suriye Lübnan'ı işgal edebilir,

Mısır Libya'yı ya da Libya Mısır'ı işgal edebilir. Artık kimin gücü kime yeterse ! Orta-Doğu'da bu "hak" söz konusu olduğuna ve bu hakkı kullanmanın sınıf karakteri, niteliği de sayın Perinçek'e pek önemli olmadığına göre, Arapların "ulusal birlik" adına birbirleriyle sürekli savaşmaları ve emperyalistlerin de pek doğal olarak bu çatışmada tarafları silahlandırarak, birbirine kışkırtarak ellerini oğuşturacakları bir teorik-siyasal temel sunuluyor bize..

Öte yandan bütün Arap milleti'nin Saddam'ın "kanlı kılıcı altında" birleşerek, istediğine "böyle bir genel oyun" olduğuna dair güvenceyi Perinçek'in neye dayanarak belirlediği de meçhul..

Belirlemedeki tutarsızlıklar sadece bundan ibaret değil; "Irak emperyalizmin üssü olsaydı, Kuveyt'in Irak'ı kendisine katması gene olumlu bir gelişme olurdu ve ilkeyle çelişmezdi" denilerek; emperyalizmin üssü olmayan bir devletin emperyalizmin üssü olan bir başka devleti kendine katması ilke olarak belirtiliyor. Böylece, Kuveyt'in ilhakı'nın Arap birliğini gerçekleştirmek adına mı, yoksa emperyalist bir üs oluşundan dolayı mı cezalandırıldığı sorusu ortaya çıkıyor.. Oysa, çok iyi biliniyor ki, Irak, emperyalizmin hoşnut olmadığı rejimlerden biri değil. Bir siyasi iktidarın emperyalizmle bütünleşen ya da çatışan yanı, sınıfsal nitelikleri ve yapısıdır..

Arap Uluğu adına birleşmeyi zorlamak için Saddam'ın diğer devletleri işgal ve ilhak edebileceğini savunmak mantık olarak, Türkiye'nin Azerbaycan'ı, Kıbrıs'ı, Batı Trakya'yı ya da Bulgaristan'a sefer yapmasını da meşru kılacak bir anlayıştır. Yeter ki, emperyalizmle çelişsin. Çelişir de.. Yunanistan'a saldırınca AT ve ABD emperyalizmi ile çelişir, Azerbaycan'a saldırınca da "Sovyet Sosyal Emperyalizmi" ile !.. Böylece, işgal ve ilhakı da Türk Milleti'ni birleştirme adına meşru olur !.. Ya da Suriye Irak'a "Arap Uluğu'nu zorla birleştirmek adına" saldırıyorsa, ABD ile çelişmez miydi? Elbette çelişirdi. Çünkü, sınırların korunması ve statünün bozulması emperyalistleri rahatsız eder. Bir unsurun beklenmedik bir biçimde güçlenmesi onu rahatsız eder. Böyle olunca da Suriye'nin Irak'a saldırıp işgal etmesi sırf bu iki nedenle haklı mı olur ?

Göründüğü gibi bu savununun neresinden tutarsak elimizde kalan sakat bir mantığı var.. Ve bu görüşler sosyalizm adına savunulduğu zaman ancak bundan utanç duyulabilir..

Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhakı'nda amacı farklı olsa da kendi çıkarları için yapmış olsa da sonunda "Orta-Doğu'da emperyalist statükoyu bozduğu, sarstığı, emperyalizmin çıkarlarına darbe vurduğu"nu savunan gruplar da var. Bunlar işgalin haklılığı konusunda ayrı düşünseler de,

onun sonuçları itibariyle "anti-emperyalist ve ilerici" olduğu konusunda Perinçek grubuyla birleşiyorlar..

Örneğin; "Özgür Halk Dergisi"nde A.Fırat "Dünya dengelerinde değişimler ve yeni biçimlenmeler'i çözömlenmeye çalıştıktan sonra şunları yazıyor:

"...Bu politika büyük bir çıkmazla karşı karşıyadır. Zaten dünyanın bu politikaya fazla boyun eğmeyeceği açıktır: mevcut koşulları buna imkan vermez. Birçok büyük ulusun hatırına bütün bir insanlığı bazı hayallere ve safsatalara yatırmak olanaklı değildir. Nitekim, işte buna daha şimdiden en büyük darbeyi bu gelişmeler vuruyor. Statükonun Ortadoğu'da yırtılmasının küçük bir örneğidir bu. Haklı veya haksız nedeni ne olursa olsun Kuveyt'in ortadan kaldırılmasıyla statüko parçalanıyor. Özellikle emperyalizme ve dış güçlere dayalı rejimler çöküyor. İradesi ve amaçları dışında da olsa Saddam 'birtek hayırlı iş yaptım' diyecekse o da budur. Keşke sonunu getirebilse..Statükoyu daha da oynatabilse !"

A.Fırat Saddam'ın Kuveyt'i işgal ederek "böyle bir dünyanın içine ben de böyle ederim" mesajını verdiğini belirttikten sonra ekliyor;

"..güzel de oldu. Bu anlamıyla böyle bir dünyaya bu yaşarır." (5)

A.Fırat'ın yaptığı basit bir ironi değil. O, gerçekten de Irak'ın emperyalist statükoyu bozduğuna ve bunun da büyük devrimsel gelişmeye yol açabileceğine inanıyor.

"niyetleri ne olursa olsun, ortaya çıkacak olan büyük bir devrimsel gelişmedir. Tıpkı Ekim Devrimi'nde,Çin ve Vietnam devrimlerinde olduğu gibi. Ardı gelirse salsılma önemlidir diyoruz. Küçümsemek gerekir. Gelişmeler daha da hızlarsa bölge halklarının hareketi yükselecektir. Bu yükselme mevcut rejimleri paramparça edebilir."(6)

Kuveyt'in işgalinin emperyalizmin çıkarlarını zedelediğini ve statükoyu parçaladığına dair düşünceler "Mücadele" dergisinde de savunulmaktadır:

"Saddam'ın son tavrı ise, hangi nedenle yola çıkarsa çıksın, emperyalizme rağmen bağımsız olarak gelişti ve emperyalizmin bölgesel çıkarlarına yönelerek, emperyalizmle karşı karşıya gelmesine yol açtı. Irak'ın Kuveyt'i ilhaki haksızlıkları ve halkların sorunlarını çözecek olmasa da sonuçta Irak'ın bu tavrı ABD'nin Orta-Doğu üzerine kurmuş olduğu plana karşı bir gelişmeydi.. Bu noktada, Irak'ın haklılığını haksızlığını ya da geçmişte neler yaptığını, hangi safta yer aldığını tartışmakta ve öne çıkarmaktan öte, emperyalizmin savaş politikaları

hedefleri ve Orta-Doğu halklarına, getirecekleri üzerinde durulmalı, anti-emperyalist tavrı öne çıkarılmalıdır. Tersine bir tavrı, Irak'ı hedef tahtası içine almak emperyalizmin politikasının ve nereye yöneldiğinin açık ve net olarak görülmesini engelleyecektir. ABD emperyalizminin yapacaklarını biraz olsun gözden kaçırarak bir tavra girilmelidir.. Biz, bu süreçte bütün oklarımızı ABD emperyalizmine ve ülkemizi Orta-Doğu'da çıkarmaya çalıştığı savaşta koyduğu yere üs yapmasına ve bunu gözü kapalı onaylayan özal iktidarına yöneltmeliyiz. Doğru anti-emperyalist tavrı burada odaklanıyor." (7)

Irak'ın "anti-emperyalist" olup olmadığını "en iyisi Bush'a sorarak öğrenmemizi" tavsiye eden "Teori dergisi"nden E.Helvacıoğlu ise, Emeğin Bayrağı'nın "silahlarınızı emperyalistlere, Saddam ve diğer gerici Arap rejimlerine, kokuşmuş asalak krallıklara, faşist diktatörlüklere çeviriniz" biçimindeki tesbitlerini azarlayarak karşılıyor ve şunları yazıyor:

"Ne yazık ki, Körfez'deki saflaşmayı Emeğin Bayrağı yazarları belirlemiyor ! Herkesin görebileceği gibi Ortadoğu'da taraflar objektif olarak .belirlenmiş durumda. (...) objektif olarak Irak yönetimi ABD emperyalizmine karşı saflarda yer alıyor. Irak yönetiminin hangi safta olduğu bugün ABD Başkanı Bush'a sorularak

öğrenilebilir. Irak halkına 'Silahını Saddam'a çevir!' komutunu vermek ('hem Saddam'a hem ABD'ye çevir' komutundan fazla farkı yok) bu sıcak ortamda tek bir Irak emekçisini kazanmaya- caktır. Ve her halde ABD'nin de çok hoşuna gidecektir.." (8)

Gerçekte Irak'ın ne derece anti-emperyalist olduğu ABD Başkanı Bush'a sorularak öğrenilecekse, büyük ihtimalle Bush,

"Körfez'de tarihinin en büyük askeri çıkarmalarından birini yapmanın zeminini, koşullarını yarattığı için; Arap Alemlerinde ilk kez bu kadar çok müttefik kazanmasına neden olduğu için; Orta-Doğu'da kendisine manevra alanı açmasına ve kahramanlık taslamasına da yardımcı olduğu için, Saddam'a minnettar olduğunu" söyleyecektir..

Ve yine, Bush, Kuveyt'i işgale teşvik ettiği Saddam'ın, İran-Irak Savaşı sırasında da saldırı başlatarak ve savaşı sürdürerek, aynı derecede emperyalizm için hayırlı işler yaptığının, ama şimdi onun son bir kez yine kendisi için "kötü adam"ı oynadığını söylemesi de muhtemeldir.. Ve yine, ABD yönetimi Saddam'ın anti-emperyalist değil, savaştan galip çıktığı için kendinde "Kuveyt petrollerinden daha fazla pay isteme hakkı" gördüğü için bir diktatör olduğunu söyleyecektir..

Irak'ın anti-emperyalist olup olmadığını anlamak için Bush'un klavuzluğuna gerek görmeyen sosyalistler ise, Irak rejiminin sınıfsal karakterlerine, arkasındaki insanlık suçlarına, Kuveyt'i hangi amaçlarla işgal ve ilhak ettiğine, İran-Irak Savaşı'ndan ne umduğuna, Kürdistan'daki soykırımlarla neler yaptığına bakarak karar vereceklerdir. Çünkü, sosyalistlerin ellerinde sağlam, tutarlı bir tarih bilinci, Marksist Materyalizm vardır. Dünyayı siyahlar-beyazlar olarak algılayan, "iyilerle kötülerin birbirlerini sürekli alt ettikleri bir mücadele" olarak gören eski Çin felsefesi değil..

Kaldı ki, "Üç Dünya Teorisi" gibi devrimcileri kendi ülkelerinin gerici diktatörlüklerini savunmaya, ihbarcılığa, işbirlikçiliğe götüren gerici bir teorinin yeniden hortlatılmasına hiç mi hiç ihtiyaçları yoktur..

Bay Perinçek, Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhak'ına başka tür meşruiyet sağlamaya çalışırken, Saddam rejiminin bunların hiçbirini amaçlamadığı ortadadır. Irak, Kuveyt'i işgaliyle "Arap ulusal birliğini sağlamak", ya da "emperyalizme zarar vermek" gibi bir niyetini de ortaya koymadı. Üstelik, yaptığı işin emperyalizmin zararına olduğunu söyleyenler hiçbir gerekçe de getirmiyorlar. Sadece, "hayal" ediyorlar. Hem Kuveyt'in işgal olayının ABD için bir "bahane" olduğunu

söyleyip, hem de bu işgal'in emperyalizme darbe vurduğunu söylemek büyük bir paradoks'tur. Irak bu işgalle emperyalizmin çıkarlarına darbe vurmak bir yana, objektif olarak ona hizmet etti. Onun arayıp bulamadığı bir fırsatı yaratmış oldu. Bir anda bütün gürültü, patırtı ile Körfez'in büyük bir savaşın hedefi durumuna gelmesine neden olan provakasyonu yarattı. Irak'ın amacı Perinçek'in ya da "Mücadele dergisi" ve "Özgür Halk" ta sayın A.Fırat'ın belirledikleri gibi "emperyalizme karşı statükoyu sarsan" bir hareket değildir. Bu işgal ve ilhak'ın sonuçları itibariyle, Arap ulusuna değil, ABD emperyalizminin yeni planlarını yürürlüğe koymasına hizmet ettiği, eğer Saddam hayal edildiği gibi sırf emperyalizme darbe vurmak için böyle yapmış olsa bile, tersine ona çok büyük hizmet etmiş olduğu sonuçta çok daha iyi anlaşılmaktadır.

Saddam İran-Irak Savaşı'ndan prestij kazanarak çıkmıştı.. Ama, bunun için büyük bedeller ödediğini düşünüyordu. karşılığını almak istiyordu. Bu nedenlerle de büyük dış borç yükünden kurtulmak ve ekonomisine nefes aldirmek için, petrol fiatlarının düşürülmesi ve borçlarının ertelenmesini talep ediyordu.

Kuveyt Emirliği'nin Irak'ın taleplerine karşı direnmiş olmasının ardında bir provakasyonun yattığını hemen bütün stratejistler öne sürmektey-

diler. Çünkü, Irak gibi bir güce karşı durmak için diğer Emirliklerden, en önemlisi ABD'den güvence almamış olması düşünülemez. Üstelik, Irak'ın istekleri pazarlıklar yoluyla da çözülebilecek cinsten şeylerdi.. Sonuçta, Irak'ın Kuveyt'e saldırması ABD'nin kıskırttığı bir provakasyonsa, bu nasıl olur da "statükoyu bozan" bir girişim, "anti-emperyalizm" olarak adlandırılabilir. Ya da Arap birliğinin sağlanması için bir hak gibi tarif edilebilir..

Irak'ın yaptığı, değişen dünya dengelerinin Orta-Doğu'da yarattığı boşluğa bakarak, bundan yararlanmak için uygun koşullar oluştuğuna karar vermiş olmasıdır. Kuveyt'in işgaliyle kendisine tepkiler gelse bile, sonuçta bunun şu ya da bu şekilde sürüncemede kalacağını ve bu adımdan karlı çıkacağını hesaplamış olmasıdır. ABD'nin Orta-Doğu planları için bu yönetimi Kuveyt'i direnmeye teşvik ederek kıskırttığı ya da Kuveyt'le olan ilişkilerinde tarafsız kalacağı mesajını vererek Irak yönetimini cesaretlendirmiş olabileceği de tartışılmaktadır.

İşgal hareketinin en büyük işareti sayılan, Irak'ın iki büyük ordu birliğinin Kuveyt sınırına yığıldığı 25 Temmuz'dan bir gün sonra ABD'nin Bağdat'taki büyük elçisi Bayan April Glaspie, Saddam Hüseyin ile yaptığı bir görüşmede;

"ABD'nin sömürgeciliğe karşı savaşmış bir ülke olarak Irak'ın ekonomisini petrol ile zenginleştirme arzusunun anlayışla karşıladığını, ABD'nin Kuveyt'le Irak arasındaki anlaşmazlığında tarafsız olduğunu, Saddam Hüseyin'in beş dakikasını Amerikan televizyonuna verirse, Amerika halkının Irak'ı daha iyi anlayacağını"(9)

söylüyordu..

Bu görüşmenin tutanakları Economist dergisi'nde yayınlandı. Ayrıca, 28 Temmuz'da Bush, Saddam'a özel mesaj göndererek,

"ABD'nin Irak ile iyi ilişkiler kurma niyetinde olduğunu"

belirtmişti..

Bir yanda Kuveyt'in tutumu, öbür yanda ABD'nin yumuşak mesajları ile mevcut boşluktan yararlanma hesapları yapan Irak, petrol kotasının düşürülmesi isteği OPEC toplantısında kabul edildiği halde, taleplerini daha da arttırarak, Kuveyt'ten tüm savaş borçlarını silmesini ve Rumelya bölgesi ile Körfez'deki adaları talep etti. Kuveyt bu istekleri reddedince Cidde'de Arap Konferansını terkeden Irak, aynı gece Kuveyt'i işgale başladı..

Türkiye'nin eski başbakanlarından Bülent Ecevit, Milliyet gazetesi adına Saddam'la yaptığı görüşmede (25 Eylül 1990)

"Irak'ın taleplerinin özünde haklı olduğunu, ama Kuveyt gibi küçük bir devletin çözümlenebilecek bu taleplerini kabul etmeyerek, Irak'ın bir tuzağın içine çekilmek istemiş olabileceğine"

dair sorusunu Saddam'a yöneltmişti. Saddam ise,

"Tuzağın kimin için olduğuna şimdiden karar verilemez. Bize tuzak hazırlayanlar kendileri tuzağa düşmüşlerdir"

demekteydi.

Irak Kuveyt'i "Arap birliğini gerçekleştirmek" ya da "gerici bir yönetime son vermek" gibi ideallerle değil, petrol yataklarına el koymak için işgal ve ilhak etti. 13 Milyar 417 milyon ton olan petrol rezervleri hemen aynı orandaki Kuveyt petroleri ile birleşerek 26 Milyar 6 milyon tona çıkarak dünyada SSCB, ABD ve Suudi Arabistan'dan sonra en çok petrol rezervine sahip bir ülke konumuna geldi. Ayrıca Irak, Kuveyt'in zengin mali kaynaklarını yağmaladı. İşgalcilerin yaptığı ilk iş, Kuveyt bankalarındaki 70 ton altınla toplam 24 milyar dolarlık döviz ve mal varlığına el koyarak Bağdat'a taşımak oldu..

Irak, Kuveyt'i, yönetimi halka dayanmayan gerici bir rejim olduğu için de işgal etmedi. Çünkü, kendi yönetimi en az Kuveyt kadar anti-demokratik-

tir. İran-Irak Savaşı boyunca Kuveyt gibi diğer körfez Emirlikleri'nin desteğini ve kendi deyimiyle "onların adına" İran'la savaştı.. Aralarında petrol ve kredi borçları anlaşmazlığı çıkmayınca kadar, araları iyiydi. Keza, Irak'ın Ürdün Krallığıyla, diğer körfez Emirlikleri'yle ilişkileri de amacın bir saltanatı yıkmak olduğu yolundaki yakıştırmaları boşa çıkarıyor.

Irak'ın Kuveyt'i işgalde kullandığı tez bir Pan-Arap yayılmacılığıdır. Osmanlı yönetimindeki idari mekanizmaya bağlı olarak yasallaştırılmaya çalışılan bu tez, aslında Türkiye'nin de aynı belgelere dayanarak Musul ve kerkük üzerinde hak iddia etmesi kadar bir önem taşıyor. Kaybedilmiş toprakların geri alınması Arap milliyetçiliği ideolojisinin bir irredentalizm'i olarak Kuveyt'i talep etmektedir.

Daha önceleri Irak gibi İngiliz mandası olan Kuveyt Emirliği 1961 yılında bağımsızlığını ilan ediyor. Irak bu bağımsızlığı tanımıyor. 1958 yılında bir darbeyle işbaşına gelmiş olan General Kasım yönetimi de 26 Kasım 1962'de Kuveyt'i ilhak ettiğini açıklamıştı. Bunun üzerine Kuveyt'i korumak için asker gönderiyor ve ABD tarafından da destekleniyor. Araplar bu ilhak'a o zaman da karşı çıkıyorlar ve aralarında bölünüyorlar. Arap Milliyetçiliği'nin önderi Mısır devlet başkanı Abdülnasır da Kuveyt'in yanında yer almış; hatta

İngiliz birliklerinin, Suveyş'i geçmelerine izin vererek Irak'a karşı Arap gücü oluşturulması için önyak olmuştu. Bu tepkiler üzerine geri adım atan Irak, Ekim 1983 de Kuveyt'i tanıyor.

Irak'ın petrol gelirinden Arap ulusunun daha adil biçimde yararlanması isteğiyle Kuveyt'i işgal ettiği de sadece Arap Milliyetçiliğini kazanmak için yapılmış basit bir propagandadır. Tıpkı, Kuveyt pazarlığı için Filistin Sorunu'nun çözümünü ve İsrail'in BM kararlarına uyması gibi bir siyasi manevradır. Oysa, Kuveyt'in işgali'nin Filistin Sorunu'nun çözümü için yapıldığı falan yoktur. Filistin Kurtuluş Örgütü'ne en büyük maddi desteği sağlayan yönetimlerin başında Kuveyt geliyordu. FKÖ son on yıl içinde Kuveyt, BAE ve Suudi Arabistan'dan 10 milyar dolar tutarında destek görmüştü. Ayrıca, Irak'ın yanında yer almasına rağmen, FKÖ'de soruna Araplararası bir çözüm bulunması ve Irak'ın Kuveyt'ten çekilmesi gerektiği resmi görüşünü savunuyor. Gerici Arap rejimleri bütün bir süreç boyunca Filistin Sorunu'nu hep siyasal pragmatizmleri için kullandılar. Irak da kendi iktidarının çıkarları için yaptığı bu işgal hareketini son aşamada Filistin'le ilişkilendirmeye çalışarak hem Araplar'dan sempati toplamaya, hem de İsrail'i soruna ortak etmeye çalışarak kendisine karşı oluşan cepheyi kırmayı amaçlayan bir taktik izliyor..

Orta-Doğu uluslarının kendi zenginlik kaynakları olan petrol gelirlerinden daha adil biçimde yararlanma hakları, bu kaynağa sahip çıkma hakları tartışılmayacak kadar doğrudur.. Örneğin; Kerkük petrolündeki Kürt Uluğu'nun hiç yararlanamıyor olması da bir haksızlıktır. Bugün ise, petrolü Arap ulusu adına bir avuç şeyh ailesi ,gerici Arap rejimleri ile bunların ortaklaşa sahip oldukları emperyalist petrol şirketleri kontrol ediyorlar (ARAMCA, BP, GACO vb...). Irak'ın Kuveyt'teki istemleri ise, Arap ulusunun bu talebine bağlı değildir. O, petrol fiatlarının arttırılması sadece kendi diktatörlüğünü ayakta tutabilecek, askeri ve ekonomik kaynakları sağlayabilmek için istiyor. Militarist gücünü besleye - bilmek Kürdistan sömürgesini elinde tutabilmek için istiyor. Eger Saddam rejiminin gerçekten petrolü gerçek sahiplerine vermek gibi bir kaygısı olsaydı en başta kendisi Kürt Uluğu'nun hakkı olan Kerkük petrolü üzerinde oturmaktan vazgeçerdi..

İran-Irak Savaşı'na gerekçe olan Şattülarap su yolu sorunu, bunalım başlar başlamaz, "İran'la barış koşulu" olarak geri verildi. Bu Irak rejiminin çıkarlarının herşeyden önce geldiğini gösteren ilginç bir tutumdur. 8 yıl boyunca İran'ın kendinden gasbettiğini iddia ettiği topraklar uğruna bir savaş yürüttüğünü iddia eden ve bu yüzden 1

milyondan fazla insanı haksız bir savaşta telef eden Irak, aynı tezlere bu kez Kuveyt için sarılıyor.

Irak'ın Kuveyt'i neden işgale kalktığını anlamak kolay , ama bir kısım "Sol"ların bu işgal ve ilhak'a, işgalcinin bile aklına gelmeyen erdemler yakıştırmasını anlamak o kadar kolay değil..

R.Cıwan

(devam edecek)

DİP NOTLAR:

- (1) Robert TUCKER. "Amerikan Gücü ve Basra Körfezi", Commentary, Kasım 1980, F.Halliday, "Yeni Soğuk Savaş".
- (2) "Yüzyıl Dergisi", 12 ağustos 1990, Sayı:2, Sh:16.
- (3) "Yüzyıl Dergisi", D. PERİNÇEK, 5 Ağustos 1990, Sh:19.
- (4) "Teori Dergisi", Sayı:9, Sh:29-30.
- (5) "Özgür Halk Dergisi", A.FIRAT, "Ortadoğu Bölgesinde yeni bir Ekim Devrimi", Kasım 1990, Sayı:1.
- (6) "Özgür Halk Dergisi", Y.ags.
- (7) "Mücadele Dergisi", 1 Eylül 1990 sayısı.
- (8) "Teori Dergisi", E.HELVAÇIOĞLU , "Körfez Krizi ve anti-revizyonist gruplar", Ekim 1990.
- (9) "The Middle East Policy Review dergisi", "Saddam ile ABD büyükelçisinin görüşme tutanakları", aktaran:Şebnem ATİYAS, Cumhuriyet Gazetesi, 1 Kasım 1990.

MARKSİST ÖĞRETİ, SSCB PRATIĞI ve "YENİDEN YAPILANMA"
(Teorik-ideolojik saptamalar/program eleştirisi)

(geçen sayıdan devam)

VII

**"YENİDEN YAPILANMA" ve "AÇIKLIK" PROGRAMI'NIN
ELEŞTİRİSİ.**

Ekim Devrimi'nden 70 yıl sonra, görünen yanı-
rıyla SSCB bütünüyle sosyalizmden çıkmış ve
kapitalizme dönük bir yapı göstermeye başlamıştır.
Siyasal istikrarsızlık ve ekonomik yalpalanma

içinde birçok sosyal sorunun kendini davattığı
bir dönemde, "Yeniden Yapılanma"ya gidilmektedir!
Bu yapılanma ise "Açıklık" siyasetiyle uygulanma
ya çalışılmaktadır !

Elbette bu durum bir anda oluşmuş değil. Yukarı-
dan beri açıkladığımız ve sonuçlarını tesbite
çalıştığımız bir birikimin günümüzdeki
görüntüleridir.

Dünyanın 4 yanına sosyalizm yerine silah ve asker sevkeden, ajan şebekelerinin ve kardeş partilerinin, yanlış ve bürokratik yapılarının cirit attığı geri kalmış bir toplum ve insan manzaralarının kapalı bir kutu olmaktan çıkarak, uygulanmamış, uygulanamamış bir sosyalizm ile karşı karşıya kaldığımız gün gibi açık. Ne idüğü belli olmayan bürokratik ağır bir aygıtın yarattığı sonuçlar, Marksizm açısından oldukça kuşku verici sonuçlar doğurmuştur.. Eskinin fotörlü liderleriyle, bürokratlarının tartışmasız, gizli kalan tahakküm ve ambargoları altında, bir de zorunlu olarak türeyen işçi aristokrasisinin kapitalizm önündeki yenilgisi; bugün sosyalizm ve ulusal kurtuluş mücadeleleri açısından içinden çıkılmaz sorunlar yarattı. Beyaz Rusya da dahil Doğu Bloku devletleri ile geri kalmış bir ekonomik yapı, günden güne artan yiyecek kıyrukları, sefalet, kıtlık manzaralarıyla batı televizyonlarının görüntüledikleri içler acısı manzaraların içinde kaybedilen önemli bir mevzi'nin nasıl koterılacağı sorunu gelecek için taşıdığı mesaj bakımından ciddi bir boyut, tehdit edici kuşku bir zemin oluşturmıştır..

Bu yapısal durumun üzerine gelen Gorbaçov ve yandaşları; programlarının içeriği de hiç bir sosyalist gelişme göstermediği halde "kurtarma" eyleminde Marksist teoriye bağlı olduklarını öne

sürerek işe koyuldular. "ML ilkeleri uyguladıklarını" ve "insani bir sosyalizm ve demokratik bir sosyalizm için yola çıktıklarını" belirlediler.. Bu, "insani ve demokratik sosyalizm'in ne olduğu ise, her uygulamada ayrı ayrı nitelikler göstermekle birlikte, özellikle sık sık değiştirilen stratejik ve taktik sorunların karmaşık bir durum yaratması ile sürüyor. Ve açıklanan "sosyalist" yapılanma, günden güne daha da liberalleşen bir eğilimle kaybolup gitti.

18 Şubat 1990 tarihinde 28. Kongrede tartışılan platform için hazırlanmış programda Gorbaçov şöyle diyordu:

"Biz, geçici bir aşamadayız.."

Usta bir incelikle, böylesi bir belirlemeyi programın başına en önemli hedef olarak koyup, bu "geçici aşama"nın ne olduğunu ise belirtmekten sakınmıştır. Ancak, program iyice irdelendiği zaman "geçici aşama" dan sonra SERBEST PİYASA EKONOMİS'ne girileceğini görebiliyoruz. Demek ki, "geçici aşama" sosyalizmin biraz daha budanarak, esas olan Batı tipi bir ekonomik yapıya ulaşılmasıdır. Bu aşamada "sosyalizm"den çıkılacağı için, "geçici aşama"da belirlenmiyor. Ancak, uygulamalar bunu yavaş yavaş göstermeye başladı..

Bu nedenle "Yeniden Yapılanma" ya da "Açıklık" siyaseti, mevcut SSCB devlet yapısını "sosyalist"

söylevlerle bir dönem daha siyasal düzeylerde koruyarak, parçalanışını geçmiş sosyalizm uygulamaları ile özdeşleştirmektedir. Esas amaçları ise, programına aldığı ekonomik yapıya geçmektir. Böylece varolan aygıt "Yeniden Yapılanma" ve "Açıklık" siyasetine dayanak yaparak elden geldiği kadar kullanılabilir.. Gorbaçov "Yeniden Yapılanma"nın bazı öncüllerini de sıralıyor:

"Müstebit Bürokratik sistemden uzaklaşıldığı"nı belirtiyor. Bu sistemin "sosyalizmle ilgisinin bulunmadığını" söylüyor.. İlkenin "insani ve demokratik sosyalizm" olması gerektiğini vurguluyor..

a- Geçmişin eleştirisi'nin boyutları.

Gorbaçov ve "Yeniden Yapılanma"da, SSCB'nin geçmişinin eleştirisi nerede duruyor. Her ne kadar geçmişe "dolaylı" sahip çıkılıyorsa da, geçmişin dıştalanmış bir eleştirisi de yapılıyor.. Sosyalizmden uzaklaşma eğilimleri için yapılan suçlamada; belli bir "yanlış" değil, topyekün bir yanlış gösteriliyor. Program "devrimci bir yola girilirken (abç) eski bağların olduğu gibi kesilmesi gerektiği"ni belirtiyor.. Nedir bu eski bağlar ? Ve "devrimci yol"dan kasıt soyutlaması ise, eskinin besbelli ki ağır biçimde suçlandığını gösteriyor. Ama, "devrimci yol" açıklanmıyor. Eski bağların kesilmesi gerekliliği ise, "yolumu-

za engel olduğu için" gibi açıklanarak, bu nedenle de kaldırılması gerekli bir takım yapısal durumun meşrulaştırılması öne çıkarılıyor. Elbette, bu "eski bağlar" dünyanın umut bağladığı SSCB pratiğidir. Bunun şartsız tercihsiz ortadan kaldırılmasının sonuçları ise, sosyalizmi başlıbaşına bir tartışma gündemine getirmektedir. Burada, SSCB pratiği açık olarak belirtilmemekle birlikte, bir de MEL'nin "diyalektiği"nin "rehber" edinileceği de vurgulanmaktadır. Açık ki, bu diyalektik SSCB pratiğinde durmaktadır. Hem "eski bağlar" ortadan kaldırılacak, hem de MEL'nin diyalektiği "rehber" edinilecek.. İşte, işin can alıcı yanı bu noktada durmaktadır. Bu "eski bağlar" kapalı bir biçimde de olsa, Lenin sonrası pratiği belirtiyor gibi görünüyor. Ama, suçlama bir bütünsellik içinde yapılmaktadır. Şu belirlemelerden bazı ipuçları çıkarmak mümkündür. "ideolojik putçuluğu düşürüyoruz, dogmatizmi kaldırıyoruz.." Bu ise, "yeni insani sosyalizm" ile yapılacak ! Böylece, ister istemez MEL'nin diyalektiğine bağlılık ortadan kaldırılmış olmaktadır.

"Tüm emekçilere totaliter devlet ve hegemonyayı kamuoyu önünde protesto" etmekle yetinilmiyor, ayrıca, "sosyalist mülkiyet denilen (abç) devletçiliği" de protesto ederek sorun biraz daha netleştiriliyor..Bu anlayışın pekiştirildiği nokta ise, "ticari mübadele ve para ilişkilerinin ihmali"nin eleştirisi yapılarak sağlanıyor.

Burada yatan gizli anlayış, pazar ekonomisine uygun olarak MEL diyalektiğinin değiştirilmesidir. Bu değişikliğe karşın, istismara da "karşı" ("her türlü istismara karşı") olunacağı da belirleniyor. Ama, bu "istismara karşı" önlemler ise, açık gösterilmiyor, istismarın ne olduğu devamlı soyutlama ile belirlenmeye çalışılıyor.

Aslında, program "bir çok konuda ihmaller" bulunduğunu öne sürmektedir. Örneğin; sanayi gelişmesi, halkın kültürel değerlerinin ihmal edilmiş olduğu gibi konuları da "protesto" ediyor. Ayrıca, diğer partilerle (hangi partiler olduğu açıklanmıyor) dogmatik ve kalıplaşmış ilişkiler de bu arada kınanıyor.. Bu nedenlerle SBKP'nin "geçmiş koparıp, işe yeniden başlaması" önemli bir faktör olarak görülmeye çalışılıyor. Böylece de, geçmişle geleceğin diyalektik birliği kopararak ayırteğilmesi sağlanıyor. Bu ayırteğiş büyük oranda Stalin dönemine yükleniyor. Geçmiş ve gelecek sorunu öylesine bir ayırteğiliyorki, bağılı bulunduğunu söylediği MEL diyalektiğini de ne ölçüde "koparmak" gerektiğinin tartışılması zorunlu hale geliyor. Bu konulardaki açıklamalarda bir netlik görünmüyor.

Geçmiş "trajik bir tarih" olarak ele alınmaktadır. Bu "trajik tarih" ise, "Stalin döneminde doğanların yarattıkları" bir tarihtir. Bu şekilde değerlendirilen tarih "tahribatlar" yaratmış bir

tarih olarak açıklanıyor. Öyle ki, " bu tarihi kavramak, sert gerçeği öğrenmek" gerekir deniyor. Bu belirlemelere karşı direnenler ise, "yanlış yapmaktadırlar" ve "tehlikelidir"ler..

Program, sosyalist "gelişmenin" en önemli faktörünü "ideal" olarak yorumlamaktadır. Bu nedenle de Sovyet tarihini bilmenin yetmeyeceği ve bu konuda "enternasyonal olunması gerektiği" gibi üst ve kaba bir anlayış da öne sürülmektedir. Demek ki, SSCB'de olan bitenler için onun tarihini bilmek yerine "enternasyonal" olunması gerekiyor. Böylece, "trajik tarihin bilinmesi ve kavranması" daha üst düzeye bağlanıyor. Ama, bu üst düzey, yani "enternasyonal" ise açıklanmıyor. Çünkü, program bu konuda "enternasyonal" olmayı "ulusun canlılığını göstereceği" şeklinde ele almaktadır. Hem belli olmayan bir Enternasyonal anlayış öneriliyor, hem de ulusun canlılığı koşul sayılıyor. Bu önemli bir çelişmeyi gündemleştirmektedir. Bunun kaynağı ise, SSCB pratiğinin reddi anlamına gelmektedir. Adına ne denilirse denilsin, bu bir anlam ifade etmemektedir.

(...)

Bu geçmiş ve gelecek bağlantısı ve ayırteğilmesi olgusunun sorumluluğunun Stalin dönemindeki uygulamalara bağlandığı gibi bir anlayış egemen demiştik. Ancak, bu dönemden daha gerilere gidil-

diğinin ipuçları da gözlemleniyor. Bir takım eksiklikler gerçektir, ancak bu eksikliklerin sosyalizm ile ilişkisi ise hemen hemen yok denecek boyutlardadır.

Yine, öne sürülen "gerçek"ler, hangi gerekçeye bağlı tutulursa tutulsun, neyin düzeltileceği net ve açık değil. Bu belirsizlik içinde temel olarak insan olgusu ele alınmaktadır. Demokrasi ile özgürlük kavramları eşliğinde toplumsal kalkınmanın gerçekleştirileceği soyut olarak belirtilmektedir. Bu kalkınmanın hangi yapı içinde olacağı belli değildir. Herhalde sosyalizm içinde olmaya - caktır. Bu olsa olsa sosyalizm "ideali" içinde gerçekleştirilecektir. Geçmişin "bozuk ve kötü" sosyalizmi eleştirilerek, geleceğin "iyi ve insan yüzü" sosyalizmi'nin nasıl MEL'ci bir çizgi ve diyalektik içinde çözümleneceği ve bu teoriye ne kadar bağlı tutulacağı oldukça kuşkuludur. Bütün bu kuşkulara rağmen, Gorbaçov'un ve programının belirlemelerine dikkatle bakmak gerektiğini de vurgulayalım. Örneğin, Gorbaçov MK'nin Nisan 1985 tarihli toplantısına sunulan raporunda Lenin'i ve geçmiş şöyle yorumluyor:

"Lenin Komünistlere her şeyde işçi sınıfının çıkarlarından hareket etmeyi, yaşamı derinlemesine ve gerçekçi olarak kavramayı, toplumsal olguları sınıfsal konumlarından değerlendirmeyi, Komünizm ülkülerinin en iyi uygulama yolla-

rının sürekli ve yaratıcı araştırması içinde olmayı öğretmiştir.."

diyor ve devamla ekliyor:

"Lenin'in istemleri doğrultusunda yaşıyor ve çalışıyoruz..."

Gorbaçov yapmak istediklerini buradaki belirlemeleri ile Lenin'e doğrudan bağlıyor. Bu bağlantı içinde de Stalin döneminin uygulamaları görünmüyor.. İlk bakışta, Lenin ve Stalin dönemi arasındaki bağlantı keskin hatlarla koparılmış görünmüyor..

Gorbaçov,

"Leninist anlamda süreklilik; kesintisiz ilerleme, yeni sorunların saptanıp çözülmesi ve gelişmeyi engelleyen her şeyin ortadan kaldırılması demektir"

diyerek, kendi programı için gerekçeyi baştan koymaktadır. SSCB'deki durumu "engelleyen her şeyin ortadan kaldırılmasını" kabul etmektedir.. Böylece, yukarıdaki Lenin ve Stalin dönemindeki keskin hat ortadan kaldırılmaktadır. Gorbaçov devam ediyor:

".. bu Leninist geleneği mutlaka uygulamalı ve parti politikasının, gelişmiş sosyalist toplumu yetkinleştirme yolundaki genel çizgisini zenginleştirmeli, geliştirmeliyiz"

de demektedir.. Böylece, SSCB'deki uygulamaları değiştirmeyi (şimdiye kadar yapılan bütün uygulamaları) "sosyalist toplumu yetkinleştirme" olarak sunmaktadır..

0 gün, Gorbaçov işe başlarken SSCB'yi başka gözle ele almaktadır. Özellikle, SSCB'deki durumu övücü belirlemeler yapmaktadır. Örneğin; "Ülkemiz toplumsal yaşamın tüm alanlarında büyük başarılar elde etmiştir" demektedir.

"Zaman olarak çok kısa sürede, yeni sistemin sağladığı avantajlara dayanarak, ekonomik ve toplumsal gelişimin en üst düzeyine tırmanmıştır. SSCB, bugün güçlü ve son derece gelişmiş bir ekonomiye, nitelikli bir işçi, uzman ve araştırmacı kadrolara sahiptir. Üretimin, bilimin ve teknolojinin gelişmişliği bakımından çoğu alanlarda dünyada başta geldiğimizi çok iyi bilmekteyiz",

demektedir..

Gorbaçov devam ediyor ve SSCB'deki gelişmeleri abartılı olarak sunuyor:

"Toplumsal yaşamda köklü değişiklikler ortaya çıkmıştır. Tarihte ilk kez çalışan insan ülkesinin efendisi ve kendi yazgısının yaratıcısı olmuş, herkese çalışma ve emeğinin karşılığını alma hakkı sağlanmış, doğumdan ileri yaşlarına

kadar insana toplumun sahip çıkması gelenekleştirilmiş, entellektüel yaşama ve kültür olaylarına geniş katılım, kişinin onur ve haklarına saygı, işletmelerde emekçilerin yönetime katılımının giderek genişlemesi; bütün bunlar sosyalist yaşam biçiminin kalıcı değerleri ve doğal nitelikleri olmuştur. Siyasi istikrarın, toplumsal iyimserliğin ve geleceğe duyulan güvenin en önemli kaynağı işte buradadır.."

diyor,

"Sovyet insanı bütün bunlardan haklı olarak gurur duymaktadır"

diye de ekliyor..

Gorbaçov, bu ve benzer belirlemeleri ile Lenin ve Stalin uygulamalarına bir "ayrım" koymaktadır. Ancak, ML'e "bağlılığı"nı kendine göre ve özellikle de önerdiği programın gerekçesini yaratmak için yorumlamaktadır. Böyle olsa bile, 1990'lara gelindiğinde, bu "bağlılığın" büyük ölçüde koptuğu, önceden araya konulan "ayrım"ın ortadan hemen kalktığı ve SSCB pratiğinin bir bütün olarak çok kötü boyutlara indirildiği görülüyor.. Bu arada, ML Teori de oldukça bulanıklaştırılmaktadır. Bir yanı ile, SSCB pratiğini ve sosyalizm'deki yanlışları deşifre eden ve teşhir ile uygulamaların pratik ötesinde sosyalizm'deki teorik yanlışlardan çıktığını göstermeye başlamış-

tır.. Nihayet "engel olan her şeyin ortadan kaldırılması" aşamasına gelinmiş bulunuyor !

Çünkü, Gorbaçov'daki ilk çıkıştaki Leninist "bağlılık" ve "mükemmellik" herhalde başta biraz daha güç toplama ve mümkün olacak muhalefeti azaltmayı amaçlamış gözükmektedir.. "Trafik tarih"i belirleyerek, ve bunu "kavramak istemeyenlerin sert gerçeği görmek istemeyenlerin yanlış yapacakları ve tehlikeli oldukları" görüşünden ne anlamak gerektiği noktasına bir sütun olarak gelinmiştir. Gizlenmesi mümkün olmayan bu yan açık seçik ortaya çıkmış bulunmaktadır.. Böylece, ilk çıkışta, "mükemmellik" ve "geçmişin mirası" ile SSCB pratiğine sahiplenme bir süre sonra, geçmişin topyekûn karşı alınmasına dönüşmüş bulunmaktadır.. Sosyalist gelişmenin en önemli faktörünün "ideal" olduğunu söyleyen Gorbaçov, "sosyalist tarihi bilmek yurtsever olmak için yeterli değil" dir demektedir artık.. Enternasyonal olmanın zorunluluğunu da vurgulayarak, bunun "ulusun canlılığını gösterdiği"ni söylemektedir.. Uygulamadaki enternasyonalizm ise, dünya kapitalizmi ile girişilen ilişkiler ve buna uygun düşen entegrasyon temelindedir. Bu boyutta ilerlemenin ayrıca sosyalist ekonomiden de uzaklaşarak, serbest piyasa ekonomisi ile yola devam etme ısrarı; bu kadar "trafik", bu kadar "yanlış" bir uygulamanın elbette proletarya Enternasyonalizm!

gibi temel bir olguyu ortadan kaldıracaktır. Bu, özenle altı çizilmesi gereken bir düzeydir. Enternasyonalizm, dünya kapitalizmi ile girişilen ilişkiler ve başlatılan entegrasyonun temeli olmaktadır. Ardından dünya düzleminde tüm emperyalist rasyonalilerin kabullenilmesini de doğal olarak getirmektedir..

Gorbaçov, "sosyalizm anlayışı"nı "yeni" ve sonu belli olmayan bir teorik varsayıma dayandırmaktadır. Bunun nerede ve nasıl duracağı ise, bizce artık belli olmuştur. Geçmiş reddeden ve geleceği dolaylı olarak başka olacak bir "sosyalizm" ise, ne teoride ve ne de pratikte uygulanırlılığı olmayan soyut bir önerme olarak kalacaktır.. Bu, "toplumun demokratik şartlar içinde gelişmesi" koşuluna bağlı bir soyutlamadır..

Gorbaçov diyor ki,

"Öyle bir toplum olacak ki, medeniyetin ve doğanın değerini kavrayacak ve insan tarihin hedefi olacaktır... Bizim görüş ve düşüncelerimiz Ekim Devrimi'nin hedefleri içindedir ve şaşmıyor.. Bütün otorite soyetlere, halklara barış ve UKKTH... Bundan miras aldığımız bir beyin gücümüz var. Geçmişten cesaret aldık.."

Gorbaçov bu denli karışık ve karışık olduğu kadar da istikrarsız belirlemelerle, programının nerede duracağını kestiremiyor. Demek ki, Gorba-

çov, "trajik tarih"ten cesaret almaktadır. "Leninist ilkelere sadakatini" de ihmal etmiyor ve yeri geldikçe de belirliyor..Tek suçlu ise, günah keçisi durumunda kalan Stalin'dir.. Ancak, söylediği şeyler pratikte pek görülüyor. Neekonomik siyaseti ne de devlet düzeni ve yasal uygulama bu biçimde olmuyor.. Gorbaçov'da "gerçekler"le karşılaşılıyor ve aynı zamanda da direnmelerle. Muhalefet kolay kolay paçayı Gorbaçov'a kaptırmak niyetinde gözüküyor.. Bu arada, Emperyalizm de boş durmuyor..

Özetle, "bütün otorite sovyetlere" belirlemesinden ne anlaşılabilir ! Ve UKKTH ile ne kastedilmektedir ? Bunlar birer belirsiz kavramlar olarak pratiğin sert duvarına çarparak tuzla buz olmaktadır.

b- "Yeniden Yapılanma"nın temel siyaseti.

Gorbaçov, "insan partimizin politikasının merkezinde" durmaktadır diyor. Peki, "insan politikanın merkezinde" nasıl duracaktır ? Bu açıklamadan ne anlaşılmaktadır ? Bu, "sosyal adaleti garanti altına alacak çalışma şartlarını yaratmak" olarak belirtilen bir anlayışı ifade ediyor. "Sosyal Adalet"in sosyalist toplum için anlamı nedir ? Batı "demokrasileri"nde sözü sık sık edilen sosyal adalet'in, herhalde sınıfsız-sömürsüz bir toplum için kullanılmadığı açık.

Bunun salt toplumsal kalkınma için bir koşul sayıldığı da biliniyor. Nitekim, bu anlayıştan pek farklı olmayan Gorbaçov programı da hedeflerinde şunları belirlemiştir:

"Politik özgürlükler için sosyal adalet şarttır. İnsana bunu kazandırmak gerekir. Toplumsal gelişme için SKP daha fazla hukuka ağırlık verecek. Özgürlük ve hakları güvence altına almak için, insan hakları ile ilgili olarak daha fazla kişisel özgürlüğe önem verecek..."

Partinin kişisel özgürlüklerden kastı da şudur:

- Vatandaşlık hakları güvence altına alınacak,
- Polis istediği zaman evlere giremeyecek, mesken masuniyeti korunacak,
- Mülkiyet üzerinde saygılı olunacak,
- Haberleşme özgürlüğü getirilecek, telefonlar dinlenmeyecek, mektuplar açılmayacak,
- vb...

Görüldüğü gibi, Batı "demokrasileri"nde anayasal güvence altına alınmış bulunan bu ve benzeri haklar "Yeniden Yapılanma" ile SSCB'de gündeme getirilmektedir. Bunlar "güvence altına alınmak" isteniyor.. Temelde, "sosyal adalet" amacıyla kişisel hakların genişletilmesi esas alınmakta ve böylesi bir yapı öngörülmektedir.. Bu hakların güvence altına alınması sosyalist bir toplum düzenine gerek göstermeyecek kadar açık olan ve

dünyanın birçok devleti tarafından şu ya da bu biçimde anayasal güvenceler altına alınmış haklardır.

Gorbaçov, programını bu haklara bağlı olarak açıklıyor:

Çalışma hakkı üzerinde de güvenceler önermektedir. Örneğin; emek karşılığı eşit ücret sistemi getirilmesi amaçlanıyor. Bu anlayış da, kapitalist ekonomik yapıda bulunan devletlerdeki hakların en doğal ve örgütlenmiş durumdadır. Bu haklar da kişisel hakların güvence altına alınması gibidir, onlardan farklı değildir. Bu hakların "güvence altına alınmaları" hiç bir zaman toplumsal yapıdan sömürüyü kaldırmıyor, tersine daha da katmerleştirerek, meşrulaştırıyor..

Yine, işsizliği yok etmek, insanların "meşgul edilmeleri" için bir "aygıt" oluşturulması gibi önermeler de, kapitalist devletlerin önermeleridir, onlar gibidir.. Bu "aygıt" bir görev daha yapacaktır, "kalifiye işçi yaratacak"tır.. vb..

Vatandaşların siyasal hakları da "geliştirilip korunacak".. Bundan maksat da "topluma ve devlete katılım"dır. Dolayısıyla, basın,miting, legal örgüt kurma özgürlükleri için "yasaların katı biçimde uygulanmaları ve asayişin sağlanması" gerekli görülüyor..

Ayrıca, insana dil,din ve bilim konularında

özgürlükler tanınması önerilmektedir.

Bütün bu özgürlüklerin toplumu "trajik tarih"inden alıp, nereye ve nasıl götüreceği ise belirlenmiyor..

Yukarıda açıklanan kişisel özgürlükler için seçilmiş yolun, elbette sosyalizm olmayacağı besbellidir.. Bu başka "yol" ise, daha başından açıkça görünüyor. Bütün bu gelişmelerin yanında sosyalizm ilk başta terkedilmiyor izlenimi de verilmektedir.. Bu ve benzeri hakların güvence altına alınmaları, liberal bir ekonomi ile ve mutlaka kapitalist yolu açacaktır. Her ne kadar Gorbaçov, bu özgürlükler için "dünya teorisi terkedilmeden"yapılacak" diyorsa da; bunun mümkün olmayacağı da bellidir.. Gorbaçov'un "dünya teorisi"nden kastı da Marksizm'dir..

SKP bu "dünya teorisi"ni uygulamak için diyalogu da sıklaştıracaktır. Ancak, uygulamada parti denen şey ortada kalmadığı için,diyalogu sıklaştıracak yapının ne olduğu belli değil. Partinin yerine başka bir aygıt oturmuştur. Buna uygun müesseseler oluşmuş ve bu müesseseler içinde parlamento yerini almıştır..

Ayrıca, gelişmeler, yoksulluk ve alttaki hesaplar toplumu -zaten perişan olan toplumu- başka yerlere çekip götürmüştür bile.. Bu oluşum karşısında ise, "Halk (abç) kendi kaderini çiziyor" !

denilmektedir. "Bağlı" olduğu söylenen ML ilkeler açıkça kapak altı edildiğinden, bilinçli bir teşhir ile toplumsal yapı zaten gündem dışı bırakılmaktadır. Bu kendiliğinden gündem dışına düşürülen toplumsal yapı ve ML ilkeler, geliştirmekte olan yeni toplumsal yapının karşısında adeta mücadele edilen ilkeler olarak dikilmişlerdir.

Gorbaçov,
"parti öyle bir politika izleyecek ki, bütün kiliselerde yasalar (abç) çerçevesinde eylemler serbest olacak",

demektedir. Din özgürlüğü kilise özgürlüğü ile -tabi diğer dinler için de- özdeşleşmiş olmaktadır. Polonyayı ve diğer benzerlerini sarsan kilise ile elbette Gorbaçov'un başetmesi düşünülemezdi. Kilise özgür olunca, Vatikan ve diğerlerinin dünya üzerindeki egemenlikleri (çoğunlukla sermaye hareketine dönük) gelip SSCB'ye de oturacaktır. Şimdiden bu gözükmemektedir. Camisi, kilisesi ve parlamentosu ile, "çoğulcu bir demokrasi" ve "güvence altına alınmış kişisel haklar" dünyası ile bir "yeni toplumsal yapı" oluşacaktır..

Zaten, esas amaç da, dinin perdelediği sermaye hareketidir. Vatikan haç çıkararak tersaneleri allak bullak ederken, insanlara öbür dünyaları için vaadlerde bulunurken, bu dünyanın zenginlere ve büyük devletlere bırakılması gerektiğini

söylüyordu. Dünya sermayesinin gelişmesi için emperyalizme yeni yeni pazarların katılması için yapılmıştı bütün ayınlar.. Nitekim, Gorbaçov da "milli sermayenin serbest gelişimi kural sayılmalıdır" demektedir. "Bu yoldaki tercihler(abç) serbest bırakılmakta"dır..

Dünya'daki diğer "milli sermayeler" gibi, bunun yaratacağı tahmin edilen "sahte kültür" ise barajlanmak suretiyle, dünyanın başedemediği Batı kültüründen, insanların "korunması" sağlanacak ! "Tercih" serbest olunca, sermayenin , üstelik dünya dini desteğindeki emperyalist pazara girmeden gelişmeyeceği de belli olduğuna göre, insanlar hangi tarzda "korunacak"lar.. Bu gelişme nasıl barajlanacak !.. Bütün nesnelliğine rağmen, "ticari kültürün sosyalizm ilkelerine ters olduğu" da belirleniyor.. Ancak, sosyalizm ilkeleri bütünüyle budandığından, ve ortada görünmediğinden güvencenin maddi temeli de ortadan kalkmış olmaktadır...

Bu ve benzeri önerilerin doğal sonucu olarak bazı müesseseler için de programda açıklamalar yapılmaktadır. Örneğin; bütün liberal ve sosyal-demokrat yapılanmalarda görüldüğü gibi, "mahkemelere insan ve siyasi haklar için daha büyük rol verilmesi" düşünülüyor. Aslında bütün bunlar düşünülmeye gerek olmayacak biçimde Batı "demokrasileri"nde var ve uygulanıyor.. Bunun için bazı

külfetlere de gerek yoktur. Oysa, Gorbaçov büyük külfetler yükleyerek bu tür insan haklarını sunmaya çalışıyor. Örneğin; "komiteler" kurulacağını ve bunların hem devlet hem de kamuoyuna açık olacaklarını, bu "komiteler"le (müfettişler) yasaların uygulanmalarının sağlanacağı belirtiliyor. Yukarıda bir başka öneride ise, yasaların uygulanması için asayiş sağlanacak deniyordu. Ve "katı biçimde yasaların uygulanacağı"ndan söz ediliyordu..

Gorbaçov, zaten partinin "daha fazla yasalara ağırlık vereceğini" belirtiyor. Bunun gerekçesi de şudur:

"gelecek için, basın,iletişim, serbest bilinç için, dinsel birikimler için,serbest dolaşım ve yerleşme özgürlüğü"

olacak. Dış dolaşım da "izinle" mümkün kılınacak.. Ve "dil serbestisi" verilecek..

Özetle; "parti, sovyet halkının ekonomik, siyasal hakları ve sosyal refahı için ısrar edecek" denilmektedir. Yerine getirilecek görevler ise, "batı demokrasileri"nde zaten doğal olan devlet görevleri arasında sayılmaktadır..

Gorbaçov, "Yeniden Yapılanma" programının temeli olarak insanı seçmektedir demiştik. Bu konuda da bazı görevleri sıralıyor.. Örneğin;

Teknik bazı düzenlemeler. Nüfus sayımına ağırlık verilmesi gibi. Bunun gerekçesi;

"hem politik hem de devlet düzeyinde insanların bir yerden başka bir yere yerleşmelerinde denge(abç) sağlama"

olarak belirtilmektedir. Yine, bunun gibi, çevre için son yıllarda yoğun olarak yürütülen çalışmaların somutu dışında bazı teorik düzenlemeler de yer almaktadır. Örneğin; çevre için daha fazla "garantiler"den söz edilmektedir. Bunun gerekçesi olarak da; "doğa ürünlerinden daha rasyonel yararlanma" olarak belirtilmektedir. Uzun vadede çevre için "devlet programları" yapılması ve çevrenin "korunması" önerilmektedir.

Bu tedbirlerden olmak üzere, eğitim için yatırımların "arttırılması" da planlanırken, eğitim için programların "kökten" değiştirileceği belirtiliyor.. Bu "kökten" değiştirilecek eğitim ve onun yerine getirilecek yeni eğitim biçimi ise, açıklanmıyor. Önerinin esas temelinde serbest piyasa ekonomisi yattığına göre, "yeni" eğitimin de kapitalist sisteme denk düşen burjuva bir eğitim olacağı ve bunun sosyal-demokrat rasyonelle içinde karma biçimde sunulacağı açıktır. Bu nedenlerle eski programların "kökten" değiştirileceği öne sürülmektedir. Yani, "eğitimde reform" yapılacaktır. Nitekim, "daha iyi" ve "geliştiri-

len" bir eğitimden bahsedilmektedir.. Bu anlayışa dayalı olarak da "eğitim tekelinin açılacağı" belirtilmiştir. Bu "eğitim tekelinin açılması", devletin eğitim üzerindeki etkisinin kaldırılarak, liberal bir eğitim uygulamasının onun yerine geçirileceğini gösteriyor..

Gorbaçov, eğitimdeki değişmeyi şöyle açıklamaktadır:

"Eğitimde tekel yalnız devlet için yararlı oluyordu"..

Bu anlayışa bağlı olarak bazı inisiyatiflerin "korunacağı" ve araştırmalar için "maddi yardım" yapılacağı da belirtilmiş. Bunlar, açıkça görüleceği gibi, tümüyle teknik düzenlemeler olarak durmaktadır. Esas olan toplumsal yapıyı önerilen "yeni" ekonomik yapıya uydurmaktır. Bu teknik düzenlemeler bile kendi başlarına soyut olarak durmakta, sonunda batı tipi bir kültürün geliştirilmesi ve "kökten" değiştirilen eğitimin ise "sosyalist" eğitim olacağı gün gibi açıktır. Karşı olunan esas eğitim yıllardır şöyle ya da böyle "kök" salamadığı bir kültür ve eğitimin sökülüp atılmasıdır. Bu anlayışın ve uygulamanın kendisiyle birlikte birçok sorunu da getireceği, toplumsal olarak ciddi bunalım ve yabancılaşmanın oluşacağını da burada ekleyelim.

(...)

Aslında, "Yeniden Yapılanma"nın muhtevasında birçok sorun kapsamlı biçimde durmaktadır. Bu sorunlar, şimdilik, yarı gizli biçimdedirler. Ortaya çıkacak olan sonuçların bir yerde durması halinde ne olacağı şimdiden kesin olarak belli değil. Genç insanların şimdiden Koka-Kola'lı tişörtler giydikleri ve caddelerde rok dansları yapmaya başladıkları gözlemleniyor.

Oysa, bütün bunlar, "serbest bilgi alış-verişi"-nin sağlanması ve bu nedenle de bilimin "yeniden ve iyi kavranması" olarak normal görülüyor ! Kavranması gereken bilim ve ulaşılmak istenen bilgi alış-verişi Batı kültürü ile el-ele vermenin rehaveti olarak kendini kolaylıkla ya da zorla gelip dayatmıştır. Bundan kurtuluş da oldukça zordur. İşte, bu gelişmeler aşamasında toplumsal deprasyonların nasıl çözümleneceği ve muhalefetin bu konularda nasıl tavır takınacağı oldukça düşündürücüdür.. Çünkü, Gorbaçov programı bütün değişikliklerin "yeni bir hayat için" olacağını açıklamaktadır. Bu "yeni hayat" eski "trajik tarihi" söküp atacaktır ve "kökten" değiştirecek bir "yeni hayat" olacaktır. Elbette, böyle bir "yeni hayat" dünyada bütün araç ve gereçlerle kendini dayatmış olan "yeni hayat"ın seçilmesi zorunluluğu vardır. Bu kaçınılmazdır. Gorbaçov, her ne kadar bu "yeni hayat"ın "yeni bir muhteva getireceği"ni söylüyorsa da, bununla

kaçınılmaz olarak Batı tipi bir hayat ve onun zorunlu sonucu bir kültürün geleceği artık gizlenmiyor. Böylece gelecek olan emperyalist "yeni muhtevaya" isim koymuş olmaktadır. Gorbacov bu değişimleri şöyle gerekçelendiriyor:

"İnsan kültürünün dinamiğinden yararlanmak için çalışılacak ve bilim mülkiyeti garanti altına alınacak.."

Böylece, "yeni hayat"ın muhteva olarak serbest piyasa ekonomisine bağlı ve bağımlı Batı tipi bir "sosyal-devlet" anlayışı olduğunu da kanıtlamış oluyor..

Yine, bunlar gibi basit liberal partilerin bile önlerine program hedefi olarak koydukları benzer biçimlerde aile, kadın, çocuk vb.. ile ilgili sorunların da programatik hedefleri sıralanmaktadır. Bu konudaki hedefler başlıca şöyle sıralanıyor.

"Herkesle programla bir ev sağlanacak ve bu nedenle inşaat sektörüne ağırlık verilecek..."

Bu evlerin "kaliteli ve kullanışlı olmalarına önem verilecek", bu evler devlet ya da kooperatifler tarafından yapılacaktır. Halkın kendisinin "yapması" için de kredi sağlanacak..

Bunun gibi, sağlık için "daha iyi ve fazla" yatırım öngörülmektedir. Sağlık "hakkı" sağlan-

caktır. Ancak, bütün bunlar sanayilerin ve yerel "sovyetler"den destek alınarak yapılacaktır. Bu yerel "sovyetler" ise, ortada görünmüyor ve ne oldukları da belli değildir..

c- Partinin toplumsal "tabaka" ve "gruplar"la ilgili siyaseti.

SKP sınıf temelini terkederek, parti anlayışını toplumu grup ve tabakalara bölerek açıklamaktadır. İnsan için önerdiği güvence ve çalışmaların bu "grup" ve "tabakalar" için de olacağını belirtmektedir. Bu anlayış, sosyalist bir anlayışa gerek bırakılmadan ele alınmıştır.

Parti, bu "grup" ve "tabakalar"ın başına ise aileyi oturtmaktadır. Aile için "büyük tedbirler" alınacağı açıklanmıştır. Bu "büyük tedbirler" in ise doğal yaşam koşullarının sağlanmasını aşmadığı hemen belli olmaktadır. SSCB'deki çürüme ve çözülmenin gözönünde tutulması karşısında, alınacak "büyük tedbirler" in ancak aileyi yoksul bir yapıdan kurtarabileceği ve biraz "iyileştirme"ye dönük olacağı görülebilir. Örneğin; "garanti" verilen koşullar şunlardır:

"çalışma ve oturma yeri şartları, kadınların çalışma şartlarının düzeltilmesi sağlanacak..."

Buna bağlı olarak "normal" çalışma şartları getirileceği belirtiliyor. Peki, bu "normal"

çalışma şartları nedir ? Bunlar, hamile kadınların "izin hakkı", annelerin "çok çocuk yapmalarına maddi destek" verilmesi.. (kocaları olmayan kadınlarda bu haklara sahip olacaklar. Şirketlerden ekstra paralar alacaklar ve sağlık bakımları yapılacaktır.)

Bu ve benzeri haklar "normal" haklar olarak sıralanıyor. Oysa, bu hakların tümü Batı toplumlarında anayasal güvenceler altına alınmış, pek de normal olmayan haklardır.

Ayrıca, üretimin daha fazla artması (tüketim malları açısından) sağlanarak, kadınlar için "kaliteli eşyaların yapımı" ve kadınların "ağır şartlardan kurtulmaları" da sağlanacak.

Burada önemli olan, üretimin arttırılması sorunudur. Hem de serbest biçimde arttırılması sorunu. Bu, serbest piyasa ekonomisinin geliştilmesinin doğal sonucudur. Bu düşünülmektedir. Yani, serbest piyasa ekonomisine dayalı üretimin arttırılması. "Kaliteli mal" da böyle bir ekonomik yapının doğası içindedir. Serbest piyasa ekonomisi yüksek düzeyde bir rekabetin yaratılmasını gerektirdiğinden, aslında önerilen kadınlar için özel bir statü değildir. Genel olarak kaliteli mal üretimi ağırlık kazanacaktır. Başka türlü malların piyasada, özellikle yabancı piyasada rekabet güçleri olmayacaktır. Ama, kadınların özendirilmesi ve lüks malların satışının arttırıl-

ma amacı da, kapitalist pazarın SSCB'ye girmesine yöneliktir. Esas amaç da bu sayılmalıdır. Kadınlar özendikleri malları alırken alış güçleri sınırlı olduğundan düzen sınırları içinde kalacaklardır. Bunu para ve piyasa tayin edecektir, özellikle de kapitalist pazarın tayin edici rolü en önemli etken olarak kendini dayatacaktır. Sovyet mallarının dünya pazarı karşısında rekabeti öyle kolay olmayacaktır. Kadınlar için önerilen "güvence" bir dönem sonra oluşacak pazara bağımlı hale gelen bir soyutlama olarak kalacaktır. Böylece güvence olmaktan çıkacaktır. Ekonomi kapitalizmin yasalarına göre işleyeceğine göre, "kadınların ağır şartlardan kurtulmaları" da kolay olmayacaktır. Gorbaçov bunun için "politik reformlar" düşünüyor.. Ama, bu reformları da belirlemiyor.

Üretim kapasitesinin sınırlı oluşu ve dünyaya yeni açılan bir ekonominin kendi karşısındaki kaliteli mallarla rekabet etme zorunluluğu vb.. nedenlerle, "üretimin arttırılması" ve bunun sonucu "kadınlara kaliteli mallar" sunulması dünya kapitalizminin genel çerçevesindeki işleyişten ayrı olmayacaktır. Onlar kadınlara daha "kaliteli" mallar sunabileceklerdir, Sovyet pazarını zorlayacaklardır. Onların karşısında rekabet edemeyen Sovyet malları üretimi sınırlandırmak zorunda kalacaktır.. Kadınlar daha lüks

malları almayı tercih -ki tercihler serbesttir- ederek, içeride üretilen malları reddedebileceklerdir. Daha açık bir ifade ile kesinlikle reddedecekler.. Feodal ve geri kalmış düzeylerden gelen kadınların haklarının genişletilmesi, olsa olsa siyasi bakımdan güvence altına alınması gerekli haklar olabilir ve bu da bir reform sayılabilir. Nitekim, program kadınların "daha fazla" yönetime katılmalarının sağlanacağından söz etmektedir vb..

Yine, bütün dünyada doğal hale gelen çocuk yuvaları ile ilgili "daha fazla koruma" ve "daha fazla üretim" önerileri vardır. Programın birçok yerinde gözlemlenen "daha fazla"ların da ne anlama geldiği açık değil..

Parti, "grup" olarak yüksek öğrenimi de sayıyor. Ayrıca, yüksek öğrenim ile akademilerin "bağımsız" olacaklarını belirtiyor. Bu "bağımsızlığın" kime karşı ve nasıl olacağı ise belli değil. Oysa, dünya'dakibu tür kurumların "bağımsızlık" sorunları konusunda oldukça ileri atılmış adımlar var. Bu kurumların güvenceler altına alınması büyük oranda sağlanmış durumdadır. Ama, bu "bağımsızlık" ekonomik düzen sınırları içinde ve onun çıkarlarına denk düştüğü oranda kullanılmaktadır. Sovyetlerde de bu kurumların "bağımsızlığı" ekonomik düzenin koşullarına bağlı olacak-

tır. SKP, bu konuda "her yanıyla bağımsız olacak" belirlemesini yapıyor. Bunun ne anlama geldiği de açık değil..

Diğer bir "grup" ta sakatlarıdır. Bunlara da "güvence" sağlanacağı belirtilmiş. Bunlar gibi savaş malülleri, emekliler vb.. de "grup" olarak ele alınmaktadır. Bu "grup"lar için de dünyanın birçok yerinde atılmış önemli adımlar var ve buna bağlı "güvenceler" de sağlanmıştır. "Sosyalist" uygulamaya gerek göstermeyen uygulamalar ile sakatlara ,malüllere ve emeklilere gerekli güvenceler verilmiştir. Bunları ayrı "grup" olarak belirlemekte gerekmiyor. Her biri kendi sınıfsal konumu içindedir. Oysa, SKP bunlar için "özel programlar" yapılacağını söylüyor..

En ilginç olan "grup" asker ve subaylardır. Bunlar, "seçkin ve özel grup"turlar. Bunların aileleri de bu "özel"lik içinde ele alınmıştır. "Asker ve subayların ailelerinin bakımı yapılacak ve tüketim malları arttırılacaktır" deniyor. 70 küsur yıllık ayrıcalıklı bu "grup" yine "seçkin" bir "grup" olarak yerini almış olmaktadır. Hem de en "elit" tabaka olarak. Böylece, "özel bir kast" oldukları ortaya çıkıyor. her dönem yönetim için "tehlike" olan bu kesimden "Yeniden Yapılanma" için korkulduğu için, böylesi "özel" haklar getirilmeye çalışılmaktadır..

(...)

Gorbaçov programının hemen hemen tümü, sağlanmak istenen güvenceler, ekonomik temel ve gelişmelerden oldukça uzak, salt ajitasyon düzeyinde ele alınmıştır. Ekonomik gelişmeler ve zorunlu yasalar, bu tür "güvencelerin" büyük bölümünü ortadan kaldıracaktır. "Komünist" düzeni ağır suçlamalarla ortaya koyup, değiştirme eyleminde ("kökten") "vatandaşların hak ve özgürlükleri"nin kendi ödevlerinden (Komünist) ayırtedilemeyeceği de söylenmektedir. "Komünistlerin buna inandıkları" belirtilmektedir. Bunun için bütün "illegal (abç) karlara (kazançlara) karşı oldukları" gerekçe sayılmaktadır.. Her konuda "açıklık"tan yana olduğu ve parti liderlerinin "otoriteyi istismar etmemeleri" de bir çelişki olarak konulmaktadır.. Hem otorite, hem de vatandaş hakları böylece birbiriyle karşı karşıya gelmiş olmaktadır. Hatta "otorite" yi sarsanların ağır biçimde cezalandırılacakları ve daha ileri gidilerek "imha" edilecekleri tehdidi ile korkutuldukları da belirlenmiştir..

d- Plan ve ekonomi.

Parti, ekonomik ve siyasal bir takım "tedbirler"in uygulanabilmesi için yardımda bulunacağını vaadediyor. Bu "tedbirler"in ayrıca bakanlar kurulu kararı ile "halk meclisleri"nde incelendikten sonra, "tüketim pazarının istikrara (abç) ulaşması ve arayı kapatabilmesi için" uygulanacak.

Bu uygulamalarda, partinin, plana çok önem verdiği vurgulanıyor. Bu öyle bir anlayış ile sunuluyor ki, sanki Komünist düzende plan yokmuş gibi bir anlam vermek isteniyor. Oysa, SSCB'de planlı ekonomi daha başından beri uygulanmıştır. Bu anlayış, aslında "gizli" olarak başka bir planın getirilmesi amacına dönüktür. Neden, böyle bir plan komünist düzende önemli olmasın ve uygulanarak başarı kazanmasın ? "Ekonominin başarılı olması için şart koşulan plan"ın başka plan olduğu açık.

Program, "yeni" planı şu gerekçe ile öneriyor:

"Bir yanda büyük miktarda para var, öte yanda tüketim mallarının kullanımı. Bu ikisi arasındaki farkın kapatılabilmesi için plan gerekiyor.."

(...)

Sovyetlerde şu anda en büyük sorun gıda sorunu olduğu için, ekonomik olarak bu sorunun çözümüne uğraşılmaktadır. Düşük ücretli insanların sorunlarına ağırlık verilmesi, onların ekonomik durumlarının düzeltilmesi öncelik taşımaktadır. Bu nedenle, en başta köylülük açısından sorun ele alınmaktadır. Diyebiliriz ki, Plan ve ekonominin temelini, köylülük oluşturmaktadır. Önemli bir kaynak olarak görülen köylük alanlarda süt, baklagiller, hayvan (büyük ve küçük baş) üretiminin arttırılması önem arz etmektedir. Sorun daha

çok ziraat ekonomisine indirgenmiş durumdadır. Bunun için gıda maddeleri üretiminin arttırılması düşünülmektedir. Bu nedenle;

"devlet kooperatifleri, köy üretim merkezleri, eşit yönetim ve anlaşma ilkelerine dayalı olarak"

sorunun çözümü öngörülmektedir. Aynı zamanda kiralama, kullanım vb... gibi üretimin (bu köylülük) gelişmesi için "daha fazla teknik üzerinde köylülüğün desteklenmesine bağlı" tutulmaktadır. Örneğin; bu yöndeki bazı tedbirler şöyle sıralanıyor:

"Üretimi araştırmak, kalite ve depolama olanaklarının arttırılması, malların satılmadan önce çürük olanlarının atılması vb..."

Bu yapı program bakımından "en önemli alan" ve çalışma dalı olarak saptanmıştır. Çünkü, "toplumsal dengenin sağlanması Perestoriyka'nın en önemli görevlerinden" biri sayılmaktadır. Bu kır ile şehir arasındaki "denge" olarak ele alınmaktadır aynı zamanda..

Bu programa bağlı olarak köylerde yol ve ev olanaklarının arttırılıp, geliştirilmesi de sağlanmak isteniyor..

Gorbaçov, "uğraşıyoruz" diyor. Tüketim mallarının arttırılması için "her yardım"ın yapılacağını söylüyor. Ziraat ekonomisinin gelişmesi için bir

takım çözümler de önerilmektedir. Köylülerin bazı yatırımlar yapmaları için "sandıklar, kuruluşlar aracılığıyla" yüksek faizle destek verileceği programlanmış. Böylece, faiz müessesesinin ekonomi içine önemli bir unsur olarak girmesi de sağlanmış olmaktadır. Buna bağlı olarak sigorta şirketlerinin kurulmasına da -bizzat parti- yardım edilecektir. Daha önemlisi, "kolay şartlarda" hisse senetleri dağıtılmasının kabul edildiğidir. Yüksek faizle kredi, kolay şartlarda hisse senedi. Ve bütün bunların karşılığı da "ürün"le ödenecektir. Hisse senetleri "ürün karşılığı" alınabilecektir.

Parti ekonomik ve sosyal sorunların "çözümü"nün bu "reformlar"a bağlı olduğuna inanmaktadır. Resmen "sosyalizm"den çıkarak, kapitalist reformlar yoluyla serbest piyasa ekonomisine girilmektedir.. Gorbaçov, bu reformların "merkezi bölüşüm sistemi"ni değiştireceğini söylemektedir. Çünkü, eski sistem tek el sistemiydi. Böylece tek el sistemi yıkılmak zorunda kalacaktır. Gorbaçov bu "tek el"i şöyle eleştirmektedir:

"tüketicilerin ihtiyaçlarını ihmal ediyorlardı ve ürünleri döküyorlardı..."

Böylece, uygulanacak "yeni" ekonomik sistemin ipuçları açık olarak ortaya çıkmış olmaktadır..

Gorbaçov devam ediyor:

"ilk başta kolay görünen bu iktisadi reformlar şimdi zor olmaya başlıyor"

diyor. Fakat,

"kararlıyız, geri dönmeyeceğiz. Eski ekonomik ilişkilere dönmeyeceğiz.."

(...)

Gorbaçov, "planlı bir ekonomi ve çok yönlü mülkiyet yoluyla aralarında bağımsız üreticiler de olacak ve rekabet (abç) oluşacak" demektedir. Geniş yatırımlar yapılan sistemde kişisel ve kollektif çıkarlar için "daha fazla" ilgi duyulacağını da ekliyor.. Eski ekonomik yapı "durgunluk" yaratmıştır ve "bizi diğer gelişmiş ülkelerden geri bırakmıştır" demektedir.. Böylece, aynı zamanda, "gelişmiş ülkeler" olarak Batı kapitalizmini resmen kabulleniyor, onları gelişmiş ülkeler olarak da sunuyor. Dolayısıyla örnek alınması gerekli yeri de belirliyor.. Bu belirleme kapitalist rasyonallerin içinde bir reform düşünüldüğünü de ortaya koyuyor. Onlara benzer ya da aynı düzeyde bir serbest piyasa ekonomisi ve kapitalist pazar ile kişisel mülkiyetin ağırlıkta olduğu; rekabete dayanan bir yapının oluşturulacağı ortaya çıkmış olmaktadır. Bu, "Yeniden yapılanma"nın ekonomik anlayışıdır. Çünkü, "mülkiyet ilişkileri değişmeden yeniden yapılanmanın olanakları yoktur" ve "eski ekonomik ilişkilerin ancak

bu yolla değiştirileceğini" de biliyor.. Ayrıca, partinin "çeşitlilikten" yana olduğu sık sık vurgulanıyor. "Sağlıklı ve eşit düzeyde rekabetin" ekonominin temeli olduğu açıklanıyor. Siyasal özgürlüklerin temelini de bu bahsedilen rekabette durduğu ekleniyor. İşçilerin kendilerinin nasıl çalıştığını ve ne iş yapacaklarını kendilerinin seçmesi gerekir deniyor. İşçilere kendi çıkarları üzerinde "Hak" tanınması ve bunların "güvenceye" alınması şartını ileri sürerek, çünkü onlar "tüketicidir"ler demektedir..

e- "Önemli Görevler" nelerdir ?

Yukarıdaki perspektife bağlı olarak Gorbaçov, mülkiyet ve rekabet düzenini kurmak istediği ekonomik yapının başına oturtmaktadır. Bunun ardından da, "önemli görevin devlet mülkiyetinin demokratik olarak işçiler (abç) tarafından kontrol (abç) edilmesi"dir demektedir. Bu ne anlama geliyor ? "onlarda tüketici" -işçiler- olduklarına göre, mülkiyeti nasıl "kontrol" edecekler ? Temel olan köy ekonomisi ve buna bağlı olarak kır ile şehir arasındaki "denge"nin sağlanması olduğuna göre; bu "tüketici grup" öbürleri üzerinde bir yönetim oluşturmayacak mı ? Bunu, "eski tekeli" yıkarak şöyle uygulamak istemektedir:

"Devlet mülkiyeti işçiler tarafından kiralanarak

yürütülecek"tir. (Bu hem "sosyalist mirasa bağlı" ve hem de "gelişmiş ülkelerdeki uygulama" arası melez bir şekilde olacaktır.) Kiralama nedeniyle bakım ve onarım da işçiler tarafından yapılacak. Kontrat ve hisse senetleri ise, sadece "daha çağdaş" olacaktır ! Bu "daha çağdaş"lık neye göre oluşacak o da belli değildir.. Ölçüsü, "gelişmiş Batı ülkelerindeki uygulama" esas alınarak yapılacaktır. Eski "tekel" yıkıldığına göre, "gelişmiş Batı"ya göre "çağdaş" hisse senetleri ve kontrat düzeni oluşacak.. Bu ve benzeri önermelerin tümü soyut kalmaktadır. Aslında "sosyalist" olmanın bir yanı ile hatırını koymamak için yapılan geçici önermeler olarak durmaktadır. Pratikte anlamı ise, tıpa tıp kapitalist ekonominin gereklerine uygun yürütülmek zorundadır; eğer bu biçimde yürütülmezse, fiyasko ile sonuçlanacağı besbellidir. Zaten, mülkiyet vardır ve bunu ellerinde bulunduranlar tarafından korunup kullanılacaktır.. Nitelik, soyutlama hemen kendini belli etmektedir: "..bütün bu biçimler üretimin boyutunun -tüketimin değil- dikkate alınması ile gerçekleşecek" denilmektedir. Bu üretimin boyutu ise, sosyalist olmaktan çıkıldığı andan itibaren pazar ve ekonomik kurallar gereği rekabet ve mülkiyet ilişkileri içinde kapitalist ekonominin içine kendiliğinden girmiş olacaktır. İşçilerin "çağdaş" olarak üretimi arttırmaları

ve bunu da mülkiyeti kiralayarak üzerinde "çağdaş kontrat ve hisse senetleri ile" kullanmaları sorunu açıklayabilmektedir.. Ayrıca, bölgelerin "karakteristiklikleri ve gelişme düzeyleri ve bütünleşmeleri" de dikkate alınacak dendiğine göre, bu da bölgeler arasında ekonominin kontrolü bakımından kesin bir ayrıcalık getirecektir. Bu, şimdiden gözlemlenmektedir..

Parti, bu ekonomik önerme yanında bir de kooperatiflerin geliştirilmesine "taraf"tır. Bu nedenle de, kooperatifler "geliştirilecek"tir..Bu açıdan, "kollektif kooperatifler"in gelişmesi sağlanacak deniliyor. Bu "kollektif" kooperatiflerin nasıl oluşacağı belli değil. Rekabet ve mülkiyet kişisel olarak tanındığı zaman, bu yapıların kontrolü ve çalışması kollektif bir düzeyde mümkün müdür ? Mümkün olmayacağı bellidir. Ayrıca, "çok yönlü kollektif işçi mülkiyetine ve hisse katılımıyla mülkiyete taraf" oldukları" da belirleniyor. Çünkü, parti, özel mülkiyet ve üretim araçlarının özel mülkiyeti'nin bugünkü "kalkınma" ve "ekonomik program" ile çelişkili olmadığını vurgulamakta ve buna "inanmakta"dır.. Bu "mülkiyet" anlayışı içine ise, her türlü mülkiyetin kullanımı (örneğin; özel, sosyalist, devlet vb..) girebilmektedir.. Bu konuda partinin bir de temennisi var. Bu temenni şudur:

"İşçi üretim araçlarından tecrit olmamalı ve yabancılaşmamalıdır.."

Bu tecrit olmama ve yabancılaşmanın önerilen kozmopolit ekonomik anlayış içinde olmaması mümkün müdür ? Elbetteki, "eski" ile bu "yeni" arasındaki işçiler küçük üretici de olmak koşuluyla "hisse senetleri ve anlaşmalar yoluyla" sınıfsal niteliklerini kaybedecekler; bunların yozlaşmamaları ve yabancılaşmamaları mümkün olmayacaktır.. Ayrıca, üretim araçlarından da tecrit olacaklardır..

Gorbaçov, aynı zamanda "insanın insanı sömürmesi de yaratılmamalı"dır diyor. Bu temenni de boşunadır. Çünkü, kısa sürede işçilerin yabancılaşması, mülkiyet ilişkileri ve dış pazarın etkileriyle kapitalist ekonominin kuralları kendini kabul ettirecek ve ekonomik olarak üretim araçlarını en üst düzeyde tekelleştirecektir. Dolayısıyla, üretim araçlarının kullanımı belli ellerde toplanmış olacaktır. Bu ise, sömürünün katmerli olarak yaratılmasını sağlayacak ve işçiler ile diğer emekçileri esas anlamda bu durum "tecrit" edecektir. Çünkü, "modern üretimin gelişmesi için merkezi planlama"nın şart olduğunu bizzat Gorbaçov söylüyor. Bu "modern üretim" herhalde rekabete dayanan ve uluslararası pazara açılmış bir ekonomidir. Ve Serbest piyasa ekonomisinin

kendisidir. Bu, kapitalist ekonomidir. Gorbaçov'un dediği gibi "gelişmiş Batı ülkeleri"nin ekonomileridir..Elbette bu ekonomi kendi kuralları içinde işleyecektir, bundan hiç kuşku yok. Yine hiç kuşku yok ki, pazarlama, rekabet, reklam vb.. de üretim araçlarının belli ellerde tekelleşmesini kötü biçimde yaratacaktır, zorunlu hale getirecektir..

Ama, Gorbaçov "merkezi planlama"nın sosyalist bir ilke olduğunu ve birçok ülkede kabul edildiğini belirliyor. Evet, "merkezi planlama" kabul edilmiştir, ama sosyalist bir ilke olarak değil, kapitalist ekonominin merkezi planlaması olarak kabul edilmiştir. Bu tehlikeyi sezmiş olacak ki, Gorbaçov, "merkezi planlama"nın kapitalist anlamda kabul edilmesini "çok kritik ve öneme haiz" bulmaktadır. Çünkü, yöntem ve yönetim itibarıyla "tam derecesinin tesbit edilmesinin çok zor olduğunu" eklemektedir.. Ayrıca, ekonomik bazı faktörlerle merkezi planlamanın "dengelenmesi" gerekir diyor.. Burada sözü edilen ekonomik faktörler ise, fiatlar, krediler, faizler, ödemeler, vergiler vb..'dir. Demek ki, bu ekonomik faktörlerle üretim süreci ve bölüşüm dengelenmektedir !

Özetle, merkezi planlama eski "kökten" değişecek olan düzende de vardı, şimdi önerilen merkezi

planlama ise tamamen başka ve kapitalist ekonominin merkezi planlaması olacaktır..

(...)

Program yeni merkezi planlamayı "stratejik yörelerden saptayacak" tır. Bu "stratejik yöreler" dışındaki bölgeler ise, belliki merkezi planlamanın dışında kalacaktır. Zaten, bu planlama dışında kalması mümkün bölgelerin büyük bölümü, "halkın kendi kaderini tayin etmesi" ile başka siyasi sınırlar içine çekildiler.. Bu bölgeler merkezi plan'ın çevresinde kalan sömürü bölgeleri haline dönüşeceklerdir. Bu statünün içindedirler.

f- Ekonominin diğer can alıcı yanları ve "Yeniden Yapılanma":

"Yeniden Yapılanma" programı, özellikle vergilendirme siyasetinin "lazım" olduğuna işaret ediyor. Vergilendirmeden amaç ise, "krediler ve istikrarlı para dolaşımının garantiye alınması" -dır. Vergilendirme bunun için "lazım" dir.. Aynı zamanda, "insanların garantiye alınması" için de "lazım" dır.. Merkezi tedbirlerin başında bunun yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Elbette, para ve piyasa ekonomisinin rekabet koşulu ile dışa açılması sonucu elde edileceği düşünülen yüksek gelir transferi "vergilendirilecek" tir..

Kapitalist dünyanın hemen hemen tümünde bu tür "vergilendirme" en uç noktalarda yapılmaktadır ve bu "vergiler" üreticiler ile tüketicilerin sırtına dolaylı yollardan yine yükletilmektedir. Örneğin, üretilen malların maliyetine eklenmekte ve sermaye "vergi" olarak verdiğini yine geri alabilmektedir. Böyle bir "vergilendirme" ile pazarın kontrolü ve paranın istikrara kavuşturulması oldukça zordur, çünkü, "yeniden yapılanma"nın öne sürdüğü ekonomik uygulama, aslında kapitalist serbest piyasa ekonomisinin gereklerini yerine getirmek zorundadır. Kapitalist ekonominin zorunlu sonuçları olarak tekelci sermayenin kuralları içinde uygulama yapılması kendini dayatacaktır. Bu kurallar dışında hangi yolla olursa olsun iç pazarda paranın istikrarı korunamaz, korunsa bile bunun bir önemi yoktur. Çünkü, sanayi malları tekeli karşısında rekabet edemeyen bir ekonominin, kendi parasını diğer paralar karşısında istikrarda tutabilmesi çok zor yaratılabilecektir. Bu açıdan "insanların garantiye alınmaları" -hangi insanlar olduğu da soyuttur- da kolay olmayacaktır..

Parti önerdiği ekonomik programda, "tüm ülkede tek pazar olmasını" istemektedir. Buna rağmen, "Yeniden Yapılanma", "insanların garantiye alınmasını" da ihmal etmemektedir. Ama, sonunda hizaya gelerek, kapitalizmin işleyişine bağlı olduğunu net olarak ortaya koyuyor:

"... dengeli işleyecek pazar, arz ve talep üzerinde çalışacak bir aygıt (abç) yaratacak.."

tır. İşte, bu aygıt kapitalist pazar'dır.. Sorunun can alıcı yanı da burada yatmaktadır.. Banka, sermaye ilişkileri, fiat mekanizması, rekabet, pazarlama vb.. ile tek pazar olarak dünya tekeline girmeye aday ve belli ölçülerde hazır bir ekonomi önerilmektedir.. Bu anlayış gayet açıktır.

Gorbaçov diyorki,

"..bu şekilde Sovyet ekonomisi dünya ekonomik ilişkilerine katılacak ve Ruble'nin (abç) değişim ve dolaşımı sağlanacak.."

Evet, sorun bu kadar açıktır. Dolayısıyla Ruble değişim ve dolaşıma girdiği andan itibaren, dünya para kurları karşısında onların kurallarına bağlı olarak kalacaktır, içerideki "tek pazar"ı zorunlu olarak dünya kapitalist pazarına bağlı ve bağımlı hale getirecektir. Nitekim, Gorbaçov programının bir yerinde buna işaret ediyor ve net biçimde sorunu ortaya koyuyor:

"Bütünleşmiş bir ekonomik pazarın oluşmasına tüketim ürünlerini tutabilecek pazarlar lazım. Sermaye yaratacak ürünler, yatırım ve döviz araştırma, gelişme ve kalkınma ve çabuk reform (süratli diyor) hem para hem de kredi sistemi

lazım. Verilen sermayenin değişimi gerekiyor..."

Devam ediyor;

"Yeniden Yapılanma" diyor -ki, bu değişmez bir koşuldur- "fiatlar üzerinde gerekir".

Bundan kasıt şudur: fiatlar bir yere getirilecek ve böylece "pazar ekonomiyi ayarlıyacak"tır..

Bu nasıl olacak,

"Sunı fiat ve sunı değişim oranı (yüzdesi), başarısız krediler ve meydana getireceği sonuçları böylece yanlış bilgiler oluşturacak Ekonomi üzerinde karışıklık yaratarak ve kriz de yaratabilecektir. Böylece ekonomik yönetimin rolü bozulacaktır.."

Gorbaçov'un asıl hedefi, Dünya'da Sovyet ürünlerinin rekabet gücünün artırılmasıdır. Bu nedenle, içeride sağlam bir ekonomik yapıya ihtiyaç duyulmaktadır. Böylesi bir ekonomik yapıya yaslanmaksızın Sovyet ürünlerinin dünya pazarındaki rekabet gücü nasıl korunup kollanabileceği önemli bir sorun olarak durmaktadır. Dünya konjonktürünün ve bilimsel-teknik gelişme ile ilerlemenin, bunlarla birlikte kapitalist ekonominin tekelindeki teknolojik yapının Sovyet ekonomisini her bakımdan engelleyeceği besbellidir. Gorbaçov da bunu çok iyi bilmektedir. Yakın zamanda uluslararası pazarda yerini alan Sovyet ekonomisini bu

engelin ters-yüz edeceği, dünya ekonomik işbölümü içinde Sovyetlerin rolünün azalacağı telaşı açıkça görülmektedir. Sovyet ekonomisinin dış pazara bu yapısı ile açılması ve yabancı şirketlerin rekabeti karşısında pek büyük bir şansı gözükmüyor. Bu nedenle, yabancı şirketlerin Sovyetlerin dış pazara açılması ile birlikte hızlı biçimde Sovyetlere girmeleri ve Sovyet ekonomisinde büyük bir kriz yaratacaklarından korkulmaktadır.

Gorbaçov, yabancı şirketlerin üretimleri ile yerli üreticilerin (yerli şirketler demekten kaçınıyor !) arasında "fiatların sınırlandırılması"nı öngörmektedir. Böylece, bir ekonomik "denge" yaratmak amaçlanıyor. Oysa, yabancı şirketler böylesi bir alana en başta sömürü paylarının yüksek olması amacı ile girecekler, bütün araç ve gereçleri ile teknolojilerini de getireceklerdir. O zaman, kolay kolay karsız bir yatırım yapmaktan kaçınacaklardır. Sömürü payının kapitalist kurallara bağlı her gün çoğalması ve üstelik Sovyetlerin yatırımcı yabancı şirketlere her türlü çekici kolaylıkları sağlaması da koşul olarak istenecektir. Gorbaçov, soyut planda "fiatların sınırlandırılması" ile bu gelişmenin önüne geçeceğini düşünüyor, ama büyük oranda yanılıyor. Çünkü, bu sınırlandırma sökmeyecektir, en önemlisi de yapılamıyacaktır. Ayrıca, yabancı şirketlerin

rekabetlerinin önlenmesi de çok zordur ve Sovyetlerin bu rekabet karşısında direnmesi mümkün olmadığı için onun aleyhine işleyen bir durum meydana gelecektir..

Çünkü, Sovyetler kendi ürünlerinin dış pazar ürünleri karşısında "rekabet gücünün artırılması"nı planlıyor, ama bir yandan da rekabetin getireceği zararları önlemeye çalışıyor olduğu için, bir çelişki içindedir. Bu anlayış, rekabetin gerçek boyutlara yansımaları ile, Sovyet ekonomisini boğacak ve zorunlu başka tedbirlerin alınmasını da gündeme getirecektir.. Bu da Sovyet ekonomisinin dünya pazarına kolay kolay açılmıyacağı ve yolunun tıkalı olduğunu gösteriyor.. Rekabet olayı, kaba olarak saptanmış idari yasalarla önlenemez bir olgudur. Bu niteliğinden ötürü, kısa sürede kapitalist ekonominin kurallarının işlenmesini sağlayacaktır..

Rekabetin kendi kurallarını işletmesi ile birlikte, serbest piyasa ekonomisi de yürüyecektir. Buna bağlı "serbest üretim" de oluşacaktır. Bu zorunluluklar, başta ticaretin gelişmesini sağlayacak; kredi, tüketim vb.. ile ekonomide bir anarşi kendiliğinden oluşacaktır. Tek yol, "fiatların sınırlandırılması" ile bulunamayacaktır..

Gorbaçov, programında hem "tedbir" düşünüyor, hem de uluslararası pazarda yerini almayı. Bu anlayış,

Sovyet şirketlerinin "bağımsızlıkları"nın geliştirilmesini de koşul olarak koyuyor. Döviz konusu da bunun gibi ele alınmaktadır. Ayrıca, hammadde tekeli de , ihracatta kaldırıldığından, yabancı şirketler önünde, -teknolojik üstünlük te göz önünde bulundurulursa- direnilmesi mümkün olmayacaktır..

Özetle; parti tüm ekonomik tedbir ve programlarını tüketicinin yararına "aldığını" söylüyor. Ve sermaye yarar sağlamadığı zaman "yatırımı" önlenecek diye de ekliyor. Bütün bunlar emekçilerin yararına alınmış kararlar gibi gösteriliyor. Ancak, Sovyet ekonomisi bakımından tüm tedbirler gelişecek Sovyet şirketleri yararına olacaktır. SBKP'nin "emekçilerin çıkarları yanında yer alarak, kolay karapara ve tekelciliğe, karaborsaya duvar öreceği" belirtilmesine rağmen; dünya pazarının ekonomik kuralları bakımından tamamen cilalanmış sözlerden öte anlam ifade etmiyor.

Kanımızca, Sovyetler kendinden şimdilik ayrılmış görünen ve Kendi Kaderlerini Tayin eden "uluslar"-ın kendisi için birer pazar olan ülkeler durumuna dönüşmesi amacındadır. Somut ve gözle görülür biçimde, dışa açılmak isteyen kapitalist bir ekonomiyi örgütlenmektedir. Bu ekonomik anlayış ile hiç bir biçimde Sosyalist bir toplum oluşturulamaz.. Bu konuda yapılan açıklamalar sadece

kandırmadır. Ayrıca, hazır bir devlet aygıtı da bu düşünülen ekonominin yerleştirilebilmesi için siyasal olarak her yönden kullanılmaktadır ve sonunda da ya gelişmeye uygun nitelik değiştirecek ya da parçalanacaktır..

Son söz olarak şunu belirleyelim ;

Reel Sosyalizm ağır biçimde yenilgiye uğratılmış, bu yenilginin ideolojik-teorik olarak kurtarılması zor olduğu gibi, ekonomik olarak da Sovyetleri bekleyen önemli buhran dönemleri görünüyor. "Yeniden Yapılanma"nın nereye varacağını şimdiden kestirmek henüz erkendir..

(...)

Buraya kadar Marksist Öğreti ve SSCB pratiği ve "Yeniden Yapılanma" programının büyük bölümü ile ekonomik öngörülerini irdeledik. Gerek Marksist Öğreti ve Lenin pratiği ve gerekse Gorbacov programının toplu sonuçlarını belirlemekte yarar görmekteyiz. Ancak, bunu yapmadan önce kısada olsa, Yukarıdaki anlatılanların ışığında Kürdistan Proletaryasının durumu ve görevlerimizi de açıklamak istiyoruz.

VIII

KÜRDİSTAN PROLETARYASININ DURUMU ve KOMÜNİSTLERİN GÖREVLERİ.

a- Kürdistan Proletaryasının durumu.

Bu konuda, Kürdistan Komünist Partisi programında tespit yapılmıştı. "Çağımıza uyarlı bir toplum olan Kürdistan'da egemen üretim biçimi kapitalizm'dir" denilmişti. Ancak, ekonomik temelleri parçalanmış olmasına karşın, üst yapı kurumlarında "feodalizmin görece etkisi" de sürmektedir. Kürdistan'da kapitalizm kendi doğal süreci ve yapısı içinde gelişmemiş, sömürge-sömürgeci ilişkilerinin belirleyiciliği içinde, yukarıdan aşağıya doğru çarpık biçimde gelişmiştir. Üretim güçlerinin gelişmesi uzun süre engellen-diği için, sömürgecilerin kendi çıkarlarını gözeterek yaptıkları yatırımların doğurduğu dengesizlik içinde kalmıştır. Bu, aynı zamanda üretici güçlerin gelişmesini de aşağı seviyelerde tutmuştur. Bu amaç nedeniyle, sömürgecilerin direkt sanayi yatırımlarının yetersizliğinden ucuz iş gücü deposu olarak metropollere işçi akınını da birlikte doğurmuştur. Bilinçli olarak yaratılan bu durumdan Kürdistan'ınıç dinamiklerini parçalayarak asimilasyonun hızının artırılması

da sağlanmıştır. Böylece, Kürdistan'daki üretici güçleri de denetleyebilmişlerdir.

"Kürdistan'da sanayileşme devlet eliyle yukarıdan aşağıya doğru gelişmiştir. Özel teşebbüsler yok denecek kadar azdır. İş yerleri kitleleri kucaklayacak ve Kürdistan'da sınıf bilincinin radikal olarak gelişmesini sağlayacak nitelikler de değildir. Bu nedenlerle Kürdistan Proletaryası gelişmiş ülke proletaryası gibi bir yapılanma içinde değildir. Gelişmesi ve sınıf bilincine ulaşması önünde bilinçli ve gerici barikatlar oluşturulmuştur.."

Çağımızda emeğin sermayeye karşı mücadelesinin tarihi, aynı zamanda sömürünün anti-demokratik cenderesinde daha fazla demokratik haklar ve özgürlükler ile birlikte, hayat standartlarının artırılması; daha fazla ücret talepleriyle bir araya gelmiş işçilerin sendikal mücadelelerine yaşıttır. Bu süreç, doğal olarak işçileri, kendisini yaratacak eylem olarak sınıf iktidarına giden yolda gerekli araçların yaratılmasını dayatır. Bunlar sınıf partisi ve bunun çevresini saran diğer araç ve gereklere. Ancak, yıllardır örgütlenmelerde esas olması gereken talep ve amaçların çok gerilerinde duran Kürdistan Proletaryası ideolojik gıdasını yıllarca doğup, geliştiği ve etkinleştiği kendisini sömürgeleştiren

lkeler proletaryasından almıştır. Sömürgeci lkeler proletaryası gibi, Kürdistan Proletaryası da hiç bir dönem kendi talepleriyle burjuvazi önünde etkin bir güç haline gelememiştir. Bunun yanında, kendi özgün taleplerini ne çıkaran bir grev dahi rgtleyememiştir. İ-İ yaşadığı ezen ulus proletaryasının denetiminde ve istemlerine bağılı olarak yönlendirilmiştir. Bu yazının kapsamı içinde amaç, Türk, Arap ve Fars proletaryasını ksemek değıldir. Örneğın; Misak-ı Milli sınırları içinde kuşkusuz etkin grevler rgtlen-dirilmiştir, bunu biliyoruz. Bildiğimiz bir diğeri olgu ise, tüm etkin eylemlerde siyasal iktidarın devrimci fethi ve burjuvaziyle siyasal olarak hesaplaşma olmadıdır. Türk proletaryasının sendikal hareketinin yasalite kazandığı 1961 şartlarına bakıldığı zaman, Türk burjuvazisini tehdit eden hiç bir organize hareket görmek olası değıldir.

Türk burjuvazisi, Avrupaya dönük gözüyle proletarya hareketinin gelişmesi karşısında yaşanacak zorlukların kar ve zararını önceden hesaplayarak; proletaryanın icazetli bir alanda sendikal olarak örgütlenmesi yolunu açmıştır. Ve bu yolda, Türk-İş yaratılmıştır. Daha sonraları gelişen ğrenci ve işçi hareketlerinin etki alanı içinde de DİSK örgütlendi. 70'li yıllarda meydana gelen 15-16 Haziran Olayları ile DGM'leri protesto eylemleri-

le DİSK güçlenmiş ve 80'li yıllara gelinmiştir. Ancak, ne TÜRK-İş ve ne de DİSK içinde 80'li yıllara kadar Kürt ve Kürdistan kavramları tartişılmamış ya da tartiştirilmamıştır. Bu olgular red ve inkar edilerek, burjuvazinin değırmenine su taşınmıştır. Böylesi bir gelenekle sarılıp sarmalanan Proletarya hareketi, onar yıl arayla gelen üç askeri darbeyi de sessiz sedasız geçiş-tirmiş; kazandığı demokratik mevzilerden bizzat sendika "liderleri"nin ortak olduğı kararlara geri adım atılmıştır. Bu tevekklc geleneğın Kürdistan'a yansması tamı tamına kendisi gibi olmuştur. Sendikal hareket, Kürdistan'a kanuni zorunluluklarla ve metropoldeki ğrenci genliğın, aydınların girdikleri siyasal ilişki biçimlerinin de etkisiyle; metropol patentli sendikaların Kürdistan'a taşınmasıyla oluşmuştur. Bu sendikalar, resmi ideolojinin rasyonalleri içinde icazetli bir yapının Kürdistan'da da oluşmasını sağılamışlardır.. Kürdistan'da gelişen ve ekonomik-demokratik talepleri içeren grevlerin hiç birinde ulusal istemler gündeme getirilememiştir.. Ancak, 70'li yıllarda yükselen ve Anti-Sömürgeci taleplere göre rgtlendirilen kooperatif ve yardımlaşma dernekleriyle, genliğın taleplerini programlayan demokratik kitle örgütlerinde ulusal talepler eksik-aksak da olsa gündeme getirilebilmiştir. Kürdistan'da işçilerin özellikle ağırlıkta olduğı Maraş, Sivas, Elazığ , Malatya, Erzurum, Antep,

Diyarbakır vb.. gibi yörelerde sömürgeciler ulusal özellikler içeren yapılanmaların dal budak salmalarının önünde mezhep ve aşiret çatışmalarını körükleyerek durmaya çalışmış, bunu kısmen de başarmıştır. İlginç olan yan ise, ulusal taleplerin önüne Kürdistan'da bulunan sendikalar da karşı çıkmışlardır.

Uzun ve yorucu bir çalışma sonucu, bu nitelikleri teşhir olan Türk Sendikal Hareketi, bağlı bulunduğu siyasal organizasyonların isteklerine bağlı olarak; bugün yasalite içindeki partilerin temsil düzeylerine uygun yerlerini almışlar ve hayalleri ile sarmaş dolaş çürüyüp gideceklerdir. Anti-Sömürgeci siyasetin bir bütün olarak böylesi provakasyonların önünde durabilmesi, bunu teşhir ve giderek müdahale edebilmesi öncelikle kendisiyle hesaplaşmasıyla olabilir. Bununla beraber, Kürdistan'da hareket eden en küçük üniteye kadar yaygınlaşacak örgütlenmesiyle bunu başarması mümkündür. Mücadele geliştiği biçim içinde kendisini zafere götürecektir potansiyelleri her zaman bulup ortaya çıkarmak zorundadır ve çıkarmıştır da...

b- Kürdistan Komünist partisi'nin gerekliliği ve KUKM'ndeki yeri.

Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, kendi içindeki güçler açısından muhtevası gereği bir uzlaşma

zeminidir. Beyni ve iskeleti parçalanmış, yer-altı ve yer-üstü zenginlikleri talan edilen sömürge bir ülkenin gerçeklerine bağlı olarak,

"Kürdistan'da mücadele sadece sınıfsal yanılla sınırlı değil, ulusal yan ile sınıfsal yanın bütünleşmesiyle yürümektedir. Bu bütünsellik içinde ulusal sorunun çözümü acil ve gündem'dir. Siyasal tüm yapılanmaların ulusal kurtuluş mücadelemizde hedef ve anlayışları çakışmaktadır."

Kürdistan Komünist Partisi programı sorunu böyle koymaktadır. Bu bağlamda, komünistlerin görevi durup proletaryanın gelişmesini beklemek değil, ama, sınıf öncüsü olarak Komünist Partisi'ni örgütleyerek ulusal kurtuluş zemininde yerini alması bir zorunluluktur. Bugün sınıflı bir toplum olmanın niteliği gereği, değişik eğilimlerdeki parti ve gruplarda yer alan Komünistler ve radikallerin kendilerini siyasi olarak ifade edecekleri bir Kürdistan Komünist partisi (KKP) ile ulusal kurtuluş mücadelesinin nefesini genişletmek durumundadırlar..

Ülkemiz Kürdistan'da, sosyal-şöven Türk "Sol"unun etkisiyle tartışılan ve ithal malı parti-cephe modeli polemikler ile on yıllardır yaşanan pratik de göstermiştir ki; ulusal kurtuluş zeminindeki grup ve partiler kendilerini ne kadar Komünist

olarak ifade ederlerse etsinler; küçük hesaplardan çıkıp, temel ve acil hedeflere ulaşmada etkin sonuçlar yaratacak, belli bir merkez oluşturup böyle bir çekim alanı yaratmamışlardır. Yapılan, yalnızca kendi grup çıkarlarının devamını sağlamadan öteye gitmeyen düzeylerin yeniden tekrarıdır. Tüm ulusal kurtuluşçu güçlerin, belli bir program çerçevesinde ifadesini ORTAK TAARRUZ CEPHESİ'nde bulan eylemle, topyekun kalkışmayı yönlendirmek için yeniden örgütlendirilmesi gerekmektedir. Bu, değişik yapılar içerisinde, ülkemizin her parçasında yiğitçe direnen Komünist ve radikallerin, birbirlerini daha yakından tanımalarını da sağlayacaktır.. Ancak, ORTAK TAARRUZ CEPHESİ önerilerinin, ufalarak marjinal hale gelen grupların ömürlerini biraz daha uzatmak için kullandıkları bir araç olmaktan çıkarılarak, gerçek mücadeleciler bir işlev görmesi zorunluluğu da kavranarak, bu zeminde direnilmelidir.. Bu, aynı zamanda, ulusal kurtuluş mücadelesi içindeki güçlerin ittifaklar sistematigini de doğru kavramalarına bağlıdır. Bu anlamda, bölünmüş kümeler içinde sonuç almaya çalışan Komünistlerin kendilerini parti olarak ifade etmelerine de bağlıdır. Ulusal kurtuluş mücadelesinin bağımsızlıkçı bir çizgide olması, ulusal kurtuluşun toplumsal kurtuluşla bütünleşmesinin de bir güvencesidir. Ülkemizde başvurulan yöntemlerden biri sınıf ve sınıflararası ilişkilerde, mücadele potansiyelle-

rini tespit etmekten uzak, şablonlarla "çözüm" önerilerinin yarattığı karmaşıklığıdır. Kürdistan'-da klişelerle düşünme alışkanlığının halen etkisini sürdürmekte olduğu ve hayatın her alanına egemen hale gelen bir kaos yarattığı da gerçektir. Bu kaos ortamında, belirlenmesi gereken temel olgu Kürdistan Proletaryasının ulusal kurtuluş mücadelesinin yükünü taşımaya henüz hazır olmadığıdır. Ancak, bu olay sınıf öncüsü olarak, Kürdistan Komünist Partisi'nin örgütlendirilip mücadele içinde yerini almasıyla karıştırılmamalıdır.. Ulusal kurtuluş mücadelesi içinde KKP'nin niteliğini tespit edersek, nostaljiyle karışık zoraki militanlık aşırılarıyla yapılarını korumaya çalışan tekkelerden ayrı bir olgu olduğunu belirleyen hedefler içinde tespit etmek mümkün olur..

Bağımsız Kürdistan sorunu da önemli bir olgudur. Kürdistan Komünist Partisi programı bunu şöyle tespit etmektedir:

"Bağımsız Kürdistan, bir siyasi programda, ancak ve yalnızca ülke temelinde ele alındığı zaman teorik olarak anlaşılabilir. Bağımsız Kürdistan'ın denk düştüğü tek örgütlenme düzeyi de, dört parçada merkezi bir örgüttür. Kuşku yok ki, Bağımsız Kürdistan burjuva demokratları için azami bir talep ve mücadelenin üst sınır çizgisi olmasına karşılık, sosyalist proletarya için ulusal görevlerden biridir."

Bu bağlamda Ulusal Kurtuluş Mücadelesi içindeki güçlerin asgari bir programla ortak düşmana karşı mücadele edebilmeleri için, tüm yetersizliğine karşın, Kürdistan'da varolan proletarya hareketini devrimcileştirmek ve hedeflerini netleştirerek mücadele alanın da yer alması, bugün her zamankinden daha çok kendisini dayatan bir olgu olarak durmaktadır..(bu konudaki açıklama için bak: "Ayrı Dur Ortak Vur" broşürü.) Bu aynı zamanda bir görevdir. Bu görevi Kürdistan Komünist Partisi başarabilir.

"Kürdistan Komünist Partisi, teorik olarak devrimci proletaryanın dünya düzeyindeki savaş cephesinin Kürdistan'a özgü bir biçimlenmesini ifade eder. Bu durum doğal olarak Kürdistan Komünist Partisi önüne özgün görevler koyar. Bu özgün görevlerin siyasal merkezinde ise, **ulusal isyanın yeniden örgütlendirilmesi** durmaktadır.."

Komünist partilerin örgütlenmediği ulusal kurtuluş mücadelelerinin içine düştükleri durum çıplak gözle görülebilecek kadar vahimdir.. Bugüne değin defalarca, zulme ve sömürüye karşı başkaldıran Kürt ulusunun başkaldırılarının tümü birbirinin türevi olmanın ötesine geçemeyen önderlikler eliyle sömürgeci devletlerin paratonerlerinde etkisiz kalarak, yenilgi Kürt Ulsu için bir kader haline getirilmiştir.. Değişen dünyanın içinde hızla yuvarlanan bunalımla birlik-

te, yalnız bırakılmışlığı daha da derinleşen Kürt Ulsunun artık yenilgilere tahammülü kalmamıştır. Ulsuları savaş alanlarında mevzilendiren olgu, gerçek kurtuluşa kadar savaş olgusudur. Bu olguyu Kürdistan için maddi bir gerçeklik haline getirmek, tek bir strateji izlemekle beraber, çok yönlü taktikler geliştirebilecek Kürdistanlı Marksistlerin siyasal bir program etrafında, ideolojik birlik temelinde örgütsel birlikleri durmaktadır..

c- Kürdistan Komünist Partisi Tüzük, Program ve Örgütlenme Planı.

Kürdistan'da kendisini Komünist olarak sunan örgütsel düzeyler, başından beri izledikleri şabloncu yapılarıyla; buna uygun geliştirdikleri teorik yapılarını fonksiyonsuz kılan ya yaptıklarına uydurdıkları "teori" ya da kendilerini meşurlaştıracak "eylemlilik" ile ifade ettikleri teslimiyet düzeylerine göre ayarlanmış yapılarıyla; kendilerini yenileyemeyen ve yeniden üretemeyen cansızmerkezler konumuna düşmüşlerdir.

Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin sıcak zeminini Toplumsal Kurtuluşa taşıyacak güçlerin devrimi canlı tutmaları gerekir. Uzunca bir mücadele döneminin yarattığı ideolojik-teorik birikimin, deney ve tecrübenin doğrudan bir ifadesi olan

Kürdistan Komünist Partisi; herşeyin çarpıtılma-ya, saptırılmaya, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi ufkunun karartılmaya çalışıldığı; kesintisiz saldırı ve kuşatma altında programını tartışmaya açmış; klişelerle düşünme hastalığı nedeniyle yaratılan bu değer hiç bir değerlendirmeye tabi tutulmadan görmemezlikten gelinerek dışlanmıştır. Ama, teorik, siyasal ve örgütsel saptamalarının gizli kapaklı şurada ya da burada kullanılması da ihmal edilmemiştir..

Kürdistan Proletaryasının dünya düzleminde emperyalist-kapitalizme karşı sürdürülen mücadele içinde onurlu yerini alabilmesi, kendi ülkesinin bağımsızlığını yaratmakla birlikte; yine kendi burjuvazisi ile hesaplaşmak gibi görevlerin üstesinden gelebilmesiyle mümkündür.

Komünistler açısından, dört parçaya bölünmüş ülkemizin bu gerçeği gözönünde bulundurularak, sorunların çözümlerini içeren program hedeflerine daha bir kıskançlıkla sarılınmalıdır. Dünyada yaşanan ve emperyalist-kapitalist sömürüye karşı oluşturulan savaş cephesinin içinde yer alan "sosyalist" devletlerde, emperyalizmin sürekli ve sistemli saldırıları karşısında çözüm olarak önerilen "değişiklik"ler devam etmekte ve siyasal mücadele hedefleri yalan ve entrika ile tanınmaz hale getirilmiştir. Dünyada ve ülkemizde sömürü

ve zulüm, tüm bu "değişmeler"e rağmen, daha da artarak, çekilmez bir hal almıştır. "Sosyalist" devletlerin bu "köklü" değişimlere yaklaşımı sadece teslimiyet olmuştur. Ancak, bugün yaşanan, bu "değişimler" göstermiştir ki, Kürdistan'da ulusal ve toplumsal mücadelenin yöneldiği hedeflerde hiç bir değişiklik yaratma gücüne sahip olamamıştır. Yalnızca, daha kısa bir zaman önce reel sosyalizmden dem vuran ve "sosyalist" devletlerin proletaryaya sunduğu nimetleri öve öve bitiremeyen oportünistlerin siyasal merkezlerinde büyük yaralar açılmış ve kendilerini yeniden kontrol etmeleri gündeme gelmiştir..

Devam edelim. Emperyalist-kapitalist sömürü sistemi, bir yandan barbar diktatörlükler olarak adlandırdığı "sosyalist" devletler proletaryasını bu diktatörlüklerin elinden "kurtarıırken"; diğer yandan, sömürü alanlarını genişletmek ve bu alanları elinde tutabilmek için siyasette eşine ender raslanır bir ahlaksızlık ve vurdumduymazlıkla dünyayı yüzlerce kez yerle bir edecek silah tekellerini imha etmek yerine, silah türlerini daha da geliştirmiştir.. Emperyalist-kapitalizmin kendisi önünde mevzilenen "sosyalist" devletler proletaryasına "güleryüzlü liberal bir yaşam sunarken", diğer yüzüyle Latin Amerika, Afrika ve Orta-Doğu'da savaş kirizleri yaratacak atraksiyonlardan da geri durmamaktadır..

Bugün ulaşılan noktada, büyük sarsıntılar yaratılarak, tüketim toplumlari bünyesine "büyü-lü" bir aşıyla angaje olmaya hazırlanan "sosya-list" devletler proletaryası henüz "güler" yüzünü görüp tanıdığı sömürü sisteminin diktatörlükleri-ni de kısa sürede tanıyacaklardır. Bu diktatörlük-lerin ateşten gömleğini giymek için can atan proleterler, tüm yaşayacakları acıları ve karşı konulmaz bir biçimde emeği sermayeye tabi kılma-nın diyetini en ağır faturalarla ödeyeceklerdir..

(...)

Ülkemizde de, mücadelenin başından beri varolan ulusal kurtuluş mücadelesinin bağımsızlık hedefle-rinden ayrılarak bağımlılık ilişkilerinde, dünya dengesinin öngördüğü çözümlerin yaygınlaştırıldığı bilinen somut bir gerçektir. Sömürgeci devletler bugün, bu çözümün anahtarı olarak Kürdistan Sorunu'nu kendi iç sorunları gibi göstermenin uğraşısı içindedirler. Bunun için TAMPON BÖLGE uygulamasına girerek, Kürdistan parçala-rının birbiriyle ilişkilerini kesmeyi sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu olay, bir müddet sonra, Otonomi Talepleri'ni meşru bir çözüm olarak gündeme getirecektir. Otonomi sorunuyla ilgili Irak'ın uzun dönemdir içinde olduğu ve "çözdüğü"-Bu çözüm Güney Kürdistan'da savaşı güçler tarafından "gerçek bir otonomi" olmadığı gerekçe-siyle reddediliyor- OTONOMİ PROGRAMINA uyarlı bir

yapı oluşturmuş durumdadır. Irak'ın içinde bulun-duğu durum, diplomatik ve siyasal ağırlığının dünya dengesi içinde etkin olmaması ile ifade edilmesi gereken somut bir olaydır. Bugün Irak modeli esas alınarak, Türkiye'de de bir benzeri girişim gözlemliyoruz. Türkiye Güney sınırlarında Olağanüstü Valilik uygulamasıyla birlikte, TAMPON BÖLGE uygulaması içine de girdi ve bunu kasabala-rın il haline getirilmesi yoluyla bir geri çekilme taktiği ile bu geri alanda OTONOM BÖLGE yaratma hesapları ihtimal dahilindedir ! Bunun dışında, Kürt Dili'nin serbest bırakılması, radyo,TV gibi şartların" hazırlanacağı olguları; Irak'a nazaran daha çok ilgi çekmekte ve utanıla-sıkıla metinleş-tirilen düşünceler içinde savunulmaktadır ! Bağımsızlık Talebi ise, bu "düşünülen" çözüm içinde "Terörist" olarak kabul edilerek, dıştala-nacaktır.

Kürdistan'da "gerici" ayaklanmalar olarak sunulan başkaldırıları, uzun süre tartışarak ulusal isyanlar olduklarını iddia ederken; bu yenilgilerdeki nedenlerden biri olarak mücadelenin ittifaklarının tespit edilip hayata geçirilemedi-gini de vurgulamak gerekiyor. En önemlisi de her parçaya ayrı örgütlenmenin merkezi bir örgütsel düzeye ulaşamamanın sonuçları olduğunu da belirle-dik.. Bu gün tarihsel yanlışlıkları aşarak, Komünistler merkezi bir Komünist partisi, örgüt-

lenme,Tüzük ve Programını belirleyerek, ulusal kurtuluşun güdük çözümlerle tarih dışı bırakılmasının karşısında da program önermiş oluyorlar. Bu program, Kürdistan'da yükselen Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin asgari ve azami hedefini de belirlemiştir oluyor.

"Kürdistan Devrimi, Türk,Arap,Fars burjuvazilerinin devletlerini ele geçirmek, bu devletlerin sistemli şiddet araçları olan ordularını dağıtarak, halk iktidarını kurmak gibi kavramları kendi programına temel alamaz. Strateji ve taktiklerini bu kavramlar üzerine oturtamaz. Kürdistan Devrimi'nin, ulusal kurtuluş sürecinde programına temel alacağı; strateji ve taktiklerinin üzerinde temellendireceği olgu bu devletlerin -bütün organ ve kurumlarıyla beraber- Kürdistan'dan kovulup atılması olacaktır. Bir başka ifade ile, ulusal bağımsızlığın kazanılması olacaktır. Bu nedenlerle, Kürdistan Devrimi, kendisini maddi bir gerçeklik olarak ortaya koymalıdır. Örgütlenmesi, programı,tüzüğü ve strateji-taktikleri de bu maddi gerçeklik ile uyum içinde olacaktır. Bu da, Kürdistan'da bütünü ile Kürdistan'ın özgün niteliklerine denk düşecek bir iktidar olgusunun, Bağımsız bir devletin yaratılması demektir."

Özetle;Parti,

"..dünya proletaryasının bir kolu olan Kürdistan proletaryasının örgütlü öncü gücü olarak, toplumsal devrimin nihai amacına ve temel ilkelerine titizlikle ve kıskançlıkla bağlıdır. Büyük amacına varmak için program hedefleri yönünde bütün muhalif ve devrimci hareketleri , proleter olmayan emekçi sınıf ve katmanların mücadelelerine de öncülük eder. Onları örgütlen-dirir ve bilinçlendirir..

Bunun gereği olarak, Kürdistan proletaryasının toplumsal devrimi başarması, egemen sınıf olarak örgütlenerek büyük amacına giden yolda bütün engelleri aşmasını, dünya proletaryasının birlik,dayanışma ve mücadele cephesinde onurlu yerini alması için ilk siyasal görev olarak önüne ülkesinin bağımsızlığını, özgürlüğünü ve silahlı yığınların doğrudan iktidarına dayalı demokratik bir toplumun inşasını koyar. Bunun için, ulusun silahlanması tekabül eden ulusal kurtuluş ordusunu yaratır.."

Bilindiği gibi, Kürdistan Orta-Doğu'da 4 sömürge devlet arasında paylaştırılarak, siyasal ve toplumsal olarak köleleştirilmiş uluslararası bir sömürge'dir. Bu nedenle parti,

"Kürdistan'da sömürge statüsünün nedeni ve kaynağı olan kapitalizme, kapitalizmin en

yüksek aşaması olan emperyalizme karşı mücadeleyi görev sayar,

Kapitalist köleliğe mücadele temelinde faşizme karşı mücadele eder. Faşizme karşı mücadele Kürdistanlı marksistlerin enternasyonalist görevleri arasındadır.."

Parti, amacına uygun olarak program hedeflerine ulaşılması yolunda en geniş işbölümünü gerektiren Tüzük ile örgütlenmesini bir plana da bağlamıştır. Örgütlenme Planı, Parti tüzüğü ve Program üçlünün diyalektik bütünlüğü içinde acil ve ivedi görevlerinin de bilincindedir..

d- KUKM ve Kürdistanlı Marksistlerin acil görevleri.

Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesi topyekün bir harekettir. Bu nedenle kitleselleşmeden başarıya ulaşma şansı yoktur. Kürdistan'da

"...her sınıfın ve siyasal gücün süreç içerisinde geleceği yer ve programları belli, buna uygun siyasal örgütlenmelerde ayrı ayrıdır. İçinde bulunan bu genel yapı ile mücadele birliklerinin özel konumu ittifakların düzeyini tayin edecektir.."

Bu sorun, ulusal kurtuluş mücadelesinde en çok duyarlı davranılması gereken konuların başında

yer almaktadır. Kürdistan'da Devrim ulusaldır. Demokratik devrime biçim veren esas olgu budur. Komünistler açısından ulusal kurtuluş toplumsal devrime bağlı ve bağımlı olmak zorundadır. Bu düzeyin yaratılmasının temel şartı ise proletaryanın ulusal kurtuluş mücadelesine önderlik etmesindedir. Ancak, Kürdistan'da proletaryanın devrime öncülük etmesi, devrimin burjuva devrimini olmasını tarihsel olarak ortadan kaldırmıyor. Çünkü, Kürdistan'da gelişen mücadeleye damgasını vuran ulusal devrimdir. Bundan dolayı "ulusal harekete demokratik bir içerik kazandırmak demokratik devrimin ekonomik ve toplumsal özünü ulusal hareket ile sentezleştirmeyi gerektiriyor. Bunun siyasal düzeyde maddi bir olgu haline gelmesi köylülüğün taleplerinin yükseltilmesi ve ulusal harekete doğru bir biçimde oturtulmasına bağlıdır." Dolayısıyla savaşa öncülük eden sınıf iktidarı ele geçiren sınıf olacaktır. Ancak, sorunu sonuç noktasına getirmeden önce belirlenmesi gereken temel olgu, Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan'a ulaşılması yolunda, Kürdistan'ın askeri işgalden arındırılması düzeyidir. Bu düzeyin yaratılması için Komünistlerin görevlerinden biri de, gerçek ifadesini Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi ve ORTAK TAARRUZ CEPHESİ'nde bulan tüm ulusal kurtuluşçu güçlerin, güç ve eylem birliği düzeyini yaratmak ve buna katılmaktır. Bunun için parti şu hedefleri önüne

koymuştur:

"..Kürdistan'daki tüm anti-sömürgeci güçlerin birleşmesini, ortak stratejik hedefler etrafında kenetlenmesini acil pratik siyasal hedef olarak görür. Bunun için, parti önderliği esas olmak üzere, 18. maddede ifade edilen hedefler etrafında tüm anti-sömürgeci güçlerin siyasal birliğine tekabül eden Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni örgütlenir. Cephe, sosyalist siyasal güçlerle, yurtsever-demokrat güçlerin ittifakını gerektirir."

Bunun için parti Kürdistanlı Marksistlerin acil görevlerini şöyle belirlemektedir:

-Sömürge statüsünü bütün biçimleri ile kaldırmak, bunun zorunlu bir koşulu olarak askeri işgale derhal son vermek,

-Silahlı halk yığınlarının doğrudan iktidarının ifadesi olan Devrim Konseyi eliyle;

a- emperyalist ve sömürgeci ilişki ve bağımlılıklara kesin olarak son vermek,

b- Kürdistan'ın tüm kaynak ve olanaklarının emekçi halkın çıkarları doğrultusunda Kürdistan'da kullanılmasını sağlamak, emekçilerin çıkarlarına karşı olan tüm ilişki ve bağımlılıkları kesin olarak kaldırmak,

c- Toprak mülkiyetini ortadan kaldırmak ve tarımda tüm feodal ilişki ve bağımlılıklara son vererek, Kürdistan köylüsüne toprak ve onu işleyecek her türlü araç ve gereci sağlamak,

d- Her türlü ulusal baskı ve ayrıcalıkları kaldırmak, Kürdistan'daki tüm ulusal azınlıklara ve etnik gruplara tam hak eşitliği ve özgür bir gelişme imkan ve kaynaklarını sağlamak,

e- Programının nihai amacı ve temel ilkeleri doğrultusunda sömürgeci devletler emekçileri ve bölge proletaryası ile olduğu kadar, uluslararası proletarya hareketi, sosyalist devletler ve ulusal kurtuluş mücadeleleri ile enternasyonalist birlik, dayanışma ve mücadele cephesinin yaratılmasına katılmak..

SONUÇLAR:

Buraya kadar, Marksist Öğreti ve LENİN pratiği esas alınarak saptamaya çalıştığımız SSCB, "Yeni-den Yapılanma" ve "Açıklık" programlarıyla birlikte, üzerinde durulması gereken önemli bir konu olarak da, Kürdistan Proletaryasının durumunu ve Kürdistanlı Marksistlerin acil görevlerini irdeledik. Elbette bu inceleme ve araştırma yeterli değil. Sorunu daha detaylı olarak ele almak, üzerinde ciddi olarak durmak gerekiyor.

Bu inceleme ile, Kürdistanlı Marksistler olarak dünya "sosyalist" hareketindeki yeni gelişmeler karşısında nasıl bir tavır alınması gerektiğini de sonuçlandırdık. Tespit edebildiğimiz sonuçları başlıklar halinde şöyle maddeleştirmek mümkündür:

A) SSCB pratiği ve sonuçları:

1-Marksist Öğreti'nin öngördüğü siyasal iktidar mücadelesi sorunu, SSCB pratiği ile önemli değişimlere uğramıştır. Teorik öngörüler, gerek SSCB pratiği ve gerekse diğer devrimci gelişmelerle gelişmektedir. Öngörüler, pratikte birçok sorunu çözümsüz bırakmıştır. Bu gelişmelere

emperyalist kuşatmalar ile Sovyetlerdeki iç Savaş gibi özel durumları da katmak gerekmektedir.

2-SSCB pratiği, teorik olarak Marksist Öğreti'yi olabildiğince zenginleştirmiştir. Lenin'in inisiyatifi ve bitmez tükenmez bir enerjiyle yaptığı çalışmalar sonucu; özgül ve özel bir konumda Marksizm, Leninizm ile birlikte anılır olmuştur.

3-SSCB'de en önemli dönüşüm, Şubat Devrimi (1917) ile gerçekleşmiştir. Bu devrim, Bolşeviklerin değil, bütün muhalefet güçlerinin ortak devrimiydi. Bununla, Çarlık alaşağı edilmiş ve yerine Geçici Hükümet kurulmuş, demokratik bir siyasi iktidar oluşmuştu.. O dönem içinde, henüz siyasi iktidarı yürütmeye muktedir güce ulaşamamış olan Rus Proletaryası -hiç bir nicel ve nitel değişikliğe uğramadan- iktidarı ele geçirmişti. Bu nedenle burjuva demokratik devrim atlanarak teorik planda sosyalizme geçiş gerekçe olarak öne sürülmüş ve proletarya müttefiklerinden zamansız soyutlanmıştı. Lenin'in sözünü ettiğimiz devrim sonrası, "proletarya ve üretimin gelişme düzeyi" ile ilgili belirlemelerinde bu durum açıkça kendini göstermektedir.

4-1917 Ekim Devrimi, sosyalist devrime geçiş süreci olarak (2. aşama) tanımlanmıştı. Oysa, bu süreç 1. aşama'yı tamamlamamış -burjuva

demokratik- bir süreçti ve sadece Bolşevik'lerin egemenliğini yaratmıştı. Geçici Hükümet'ten iktidarın alınması kitlesel karşı duruşları getirdiğinden, Bolşevikleri yıpratmış ve devrimin yerli yerine oturtulmasına da engel olmuştu.

5-2.aşama olarak öne sürülen sosyalist devrim, asker ve köylü ağırlıklı bir siyasi iktidar kurabilmişti. İşçi sınıfı devrimde özne olmaktan çok nesne durumuna gelmişti. İşçiler, süreç içinde giderek ya askerleşmiş ya da köylüleşmişlerdi. İşçilerdeki bu nitel değişiklik olurken, asker ve köylüler ise tersine proleterleşememişlerdi.

6-Teorik olarak saptanmış olan Proletaryanın partisi, Süreç içinde asker ve köylü ağırlıklı **Birleşik Bir Komünist Partisi** olabilmisti. Bu yapısından arınması da oldukça zordu. Sonunda, parti içindeki grupların didişmeleri sonucu bürokratik bir aygıtla dönüştü ve gerek kendisini, gerekse devleti ve sınıfı ortadan kaldıramadı. Bu önemli öngörü uygulamada başarısız kalınca, pratik önünde devlet olgusu kendini dayattı. Bu kendini dayatan devlet, elbette daha önceki üretim biçimlerinde sözü edilen devletlerin hiç birine benzemiyordu. Yeni bir "Komünist Devlet"te olamayacağına göre, bu, kendi koşullarını kendisinin yarattığı bir devlet modeli, sosyalizmi

rayından çıkardı.

7-Mücadele, sosyalizmin ve devrimin örgütlendirilmesiyle ekonomik sorunların çözümünü teorik öngörülere göre çözerken; karşılaştığı sorunlar nedeniyle ısrar ettiği devlet modeli, devrimin bizzat öznesi olan işçi sınıfı dışındaki sınıf ve tabakalar üzerinde, yarattığı bu yöntemi meşrulaştırmak için baskıcı ve bürokratik bir aygıt'a dönüştü. İnsan ilişkileri, sosyalist kültür sorunu da aşılamadığından, kapitalist ve feodal değerlerle hareket eden kitlelerle sosyalizmin kurulması zorlaştı. Emperyalizmin psikolojik savaş tehdidi ve her yanından kuşatılmış durumda bulunan ve üstüne İç Savaş tehlikesi karşısında yönlendirilmek istenen Sovyet ekonomisi, sosyalist toplumun ve sosyalist insan modelinin yaratılmasının önünde ciddi ve aşılması zor bir engel oluşturdu.

8-Dolayısıyla, asker ve köylülerin taleplerine ağırlık veren programlar gündemleşmek zorunda kaldı. Ekonomik olarak planlı bir sosyalist ekonomi -daha doğrusu Komünizme geçiş ekonomisi- **Savaş Komünizmi** olarak ağır külfetler getirdi. Bu ekonomik programdan geri dönüşüne karşılık, bu kez tam liberal bir NEP uygulamaya konuldu. İç Savaş ve emperyalist kuşatma nedeniyle, NEP'ten geri dönüş ise, açıkça ZOR'un örgütlendirilmesini dayattı. Kanlı bir yapı

oluştı. Orta köylülük, Kulaklar ve yoksul köylüler kendilerine karşı oluşturulan ZOR karşısında, korunmaya ve doğal olarak ayaklanmaya başladılar.

9-Bu uygulamalar sonucu yoğun bir muhalefet oluştu. Bu muhalefet parti içindeki muhalefet ile birleşti. Sık sık görüş değişikliğine rağmen, muhalefet esas amaç olarak yönetimi ele geçirme mücadelesini hızlandırdı. Bu mücadele partiyi egemen bir araç ve giderek devrimin devleti haline getirdi. Yönetimi ellerinde bulunduranlar, karşıtlarını imha eyleminde bu aygıtı -devleti- çok kötü biçimde kullandılar..

10-Lenin sonrası Sovyetler ideolojik olarak da niteliğini koruyamadı. Adı sol bir devlet olmasına rağmen, kalkınamamış toplum yapısıyla, (işçi sınıfı dışındaki asker ve köylü kökenli bürokratik bir yapıyla) bugünkü duruma gelmesine neden oldu. Bu gelişmeler, sosyalizmin, Marksist öğretinin öngörülerinin dışında özel ve özgül koşullarda uygulanamamış olmasını göstermektedir. Zorunlu olan bir burjuva demokratik devrim aşamasının geçirilmemiş olması ve gelişmiş bir kapitalizmin yarattığı sorunların çözümü için başvurulmuş ZOR ve baskının örgütlenilmesi modeli; her ne kadar iktidarı korumak amacıyla yapılmışsa da, çürüyen ve gittikçe emperyalizm önünde gerileyen bir sosyalizmle

karşı karşıya kalınmasını sağlamıştır.

11-Dünya'nın dört bir yanına askeri araç ve gereçler sevk edilmiş, KGB ve benzeri istihbarat örgütlerinin korku ve paniği yaygınlaştırılmıştır. Sosyalizmin merkezileştirilmesi engellenmiş, enternasyonal çürütülerek anlamsız hale getirilmiştir. ABD neredeyse SSCB de orada yer alarak; dünya bu iki güç arasındaki pazarlıklarla bölünmüştür. Doğu Bloku devletleri SSCB'nin tampon bölgeleri olarak -emperyalizme ve Avrupa kapitalizmine karşı- zorla ve sosyalist bir muhtevadan yoksun oluşturulmuşlardır. Ve oluşturuldukları gibi de yıkılıp gitmişlerdir.

12-Ekonomik gelişme yalnızca merkezi Rusya'da gerçekleşmiş, diğer bölgeler geri kalarak, eşitsiz ve dengesiz bir yapı oluşmuştur. Merkezi Rusya dışındaki bölgeler Merkezin sömürü ve denetimi altına girmişlerdir. Dünya'daki kapitalist gelişmeler karşısında; ilkel, yoksul ve geri -genellikle- toplumsal yapı ile SSCB savunamaz duruma düşmüştür. Sosyalizm ve Sovyetler Birliği, "Kardeş Partiler"in abartmalı ve yanlış verilerine dayanılarak propaganda sunulmuştur. Burjuva parlamentolarında yer almak pahasına, Sovyetler Birliği ile ilişkilerini bir ajan örgütlenme birimi gibi götüren bu "Kardeş Partiler", olmadık taviz ve anlaşmalarla, sosyalizmi bütün dünyada SSCB bürokratik aygıtı-

na peşkeş çekmişlerdir.

13-Marksist Öğreti'nin öngördüğü Komünist toplum, gerekleri yerine getirilmediği için kurulamamıştır. Bu dünya emekçileri için büyük bir kayıp ve dezavantaj oluşturmıştır. Ancak, Çarlık gibi despot bir yönetimin devrilmesi sağlanmıştır. Feodal ve kapitalist toplumsal yapıların karışımı olarak geleneksel yapının zor ve çetin koşullarında, "Komünizme geçiş için öngörülen sosyalist toplumun oluşturulması"na çalışılmış ve bu da başarılamamıştır. Eleştiriler de ancak, "oluşmasına" çalışılan sosyalist toplum için geçerlidir..

14-SSCB ve Reel sosyalizm'deki son gelişmeler ise, -Sovyetlere bağımlı Doğu Bloku da dahil- dünya'da sosyalizm konusunda geçici ve önemli bir yenilgi dönemini başlatmıştır. Ayrıca, bu gelişmeler Bilimsel Sosyalizm konusunu da tartışma gündemine getirmiştir. Yeniden burjuvaziye karşı sosyalizmin ütöpik olmadığı savaşı çok çetin biçimde verilecektir. Bu nedenlerle sosyalizm konusunda yeni siyasetler üretmek gerekecektir..

B) Kürdistan Proletaryasının durumu açısından bazı sonuçlar:

1-Kürdistan Toplumu çağımıza uyarlı bir toplumdur ve egemen üretim biçimi kapitalizmdir. Kapitalizmin Kürdistan'daki içeriği sömürge

statüsüdür. Kürdistan'da üretici güçlerin gelişiminin, toplumsal dinamiklerin kırılmasının ve üst-yapı'da görece etkinliğini sürdüren feodal kurumların yaşayakalmasından kapitalist üretim biçimi sorumludur.

2-Kürdistan sömürge olduğundan, sanayileşmesi de yukarıdan aşağıya doğru bağlı bulunduğu sömürgeci devletler eliyle gerçekleştirilmiştir. Çarpık bir kapitalizm olarak; özel teşebbüslerin azlığı, iş yerlerinin kitleleri kucakalayacak kapasitede olmayışları nedeniyle, radikal bir sınıf bilincinin oluşması engellenmiştir. Buna bağlı olarak, Kürdistan proletaryası, cılız ve nitel olarak diğer sınıf ve tabakalar arasında varlığını nesnel olarak duyurabilecek durumda değildir.

3-Sömürgeci devletlerin proletaryaları kapsamında bulunan Kürdistan proletaryası, bağlı bulunduğu sömürgeci devlet burjuvazisinin önünde kendi özgün taleplerini bağımsız olarak sunamamış ve etkin bir güç haline gelememiştir. Her dönemde, sömürgeci devletler proletaryasının program ve örgütlenme modeli içinde -doğal olarak 4 ayrı model- durarak, sendikalar mücadelesini de bunlara göre yürütmüştür..

4-Kürdistan bir ülke ve Kürtler de bir ulus olduğundan; buna bağlı olarak Kürdistan proletaryasının ele alınması gerekliliği vardır. Bu

nedenle Kürdistan proletaryası, ulusal nitelikleriyle bağımsız olarak varolmak zorundadır. Bu yolda, kendi öz örgütlenmesini gerçekleştirmek görevi ile karşı karşıyadır. Marksist öğretinin öngördüğü örgütlenme modeline bağlı olmakla beraber, daha geniş zeminde hareket edebilecek kitle partileri içinde ya da birleşik komünist partilerinde, ülkenin özgün koşullarına ve kendi niteliklerine denk düşen bir örgütlenme yaratmak, zorundadır.

5-Kürdistan Proletaryası, hem KUKM'nin gereklerini yerine getirmek, hem de kendi örgütlenmesini yaratmak zorundadır. Proletarya partisinin örgütlenemeyişi, sınıfın KUKM içindeki sorumluluğunu ertelemez. Bizzat varolan potansiyel ve koşullarda mücadelenin içinde yerini almak durumundadır.

6-Kürdistan proletaryasının mücadelesi sömürgeci devletlerin "proletarya" partilerinin mücadelede yaratmış oldukları etkiye alanından çıkmalıdır. Ulusal-Demokratik zeminde yerini almak koşuluyla hareket etmeli, özel ve özgün koşullara indirgenmiş, somut hedefleri içeren programlar sunmalıdır.

7-Kürdistan proletaryasının dünyadaki gelişmelerden etkilenmemesi mümkün değildir. Ancak, Kürdistan'daki mücadelenin gelişmiş sanayi devletlerindeki gibi ertelenmesi yerine, UKM'nin başarıyla, ilaşaacağı bir zemin bulunduğu için; şabloncu zihniyetten uzak olarak sosyalizmdeki

gelişmeleri ele almalı, bunalımı Kürdistan Devrimine zarar vermeyecek biçimde çözümlere götürmelidir. Buna uygun siyasetler üretmek zorundadır..

8-Kürdistan Proletaryası, topyekün bir hareket olan UKM'ne katıldığı zaman, buna önderlik etmiş olsa da, mücadelenin burjuva demokratik muhtevası değişmez. Proletarya hareketinin belirleyiciliği, ulusal kurtuluşun toplumsal kurtuluşa vardırılması ile ilgilidir. Bu nedenle Kürdistan Proletaryası ulusal kimliği ile bizzat ulusun örgütlendirilmesi ve önder sınıfı haline gelmesiyle enternasyonalist görevini de yerine getirmiş olacaktır. Elbetteki, önderlik eden sınıf iktidarı ele geçiren sınıf olacaktır. Durup dururken proletaryaya böyle bir misyon verilmesi mümkün olmayacaktır.

9-Bağımsız, birleşik ve demokratik bir Kürdistan yaratılması, komünistlerin başlıca ve önemli görevlerinden biri olarak durmaktadır. Bu, ORTAK BİR TAARRUZ CEPHESİ'nde ifadesini bulan bütün ulusal kurtuluşçu güçlerin bir araya getirilmeleri ile mümkündür. Kürdistan'daki mücadele ancak böyle bir yapının oluşturulması ile ortak düşmana karşı başarılabilir. Ve buna bağlı olarak da, toplumsal kurtuluşa yönelebilir.

10-Acil ve zorunlu olarak çözümü gerekli olan UKC siyasi platformunda Kürdistan proletaryasının yerini alması, Kürdistan Komünist Partisi

program hedeflerinin asgari düzeyinde öngörülen strateji ve taktiklere de denk düşmektedir.

C) "Yeniden Yapılanma" uygulamaları açısından bazı sonuçlar:

1-Marksist öngörüler çerçevesinde SSCB'de azgın kapitalist çelişmeler yerine despot Çarlık rejimin devrilmesi gerekli oldu. 1917 Devrimi böyle bir zemin üzerinde patlak verdi. Özgün ve özel koşullar içinde despotizmin beyni parçalandı ama, "vücudu" büyük oranda korundu -özellikle Lenin sonrası-. Dünyayı yerinden oynatan 1917 devrimi, muazzam ve önemli bir olguydu. Yankıları Avrupa'nın en ücra köşelerinde ses verdi ve burjuvaziyi paniğe düşürdü. Kapitalist ve emperyalistlerin yüreklerine korku saldı..

2-Emperyalist ve kapitalistler, Rusya'daki gelişme karşısında yeni siyasetler üretmek zorunda kaldılar ve ürettiler de..özellikle Avrupa burjuvazisi yeni tezlerle ortaya çıktı. Taze ve genç Sovyetler -daha açık ifadesi ile Yeni Rusya- her yanından emperyalist kuşatmaya alındı. İç savaş körüklendi ve bazı sınıf ve tabakalar özellikle palazlandırıldı. Devrim bir türlü yerli yerine oturma fırsatı bulamadı..

3-Sosyalizmde gedikler açılmaya başladı. Bunun başında ise, muhtevada sosyalist olmayan ve zora dayanarak kurulan Doğu Bloku devletleri

gelmektedir. Asıl amaç, Rusya için emperyalizme karşı birer tampon devletler olarak kurulmuş bulunan bu Doğu Bloku devletleri; giderek ekonomik ve askeri piyon olma görevini de üstlendiler. Bu devletlerin süreç içindeki yapısal durumları, baskıcı yanları, ve özellikle kitlesel yoksulluk durumları birer birer emperyalistler tarafından ortaya çıkarılıp kullanıldı. Önemli bir muhalefet oluşturuldu. Bu devletler açıkça "sosyalizmin kötülüklerine karşı korunma-ya" başladılar. Çıkışında, sosyal-demokrat bir muhtevada ortaya çıkan Avrupa burjuvazisi, Rusya'yı özellikle bu Doğu Bloku devletlerinden kuşatmaya başladı. Oldukça yumuşak bir inişle, "barış", "demokrasi", "insan hakları", "refah içinde yaşama" vb.. gibi kavramlarla, bu devletler içindeki muhalefet hareket ettirildi. Buna bir de şatafat, reklam, maddi yardım ve turistik gösterileri de katarsak, Doğu bloku devletlerinin Batı'ya sempatileri başladı.. Zaten zorla sosyalizme sokulmaya çalışılan bu devletlerin, yoksulluk ve sefaletleri de emperyalist tasallutta eklenince, hazin son ile karşılaşıldı. Evet, bu devletlerin ulusları, birer diktatörlük devirdiler, "demokrasiye" kavuştular, ama, yakın zamanda kapitalizmin gerçek yüzünü de görmeye başlayacaklardır. Başladılar bile.. Egemen kültürün etkisi altında kendi ulusal kimliklerini de kaybedeceklerdir..

4-Teknik gelişmeler, yanlış uygulamalar ve özellikle amaçlanan komünist topluma geçilemeyişi ve en önemlisi de sosyalist insan tipinin yaratılamamış olması gibi nedenlerle; gerek SSCB ve gerekse bağlaşıkları büyük ölçüde gerilemişler ve sonuçta ise, 1917 Devrimi'nden 70 küsur yıl sonra sosyalizm "geri tepmiş"e benziyor. Ancak, SSCB'deki durum, Gorbacov'un dediği gibi, "sıfırdan" başlamayacaktır.. En azından belli bir sanayisi ve gerekli alt yapısıyla -merkezi Rusya için- belli dallarda yetkinleşmiş bir ekonomisi vardır. Dünyanın bu gün en güçlü sayılabilecek devletleri arasında SSCB'yi saymamak mümkün değildir. Hazır bir devlet aygıtı ve buna denk düşen geniş işbölümü, parlamentosu ve diğer organları Rusya'daki düzenin boyutlarını göstermektedir. Ayrıca, her koşulda kullanılabilecek -nitelikim son iç ayaklanmalarla kullanıldığı gibi- dev bir ordusu da bulunmaktadır. Bu yalnız Rusya'da değil, dünyanın her yerinde olan bir ordudur.

5-Gorbacov, SSCB ve Doğu Bloku'ndaki durum ile ilgili -1985'te ortaya çıktığı zaman- Parti Merkez Komitesi'nde "ML ilkelere ve sosyalizmin yanlış uygulamalardan ötürü bozulan yanlarının düzeltilmesi" için geniş bir reform taslağı sunmuştu. O zaman, Sovyetler'in "çok güçlü bir devlet olduğunu ve 1917 Devrimine bağlı" bulunduğunu açıklamıştı. Ayrıca, 1917 Devrimi ile

"insanın insan olarak kendisini yönetmeye başladığı ve dünyaya ise demokratik bir mücadeleye yöntemini miras bıraktığını" söylüyordu.

Stalinist uygulamaların belirli bir kast oluşturduğunu da açıklıyordu. Oysa, 1990'lara gelindiğinde, 27. Parti Kongresi'nde ise, herşeyin "sıfırdan" başlayacağını, "demokrasi, özgürlük, sosyal haklar ve kültürün geliştirilmesi, sanayinin ve ekonominin bir bütün olarak düzeltilmesi"nin zorunluluğundan bahsetmeye başladı. Bütün bu söyledikleri ve uygulayacakları ile ilgili tüm dünyanın desteğini de alarak, burjuva demokrasilerinde doğal olan "insan hakları" siyasal ağırlıklı, esasen ekonomik olarak Serbest Piyasa Ekonomisi yoluyla resmen kapitalizme yöneldi.

6-Bu gün SSCB'nin önündeki temel sorun ve değiştirilmek istenen şey, ekonomi'dir. Bu da, Gorbacov'un "Yeniden Yapılanma" programında netleşmiş olan ve uygulamaya sokulan Serbest Piyasa Ekonomisi'dir.

7-Rusya devleti bu gün -geçmişte de- emperyalist rasyonaller içinde, dünyadaki tüm sorunları ikili -ABD ve Rusya arasında- pazarlıklarla çözüme ulaştırmayı önüne koymuş durumdadır. Mevcut devlet aygıtı ile reformlar yoluyla Batı'nın burjuva toplumlarına benzeme yolunda ilerliyor. Bu haliyle Batı toplumları ile rekabet edecek bir ekonomik yapının kurulması

isteğiyle, dünyaya açılmaya çalışıyor. Zaten uygulanmamış olan sosyalizm bu kez reformlarla olsa olsa sosyal-demokrat bir muhtevaya gelebilecektir..

D)Sosyalizm'in Dünyadaki durumu üzerine bazı sonuçlar:

1-Bugünkü koşullarda, kapitalist ve emperyalist sanayileşmiş devletlerde, teorik anlamıyla Devrim şimdilik gündemden düşmüş gözükmektedir. En azından, sosyalizm için nesnel anlamda bir proletarya bulunmamaktadır ! Proletarya, burjuva için bir sınıf olma yolundadır. Sosyalizm ideolojik ve örgütsel olarak ise, gündemde durmaya devam ediyor.. Bu nedenlerle, siyasal bir mevzi olarak sosyalizm yoluna devam etmektedir. Devrimin odağı ise, emperyalizme bağımlı olan ve daha katmerli sömürülen -ucuz iş gücü ve hammadde kaynağı olarak- ve kendileri için "refah" toplumu yaratamamış geri ekonomik yapılara kaymış bulunuyor.Ancak,bu yapıların emperyalizm ile iç-içeliği de gözardı edilmemelidir..

2-Rusya'daki reel sosyalizm deneyi;önemli bir olgu olarak, teknik gelişmelerin de etkisi ile proletaryanın bir sınıf olarak kendisi için öngörülen mücadele sürecinden çıktığını gösteriyor. Buna bağlı olarak, dünya devrimci mücadele-

leri de emperyalizmin saldırısı altında bu değişimin etkisi ile nitelik değiştirerek günümüze ulaşmıştır.

3-Teknik gelişmeler proletarya ve dünya devrimci mücadeleleri üzerinde önemli bir bağımlılık yaratmış, proletarya ve devrimci mücadeleleri ayrı amaçlı ve ayrı nitelikli olarak bölmüştür. Sanayileşmiş devletler burjuvazisi, gelişmemiş ülkelerden aldığı sömürü payının çok küçük bölümünü kendi ülkesindeki işçilere vererek "dengeli "bir ekonomi ve buna bağlı olarak da sosyal "refah" devleti yaratmıştır. Bu uygulamalar karşısında gerek Rus proletaryası ve gerekse dünya devrimci mücadelesi içindeki proletarya ve diğer sınıflar susarak, gittikçe küçük burjuvalaşan ve mülkiyet hırsı ile hareket eden gruplara dönüşmüşler; "refah" devletlerinin kölesi durumuna gelmişler, ve böylece, emperyalist rasyonaller içinde burjuva düzeninin bir parçası olarak şekillenmişlerdir.

4-Uluslararası tekелci sermaye, teknik gelişmelerden sonuna kadar yararlanmıştır. Bu yararlanma tekелci burjuvaziye malın üretimi için gerekli toplumsal emek zamanı'nı azaltma yolunda geniş olanaklar sağlamış ve bunun yanında, fiat üzerindeki tekел nedeniyle de fiatları istediği ölçülerde düşürebilmektedir. Ucuz hammadde ve sermaye aktarımı ile aradaki açığını kapatarak,

muazzam bir artı-değer elde etmektedir. İşte, bu artı-değer'den kendi işçi sınıfına pay veren burjuvazi durumunu denge'de tutabilmektedir. Böylece, emeğinden başka kaybedecek hiçbir şeyi olmayan işçi sınıfının, artık kaybedecek "çok şeyi" oluşmaktadır. Örneğin, arabası, evi, tasarrufu vb.. Bu durumda devrim nesnel olarak proletarya sınıfından yoksun kalmaktadır. Buna bağlı olarak, "sosyalizm" in kapitalizmle ideolojik, siyasal ve ekonomik olarak uzlaşmazlığı nedeniyle iktidarın emekçisınıflar tarafından ele geçirilmesi; devrimde asıl özne'nin -proletaryanın- ortadan kalması karşısında oldukça zorlaşmıştır..

5-Kapitalizmin daha da "iyileştirilmesi" ve daha fazla "refah" ve dolayısıyla daha fazla sömürüyü gerektiriyor. Böylece sessiz sömürüyü gerçekleştirmek amacıyla ortaya sloganlar Avrupa Komünizmi denilen burjuva demokratik ideolojiyi de egemen hale getirmektedir. Bu da, burjuvazi için ele geçmez bir nimet olmaktadır. Çünkü, toplumu bu tür ideolojik ve siyasal yapılanmalarla dengelemek, burjuvazinin işini oldukça kolaylaştırmaktadır.

6-Gelişmiş ve sanayileşmiş devletler işçi sınıfı, kendi iktidar mücadelesi yerine, daha kolay elde ettiği "iyi" ekonomik ve sosyal

hakların biraz daha genişletilmesini yeğlemektedir. İşçi sınıfının mücadelesi açık biçimde bu yörengeye sokulmuş durumdadır. Yaratılan "refah" devletleri (!), işçi sınıfını öylesine bir cendereye sıkıştırmıştır ki, tüketici bir sınıf haline gelen işçi sınıfı dolayısıyla burjuvazinin iç pazarı'nın da garantisi olmuştur. Bu uygulamalar, kapitalizme uygun insan tipinin oluşmaya başladığı, onun değerleri ve kültürü ile yetişip, gelişen bir toplumsal yapıyı büyütmede olduğundan, buna uygun ideolojik yapılanma da -hayatın maddiliği karşısında- gerçekleştirilmektedir. Kapitalist ve Emperyalist Sistem, resmen ideolojik, siyasal ve ekonomik egemenliğini ortaya koymuş olmaktadır..

7-Reklam, liberalizm, şatafat ve önü alınmaz mülkiyet edinme hırsı geliştirilerek, proletarya dünya düzleminde uysallaştırılmış ve giderek ulusallaştırılarak enternasyonalist dayanışma bağları koparılmıştır. Böylece, proletaryanın uluslararası mücadelesi büyük oranda durdurulmuştur. Proletaryanın mücadelesi devletlerin birer iç sorunları haline dönüştürülmüştür. Demokratik perspektif te ise, burjuva parlamentarizmi ile cilalanmış olarak bir mücadele götürülmektedir. Bu duruma en çok uyum gösterenler ise, "Komünist Partiler" olmaktadır. Sendika mücadele, patronun ve devletin verdiği ile

yetinen bir mücadele derekesine indirgenmiştir. Polis zoru ile herkesin "kendi başının çaresine bakması gerektiği" inancı yaygınlaştırılmaktadır. Bu gelişmeler içinde,proletaryanın iktidar mücadelesi salt ekonomik mücadeleye dönüştüğünden, ekonomizm egemen hale gelmiştir.

8-Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Etmeleri teorik olarak belirlenmesine rağmen, pratik olarak çözümsüz kalmıştır. Dünya ulusal kurtuluş mücadeleleri "sosyalist" devletlerin korunmasından uzak, kendi başlarına bırakılmışlardır. Bu bağlamda Ulusal Kurtuluş Mücadelelerinin Emperyalist sistemle bütünleşmeleri olanağı yaratılmıştır. Bugünün Rusya'sındaki gelişmeler de ulusal sorunun çözülmediğini ortaya koymuştur.

9-Kanımızca, emperyalist gelişmiş devletlerde hammadde stokları bir yerde tükenecektir. "Refah" toplumu yoksulluğu artan bir yapı içine girecektir. Bu gidiş bir yerde mutlaka duracaktır. Bu durumda bir süre sonra, emperyalist devletler burjuvazisi birlikteliklerini bozarak, birbirlerine düşeceklerdir. Bu bağlamda, dünya "barışı", "özgürlük", "demokrasi" havariliği ortadan kalkacaktır. Aralarındaki tam "mutabakat" bozulacağı için, emperyalizm içine dönecek'tir.. Bizim inancımız, bilgilerimiz ve elimizdeki belgeler bunu böyle göstermektedir.

10-Eğer çarlık gibi bir ülkede 1917 Devrimi

gündemleşmeseydi ya da gündemleştikten sonra emperyalizm tarafından çevrilerek ambargo altına alınmasıydı; en önemlisi de Komünizmin kurulması başarılımış olsaydı, gelişmiş sanayi toplumlarında bugün devrim gündemden düşmemiş olacaktı.

11-Bu konuda sonuç olarak diyebiliriz ki;Marksist Öğreti'nin Felsefik ve Ekonomik öngörülerini bütün canlılığı ile hayatliyetini korumaktadır. Hayat maddidir ve düşünceyi belirleyen maddedir. Dünyadaki gelişmeler de bu belirlemeyi daha bir açıklığa kavuşturmuş ve ona haklılık getirmiştir..

Sonuç olarak :

Marksist Öğreti ve Lenin pratiği bize yukarıdaki teorik ve pratik saptamaları yapmamızı gerekli kılmıştır. Marksist öğreti bütün canlılığı ile teorik planda kendisini korumaktadır. Pratik olarak Sovyetler'deki çözümler sosyalizmin gerekli biçimde uygulanamamış olmasındandır. Ancak, bütün olan bitenlere rağmen Sovyet deneyi emperyalizmi dünya ölçüsünde geriletmiş ve en azından durdurmuştur.

Rusya'daki son gelişmeler ve "Yeniden Yapılanma" ve "Açıklık" siyaseti ve uygulamalarının sosyalizmden çıkma ve kapitalist ekonominin

öngördüğü serbest piyasa ekonomisine geçiş anlamına geldiği kesinleşmiştir.

Yukarıdaki nedenlere bağlı olarak, gerek Rusya'daki son durum karşısında açık tavır almak ve gerekse, bilimsel sosyalizmi savunmak bakımından

görüşlerimize bir netlik getirmek zorunluluğu kendisini dayatmış durumdadır.

Kanımızca, bilimsel sosyalizmi savunmak ve onu ütopya olmaktan çıkarmak için burjuvazi önünde çok çetin mücadele verilmesi gerekecektir.

— * —

DÜZELTME:

22-23. Sayımızda yayınlanan bu yazının "Burjuva Toplum Yasası" başlıklı bölümünde (Sh:67, 8. Parag/9. satır) "Sermaye işgücünü uzatarak..." şeklinde geçen cümlelerin doğrusu "Sermaye işgücünü uzatarak" olacak, IV. bölümde "Üretim Güçlerinin Evrimi" başlıklı kısımda (Sh:86,1.parag/9.satır) "Burjuvazi kapitalist sistemi yıktı" şeklindeki cümlelerin doğrusu, "Burjuvazi feodal sistemi yıktı" şeklinde olacaktır. Düzeltir, özür dileriz.(Basın-Yayın-Merkezi)

KAYNAKÇA:

- Komünist Manifesto, Marks-Engels.
- Felsefenin Sefaleti, Marks.
- Kapital, Marks.
- Eleştiriyele Eleştirisinin Eleştirisi, Marks-Engels.

- İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu, Engels.
- Ekonomi Politigün Eleştirisi, Engels.
- Almanya'da Devrim ve Karşı Devrim, Engels.
- Anti-Dühring, Engels.
- Ailenin, Özel Mülkiyetin, Devletin Kökeni, Engels.

- Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi, Lenin.
- Rus Sosyal-Demokratlarının Görevleri, Lenin.
- Nereden Başlamalı, Lenin.
- Bir Yoldaşa Örgütsel Görevlerimiz Üzerine Mektup, Lenin.
- Ne Yapmalı? Lenin.
- Köy Yoksulları, Lenin.
- Bir Adım İleri, İki Adım Geri, Lenin.
- Demokratik Devrimde Sosyal-Demokratların İki Taktiği, Lenin.
- Sol Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı, Lenin.
- Parti Örgütü ve Parti Edebiyatı, Lenin.
- 1905 Devrimi Hakkında, Lenin.

- Materyalizm ve Ampriokritizm, Lenin.
- Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı, Lenin.
- Sosyalizm ve Savaş, Lenin.
- Emperyalizm, Lenin.
- Nisan Tezleri, Lenin.
- Devlet ve İhtilal, Lenin.
- Son mektuplar, Lenin.

- Siyasal Görevlerimiz, Troçki.
- 46 Muhalifin Bildirisi.
- Rusya Halklarının Hakları Bildirgesi.

- Lenin'in Biyografisi, M.Prilezhayeva.

- SBKP Tarihi.
- Bolşevik parti Tarihi.

- Proletarya Diktatoryası, Kautsky.

- 13. Parti Kongresine Stalin tarafından sunulan Rapor.

- Ekim dersleri, Stalin.
- Leninizmin İlkeleri, Stalin.
- Milli Mesele, Stalin.

- İşçi Sınıfı Hareketi ve Bürokrasi, Mandel.

- Her Şey İnsan İçin, Gorbaçov.

-Perestroika, Gorbaçov.
-Yeniden Yapılanma Programı,

-TB"K"P Program Eleştirisi ve Diyalog, Rızgari.
-Savunma, R.Maraşlı.

-Marksizmi Öğrenelim Kampanyası metinleri,Rızgari.

-Kürdistan Komünist Partisi Programı.
-Kürdistan Komünist partisi Örgütlenme Planı.
-YEKİTİ, Kürdistan Komünist Partisi Merkez Yayın Organı. Sayı:1,2,3,4,5,6.

-Rızgari Sayı: 1, Sh:29, Sayı:4, Sh:10-12, Sh:92-106, Sayı:8, Sh:59, Sayı:9, Sh:21-22-32.
-Ayrıca; Rızgari Ek Broşürler; Ürün'ün Sosyal-Şöven Milliyetçi İdeolojisinin teşhiri Üzerine, Sh:32, Şemdinli Broşürü, Sh:11-30

-Kürdistan Kurtuluş Partisi Programı.
-Kürdistan Kurtuluş Partisi Merkez Yayın Organı, Rızgari, Sayı: 18,19,20,21,22-23,24-25
-Kürdistan Kurtuluş Partisi 1 Mayıs 1988/89/90/91 Bildirileri.

-Dogmalar,Tabular,Fanatizm vesaire,N.Bora, Dengê Komal
-Ayrı Dur Ortak Vur, Dengê Komal.

-Kürdistan Press'te yayınlanan Makaleler:

-Orhan Kotan; 11 Şubat, Sayı:11, Sen Türkülerini Söyle, Sayı:23, Glasnost, Sayı:25, Toplum ve İdeoloji, Sayı:32, Siyasal Sorunlar, Sayı:35, Politik Kaos, Sayı:36, Bir Tarihtir Yaşanan, Sayı:80,

N.Bora, Ulusal Ve Enternasyonal, Sayı:63,

-Kirve Kalender; M.Gorbaçov Ne Yapıyor ,Sayı:13, Sovyetler Birliğinde Yenileşmenin Önündeki Sorunların Tarihsel Kökenleri, Sayı:14, Vardığı Boyutlarda Perestroika Üzerine Eleştirel Notlar I-II-III,IV, Sayı:65,66,67,68

-Yorgo Baca, Proleter Devletinde Ordu Kavramı, Sayı:9,
-Chris Kutscheva, 1925 Şeyh Sait Ayaklanması, Sayı:11,
-H.Kutlu'nun belirlemeleri için Bak; Sayı:12,
-Celal Aydın, Kürt Tarihi ve Kürt Burjuvazisi, Sayı:12, Kürdistan Kurtuluşunun Bazı Sorunları, Sayı:13-14-15-16,

-TKP,IKP,TUDEH ve SKP'nin Kürt Sorunu karşısında tavırları için Bak; Sayı:19,
-Marksist Solun Birliği, Bak; Rızgarinin görüşü, Sayı:24,
-Gorbaçov, tarih yargılanıyor, Sayı: 26,
-C.H.Hermansson, Refah Toplumunun bedelini Üçüncü

Dünya Ülkeleri Ödüyor, Sayı:60,
-S.Sami, Glasnost-Perestroyka ve Sarsılan Doğu,
Sayı:75,

-Carlos Tablada, "Che Guevera ve Küba'da Sosya-
lizm". Sayı:86.

— * —

İÇERİK SORUNU ÜZERİNE.

Aydınlarımızın, 1980'lerden sonra düşünce sistemlerinde istikrarsızlık ve buna bağlı olarak sık sık karar değiştirmeleri neredeyse ortak karakteristik bir özellik oldu. Bundandır ki, 1980'lerden sonra, topluma yön verebilecekler kategorisine dahil edilebilecek insanların ilkelerine, değerler sistemine, ölçülerine; bir bütün olarak ideolojilerine yeteri kadar sahip çıktıkları söylenemez.. Elbette, bunun bir çok nedeni vardır. Biz, bu noktada çakışan iki neden üzerinde durmak istiyoruz..

Birincisi; 1920'lerde nüfusun % 25'i kentlerde, % 75'i ise kırsal alandaydı. 1950'lere kadar bu oran kendini muhafaza etmesine rağmen, bu tarihten sonra (özellikle 1960'lardan sonra) Türkiye'de kapitalistleşme süreci hızlandığından, Kürdistan'daki sömürgeci sömürü de hızlanmıştır. Bu nedenle, toplumsal dönüşüm süreci ivme kazanmıştır.. Bu süreçte, kırdan kente doğru büyük göç başlamış, 1985'lere gelindiğinde, kentleşme oranı nüfusun :% 53'üne varmıştır..

Sorunu daha yakından görebilmek için, istatistiki bilgilere bakabiliriz:

Çizelge 1

Yıllar	Kentli Nüfus
1927	24,2
1950	25
1960	31,9
1970	38,5
1980	43,9
1985	53

Bu çizelgede de görüldüğü gibi, kentleşme oranı: 1950-60 yılları arasında % 6,9, 1960-70 yılları arasında %6,6, 1970-80 yılları arasında % 5,4 iken; 1980-85 yılları arasında, yani son 5 yıllık dönemde %9,1 olmuştur. Bundan da anlaşılıyor ki, 1980'lerden sonra kentleşme oranı oldukça hızlı bir tempo izlemiştir..

Çizelge 2.

Bölgeler	1940	1985
Marmara	35,1	74,1
Akdeniz	20,1	52,7
Ege	23,3	54,8
İç Anadolu	14,8	53,3
Güney Doğu (Kürdistan)	15,8	39,9
Doğu Anadolu (Kürdistan)	9,3	31,1
Karadeniz	7,2	29,2

2 Nolu çizelge Coğrafi Bölgelerin Kentleşme düzeylerini göstermektedir. Burada Kürdistan iki bölge içinde gösterilmiştir. Çizelge aynı zamanda 10.000'den fazla nüfuslu yerleri içermektedir.

Bu çizelgede iki bölge olarak Türkiye geneli içinde alınan Kürdistan'da 1940'larda kentleşme oranı yaklaşık % 12,5 iken, 1985'te % 35,5'a varmıştır. Batı bölgelerine göre kentleşme oranının düşüklüğünün nedeni Kürdistan'da gücün az olması değil, tersine gücün metropole kaymasıdır. Türkiye'de en çok göç olayı Kürdistan olarak gösterilen bölgelerdedir. Aynı zamanda doğum oranı da bu bölgelerde diğerlerinden yüksektir. Metropole akan bu güç ile, batı bölgelerinde kentleşme oranının boyutları yükselmektedir. Altıncı Beş yıllık Plan'da (1990-1994) 20.000 ve daha fazla nüfuslu yerleşim alanlarının kentli nüfus oranının ise, % 57 olacağı hesaplanmaktadır.. 1990'larda bu oranın % 60'ların üzerinde olacağı kestirilmektedir. Kentleşme oranının yüksekliği bir olgu olarak somuttur ve bu büyük göçün en yoğun olduğu yer de Kürdistan'dır. Özellikle, son dönemlerde kendini ağırlıklı hissettiren devlet terörü ile zora dayalı göç olayı da başlatılmıştır. Bu nedenler bir çok soruna etkili olmaktadır. Örneğin, Diyarbakır'da aylık ev kiralari 250-300 bin TL'den 600 bin TL'ye varmış durumdadır..

İkincisi; 1980'lere kadar uygulanan "ithal ikameci iktisat modeli" yerine, buna bağlı kalınmakla beraber, "dışa açılma iktisadi modeli" arayışına, bağlı olarak, teknik tedbirlerin uygulanmasına geçildi. Bu da, yüksek enflasyon, yüksek faiz, destekleme primi ve vergi iadesiyle desteklenen ihracat siyaseti; tabii hayali ihracat, kaçakçılık vb.. gibi dalavereli yollardan elde edilmiş dövizleri de Türkiye'ye çekmek kaydıyla ihracatta bir yükselme sağlandı. Oysa, Türkiye'nin ithal

ikameci iktisadi sanayi modeli ihracatı arttıran değil, tersine ithalatı arttıran bir modeldir. Ayrıca, 1980'lerden sonra ihracata dönük sanayii yatırımları da yoktur. Devlet büyük oranlarda alt yapıya yönelik yatırım yapmıştır. O halde, bu ihracatı; tarım kesiminin, ücretli ve maaşlı kesimin, esnaf ve zanaatkar ile diğer emekçi yığınların safi hasılatındaki payını düşürerek sağlamıştır.. Bunun karşılığında faiz gelirleri, döviz ve ihracat dalavere siyasetinin sağladığı rantiyelerde, arsa spekülasyonları gelirlerinde; özellikle, belediyeler imar uygulamasıyla, devlet kamu harcamaları ve yatırımlarında; tirilyonlarca lira değerinde müteahhitlik vb.. gibi gerekçelerle vurgunlarda; bütün bunların üstünde banka sahipleri olan sanayi holdinglerinin kural ve sınır tanımaz vurgunlarıyla safi hasılatındaki oran bir avuç insana kaymıştır.. 1987'de Devlet Planlama Teşkilatı gelir dağılım araştırmasında; üst gelir grubu olan nüfusun %20'sinin Türkiye hasılatındaki payı %55 iken, en alt gelir grubunu oluşturan %204lik nüfusun Türkiye gelirinden payı %4'tür. En alt gelir grubu da Kürtlerdir..

Bu ekonomik model ve hızlı şehirleşmenin beraberinde toplumsal ve bilinçsel ilişkilerde değişiklik getireceği bir zorunluluktur. Bu süreç; 12 Eylül'le beraber şiddetlenen devlet terörüyle çakıştığında, Kürdistan'da kendine özgü bir yapı oluştu. Şöyleki;

a-. Kentler yerleşme ve geçinme gereksinimlerine cevap verememektedir. Sanayileşme ve kentleşme arasında dengesizlik söz konusudur. Şehirleşme; hızlı,yaygın,düzensiz,kocaman bir köy görünümünde olmaktadır. Kentlere hücum eden yoksul köylülük, sanayi proletaryasına dönüşemediğinden, büyük bir işsizler

ordusu oluşmuş, geçimlerini mevsimlik işlerle temin etmeye çalışmaktadırlar. Bununla beraber her meslekte -öğrenciler de dahil- nicel bir yükselme söz konusu iken, nitel anlamda düşüş vardır. Dolayısıyla kentlerde ortalama kalite de düşmektedir.

b- Kültür ve bilgi birikimi düşük olan kesimler, toplumsal ilişkilerin kapitalist sistem içinde değişim ve dönüşümünde en istekli olan kesim durumunda olduğu gibi; toplumun da en dinamik katmanı durumundadırlar.

c- Toplumda değerler sistemi süratle değişmektedir. Mevcut koşullarda değer kazanma, itibar edinme para kazanmaktan geçmektedir.. "Nasıl kazanırsan kazan, yeter ki kazan" anlayışı egemendir.

d- Kişisel çıkar için her kalıba girmek ve her yolu denemek yaygın ve mübah hale gelmiştir. Bu, toplumda da kabul görmektedir. Özetle, itibar parasal güçtedir. Toplum başka "kural" tanımıyor..

e- Ücretlerin, maaşların ve emekçi yığınların gelirleri bu yüksek enflasyon karşısında kar'ın güneşin altında erimesi gibi erimektedir. İşsizlerin iş bulma umudu taşıdığı toplum kesimlerinde, değerler sisteminin oturmamışlığının egemen olduğu ortamda, toplumu KUKM doğrultusunda dönüştürmek isteyenlerin değil; "köşeyi dönenlerin" baştacı edildiği bir süreç yaşanmaktadır..

1980'lerde Türkiye'de kentlerdeki nüfus, kırdaki nüfusu geçmiş durumdadır. Kentleşmenin önümüzdeki yıllarda -on yılda- bu hızla süreceği görülüyor. Buna, sömürgeci devletin Kürdistan'da kırsal kesimi zorla göçe tabi tutmasını da

eklediğimiz zaman, kapitalist-sömürgeci sömürü ile birlikte bu ilişkiler perspektifinde oluşacak yapıyı iyi hesaplamak gerekiyor..

Bugün Kürdistan'ın sınıfsal konumu irdelendiği zaman, egemen üretimin küçük meta üretimi olduğu ortaya çıkar. Buna öğrencisi, memuru, serbest meslek erbabını da katarsak, Kürdistan'da bir küçük burjuva yığını çıkar ortaya..

Kürdistan'da on işçiden fazla çalıştıran işyerleri sahibi Kürt burjuvazisi parmakla sayılacak kadar azdır (burada kastedilen hizmet sektörü değil, üretim sektörüdür). Büyük işyerleri sömürgeci devlete ve tek-tük de olsa sömürgeci burjuvaziye aittir. Kentlerde geride kalan geniş yığınlar, eğer iş bulabilirlerse mevsimlik işçidirler, ya da çok küçük oranda diğer dallarda işçi olarak bulunmaktadır.

1980 öncesi gibi yurtsever ve sosyalistlere ilgi oldukça azalmıştır. Dolayısıyla enflasyonun getirdiği yüksek fiyat, devletin kağıt üzerindeki sübvansiyonu kaldırmakla kitapların vb.. fiyatlarındaki yükselme, emekçi yığınların satın alma güçlerindeki düşüşle bütünleşince, okumaya da ilgi azalmıştır. Bundan ötürü, toplumdaki ortalama kalite düştüğü gibi, ulusal sorunla ilgili bilgi edinmeye karşı olan ilgi de azalmıştır. Buna rağmen paraya ilginin bu kadar arttığı bir ortamda, aydınlarımızda da parasal olguya ilgi duymanın grafiği yükseldi ve düşünceler bu konuda yoğunlaştı. Dolayısıyla, ilkelerde, ölçülerde, değerler ve düşünce sisteminde büyük bir erozyon yaşanmaktadır.. Örneğin; bugün Kürdistan'da silahlı mücadele verdiğini iddia eden PKK'nin, somut gerçekler içindeki ilişkilerini irdelediğimizde; kendisini barındıran, destek veren köylülük üzerinde, zorla para tahsil eden bir örgüte dönüşmüş olduğunu görürüz. Bundan dolayı da, yüzlerce aile köyünü

terkedip kentlere taşınmaktadır. Derik,Cizre ilçeleri ile bağlı köyler buna örnek-
tir. Diğer bazı yerlerde de, zora dayalı olarak buğday,ot toplama çalışmaları
sürdürülmektedir. Örneğin Muş ve çevresi buna örnek verilebilir..

Bir önemli sorun da, "Kürdistan'ın üretim biçimi kapitalist mi yoksa feodal mi
diye bir tartışmanın gerekmediği, çünkü üretim tarzının önemli olmadığı" yolunda
bazı aydınlarımızdaki tutumdur. Bu doğru bir anlayış değildir. Çünkü, üretim
tarzı neyi,nasıl ürettiğini ortaya koyar. Değiştireceğin, geliştireceğin ya da yok
edeceğin ilişkileri bilmek gerekir. Ancak, bilinen,tanınan ilişkiler değiştirilebilir,
geliştirilebilir ya da yok edilerek yerine yeni ilişkiler kurulabilir.. İçeriği
bilinmeli ki, ona uygun biçim oluşturulabilsin. Kürdistan'da feodal üretim tarzı
egemen ise, ilişkiler bu üretim tarzına göre oluşurlar. Kapitalist üretim tarzı
egemen ise ilişkiler bu üretim tarzına göre oluşur. Üretim araçları, üretim ve
mübadele, buna bağlı olarak toplumsal ilişkiler bilinmeden, yani içerik bilinmeden
neyi, nasıl değiştireceksin ? neyi nasıl örgütleyebileceksin ? Üretim tarzı önemli
değil savı, **bilim dışı'dır..**

Kapitalizm öncesi dönemde, kuvvetli ülkelerin zayıf ülkelerin zenginlik kaynakları-
nı yağmalamaları ve onlardan köleler edinmesi bir sömürü değil, bir talandır..
Çağdaş anlamda sömürgeci ülke, sömürgeleştirdiği ülke üreticilerinin ürettikleri
değer fazlalıklarına el koyar. İşte, bu bir sömürüdür. Sömürü, kapitalist üretim
ve mübadelenin niteliğinden gelen zorunlu bir olgudur. Sömürge ülke sömürgeci
ülkenin malı olur. Sömürgeci ülke için üretim yapar, kendisi için üretim yapma
hakkını kullanamaz. Sömürge ülkenin tüm değer kaynaklarını sömürgeci ülke
kullanır. Sömürge ülke üretim araçlarını sömürge ülke ekonomisine uyumlu ve

onun müsaade ettiği kadar geliştirebilir. Sonuç olarak, sömürgeci ülke sömürgeleştirdiği ülkeye kendi ekonomisine bağımlı sermaye gücü kadar kapitalist üretimi götürme zorundadır. Tersine, sömürü olmaz, ancak talan olabilir.

"Bay Peel'in 50.000 sterlin değerinde üretim ve geçim aracıyla birlikte, İngiltereden kalkıp ta Batı Avustralya'da Swan nehrine gitmesine acır. Bay Peel ayrıca, beraberinde erkek ve çocuk 3000 kişilik bir işçi sınıfı götürecektir kadar da ileri görüşlüydü.. Gideceği yere varınca, 'Bay Peel'in yanında yatağını yapacak ya da nehirden su taşıyacak bir uşak bile kalmamıştı'..Zavallı Bay Peel, herşeyi önceden düşünmüştü de, İngiliz üretim tarzlarını Swan nehrine taşımayı akıl edememişti !" (Marks, Kapital, Cilt 1, Sol Yayınlar 1978, Sh:786)

Kürdistan'da sömürgecilik, hem sömürü hem de talan fonksiyonunu görmektedir. Dolayısıyla Kürdistan'da egemen olan üretim tarzı kapitalizmdir. Üretim araçları ve toplumsal ilişkiler de (üretim ilişkileri) buna uygundur. Kürdistan'da orta burjuvazide egemen olan anlayış, koşullara sığınmadır. Bunun siyasal olarak izahı, Türkiye'ye burjuva demokrasisi ve Kürdistan'a Kültürel Özerklik'tir.. Zaten, Kürdistan'da koşulları belirleyici gören Kültürel Özerklik anlayışının sınıfsal maddi temeli budur. Bu kesim, girilen süreçte hızlı bir biçimde kaçınılmaz olarak yoksullaşmaktadır. Önümüzdeki süreçte Kürdistan'da nüfusun kentlerdeki yoğunlaşma oranı daha da yükselecek; sömürgeci sömürüyle beraber çıkar çelişkilerinin, ulusal kültür çelişkisinin ve bunun yaratacağı sürtüşme ve çatışmaların daha keskinleşeceği de bellidir.

Yukarıda vurgulamıştık, bir daha vurgulayalım: Kürdistan'da Kürt sermayesinin

var olan üretimi küçük meta üretimidir. Kürdistan'da pazarlanan meta sömürgeci Türk burjuvazisinin ürettiği metadır. Tarım taban fiyatını, asgari ücreti, banka kredisini, mali siyaseti belirleyen Türk burjuvazisidir. Kürdistan'daki üretim ve bölüşümü de belirleyen Türk burjuvazisidir. Meta üretimi yapan Kürt burjuvazisi Kürdistan'da yok denecek kadar azdır. Bundandır ki, çelişki; Kürdistan'da sömür, sömürgeci-sömürge ilişkileri yanında, sınıfsal olarak genel hatlarıyla Kürt emekçi yığınlarıyla Türk burjuvazisi arasındadır. Kürdistan'da Kürt orta burjuva sermayesi ile Kürt emekçi yığınları arasındaki, sermaye ve ücretli emek arasındaki çelişki, Türk burjuva sermayesi ile olan çelişkisi yanında çok küçük bir orandadır. Bu somut bir gerçektir. 1980'de Batı Anadolu'da kişi başına düşen banka mevduatı Kürdistan'dakinin 20 katından fazladır. Gayrı-safi yurt içi hasıla yönünden İstanbul ile Kürdistan illeri arasındaki fark % 400'dür..

(...)

İçinde bulunduğumuz süreçte, kural tanımayan, oturmamış değerleriyle, işlerini rayına oturtacağı umudunu taşıyan kitle; yarın bu umudu bulamadığı zaman -ki bulamayacaktır- alternatifini arayacaktır.. İşte, bu süreçte devrimci önderlerimiz önemli bir görevle karşı karşıyadırlar. Şöyleki;

Çağımız bilgi çağıdır. Çağımızda bilgili ve nitelikli insana yapılan yatırımın en büyük yatırım olduğu kabul görmektedir. Teknolojideki gelişmeler, üretim ve insan ilişkilerini etkilemekte ve değiştirmektedir. Onun için, toplumdaki gelişme ve değişmelere yön verebilecek, taleplerine çözüm sunabilecek nitelikte; ilkelerinde, değer sistemlerinde, ölçülerinde istikrarlı kadrolar oluşturmak ve buna uygun eğitim ve araçlarını sağlamak sürecin acil sorunu olarak durmaktadır.. Çünkü,

içerik ve biçim evrim süreci'nde birbirlerini karşılıklı olarak etkilerler. Gerçi, biçim içeriğin ürünüdür. Ama, biçim içeriği etkiler ve gelişmesini hızlandırır. Bunun gibi, içeriğin gelişmesine uygun olmayan, aksayan biçim ise, içeriğin gelişmesini durdurur, hatta geriletir. Sorun, **içeriği geliştiren biçimi** yani UKC aracını oluşturabilmektir. Bu da, siyasal seviyesi yüksek, yetkinleşmiş yeteri kadar kadroyla oluşur..

1920'lerde emperyalizm Kürdistan'ı sömürgeleştirmeye yönelik ağırlığını koyarken, bunun iki önemli nedeni vardı:

Birisi; Bolşevik akımının Orta-Doğu'da yer bulmasını önlemek. Diğeri ise, Orta-Doğu petrollerini denetiminde sınırsızca tutabilmektir.

Mevcut durumda, SSCB böyle bir tehdit olmaktan çıkmış ve kendi içine dönmüştür.

(...)

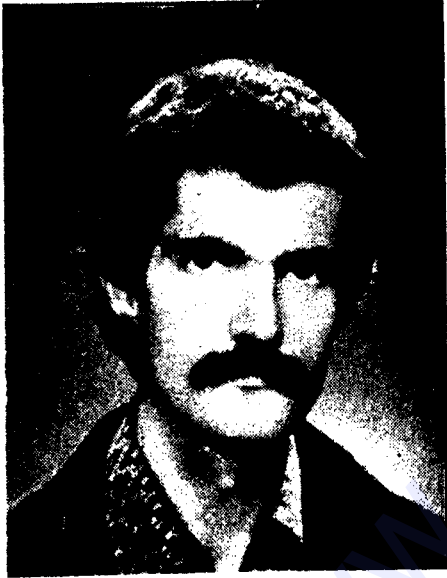
İkinci neden ise, varlığını sürdürmektedir.

Kürdistan petrollerini elinde tutan sömürgeci devletler zaman zaman emperyalist siyasetin dışına taşmaktadırlar. Ve bu yanlışlarıyla başağırtmaktadırlar. Emperyalizm için Orta-Doğu'da mevcut sınırlarda istikrar sağlamak oldukça zorlaşmış görünüyor.. Fakat, yine de, Kürdistan'ın sömürge statüsünde tutulmasının emperyalist ikinci amacı olan petrollerin denetimi yine gündem olmakta devam ediyor..

Unutulmamalı ki, koşullar ne kadar lehimize olursa olsun, Kürdistan'ın bağımsızlı-

ğı ve Kürt Ulusu'nun özgürlüğünü hedefleyen insansal etkinliğinden,yani,UKC'den yoksun olunduğunda mevcut durumun devam edeceği açıkça görülmektedir. Sorun içeriğe uygun, içeriği geliştiren biçimi oluşturmaktır. Ekim 1990

E.Sidar

Yaşar GÜNDOĞDU

(1955 -)

17 Nisan 1980 günü, Ankara Emniyet Sarayı 8 nolu hücresinde beyni parçalanarak katledildi. Anısı ve mücadelesi yaşayacak!

İ.BEŞİKÇİ'NİN YENİ TEZLERİ ÜZERİNE

i. beşikçi'nin mektubu

Sayın A.Fewzi

10 Mayıs 1990 tarihli mektubunuz, 24 Temmuz 1990 tarihinde elime geçti. Birkaç kere dikkatle okudum.

Haksız değerlendirmeler yaptığınızı düşünüyorum. Bazı değerlendirmeleriniz hakkında herhangi bir şey söylemek gereğini duymuyorum. Örneğin, kitapların ne kadar değersiz, anlamsız olduğu, bilimsel olmadığı hakkındaki ifadeleriniz..

PKK ve PKK Genel sekreteri Abdullah Öcalan hakkındaki düşüncelerinize hiç katılmadığımı önemle belirtiyorum.

Bazı yargılarınız da maddi bakımdan yanlış. Örneğin, Komal'a teslim edilen her çalışmanın yayınlandığı, "DİK Uzmanı" olduğum vs.. 1977-1978 yıllarında Komal'a teslim edilen ve basılmayan, ondan sonra da kaybedilen 3 çalışmanın, pek çok küçük yazının, mektubun,röportajın varlığından nasıl habersiz olabilirsiniz ?

Bu konular ve benzer konular üzerinde sizinle uzun uzun konuşmak isterdim. Karşılıklı konuşmanın daha doğru bir yol-yöntem olduğunu düşünüyorum.

Komal'ın, Rızgari'nin unutulması, gözden uzak tutulması elbette söz konusu değildir. Fakat ben arkadaşlarımın, PKK ile birlikte, Kürdistan'daki silahlı mücadele içinde

yer almasını isterdim ! Böyle olsaydı,1976 ve daha sonraki yıllarda yazılanlar pratikle bütünleştirilmiş olurdu. Rızgari'nin düşünceleri hayata geçirilmiş olurdu. Bunun gerçekleşmemiş olması, silahlı mücadeleye karşı bir konumda yer alınması, Kürdistan adına büyük bir talihsizlik olmuştur.

Recep'in savunmasını ilgiyle okudum. Kuşkusuz çok değerli bir çalışma. Fakat bu savunma, metinlerin yayınevine teslim edilmesinden çok sonra elime geçti. Değişiklikler, ilaveler yapılması da zor oluyor. Bu ülkedeki. anti-demokratik koşullardan, haberleşme eksikliğinden kaynaklanıyor.

Sayın A. Fewzi, mektubunuz, bütünüyle, bana büyük bir hüznün verdi. Çünkü mektubunuza eleştiriden çok suçlama ve aşağılama öğeleri egemen. Sağlık olsun.

Sizlere selamlarımı ve saygılarımı gönderiyorum. Sağlık ve mutluluk diliyorum.

29 Temmuz 1990/İstanbul.

İmza (İsmail Beşikçi)

NOT:Mektubunuzun içeriğini Kürdistan Press (Sayı 86), Rızgari Özel Ek (Sayı:11) gibi yayın organlarında da okudum. Elime geçen imzalı bir nüsha değil de bunun özel bir mektup olduğunu biliyorum. Buna rağmen, mektubun yazılmasının temelinde PKK olduğu için, mektupta PKK'nin adı çok geçtiği için, bir nüshasını da PKK'li arkadaşlara vermeyi uygun buldum. İ.B.

mektup

Sayın İsmail Beşikçi,

Mektubunuzu aldım. Hem tahliyeniz, hem de mektubuma cevap vermeniz beni oldukça sevindirdi. Gerçi sizin, "Türkiye'de cezaevinden çıkmak özgürlüğe kavuşmak değildir" görüşünüzü biliyorum, ama yine de dışarıda olmanız beni ve sizi seven herkesi, oldukça sevindirdi.

Kuşkusuz sizin tahliyeniz konusunda TC makamları iç ve dış kamuoyunun baskılarından oldukça etkilendiler. Bunun dışında, eğer siz kitaplarınızdan beraat ederseniz, resmi ideolojide de önemli bir gedik açılmış olacak. Bence, işin bu yanı Kürt ve Türk devrimcilerini önemli ölçüde etkileyebilir.. Sizin beraatiniz gerçekleşirse, artık Türk Mahkemeleri kolay kolay "bölücülük" suçlaması ile önlerine gelene ceza yağdıramazlar.. Bu da, Türkiye'de Kürt Sorunu'nun serbestçe tartışılması demektir. O zaman eski kitaplarınız ve Kürt Sorunu ile ilgili diğer eserlerin yayınlanma

şartları da doğmuş olabilir.. Bu iyimser hayallerimiz inşallah boşa çıkmaz.

Sayın Beşikçi, dün elime geçen mektubunuzda size yönelttiğim hiç bir sorunun cevabını maalesef alamadım. Ben sizi üzmem için mektup yazmamıştım. Sizinle bazı sorunları tartışmak istiyorum. En önemlisi de kitaplarınızda satır arası belirlemelerle yaptığınız tespitlere nasıl ulaştığınızı merak ediyorum. Değerli vaktinizi aldığım için şimdiden özür dileyerek, önce elime ulaşan kısa mektubunuzdaki belirlemelere cevap vermek istiyorum.

Haksız değerlendirmeler yaptığımı belirterek, kitaplarınızın değersiz, anlamsız olduğu, bilimsel olmadığı hakkındaki ifadelere ilişkin bir şey söyleme gereği duymadığınızı yazıyorsunuz. Bir kez ben durup dururken, kitaplarınız hakkında "değersiz", "anlamsız", "bilimsel olmayan" tespitler yapmış değilim. Size yazdığım mektup bütünlüğü

içinde bu kavramlar ele alındığında, bir anlamı vardır. Yoksa, sizin de belirttiğiniz gibi, haksız bir değerlendirme olurdu.

Daha iyi anlaşılması açısından, bir kez daha belirtiyim:

"Devletlerarası Sömürge Kürdistan" bir çalışmadır. Ama, benim bildiğim, kavradığım bir İ. Beşikçi çalışması değil. Neden değil ? Çünkü, İ. Beşikçi'nin bu kitapta neyi tartıştığı, neyi incelediği; her biri başlı başına ciddi birer inceleme konusu olan tespitlere nasıl vardı; bu çalışma ile nereye varmak istediği belli değil..

Bilimsel değil, çünkü, sizin yönteminizle "olgulardan hareket etmiyor". "Olgular arasındaki ilişkileri" açıklamıyor. Nasıl varıldığı belli olmayan tespitleri sıralıyor..

Araştırma, inceleme değil. Çünkü, hiçbir konuyu incelemiyor. İ. Beşikçi'nin birçok eserinde dile getirilmiş görüşlerin tekrarı, tekrarı ve yine tekrarıdır.

Objektif değil. Evet, herşeyden önemlisi objektif değil. Objektif olmadığı "İlk Kurşun Teorisi" tespiti ile PKK'ye bakışta çok açık görülüyor..

Mektubumda, bu tespitleri yaptıktan sonra, uzun uzadıya bunları açmaya çalışmıştım. İşte, o açıklamalar çerçevesinde ileri sürdüğüm iddiaların

tutarlı olup olmadığı önemlidir. Size kendi yönteminizi hatırlatarak, en az sizin yöntemize ters olduğu için, bu çalışmanızın, "konumu oldukça tartışmalı olan bu siyasi yapıyı hiçbir analize tabi tutmadan, ya da hangi analizler sonucu varıldığı belli olmayan tespitlerle satır aralarında lanse etmek, taktir edersiniz ki, çalışmanızın objektif olmadığı tespitini yapma hakkını konuyu anlayan her okuyucuya veriyor.." diye yazmıştım.. Şimdi, siz,bütün bunları bir kenara koyup,kitabınızla ilgili haksız değerlendirme yaptığımı söylerseniz,bu bir şey ifade etmez ki.Sadece benim eleştirimi ve sorumu cevapsız bırakmış olur..

İkinci kitabınızla ilgili, ilk mektubumda belirttiğim gibi farklı görüşlerden, ama sizi eserlerinizle ve kişiliğinizle tanıyan 20 civarında kişi ile konuştum. Bu insanların tümü gerçekten bu kitabı neden yazdığınızı anlayabilmiş değil..

Üçüncü kitabınızla ilgili olarak da, artık sizin bu tür polemiklere takılıp kalmanızın yanlış olduğunu yazmıştım. Bugün de aynı kanıdayım. Zaten, Kürdistan Press konuyu yeterince tartışmış, tartışmaların bir bölümü Türkiye'deki bazı dergilerde de yayınlanmıştı. Siz farkında mısınız, değil misiniz bilemiyorum ama, bugün İsmail Beşikçi, sadece Kürdistan'ın dört parçası ve Türkiye'de değil, artık bütün dünyada tanınan

bir bilim adamıdır. Bu düzeye varmış bir bilim adamının artık Aziz Nesin vb.. gibilerle polemiklere kulak asmaması gerekiyor. Tabi ki, zorunlu haller hariçtir..

Kitaplarınızla ilgili ifadelerim biraz sertlik taşısa da, kesinlikle sizin yazdığınız gibi suçlama ve aşağılama öğeleri egemen değil. Aksine size bütün mektup boyunca cevaplandırılmasını umduğum onlarca soru sorulmuş. Sizin bu soruları kaale almamanıza üzücüdür dense, belki yeridir. Aslında sorduğum sorulara cevap verme gereği duymuş olsaydınız, belki yararlı-geliştirici bir tartışma da açılmış olabilirdi.

"PKK ve Genel Sekreteri Abdullah Öcalan hakkındaki düşüncelerimize hiç katılmadığınızı" önemle belirtiyorsunuz. Sayın Hocam, sizin veya başka birisinin PKK veya lideri ile ilgili düşüncelere katılıp katılmadığı hiç önemli değil. Önemli olan, mektubumda yer alan PKK ve liderine ilişkin düşüncelerin doğru olup olmadığıdır. Mektupta PKK ve lideri ile ilgili ileri sürdüğüm düşüncelerin tek bir satırının yalan veya yanlış olduğunu iddia edebiliyor musunuz ? Ediyorsanız, buyrun söyleyin, yazın biz de yanlışlığımızı anlayalım. Siz, "Kürdistan Sömürgeci" dediğinizde, bu tezi hiç tartışmadan elinin tersi ile iten Türk bilim adamlarına ne diyordunuz ?

Eğer mektubumda yer alan iddialara rağmen PKK

ve liderini savunuyorsanız, o başka. O zaman PKK ve liderinin konumunu zaten öteden beri tartışıyorsunuz. O tartışmaların dışında size söyleyecek yeni bir şey de yok.

KOMAL organlarında çalışmadım. Ancak, sizin KOMAL'a teslim ettiğiniz çalışmaların yayınlandığını biliyorum. Eğer bu konudaki bilgilerim yanlış veya eksikse, özür dilerim. Fakat, aynı mektupta çalışmalarınızın kaybolduğunu ileri sürerek, KOMAL'ı sanki bunu kasten yapmış gibi eleştirmenizin yanlışlığı üzerinde duruyorum. Beni ilgilendiren yan daha çok burasıdır. Hiçbir kitabınız kaybolmamıştır diye bir belirleme de yapmamıştım. Aksine içinde bulundukları kötü koşullara rağmen, sizin eserlerinize gerekli ilgiyi gösterdiklerini belirtiyorum. Bu konuda yanılıyor muyum ?

Sayın Beşikçi, "DİK'in Kürt Sorunu ile ilgili uzmanı" olduğunuzu birçok insan gibi ben de basından öğrendim. Bu konuda bir tekdüz de olmadığına göre, sizin DİK uzmanı olduğunuzu belirtmemin neresi yanlış ?

Bu konularda uzun uzun konuşmak isterdim, diye yazıyorsunuz. Kuşkusuz, konuşabilme şartlarımız olsaydı çok daha iyi olurdu. Ancak, eğer sizi rahatsız etmiyorsa, yazışarak da bu boşluğu doldurmaya çalışabiliriz..

KOMAL ve RIZGARI'nin unutulması söz konusu değildir, diye yazıyorsunuz. Ama, KOMAL'ın yayınladığı kitaplarınızı yeni yayınlardaki listeye neden ekmediğiniz hakkındaki sorumu da cevaplandırmıyorsunuz. RIZGARI ile ilgili belirlemeyi ise, muktubunuzdaki bütün konuları cevaplandırdıktan sonra, en sonda tartışmak istiyorum.

Recep'in savunması ile ilgili ben de aynen sizin gibi düşünüyorum. Olağanüstü kötü koşullarda çok kapsamlı ve değerli bir savunma yapabilmiş..Yalnız bir şeyi merak ediyorum, acaba sizin üzerlerine toz kondurtmadığınız PKK'nin Recep'e ve savunmasına ne dediğini de biliyor musunuz ? Bilmiyorsanız belirtin ben size yazayım..

Suçlama ve aşağılama öğelerinin egemen olduğu yazıyorsunuz.Suçlama ve aşağılama öğelerini belirtmediğiniz için, size yazdığım mektubu bir kez daha okudum, ben bir suçlama va aşağılama öğesi bulamadım. Ayrıca, oldukça saygı duyduğum sizi suçlama ve aşağılama tavrına girmem en başta kendime olan saygımı yitirmem demektir. Sizden 5 bin kilometre uzakta, portrenizi başımın üstünde bulunduruyorsam, bu demektir ki size büyük bir saygı besliyorum. Bu duyduğum saygı değerinden hiçbir şey kaybetmiş değildir. Siz çok farklı da düşünebilirsiniz. Önemli olan bir bilim adamı tavrını sürdürmenizdir. Bu tavır sürdükçe, binlerce Kürt devrimcisi gibi ben de sana saygı

duymak zorundayım.. Tabii bu bakış açısı sizin dünkü ve bugünkü konunuza göre oluşmuş bulunuyor. Yarın siyasi bir tercihle, içinde bulunduğum yapıyı düşmanca görme eğiliminiz olursa, benim de, binlerce Kürt devrimcisinin de size bakışı değişir..

Mektubumu "PKK'li arkadaşlara" vermenize gelince, ona hiç gerek yoktu. Neyse vermişsiniz. Mektubun yazılma temelinde PKK yoktu. İsmail Beşikçi ve onun yeni iddiaları vardı. O iddialarla ilgili PKK'nin ne deyip demediği pek önemli değil. Çünkü, PKK benim de mensubu olduğum yapı dahil, kendi dışındaki bütün Kürt siyasi yapılarını düşman görüyor. Dün de düşman görüyordu, bugün de görüyor. O bakımdan onların mektuba ne diyebilecekleri önemli değil. Çünkü, onlar için tek bir ölçü vardır. O da: "Ulusal önder"e baktırır. Ben A. Öcalan'ı ulusal önder kabul etmediğim gibi, onu eleştiriyorum da. Bu da şu demektir: Ben ve A. Öcalan'ı eleştiren herkes "hain"dir. Yarın siz de eleştirirseniz, siz de "hain" ilan edirsiniz. Bundan hiç kuşkunuz olmasın. Çünkü, siz, A. Öcalan'a onun arkadaşları ve eşi kadar yakın değilsiniz, hiç bir zaman da olamazsınız.. Onlara "hain" deyip, öldürtmeye çalıştığını göre, size haydi haydi "hain" der.. İşte, bütün bunlardan dolayı mektubumu "PKK'li arkadaşlara vermeniz" uygun değildi..

Sayın Beşikçi, bana yazdığınız kısa mektubunuzda yer alan Komal ve Rızgari ile ilgili belirle meleriniz üzerinde biraz durmak istiyorum..

Siz,

"arkadaşlarımın PKK ile birlikte, Kürdistan'daki silahlı mücadele içinde yer almasını isterdim. Böyle olsaydı, 1976 ve daha sonraki yıllarda yazılanlar pratikle bütünleştirilmiş olurdu. Rızgari'nin düşünceleri yaşama geçirilmiş olurdu. Bunun gerçekleşmemiş olması, silahlı mücadeleye karşı bir konumda yer alınması, Kürdistan adına büyük bir talihsizlik olmuştur", diyorsunuz.

Bu paragraftan şu sonuçlar çıkıyor: Rızgari'nin tezleri doğrudur. Ama, PKK ile birlikte silahlı mücadele içinde yer alması yanlıştır. Bu sonuç karşısında akla şu soru geliyor: gerçekten Rızgari bugün PKK tarafından sürdürülen bir silahlı mücadele anlayışına sahip miydi ? Rızgari silahlı mücadeleden dün ne anlıyordu ? Bugün ne anlıyor ? Bence, Rızgari hiçbir dönem bugün PKK'nin pratikte yürüttüğü bir silahlı mücadele anlayışına sahip olmadı. Sizin daha iyi bilmeniz gerekir. Rızgari, öteden beri Kürdistan'a bir ülke olarak baktı. Siyasal olarak da ülkeye program verme 'yi önüne koydu. Pratik faaliyetlerini

ise, bu temel üzerine inşa etmeye çalıştı. Bunu yaparken, Kürdistan'a parça esasında yaklaşan anlayışları eleştirdiği gibi, bugüne kadar yaşanan yenilgilerin bir kısmını da parça temelindeki mücadelelere bağlı ele aldı. Bundan daha da önemlisi, Rızgari, Kürdistan'ı ülke temelinde ele aldığı için, dört sömürgeci devlet arasına hiç bir fark koymadı. Bunun tersini yapan ve şu veya bu gerekçe ile sırtını bir sömürgeci devlete dayayarak, diğerine karşı "mücadele" edenleri her zaman eleştirdi. Bu anlayışın Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini başarıya götürmeyeceğini vurguladı. Bunu yaparken de, PKK gibi hem sırtını bir sömürgeci devlete dayayıp, hem de kendisi gibi sırtını sömürgecilerle dayamış hareketlere "hain" damgasını yapıştırıp işin kolayına kaçmadı.

Eğer bugün, Rızgari, PKK ile birlikte aynı anlayışla bir silahlı pratik içinde değilse, bunun en temel nedeni yukarıda açmaya çalıştığım anlayıştır. Yoksa Sayın Hocam, gerçekten Ortadoğu'da silah ve silahı kullanacak adam bulmak pek zor değil. Rızgari, nasıl dün binleri hareket ettirebiliyorduyorsa, bugün o binlerin içinden çıkaracağı yüzleri silahlandırabilir. Ama, bu silahların üzerinde "Suriye Arap cumhuriyeti", "İran İslam Cumhuriyeti", "İrak Arap Cumhuriyeti" damgası olur.. Bunu kabul edebiliyor musunuz ? Kabul edebiliyorsanız, o zaman geçen yıl Medya

Güneşi'ne verdiğiniz bir demeçte, görüşlerini aktardığınız Amerikalı Sosyolog'un dediği gibi, Kürtler "herkesin askerleri" olmazlar mı ? Gerçekten, siz, bugün PKK'nin Suriye'nin elinde Fırat'ın sıkıştırılan vanalarını gevşetmeye yarayan bir İngiliz ahantarı rolü oynadığını göremiyor musunuz ? PKK ve lideri Barzani ve hareketinden daha mı güçlüdür ? Molla Mustafa Barzani 120 bin Peşmergeye, yüzbinlerce milise, milyonların desteğine, dört parçadaki Kürt siyasi örgütlerinin tam desteğine, Avrupa'daki diplomasiye, yine Avrupa'daki tek kitle örgütüne; Carter'den Kruşçev'e uzanan üst düzeyde bir diplomatik seviyeye sahip iken; İran Şahı ve Irak Baas'ının ABD ve SSCB onayı ile anlaşması sonucu, Güney Kürdistan ihtilali bir gece içinde onbinlerin kanına rağmen yenilgiye uğramadı mı ?

YNK,KDP ve diğer örgütlerin içinde yer aldığı Kürdistanî Cephe İran-İrak ateş-kes'inden hemen sonra, bir hafta içinde yenilgiye uğrayıp, 15 bin kilometre kare kurtarılmış toprağı Baas denetimine terketmek zorunda kalmadı mı ?

Bugün Yine Saddam'ın yeni atağı ile İran ve Irak Kürtlerini çok daha büyük bir tehlikenin beklediğini göremiyor musunuz ?

Bütün bu yakın pratikler gözönünde iken, askeri stratejisinin temelini Bekaa'daki karargaha ve

Suriye'ye bağlı oluşturmuş olan PKK ve A. Öcalan'ı nelerin beklediğini göremiyor musunuz ? Bence, PKK'nin özerk yanları olmakla beraber, Suriye'den aldığı destek her an kesilebilir. Tabi bu ilişkinin kaderi Suriye-Türkiye ilişkilerinin grafiğı ve Suriye'nin suya olan ihtiyacı ile ilintilidir..

Eğer, Rızgari, PKK'nin bugün yürüttüğü silahlı mücadele içinde değilse, bunun en temel nedeni budur. Bu temel neden yanında tali olmakla beraber önemli olan ikinci bir neden de, PKK'nin bütün Kürt örgütleri gibi Rızgari'yi düşman görmesidir.

Kürdistan Press'in 83. sayısında Rızgari Polit Büro sözcüsü ile yapılmış bir röportaj yayınlandı. PKK'nin bütün olumsuzluklarına rağmen Nusaybin-Cizre Direnişleri'nden sonra, PKK'ye ortak mücadele birlikteliğı öneren Rızgari'ye, PKK Avrupa sorumlusu "Rızgari MİT örgütüdür" deyip, PKK'nin şanına layık bir cevap veriyor. Bunun yanında Merkez Yayın organı'nda seviyesiz bir yazı ile küfürle cevap veriliyor.. Bütün bunlara rağmen, Rızgari bugüne kadar hiç bir yerde PKK'nin doğrudan sömürgecilere ve işbirlikçilerine yönelen hiç bir eylemini eleştirmedeğı gibi, desteklemiştir.. İsterseniz birçok örnek verebilirim.. Rızgari'nin bu olumlu tavrı karşısında PKK ne yapmıştır ? Siz ne diyorsunuz ? Rızgari MİT örgütü müdür ? Rızgari, Evren-Özal Piçi midir ? Rızgari gibi diğer bütün Kürt örgütlerine küfre-

dip, düşman ilan edip, kurşun sıkan PKK'nin bu tavirlerini onaylayabiliyor musunuz ?

Bütün bunlardan önemlisi, Kürtlerin mevcut sömürgeci devletlere yaslanarak, onlardan aldıkları destekle mücadelelerinin başarıya ulaşabileceklerine inanabiliyor musunuz ? Bu işin bir yanı, ama önemli bir yanı.. Diğer yanı da, PKK'nin sömürgecilere sıkıldığı kurşunların yarattığı olumlu ve olumsuz sonuçların değerlendirilmesi söz konusu, ki bu da mektubumuzun çerçevesini aşıyor.. Kuşkusuz bir olgu sadece negatif özellikler taşımaz. Ama siyasal bir olgunun değerlendirilmesinde ağır basan yanlarla, tali olan yanları birbirinden ayıklamak gerekir.. Kimse gözü kapalı olarak PKK ve yürüttüğü faaliyete karşı tavır almış değil. Alanlar varsa bile bizi ilgilendirmiyor.. İşte, size yazdığım mektubun esas konusu bir bilim adamı olarak satırarası tespitlerle lanse ettiğiniz PKK'nin olumsuz yanlarını gözardı etmenizi oluştuyordu ..

Sayın Hocam, Komal ve Rızgari'nin unutulması sözkonusu değildir diyorsunuz. O zaman Komal ve Rızgari'yi sizin de katkılarınızla oluşturan DDKO'nun direnen ekibine A. Öcalan'ın kendi adına 1983 Newroz yazdığı yazıya ne diyorsunuz ? İçerikliğini bir önceki mektupta aktarmıştım.. Tekrar etmeye gerek yok. DDKO'nun siyasal savunma yapan ekibine Türk şövenlerinin bile etmediği küfürleri

ediyor. Yanılmıyorsam sizin de 12 Mart savunmalarınız içerik olarak DDKO savunmasına paralellik taşıyordu. Yani, mantığı aynıydı. A. Öcalan işte o mantığı "varlığını sömürgecilerden alan, uşak, sefil aydın mantığı ve tipi" sıfatını layık görüyor.. Siz nasıl görüyorsunuz ?

Rızgari'nin silahlı mücadeleye karşı bir konumda yer almasının, Kürdistan adına büyük talihsizlik olduğunu yazıyorsunuz. Sayın Hocam biraz insafli olmak gerekmez mi ? Rızgari nerede, ne zaman, hangi açıklaması ile, hangi demeci ile, hangi pratik faaliyeti ile silahlı mücadeleye karşı bir konumda yer almış ?

Rızgari, siyasal programında, Merkez Yayın Organında, diğer açıklama ve yazılarında her zaman Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde silahlı mücadelenin gereği ve zorunluluğunu vurgulamakla kalmayıp, elinden gelen desteği de sağlamıştır.. Ben bu satırları yazarken büyük bir iddiada bulunduğum ve bu iddiamı ispatlayabileceğimin bilincinde olarak yazıyorum. Yoksa, sorun sadece sizin bir eleştiriye cevap verme sorunu değil..

Rızgari, Kürdistan'da silahlı mücadele yürüten hangi örgüte, nerede karşı tavır aldı ? PKK'nin yanlışlarını, sömürgecilerin işine yarayan pratiğini eleştirmek, silahlı mücadeleye karşı tavır almak oluyorsa, ona diyecek bir şey yok.. Fakat.

Rızgari silahlı mücadele yürüten birçok Kürt örgütünü eleştirdiği için de, o örgütlerden Rızgari'ye, "silahlı mücadeleye karşı bir konumdadır" yolunda hiç bir zaman bir suçlama gelmedi.. Siz, PKK silah sıkıyor diye onu eleştirmekten vazgeçin mi demek istiyorsunuz ? Eğer isteğiniz buysa, bunun makul bir istek olmadığını bilmeniz gerekir..

Ben, birey olarak Rızgari ve PKK'de dahil, bütün Kürdistanlı anti-sömürgeci güçleri kapsayan KUKC içinde yanyana gelmeden ülkenin kurtuluşu yolunda yarım milim yol alınabileceğine inanmıyorum. Ama, PKK Suriye'nin denetiminde olduğu müddetçe, kendi dışındaki bütün Kürt örgütlerini düşman gördüğü müddetçe, onunla yan yana bir mücadele cephesi içinde yer almanın halkımızın mücadelesine çok büyük zararlar vereceğine inanıyorum.. PKK'nin despot ve şeflik yapısının taşıdığı potansiyel tehlikeyi de bir yana not ederek..

Sayın Hocam, çok meşgul olduğunuzu tahmin ederek, mektubumu kısa tutmaya çalışıyorum. Aslında, bu konular karşılıklı konuşarak çözülebilecek konulardır. Fakat, bugün karşılıklı konuşma şartına sahip değiliz. Bu boşluğu şimdilik yazışarak gidermekten başka alternatifimiz de yok.

Umarım, bu mektubum sizi üzmez ve bu mektubumla birlikte ilk mektubum üzerine bir daha düşünme fırsatı bulup, size yönelttiğim sorular konusunda

beni aydınlatırsınız. Bir şey daha ekleyeyim, bu mektupta ve bir önceki mektubumda yer alan birçok konu Avrupa'daki Kürtler arasında tartışılmakta. Sizin siyasi polemiklerde taraf olmakta zorlanacağınızı da tahmin ederek, cevabınızı bekliyorum.

Son olarak kendimden bahsetmek istiyorum. Bir önceki mektubu cezaevinde oluşunuzu gözönüne alarak yazmıştım. Ben Kürdistan Press'te çalışıyorum. Her iki mektubu da kendim yazdım. Halen Rızgari'ciyim. Rızgari'nin örgüt olarak son kitaplarınızla ilgili nasıl bir değerlendirme yapacağını bilemiyorum. Ama, yakın bir döneme kadar sizinle birçok ortak görüşü paylaşan bir devrimci olarak, size yazma ihtiyacı ve gereği duydum. Bence, Kürt devrimcileri örgütlü yapılarına rağmen de kendi gözleriyle ve yargılarıyla siyasal sorunları özgürce tartışabilmelidirler.. Sizin mektubunuzda bir vacibi yerine getirmiş olmak için yazılmış havası var. Umarım bu mektubumun cevabını da bir vacibi yerine getirmiş olmak için vermezsiniz.

Sayın Beşikçi, değerli vaktinizi aldığım için tekrar özürdiler çalışmalarınızda başarılar dilerim. Saygılar, selamlar...

A. Fewzi

BEŞİKÇİ'NİN YENİ TEZLERİ'NİN İRDELENMESİ

giriş.

Sayın Beşikçi,

1990 baharında ardı ardına yayınlanan üç kitabınızdan ilk ikisini; "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" ve "Bilim-Resmî İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu" nu inceledik. Bu iki kitabınızla ilgili düşüncelerimizi ileticeğiz..

Tartışma ve eleştiri ortamının, özgürce düşünüp davrananlar açısından olumlu sonuçlar üreteceğinden bizim de kuşkumuz yok. (...)

Çalışmalarınızda önerdiğiniz bir takım araştırma konularına, Kürt tarihi üzerinde çalışan aydınların eğilmelerini diliyoruz. Örneğin, 1980 sonrası Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde yargılaması yapılan dosyaların incelenmesi; PKK ve diğer örgütlerin üyelerinin sınıfsal tabanlarının

incelenmesi bizce de çok önemli bir konu. Bu kişilerin soruşturmadan cezaevine, mahemeye kadar olan tavırları; yargılamalar sırasında sömürgeci mahkemelerin korkunç hukuksal yolsuzlukları ve siyasal tutumları da bu incelemelerin diğer yanı olmalıdır. Bu konuda ne yazık ki, epey zaman ve enerji yitirilmiştir. Diyarbakır Askeri Mahkemele-ri'nde görev yapan Avukatlar, büyük bir bilgi ve belge yığınınına vakıf olma konumunda değildir. Söz gelimi, Mardin PKK grubunun, binin üzerinde sanığı vardı. Bu davada siyasal tutum ve hukuksal yolsuzluk had safhadadır. Abartısız binlerce karşılıklı ihbar dilekçesi, itiraf ve savunma evrakı vardır. Dava karara bağlandıktan sonra klasörler ve dosyalar ancak kamyonlarla Ankara'ya taşınmıştır. Avukatlar ise, bilindiği gibi 80 sonrası yargılamalarında mahkemelerde dışlanmış-

lardı, sembolik bir hal almışlardı.. Bunun yanı sıra Av. Şerafettin Kaya'nın tutuklanmasından sonra kollektif çalışan Hukuk Bürosu dağılmış, büronun diğer çalışanları da teker teker tutuklanmış, gözaltına alınmış ya da çalışamaz hale getirilmişlerdi.. (Mahmut Bilgili, Cimsit Bilek, Erdinç Uzunoğlu, Hüseyin Yıldırım, Hacı Akyol) Daha sonra Sıkıyönetim bölgesindeki avukatlar hep bireysel olarak çalışmak durumunda kaldılar. Bu kadar kapsamlı ve birbiriyle bağlantılı dosyaların altından kalkmak, onları incelemek bir kişinin, hatta birkaç kişinin bile yapacağı bir çalışma değildi.. Aradan geçen bunca zaman içerisinde de dosyaların büyük bir kısmı arşive kaldırılmış durumdadır. Örgütlerde de kesin bir seçmencilik egemen oldu. Bu evrak yığınları arasında sadece kendileri için siyasal olarak faydalı olabilecek olanları, özellikle son yıllarda yazılmış savunma ve son söz gibi belgeleri seçip sunuyorlar. Böylece, aynı süreçte mahkemelere sunulmuş, itiraf dilekçeleri, savunma tutanakları, ihbar dilekçeleri vb..'ler ise, eğer o kişi ve örgütlenmelerde prestij sahibi biriye gizli kalmış olmaktadır.. İhbar dilekçelerinin, yerel çelişkileri, sömürge psikolojisini, çıkar yapılanmalarını da yansıtmaları bakımından ilginç veriler olacağını sanıyoruz.

Kısaca, Diyarbakır yargılanmalarındaki dosyaların incelenmesi gerçekten kapsamlı bir ekip

çalışmasını gerektiriyor.. Şimdiye kadar Kürdistan'la ilgili yargılamaların dökümanter çalışması bile yapılmış değil. Örneğin; kimlere ne kadar ceza verilmiş, kaç kişi işkencelerde ve cezaevlerinde öldürülmüş, işkence görenler ve bunların oluş biçimleri nelerdir ? Siyasi savunmaların ana çizgisi ne olmuştur ? Hukuksal yolsuzluklar, rüşvet vb.. gibi istatistiki bilgiler bile henüz ortaya konmuş değildir.. Biz, bu tür bir döküm çalışmasını başlatması için Diyarbakır Barosu'na öneride bulunduk. Ama,girişimde bulunup bulunulmadığını bilmiyoruz. Diyarbakır yargılamalarının araştırılması için hukukçulara, avukatlara ve araştırmacılara açık bir çağrı yapılmasının, sorular sorulmasının yararlı olacağına inanıyoruz.

(...)

Sayın Beşikçi,

Değerlendirmemizin ana konusunu son yayınlanan kitaplarınızdaki tezleriniz oluşturuyor. Olabildiğince derli toplu olarak bunları belirtmeye çalışacağız. Bu arada, size, kimi belge ve dökümanları da verebilmeyi isterdik. Özellikle, yakından tanık olduğumuz olaylar, cezaevi kaynaklı yazılar,yayınlar,değerlendirmeler,tanıklıklar vb.. türden argümanların kimi görüş ve düşüncelerinizi etkileyip, daha kapsamlı tartışmaların yapılmasına olanak vereceğine inanıyoruz. Ne varki, fırtınalı cezaevi yaşamı içerisinde bunla-

rı sistemli olarak arşivleyip saklamak mümkün olmadı. Örneğin; dışarıdaki arkadaşların yayınladıkları Cezaevi Raporu'nun önemli bir argüman olacağını düşünüyoruz. Diyarbakır Cezaevi'nin bütün süreçlerini yaşamış ve anlatımları salt "siyasal propaganda ve ajitasyona" yönelik olmayan anılarını yazma, belgeleme çalışmaları var. Bunları size önerebiliriz. (...)

Özellikle, 1983 ve sonrası Cezaevi süreci ile ilgili olarak, yaşantımızdan kaynaklanan gözlemlerimizi de bir tanıklık olarak değerlendirmenizi istiyoruz.

Sayın Beşikçi,

Kitaplarınızda da önemli vurgulamaya özen gösterdiğiniz gibi, bilimsel düşünce, bilimsel bilgi üretilmesi süreci ancak, eleştirel bir ortamda gelişebilir, buna bağlı olarak sağlıklı ürünler verebilir. Biz, en azından sizinle aramızda böyle karşılıklı bir eleştiri ortamının olduğuna ve olması gerektiğine inanıyoruz. Sizin de kişilik olarak eleştiri ve tartışmaya açık olmanızı bilim ortamının gelişmesi için bir avantaj olarak görüyoruz. Siyasal önyargıları bir yana bıraktığımızda, böyle bir tartışmadan ortaya çıkacak sonuçların geliştirici olacağına kuşku yoktur. Kuşkusuz verimli bir tartışmanın oluşabilmesi için elbette başka koşulların da olması gerekiyor.

Siz, en az 25 yıldır Kürt Ulusal Demokratik Hareketi açısından bilimsel bilgi kaynağı olan önemli odaklardan birisi oldunuz. Bu açıdan tartıştığınız tezlerin Kürt Ulusal Demokratik Hareketleri'nce de tartışılması ayrıca bir görev durumuna gelmiştir. Bu tartışmalar, bilim ortamının geliştirilmesinde bizleri de sorumlu kılmaktadır.

Yine, sürekli vurguladığınız gibi, "Bilimi ona ihtiyacı olanlar üretir. Kürtlerin de bilime ihtiyaçları çok.." Bu yüzden de, karşılıklı tartışılmasının önemi daha da artmaktadır. Çünkü, bilim ortamı yalnız resmi ideoloji'nin siyasal baskı aygıtları karşısında savunulmakla kalmaz; o kendi aramızda, mücadele platformundaki güçler arasında da bir gerekliliktir. Bu da eleştiri ortamının varolup savunulmasından geçmektedir.

Eleştiri ortamına değinmemizin nedeni, sizi çok iyi tanımadıklarını sandığımız (ya da başka nedenleri vardır) bazı arkadaşların "Beşikçi'yi bu süreçte eleştirmemek gerekir. Bu aşamada yapılan eleştirilere 'kuşku' ile bakıyoruz" vb.. gibi belirlemeler yapmalarıdır. Bunlar, yersiz kaygı ve kuşkulardır. Sizin temsil ettiğiniz tarihsel misyonun, sömürgeci devletlerin terörüne karşı savunulması, yalnız ulusal değil, universal anlamda da değer taşıyan bir görevdir. İşlevin diğer yanı da, böylesi bir eleştirel canlılığın

olmamasıdır..Çünkü, eleştiri ortamı dün de vardı, bugün de var ve yarın da olmalıdır. Bu ilişkiden olumsuz değil, olumlu sonuçlar çıkmıştır. Ayrıca, kendimizi (kişisel değil) aynı tarihsel sürecin parçaları ve ürünleri olarak görüyoruz. Bu nedenle de, kendimizi size karşı hem rahat hem de sorumlu hissediyoruz.

Geriye yöntem sorunu kalmaktadır. Kürdistan Kurtuluş Partisi Polit Büro'su, Parti Bildirisi/15'de, konu olarak sizin TC sömürgeci siyasetinin bir gereği olarak yeniden tutuklanmanız karşısında, örgüt tavrını belirlemekteydi. Bu bildirinin bir bölümünde sizinle ilgili bazı eleştirel belirlemeler de yapılmıştı. Parti'nin Beşikçi olgusunu bilinçli ve kararlı olarak savunması, sömürgeci devlet siyasetine karşı duruşunu ilan etmesi gerekli ve yerinde bir tavidir.. Sizinle ilgili eleştirel belirlemelerin ise, bir parti bildirisinde ilan edilmesi yerine, bilimsel makelelerde, kitap eleştirilerinde, dergilerde vb.. yapılması ya da doğrudan sizinle tartışılması daha doğru olurdu kanısındayız.

(...)

Yöntemin diğer bir boyutu da eleştirilerin mutlak araçlarını ortak kullanma olanaklarının bulunmasıyla ilgilidir. Gerek Rızgari Dergisi'nin gerek Dengê Komal Yayınları'nın ve gerekse Kürdistan Press Gazetesi'nin Beşikçi'nin görüşlerini

çekincesizce ortaya koyabileceği, savunabileceği ve eleştirilere karşılık verebileceği yayın düzeyleri olduğuna kuşku yoktur. Bu işlevin sömürgeci devletin terörüne karşı savunulması ise, zaten öteden beri sürdürülen ortak bir düzeydir.. Bunların bir tartışma ortamının varolmasında asgari gerekler olduğuna inanıyoruz..

Sayın Beşikçi,

"Devletlerarası Sömürge Kürdistan" kitabınızda çok haklı olarak şunlar yazılmış:

"...öyleyse politika ile uğraşanlar ve bilimle uğraşanlar farklılaşmalıdır. Ve politikayla uğraşan her kişi ve kurum, bağımsız bir araştırma odağının gerekli olduğunun bilincine varmalıdır. Bu uzun vadede, Kürdistan için çok büyük yararlar sağlayacak bir süreçtir. Böyle kişiler ve kurumlar teşvik edilmelidir. Bilime kimin ihtiyacı varsa o üretir. Kürtlerin bilime ihtiyacı çok büyük." (Sh:159)

İşte, bi bu anlamıyla bağımsız bir çalışma odağı ve bilim adamı olarak hem resmi ideolojinin, sömürgeci devletin baskı aygıtlarına karşı sizin savunulmanız; bilim ortamını kısırlaştırıp köreltecek her tür zorlamaya karşı durulmasından yanayız. Kuşkusuz, bu sorun sadece sizin kişiliğinizle ilgili değildir. Böylesi bağımsız bilimsel

araştırma kurumlarının, odaklarının varolup güçlendirilmesi bilinciyle ilgilidir.

Sürecine sahip çıktığımız Rızgari'nin bu gerçeğin bilinciyle davrandığına inanıyoruz. Kuşkusuz, bu süreçte eksik ve aksayan yanlar da olabilir; fakat, her yönden gelen ideolojik ve siyasal t a s a l l u t a karşı ve sömürgeci devlet t e r ö r ü karşısında Beşikçi olgusunun sahiple-nilmesi bilinci, bütün Rızgari kadrolarınca paylaşılmıştır.

Biz, sadece, bilimsel faaliyetlerin yürütülme-sinde bilim kurullarının, araştırma odaklarının özerkleşmesi'ni savunmakla kalmıyoruz, aynı zamanda, tecrik, ideolojik ve siyasal çizgide bilimsel bilgilerin birinci veri olarak alınması-nın kaçınılmazlığını da savunuyoruz.

Bilim/siyaset, bilim/ideoloji, bilim/felsefe ilişkileri içerisinde, ikincilerin bilimi her koşulda engelleyecekleri genel-geçer bir kural değildir.. Bu alanları birbirinden koparmak da mümkün değildir. Hele, toplum bilimler, siyaset bilimlerinin çalışma alanları bakımından daha da girift ilişkileri söz konusudur. Çelişki, çeşitli tarihsel dönemler içerisinde ideolojilerin, siyasal baskı aygıtlarının; bilimsel etkinliklere sınır çizip, bu sınırlar dışına çıkan düşünceleri ve bilimsel bilgi üretilmesini engellemeleridir.. Buna karşılık, bilimsel faaliyetlere ihtiyacı

olan, bilimin üretilmesine dayanmak durumunda olan çeşitli sınıflar, katmanlar ve bunların ideolojik-siyasal yapıları da oluşmuştur. Bu karşılıklı ilişki içerisinde, sorunsal bilimin yerinin ne olması gerektiğidir. Bugün de sınıf-sal ve toplumsal konuları gereği, bilimin geliş-mesinden yana olan ya da yer yer onunla ters düşüp bilimsel çabaları caydırmaya çalışan ideolo-ji ve siyasetler vardır.. Bunun yanı sıra, bilimi temel veri alan ideoloji ve siyasetler de oluşmuş-tur. Ya da, bizzat bilimsel etkinlik içinde olanlar, kendilerini siyasal ve ideolojik planda da ifade etme gereği duyabilmektedirler. Bütün bu süreçte, bilim ve siyaset alanının birbirinden koparılamıyacağı, ama bilimsel üretim süreçleri-nin herhangi bir müdahale ve kısıtlama altına alınmasını önlemek, onu korumak için özerkleş-me-si'ni, bağımsızlaşmasını savunmak doğru bir yöntemdir. İdeoloji ve siyasetler bilimsel veri-lerle çeliştikleri noktada ise, çözüm yöntemi, bilimin verilerini temel almak olmalıdır. Bu bakımdan, bilim, her zaman ideolojik dogmatizmle çelişecektir. İleride bu konu üzerinde yine duracağız.

(...)

Burada öncelikle belirlemek istediğimiz, "bilim-sel faaliyetlerin bağımsızlığı, siyasal faaliyet-lerle farklılaşması" gibi mütevazî önermelerin

ötesinde; bilimsel bilgi üretilmesi fonksiyonlarının ve bu yolla edinilen bilgilerin birincil veri olarak alınmasının, hem Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, hem de daha global olmak üzere emekçi yığınlar ve ezilen uluslar mücadelesi için; uyumlu doğal bir çevrede insanlığın gelişimi için önkoşul olduğunun kavranmasının da ortak düşüncemizin altını çizmektedir..

1- "Devletlerarası Sömürge :Kürdistan"ın Mesajı :

"Devletlerarası Sömürge: Kürdistan" ve "Bilim-Resmi İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu" kitaplarındaki görüşleri iki bölümde değerlendirmek istiyoruz.

Birincisi: Kürdistan'ın siyasal statüsü, sömürgeleştirilmesi,sosyo-siyasal dönüm noktaları üzerine **tezler**; TC'nin resmi devlet ideolojisinin ırkçı,sömürgeci,bilim dışı karakteri ile buna karşı Türk "demokratları"nın,aydınlarının ve Türk "Solu"nun tavrının eleştirisi; devletin ideolojik, siyasal baskı aygıtlarının ve Üniversite, Basın, Mahkemeler vb... kurumların Kürt Sorunu, Kürt Ulusal Demokratik Mücadelesi karşısındaki konumları..

İkincisi; 1984 yılında Eruh-Şemdinli baskınıyla başlayan "gerilla" hareketinin Kürt toplumunda yarattığı gelişme ve değişmelerle, buna karşı

resmi devlet siyasetinin, basının, aydınların tavrının eleştirisi..

Bu her iki bölüm, kitapların ana temasını oluşturuyor.

Birinci bölümde yapılan belirlemeler, çoğunlukla bizim de mirasçısı olduğumuz teorik tezlerin,saptamalar ve yeni argümanlar etrafında bir kez daha tartışılmaktadır. 80 sonrasında gelişen sosyal ve siyasal olgularla birlikte, bu tezler daha vurgulu olarak işlenmektedir. Bu eksende, TC'nin resmi devlet siyaseti ve ideolojik kalıplarının sorgulanmasının tartışılmasının önemi büyük. Çünkü, 1980 sonrası dönemde yaşanan birçok olgu, 1970'li yıllarda Kürdistan'la ilgili yapılan tesbitlerin bir tanığı durumundadır. Bu sosyal tanıklıkların daha üst boyutlarda doğruladığı teorik tesbitler; artık kimsenin ondan kaçamayacağı siyasal bir gerçeklik ve objektif bir durum almıştır. Bu da tartışmayı daha da önemli kılıyor.

Bu tartışmanın anlamlı bir başka yanı da, Beşikçi'nin özgün durumudur. Tarih, Beşikçi'nin ısrarla savunduğu eleştirel düzeyin haklılığını doğruladı. Buna karşılık 1970'li yıllarda Kürdistan'ın siyasal statüsü, sömürgecilik, Kemalizm'in eleştirisi, resmi ideoloji'nin **teşhiri** gibi savunduğu ana tezlerle karşı bazıları "bunlar ayrılıkçı burjuvazinin tezleridir" diyerek eleştiriyorlardı.. Bu tezlerden, imalı olarak, ülkeyi,

devrimci güçleri bölmek isteyenlerin "böl-parçala ve yönet" taktiği güdenlerin yararlandıklarını ileri sürüyorlardı.. TYS'de Beşikçi'nin konuşulmaması, Aziz Nesin'in Beşikçi'ye "ajan" imasında bulunması genel olarak kitaplarının tartışılmaması, "Beşikçi Marksist-Leninist değil" diye küçümsenmesi ve daha birçok kuşatmayı yürütenler, 1980'li yıllarda siyasal olarak dağıldılar. Cunta önünde iyi bir sınav veremediler. Beşikçi ise, düşünsel ve siyasal anlamda direnişi ile sembolleşti. Bu yüzdendir ki, 1979'da "sömürgecilik tezi ayrılıkçı burjuvazinin tezidir", "Sovyet Sosyal Emperyalizmi Türkiye'yi bölmek istiyor" vb.. türünden ideolojik ve siyasal kampanya yürüten **Aydınlık Grubu** bugün 2000'e Doğru'da Beşikçi'ye "sahiplenme" gereği duyabiliyor. Üstelik, Kürdistan'ın siyasal statüsü ve "ayrılıkçı burjuvazinin tezleri"nin üzerine bir özeleştirici sunma ihtiyacı duymadan bunları yapabiliyorlar.

Öte yandan, Aziz Nesin, Kürdistan Press'te yayınlanan bir röportajında, Beşikçi'ye yöneltilen hakareti ve kuşatmayı tevil etmekte oldukça zorlanıyor; "Bulgaristan'da Türkler, Türkiye'de Kürtler" diye kitap yazma, Kürt Meselesi üzerine demeçler verme gereği duyuyor..

Bu tavır değişikliklerini daha da çoğaltmak mümkündür. İşte, Beşikçi'nin vardığı bu konumdan ötürü, aslında 1970'lerden beri tartıştığı tezle-

ri bir kez daha, yeni olgularla ve daha vurgulu olarak tartışıyor olmasının, Türk "Sol"u, "demokratları", ilerici çevreleri açısından yerinde bir hesaplama olduğunu düşünüyoruz..

Şimdi, Beşikçi'nin kaleminin sapına sarılmak isteyenler çok.. Ama, gerçekten bunu hak ediyorlar mı ? Yoksa, olaya sadece siyasal bir gösteri olarak bakıyor ya da "sureti hak" tan görünmek için mi yapıyorlar ? Bu bakımdan sürecini tutarlı olarak gelişme çizgisi içinde sürdürenlerle, manevracıları birbirinden ayırtetmek de kuşkusuz çok önemli..

Özetle, artık bugün Türkiye'de "aydın", "bilim adamı", "demokrat" olarak kalmak isteyenlerin vurgulayabilecekleri bir mihenk taşı olduğunu bir çok çevre kabul etmektedir : O da Beşikçi olgusudur..

Beşikçi, bu yeni kitaplarıyla, resmi ideoloji ve onun gönüllü yandaşlarıyla olan hesaplaşmasını sürdürüyor. Yeniden tutuklanıp cezaevine konması ise, "demokrasi", "Kürdistan Sorunu'na yeni çözümler arama" gibi bazı hayali ortamları sarsan güçlü bir ajitasyon oldu.

Sor kitapların siyasal mesajı; yazılıp vurgulanların ötesinde bir boyut taşımaktadır.

"Devletlerarası Sömürge : Kürdistan ", "Bilim-Resmi İdioloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu" kitaplarında 1980 sonrası gelişen kimi sosyal ve siyasal olguların değerlendirilmesinde ise, Beşikçi ile farklı düşünüyoruz. Bunların neler olduğunu ve gerekçelerimizi bu yazının bütünü içerisinde açmaya çalışacağız. Bu düzeyde eleştirel bakış açımızı korumakla birlikte, Beşikçi'nin hareket noktasını bazı yanları ile olumlu bulduğumuzun da altını çizelim.

Neden ? Çünkü, bu olumluluk, Kürdistan üzerindeki örgütlü devlet terörü'ne, Kürt Ulusu'nun sömürge statüsünde tutulmasına karşı, Kuzey Kürdistan'da da girilmiş olan silahlı mücadeleye yaklaşımda somutlaşmaktadır. Kürt ulusal bağımsızlık hareketinin ve onun silahlı mücadelesinin haklılığının, meşruluğunun savunulması; bunun "terörizm" olmadığının, ulusun sömürgeci teröre devrimci şiddetle karşılık vermesinin meşru müdafa olduğunun; bu tavrın sömürge insanının kişiliğini değiştirdiğini ya da değiştireceğinin vurgulanması; bu mücadeleye sağlıklı bir süreç olarak bakılması "Devletlerarası Sömürge: Kürdistan" kitabının olumlu ana çizgilerinden biridir.

1980'den sonra Kürdistan'da yürütülen devlet terörü ve Diyarbakır Cezaevi'nin konumu; 1984 yılında Eruh-Şemdinli baskınıyla girilen PKK'li

"gerilla" eylemleri; 1988 yılında Halepçe Katliamı ve Kürt mülteciler sorunu; ve giderek yoğunlaşan bu süreçte aydınların, demokratların tavrının eleştirilmesi, teşhir edilmesi de bir görevdi. Kitap da eleştiri gereğince yapılmaya çalışılmaktadır..

Özellikle dünya dengelerinin yeniden oluşmakta olduğunu, son yıllarda daha da gelişmek üzere; 12 Eylül yenilgisinin ardından soyut bir "demokrasi" ve "anti-terör" kampanyasının etkilerinden kurtulmak önemliydi.. 12 Eylül darbesinin ardında yapıları dağılan birçok devrimci akımla beraber, aydınlar arasında da bu soyut "demokrasi" ve "şiddet karşıtlığı" etkili bir akım olarak kendini göstermekteydi.. Terörizme karşı olmak, düşüncelerin özgürce tartışılıp örgütlenebildiği bir ortamı savunmak, toplumdaki aksaklıkların barışçıl mücadele yöntemleriyle dönüştürülebileceğini savunmak gibi ana çizgilerle tanımlanabilecek bu akımlar ; bu yanı sıra 12 Eylül öncesinin kacs, şiddet/karşı-şiddet ortamına bir tepki ya da bir sosyal uzlaşma bağlamında kabul görmekteydi.. Bu sırada çoğu kimsenin beklemediği bir anda Kuzey Kürdistan'da ulusal karakterde bir silahlı eyleme girilmiş olması, Türk "aydınları"nı, "devrimci" ve "demokratları"nı sarstı, etkiledi. 12 Eylül dönemindeki azgın devlet terörü karşısında gerekli tepkiyi ve tutarlılığı göstermemiş olan-

lar; Kürdistan'daki gelişmeler karşısında ise, "şiddet karşıtı" tavrı alma adına, devlet terörü-nü dolaylı olarak onaylama yoluna gittiler. Bu bakımdan PKK'nin eylemlerinin "terörist" olarak mahkum edilmesi onları vicdanen rahatlatıyor; Kürt Ulusal-Demokratik haklarına karşı değil de "teröre" karşı oldukları savıyla, hem kendilerini hem toplumu aldatmalarında bir mazeret sağlı-yordu.. PKK'nin ise, üstlendiği misyonun özüne tamamen aykırı olarak giriştiği başı bczuk eylem-ler de, devletin karşı propagandalarını kolaylaş-tırdı. Örgütün kendi içinde ve diğer Kürt örgütle-rine karşı da giriştiği şiddet ve Orta-Doğu'daki kuşkulu ilişkilerinin yarattığı tahribat ortamın-da; hem TC'nin Kürdistan'a saldırısı ve hem de devletin şiddetini reorganize etmesi; Türk Basi-nı, Türk Üniversitesi ve aydınlarının Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ne karşı oluşlarına "anti-terörizm" söylemi altında gizlemelerine zemin yaratıldı..

Bu süreçte esas üzerinde durulması gereken ayrıç; Kürt Uluşu'nun Anti-Sömürgeci Ulusal Demokratik Mücadelesi'nin ve bu mücadelede silah-lı karşı koyuşun da meşruiyet zemininin kabul edilip edilmemesidir. Bu önemli ayırım noktasında bir çok aydının PKK'nin yolsuz yönemsiz eylemle-rinin yarattığı mazeretlere sığınarak, resmi prpdagandanın yarattığı panik karşısında kolayca Kürdistan ulusal demokratik mücadelesine tavrı,

onları elbette haklı kılmaz.

Böyle bir noktada Beşikçi'nin tavrı kendi misyonuna uygun bir tutarlılık göstermektedir. Bu siyasal tavrı,bilinen anlamıyla siyasal bir çizgiye angaje olma ve ideolojik tercih sorunu olarak görülmemelidir. Beşikçi bir toplum bilimci olarak ve Kürdistan Sorunu üzerinde bilinen çizgisini koruyarak, 1980'den sonra hayli değişik-liğe uğrayan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve siyasal ortam karşısında safını belli etme ihtiyacı duymuştur. Çünkü, 1984 Eruh-Şemdinli Baskınları'yla karşılıklı olarak, oldukça keskin-leşip değişen Kürdistan siyaseti karşısında suskun kalmak, değişimlere yönelik belirlemelerde bulunmamak,bütün bu olguları görmezden gelmek anlamına gelecekti.. Üstelik Kuzey Kürdistan'daki silahlı mücadele olgusu TC'nin Kürdistan siyase-tinde de yeni yeni açmazlara yol açtığı gibi, geleneksel siyasetlere alternatif arayışını da gündeme getirmekteydi.. Bu yeni sosyal ve siyasal ortam hakkında Beşikçi'nin belirlemelerde bulunma gereği duyması normaldir. Aradan azımsanmıyacak bir süre geçmiştir. Kürdistan eski Kürdistan değildir. Kürt toplumu gün geçtikçe kabuğunu daha çok kırma, ulusal kimliğine sahip çıkma çabası içindedir. Kürt köylülüğü artık birçok alanda güvenlik güçlerince öldürülen çocuklarına büyük bir saygı ile sahip çıkıyor, törenler düzenliyor, şehitlikler kurabiliyor.. Devlet güvenlik güçle-

rine karşı artık eski korku ve yılgınlık giderek yerini daha çok ölçüde direnmeye bırakıyor. Kürt kadınları mücadeleye katılmaktadırlar. Aileleri cezaevindeki çocuklarını kararlı ve bilinçli olarak desteklemeye başlamışlardır. Köylerde kasabalarda devlet terörüne karşı kitlesel karşı koyuşlar, direnmeler artık daha sık belirmektedir. Hele Kürdistan Sorunu üzerinde resmi ideolojinin karşısında bulunan Türk siyasal gruplarının da tavır belirledikleri ya da belirleme ihtiyaçları duydukları düşünülürse, Beşikçi'nin suskun kalması düşünülemezdi..

Bu açıdan, "Devletlerarası Sömürge Kürdistan", toplum bilimci kimliğini koruyan Beşikçi'nin aynı zamanda siyasal mesajlar da taşıyan bir bildirgesi durumundadır.

Beşikçi, TC'nin Kürdistan siyasetini nesnel biçimde ortaya koymakla kalmayıp, ona karşı tavır da alan ve bunun bedellerini de göğüsleyen bir bilim adamıdır. 1984 sonrası oluşan yeni siyasi ortam karşısında Beşikçi siyasal tavrını nasıl koyuyor ? Elbette birincil olarak TC'nin Kürdistan siyasetine radikal bir karşı duruş gösteriyor. Bunun bir gereği olarak resmi siyasetin yapıcısı, yayıcısı ve düpedüz uzantıları olan kurumlara (Basın, Üniversite vb..) ve kişilere karşı **teşhir'e** yöneliyor. Onların bilim dışı, çifte standartlı düşüncelerini değerlendiriyor.

Beşikçi'nin siyasal tavrının ikinci yönü ise, TC'nin sömürgeci şiddeti karşısında, Kürt Ulusu'nun Kendi Kaderini Kendisinin Tayin Hakkı ve ulusal demokratik mücadelesinde silahlı kalkışmasının haklı ve meşru olduğunu savunmaktır. Üstelik, Beşikçi bu mücadelenin meşruluğunu savunmanın da ötesinde, bunun Kürt Toplumu'nda belirgin değişikliklere neden olduğunu, olumlu değişimler getirdiğine de işaret ediyor. Onu olumluyor.

Bu her iki tavır koyuşa biz de katılıyoruz. Eleştirimiz de zaten bu tavırların konulmuş olmasına yönelik değildir. Eleştirimiz, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni ve silahlı mücadeleyi PKK ile **özdeşleştirmesi** yanlısına düşmesi ve hareketin son derece önemli zaaf ve tahribatlarını eleştiri dışı bırakmış olmasına yöneliktir. Buna karşılık asıl vurgulamak istenen şeyin PKK hareketinin lanse edilmesideğil, KürdistanUlusal Kurtuluş Mücadelesi'nde kullanılan araçların meşruiyetini vurgulamak; bu mücadeleye karşı açılan "terörizm" suçlamaları karşısında tavır almak olduğuna kuşumuz yok. Çıkış noktası bu olmasına rağmen, çalışma sırasında kimi siyasal kaygılar bazı olguların değerlendirilmesinde can alıcı boşlukların bırakılmasına yol açmıştır. Bu da, sonuçta, PKK örgütünün övgüsüne dönüşmüştür. Oysa, Beşikçi daha önceki çalışmalarında herhangi bir siyasal örgüte, hatta siyasal çözüme taraf olma yönünde ima yapmaktan bile kaçınıyor, taraf-

sız kalmaya özen gösteriyordu. Örgütün eleştirisinden özellikle kaçınılması, TC'nin siyasal manevralarına da alan açan yanlışlarına değinilmemesi, bu dönemdeki kimi olguların değerlendirilmesinde "eleştiri silahını" bırakma eğilimi böyle bir imaja açık bulunuyor.

1984 yılında PKK tarafından Eruh-Şemdinli Baskınları'yla başlatılan silahlı mücadelenin yakın tarihimiz açısından çok önemli bir toplumsal ve siyasal süreci başlattığına kuşku yoktur. Fakat, bu süreçte, çok önemli tahribatlar da yaşandı, yaşanıyor.. Özellikle, PKK hareketinin bu bağlamda kapsamlı, ciddi bir eleştiriye ihtiyacı var. Olguların idealize olmaması için, olumsuz yanlarının da altının çizilmesi gerekir. "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" da ise, olumlayıcı, hatta birazdan gerekçelendirmeye çalışacağımız gibi seçmeci bir değerlendirme egemendir. Çok temel yanlış ve zaafılar ise, değerlendirme dışı tutulmuş. Bu genel havaya bakınca, PKK'nin Kürdistan tarihini yeniden yarattığı ve modern bir "gerilla" hareketi olduğu gibi bir sonuç çıkıyor ortaya.. Oysa, bu yanıltıcı bir imajdır. Siyasal olarak PKK'nin olumlanıp desteklenmesi gerektiğine karar verildiğinde bile, onun bilimsel temellere dayalı bilimsel bir eleştiriye ihtiyacı bulunduğu kuşku yoktur. "Kürtlerin bilimsel bilgiye ihtiyaçlarının çok büyük olması" gibi.. Bu eleştirisizliğin ne PKK'ye ne de bir bütün

olarak Kürdistan Ulusal Demokratik hareketine katkısı olmaz. Tersine, Beşikçi gibi saygın bir bilim adamından, otoriteden "onaylanarak icazet aldığını" sanan PKK hareketinin, zaaf ve tahribatlarının ayırdına varmak yerine, onları daha da derinleştirmeleri için bir "yeşil ışık" saymaları mümkündür. Bundan endişe duymak için geçerli pek çok nedenimiz var.

Bu bağlamda şunlar söylenebilir: Denilebilir ki, çalışmanın amacı, PKK hareketinin eleştirisi değerlendirilmesi değildi. Esas olarak resmi ideolojinin ve devletin siyasal baskı aygıtlarının Kürdistan ulusal demokratik mücadelesi karşısındaki tavrını, Türk aydın ve "bilim adamları"nın, basınının, üniversitelerin tavırlarının eleştirisini amaçladık. Kitapta diğer Kürt hareketlerinin eleştirisine de girilmedi. Bu nedenle, PKK için de böyle yapılmaması, kapsam dışı bırakılması bir noksanlık değildir..

Böyle düşünülse bile çalışmanın kapsamı ve tartışmaların niteliği, Kürdistan'daki diğer siyasal akımlar dahil, bir bütün olarak ulusal demokratik mücadelenin niteliği üzerine tesbitler yapmayı zorunlu kılar. Bu da kuşkusuz olumlu ve olumsuz yanları birlikte ortaya koymayı gerektirir.. Zaten, kitapta Kürt ulusal demokratik mücadelesi'ndeki zaafılar üzerine açılan birçok tartışma başlığı da var. Bu nedenle, önemli bir

tarihsel dönemeç olarak vurgulanan 1984 hareketi dahil bütün akımların eleştirisi merceğine tutulması önemli bir noksanlık olarak görülmelidir.

Ya da şu denilebilir; bugün Türkiye'de PKK'yi eleştirme özgürlüğü var ve onun aleyhine olabilecek herşey bol bol yazılıp çiziliyor, söyleniyor. Bu konu oldukça çok işleniyor. Oysa, PKK hareketinin savunulması, olumlanması ise yasak, ceza tehdidi altında. Biz, bu durumda yapılmayana, yasak olanı yapmak görevi ile karşı karşıyayız. Bir tartışma alternatifi yaratmak için bu yanın vurgulanması gerekir..

Bu düşünce, doğrularıyla beraber önemli bir yanlışı da içeriyor. Çünkü, Türkiye'de PKK'yi eleştirme özgürlüğü yok. Türkiye'de özgür olan, PKK'ye ve onun şahsında özdeşleştirilerek Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ne en kaba mizansenler içinde küfretmektir. Bunlara "eleştiri" denemez. Çünkü, eleştiri, olumlu ve olumsuz yanları birlikte analiz etmeyi gerektiren ciddi bir iştir. Değişik alternatiflerin ortaya konulabilmesini, irdelemeyi gerektirir.. Oysa, Türkiye'de yapılan PKK'yi karalamaktan ibarettir. O halde, mademki bedelleri ödeniyor, özgür olmak gerekiyor, o zaman PKK hareketinin bilimsel bir eleştirisinin yapılması da bilimsel bir görevdir. Çünkü, PKK hareketinin de ciddi, bilimsel bir eleştiriye ihtiyacı var. Bu ihtiyaç, Kürdis-

tan ulusal demokratik hareketlerinin tümü için geçerlidir. Hangi kaygı ile olursa olsun, bilimsel eleştiriden kaçınmak, ertelemek önemli bir noksanlıktır. Genellikle bilimsel bir analiz çabasıyla çalıştığı gibi; Beşikçi'nin kıskançlıkla savunduğu "Bilim Yöntemi" teziyle de çok çelişiktir..

Yeri değildi, zamanı değildi, konu o değildi denemez. Çünkü, olgunun kendisi ortaya konduğunda, söylenebilecek herşey söylenebilmeliydi. Eğer, Beşikçi "PKK hareketinde bir zaaf, bir olumsuzluk görmüyorum. Kitapta vermek istediğim imaj tam da budur" demiyorsa, o zaman kitapta önemli bir yöntem aksaması var diyoruz. Yok eğer böyle ise, o zaman siyasal bir tercih etrafında tartışmak gerekecektir..

Beşikçi, herhangi biri değildir. Tesbitlerinin kolayca siyasal bir mesaj haline gelebileceği; noksan bırakılan yanların süratle istenmeyen biçimde doldurulacağı düşünülerek, daha özenli davranması gerekirdi.

Kitapta katıldığımız bir belirleme var. Deniyor ki;

"..Olguların izleniminden gözleniminden ve anlatımından taviz verilemez. Bazı olguları yok saymak, görmezden gelmek, olmamış saymak yetkisine sahip olamayız. Bilim adamları olmasını

arzu ettikleri şeyleri değil, oluşturmaya çalıştıkları **gerçek**'i (abç) değil, somut **gerçeği**(abç) dikkate almak zorundadırlar. Bilim adamları hazır yargılara kapılamazlar. Önyargılara olduğu gibi kapılamazlar, onları eleştirerek, eleştiri süzgecinden geçirerek ele alırlar. Kendilerine hazır olarak sunulmuş bilgileri kuşku ile karşılarlar. Onları eleştirirler.." (Yage. Sh:58)

1984 Eruh-Şemdinli Baskınları'yla girişilen silahlı mücadele ve PKK olgusu, Beşikçi tarafından yanlışlarından, zaaf ve noksanlıklarından arındırılmış olarak, olduğu gibi değil, olması gerektiği gibi görülmektedir. Yapılan belirlemelerde bu konu tamamen eleştirisiz bırakılmıştır. Bunun yukarıdaki tesbitlerle bağdaşmadığı açıktır.

2-"Devletlerarası Sömürge" kavramı

üzerine:

1975 ve sonrası dönemde Kürdistan'ın **sömürge statüsü** tartışılırken, bu statünün en belirgin ayrıçlarından birinin "Kürdistan'ın dört sömürgeci devlet tarafından paylaşılarak sömürgeleştirilmiş olduğu" tesbit edilmişti. Böyle birkaç devlet arasında bölüşülerek sömürgeleştirilmiş ülkeler pek enderdi. Bu yanıla Kürdistan'a benzeyen

ülkeler arasında örneğin; İspanya ile Fransa arasında bölünmüş **BASK** sayılabilirdi. Ya da Bulgaristan, Yunanistan ve Yugoslavya arasında **MAKEDONYA** başka bir örnek sayılabilirdi.. Fakat, bunlar yine de **KÜRDİSTAN**'a tümüyle benzemiyorlardı.. Örneğin; Makedonya'nın bir parçası Yugoslavya Federasyonu'nda **ö z e r k** bir cumhuriyetti. Keza, Bask'ın ya da Makedonya'nın kimlikleri, statüleri belliydi..

Kürdistan'ın 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda İngiliz ve Fransız Emperyalistleri, Türkiye Cumhuriyeti ve İran Monarşisi arasında bölündüğü, bunun **Lozan Antlaşması** ile hukukileştirilmeye çalışıldığı; daha sonra, İngilizlerin Irak, Fransızların Suriye devletlerine Kürdistan parçalarını bıraktıkları ve günümüzde Kürdistan'ın Türkiye, İran, Irak ve Suriye arasında paylaştırılmış bir **s ö m ü r g e** konumunda olduğu **tesbiti** gerek Beşikçi'nin yapıtlarında ve gerekse **Rızgari dergilerinde** sık sık vurgulanıyordu.. Kürdistan'ın bölünmesi ve ortak sömürge olarak kullanılması olgusu, bizim siyasal tezlerimiz olan "Kürdistan'da tek ve merkezi örgütlenme", "Bağımsız-Birleşik Kürdistan" şiarlarının nesnel temelini oluşturmaktaydı..

Kürdistan'ın bu ortak sömürge karakterini vurgularken de terim olarak "Uluslararası Sömürge Kürdistan" kavramı kullanılıyordu. Bu tartışmalara

rın KOMAL döneminde yapıldığını biliyoruz. Beşikçi, o zaman da "Devletlerarası Sömürge" kavramının daha uygun bir tanımlama olduğunu düşündüğünü söylemekteydi. "Uluslararası Sömürge" kavramı bizim dışımızda da tartışmalara neden olmuştu..

Ulusların sömürgeci olamayacakları, dolayısıyla "Uluslararası Sömürge" kavramının terim olarak yanlış olacağını savunan kimseler vardı. Oysa, "uluslararası" olma kavramı, sömürgeciliği bizzat ulusların yaptığı anlamına gelmiyordu. Uluslararasılık kavramı, dünya düzeyinde örgütlenmiş aygıtların resmi ya da gayri resmi kurumları, ulusal düzeyin dışındaki ilişkileri, oluşumları kapsamaktaydı.

"Devletlerarası Sömürge Kürdistan" kitabındaki "devletlerarası" kavramının kullanılması, temel bir ayrım olmamakla birlikte, anladığımız kadarıyla şu mantığı içeriyor. "Kürdistan dört sömürgeci devlet arasında paylaşılmıştır. Ama, Kürdistan'ın sömürge statüsü uluslararası platformlardan, özellikle uzak tutulmaya çalışılıyor, statüsüleştiriliyor. Kürdistan kendisini sömürgeleştiren bu dört devletin siyasal sınırları içerisinde kimiksiz ve statüsü olarak yok sayılıyor. Bu bakımdan Kürdistan'a "uluslararası sömürge" demek, onun statüsünün kabul edilmiş, belirgin hale gelmiş olduğu anlamına gelebilir. Oysa, Devletlerarası Sömürge terimi, Kürdistan'ın bu geri statüsünü

daha iyi ifade etmektedir.

Bu anlamıyla, "Devletlerarası Sömürge" teriminin bu olguyu vurgulamak açısından önemli olduğu muhakkak. Buna karşılık uluslararası sömürge teriminin Kürdistan'ın sömürge statüsünü tanımlamakta daha geniş bir anlatım yeteneğine sahip olduğunu düşünüyoruz.

Kitapta haklı olarak Birleşmiş Milletler Örgütü, Kürdistan'daki devletlerarası sömürge sisteminin yedek jandarması" olarak nitelendirilmektedir. İslam Konferansı'nın, İslam Ülkeleri Örgütü'nün, Arap Birliği Teşkilatı'nın da Kürdistan'ın sömürge statüsünü koruyup kolladıkları vurgulanmaktadır. Keza, NATO da Türkiye sınırları içerisinde Kürdistan'ın sömürge statüsünü koruyan askeri bir pakt'tır; şimdi (dağılmış olmasına rağmen) bazı girişimlerle yeniden canlandırılmaya çalışılan ve tümüyle Kürdistan'ı ve Orta-Doğu uluslarını denetlemeyi amaçlayan CENTO'yu da sayarsak; Kürdistan'ın bu ortak sömürge statüsünün uluslararası bağlantılar içerisinde kabul edilip korunduğu görülecektir..

Varşova Paktı ve Doğu Bloku devletleri de yine Arap devletleri ve NATO ile olan dengeler nedeniyle, Kürdistan'ın sömürge statüsü'nü korumak ve görmezlikten gelmek noktasında bu uluslararası konsensusa dahildirler..

Kürdistan'ın sömürge olarak kullanımı, dört sömürgeci devlet arasında olmakla beraber, yalnız devletlerarası düzeyde değil, uluslararası örgütler, kurumlar, askeri paktlar tarafından da bu statü korunduğu ve kollandığından ötürü, Kürdistan'ın ortak sömürge karakterinin en iyi "Uluslararası Sömürge" terimiyle ifade edilebileceğini düşünüyoruz..

3-"Emperyalizm işgal ettiği ülkelerdeki halkları, kültürleri yok etmez" tesbiti üzerine.

Kitapta şöyle deniyor:

"...'Böl-Yönet' emperyalizmin politikası olmasına rağmen, 'böl-yönet-yoket' emperyalizmin değil, emperyalizmin bölgedeki yerli işbirlikçilerinin politikasıdır. Emperyalizm bölgedeki halkları, kültürleri yoketmez. Emperyalizm sömürü alanlarını genişletmek, ürünlerine yeni pazarlar yaratmak politikasına dayalı olarak, işgali altındaki yerlerde, toplumsal ve kültürel etkinliklere yardımcı olmamışsa da, gelişmelerine egel de olmamıştır, göz yummuştur. Kaldı ki, kültürel etkinliklere katıldığı da yer yer gözlenmektedir. (...) Öte yandan kimyasal ve biyolojik silahlar kullanarak halkı fiilen yok

etmeye çalışmak, emperyalizmin değil, onun bölgedeki yerli işbirlikçilerinin uyguladığı politikalar"dır." ("Devletlerarası Sömürge : Kürdistan, Sh:26)

Burada vurgulanmak istenen şey kuşkusuz emperyalizmin "erdem"i değil işbirlikçilerinin emperyalizmden daha çok barbar ve kandökücü oldukları, bu noktada efendilerini katbekat geçtikleridir.. Buna karşılık belirlemenin genelleştirilmiş olması, belirlenmek istenen olgunun oldukça dışında duran bir yanılsa da yol açıyor..

Bu belirlemedeki birinci yanlış yan şudur: Emperyalizmle, onun yerli işbirlikçilerini birbirinden siyasal olarak kalın çizgilerle ayırmak olası değildir. "Böl-Yönet" siyaseti emperyalizmin siyasetidir. Fakat, "Böl-Yönet, Yoket" siyaseti, emperyalizmin değil "bölgedeki yerli işbirlikçilerinin siyasetidir"belirlenmesi, yerli işbirlikçilerin "yoketme" siyasetini "emperyalizm dışında bağımsız olarak ya da ona rağmen" sürdürebildikleri gibi biryanılsamaya açıktır.

Oysa, yerli işbirlikçiler yoketme siyasetini uygularken, emperyalizmin desteğini, yardımını en azından hoşgörü ya da himayesini almadan böylesi bir eyleme kolayca girişemezler. yaptıkları işlerin tepki görmeyeceği, korunacağı ve o eylemlerinden dolayı herhangi bir yaptırıma uğramayacakları bilinciyle rahat ve pervasız hareket

ederler.. Böyle bir yardımı, en azından hoşgörü ya da gözyummayı göremezlerse, yerli işbirlikçi konumundaki devletlerin "yoketme" siyasetlerini sürdürmeleri söz konusu değildir. Basit bir deyişle, kendi acil çıkarları böyle bir yoketme siyasetini dayatsa bile, efendileriyle ciddi bir sürtüşmeyi dahi göze almak istemezler. Dolayısıyla "yoketme" siyasetinin uygulayıcısı olarak yerli işbirlikçi güçler, devletler olarak belirse bile, bu eylem bütünselliği itibarıyla emperyalizmin çıkarları doğrultusunda gelişir ya da en azından onunla çelişmez, eklenir.. Çünkü, emperyalistlerin kendi çıkarlarına aykırı gelebilecek eylemlere her koşulda müsamaha gösterecekleri beklenemez..

Kitapta "yoketme" siyaseti hem ulusal, kültürel hem de fiziki varlığın ortadan kaldırılması olarak iki biçimde ele alınıyor. Yine, her iki tür yoketmenin de emperyalizmin değil, yerli işbirlikçilerinin siyaseti olduğu vurgulanmaktadır.. Burada yapılan tesbitte, emperyalizmle yerli işbirlikçilerinin siyaseti arasına çekilen kalın çizgi "yoket politikası emperyalizmin politikası değil" tesbitiyle çekiliyor. Oysa, yoketme siyaseti de emperyalizmin siyasetidir. Fakat, o bu siyaseti kimi dönemlerde doğrudan uygulamak yerine yerli işbirlikçisi olan devletlere bırakmaktadır. Tıpkı, pis işlerini fedailerine bırakan ya da onlardan yararlanmayı sürdürmek

için kendi inisiyatifleri ile giriştikleri barbarlıkları koruyup kollayan bir çete babası gibi davranır. Gerektiğinde de araya "koruyucu, yatıştırıcı, adaleti, düzeni sağlayıcı bir güç olarak" girerek, halkları, ulusları aldatabilmek, onları kendi çıkarlarına ekleyebilmek için bu tür eylemleri bizzat kışkırtırlar.. Yoksa, bu durum onların "yoketme" siyasetinin dışında durdukları sonucunu vermez.

Söz gelimi; 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda Ermeni Ulusu'nun bir milyona varan insanın jenoside uğratılması, geri kalanların ise anavatanlarından derin acılarla koparılıp sürgün edilmesi, mülteci bir ulus haline getirilmesinin uygulayıcıları **İrkçi-Turancı İttihad ve Terakki** yönetimindeki Osmanlı Despotizmi'ydi. İttihad ve Terakki aynı zamanda Alman Emperyalizmi'nin işbirlikçisi durumundaydı. Soykırımın teşvik edilmesi, planlanması ve yürütülmesinde; bu stratejinin **İttihad ve Terakki Cuntası**'na kabul ettirilmesinde Alman Emperyalistleri etkin bir rol oynadılar. Hatta, bu sürgün ve soykırımın uygulanmasına Osmanlı Üniformalı "Alman Paşaları"nın yer yer nezaret ettikleri de bilinmektedir.

Beşikçi'nin asıl kasdının "**yerli işbirlikçi**" konumundaki devletlerinde ekonomik ve siyasal güçsüzlüklerinin yerine geçmek üzere tahakkümlerini daha çok **şiddet ve yoketme** siyaseti üzerine

inşa etmekte olduklarını vurgulamak olduğu bellidir. Daha güçlü bir ekonomik yapıya sahip olan emperyalistler ise, egemenliklerini sosyal ve ekonomik bağlantılarıyla sağlayabildikleri için, siyasetlerinin ağırlığı birincil yana kaymaktadır. Zaten, günümüzde "yeni sömürgecilik" olgusu olarak belirlenen şey de, emperyalizmin belli bir siyasi bağımsızlık statüsüne karşılık ekonomik tam bağımlılığın sürmesi esasına dayanmaktadır. Bu biçim, emperyalizmin günümüzdeki siyasal ve ekonomik egemenlik koşullarına daha çok denk düşmektedir. Ama, emperyalizm özellikle yayılma ve buhran dönemlerinde "yoketme" siyasetine daha sistemli bir biçimde başvurmuştur, siyasetine terörü, yoketmeyi temel almıştır. Emperyalizmin, "yoketme" siyasetinden dönemsel olarak geri durması onun ekonomik ve siyasal olarak kendi güç konumlanmasıyla ilgilidir. Amacına hangi yollarla daha verimli ulaşabiliyorsa, kuşkusuz kendi mantalitesini buna göre kuracaktır. Bu nedenle, "yoketme emperyalizmin değil, işbirlikçilerinin siyasetidir" diye genelleme yapmak yanlıştır.

Bu olgu aslında "Bilim-Resmi İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu" kitabında daha açık bir biçimde anlatılmaktadır.

"...Kürdistan'ı ortak sömürge olarak kullanan devletler, 'Hristiyan, Batılı, Beyaz emperya-

lizm'den öğrendikleri sömürge tekniklerini, daha da geliştirerek, daha da ağırlaştırarak uygulamaktadırlar. 'Hristiyan, Batılı, Beyaz Emperyalizme' rahmet okutmaktadırlar. Örneğin; 'Hristiyan, Batılı Beyaz Emperyalizm' Arap ülkelerine soykırım uygulamıyordu. İslam devletleriye Kürdistan'a soykırım uyguluyorlar. Ve bunu sık sık tekrarlıyorlar. Bunun için birbirleriyle işbirliğine giriyorlar.

Niçin böyle oluyor ? Gayet açık. Çünkü, 'Hristiyan, Batılı, Beyaz Emperyalizm' sömürge ülkeleri, sömürge toplumlarını sanayisiyle, para-banka sistemiyle, ticari ilişkileriyle, rahat bir şekilde denetleyebiliyor. Yerli toplumların ulusal kimliklerini yok etmek diye bir sorunları yok. Bunlar ise, toplu kaba kuvvetin, kıyımların mümkün olduğu kadar az kullanılmasını gerektiriyor. Kürdistan'ı ortak sömürge olarak kullanan devletler ise gelişmiş bir sanayiye, para-banka sistemine sahip değiller. Halk yığınlarını, onlardan gelebilecek ulusal ve demokratik talepleri ancak polis ve jandarma gücüyle baskı altında tutabiliyorlar. Kaldı ki, bu devletlerin Kürtlerin ulusal kimliğini yok etmek diye bir amaçları da var." (Y.age, Sh:41-42)

Bu anlatım, Kürdistan'ı ortak sömürge olarak kullanan devletlerin, emperyalizmin işbirlikçisi olarak, farklı siyaset uyguluyor olmalarının maddi temelini tartışması bakımından yeterlidir. Dikkat edilirse, burada **"yoketme emperyalizmin siyaseti değildir"** gibi bir sonuca ulaşılmadığı gibi; işbirlikçilerinin "emperyalizmden öğrendikleri sömürge tekniklerini daha da geliştirerek, ağırlaştırarak uyguladıkları" belirtilerek "yoketme" siyasetinin emperyalizmle olan bağlantılarına da işaret ediliyor.. Yerli işbirlikçisi olan sömürgeci devletlerin neden siyasal şiddeti, kan dökücülüğü, ulusun maddi ve manevi kişiliğini yoketmeyi amaçladıklarını açıklıyor.

Bu belirlemeler konuyu açıklama yeteneğindeyken **"böl-yönet-yoket"** siyaseti emperyalizmin değil, bölgedeki yerli işbirlikçilerinin siyasetidir. Emperyalizm işgal ettiği ülkelerdeki halkları, kültürleri yok etmez" demek, oldukça yanlış bir çıkarsama olmaktadır.

"Emperyalizm işgal ettiği ülkelerdeki halkları, kültürleri yok etmez... Öte yandan kimyasal ve biyolojik silahlar kullanarak halkı fiilen yoketmeye çalışmak emperyalizmin değil, onun bölgedeki yerli işbirlikçilerinin uyguladığı siyasettir".. Bu genellemenin ikinci yanlış yanı ise, tarihsel süreç içinde ve kimi olgulara ters düşmesidir..

Bu belirlemeyi olanaksız kılacak yığınla tarihsel ve güncel örnek var. Kapitalizmin dünya sistemi olarak gelişme evresinde sömürgeçiliğin ekonomik karakterini **meta ihracı** belirlemekteydi. İdeolojik planda misyonerlik ve barbar toplulukları uygarlaştırma adına girilen işgal, ilhak ve köleleştirme siyaseti Afrika'da, Güney Amerika'da olduğu gibi, yerli toplulukların kültürel ve fiziki olarak soykırımı ile tamamlanıyordu. Kapitalizm bir dünya sistemi haline geldiğinde, yani emperyalizm döneminde ise, sömürge alanları belirlenmiş ve sömürgeçiliğin ekonomik karakteri bu kez **sermaye ihracı** olarak belirmişti. İrkçi ideolojilerle desteklenen sömürge siyaseti bu pazar alanlarının sürekli ve sistemli bir boyunduruk altında tutulması ilkesine dayanıyordu. Ayrıca, emperyalistler arasında rekabet ve sömürge alanlarının yeniden paylaşımı gibi etkenler de sömürge siyasetini şiddetlendiriyordu..

Sömürge alanlarının sürekli ve sistemli olarak egemenlik altında tutulması, bu alanlardan gerekli faydanın elde edilmesi için **böl-yönet** taktiğine gidilmesi, emperyalistlerin global bir siyaseti olarak belirlendi. Fakat sömürge egemenliğinin tehlikeye düştüğü, sürekli bir egemenlik kurmalarının, gerek diğer emperyalist odaklarının rekabeti, gerekse yerel güçlerin direnişi bağlamında bu siyasetin doğal uzantısı **"yoketmek"** olmuştur. Bizzat emperyalist-kapitalist sistemin doğası

siyasi yıkıcılık ve "yoketme" mantığını içinde taşır. I. ve II. Emperyalist Paylaşım Savaşları bunun nesnel kanıtıdır.

Öte yandan, söz gelimi sömürgelerin yeniden paylaşımı döneminde emperyalistler Afrika'da tamamen fiziki ve kültürel imha kampanyaları eşliğinde bölüşmüşlerdir Afrika'yı.. Emperyalistlerin Afrika'da doğrudan egemenlikleri boyunca ırkçılık temel ideolojik motif olmuştur. Emperyalist-sömürgeciler Afrika uluslarının iç dinamiklerini kırarak, onları tam bir kültürel ve ulusal soykırıma tabi tutmuşlardır. Başkaldırı ve direnişler ise, fiziki soykırımlarla karşılaşmıştır.. Güney-batı Afrika, Doğu Afrika, Kamerun ve Togo'da 1903-1907 yılları arasında süren en geniş çaplı ayaklanma, Alman militarizminin soykırımı ile bastırılmıştı. Alman Genelkurmay Başkanı "ayaklanan kabilelerin bir millet olarak yok edilmesi gerektiğine inandığını" söylemişti..

Keza, Fransa, Cezayir üzerindeki egemenliği tehlikeye girdiği zaman, yüzbinlerce insanı soykırıma tabi tutmaktan çekinmedi. Cezayir Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda ölen bir milyona yakın insanın çoğu, Fransız emperyalistlerinin soykırımı ile imha edilmişlerdi. Karşılıklı çarpışmalarda ölenlerin sayısı bu denli büyük değildir. Yine, Fransız emperyalistleri Cezayir'i Fransa'nın bir parçası saydıklarından, orada geniş bir

kültürel kampanya yürütmüşlerdi. Fransız dili ve kültürünü egemen kılmak için büyük çaba göstermişlerdi. Bu da, ulusal yoketmenin bir parçasıdır.

Amerika katısında yerlilerin sistemli imhası ve ulusal-kültürel kimliklerinin yok edilmesi emperyalizm döneminde de süregelmiştir.

İngiliz ve Hollanda'lı emperyalistlerin uzak-doğu'daki siyasi varlıkları "böl-yönet" eksenine dayanmakla birlikte, "yoketmek" de başvurmaktan çekinmedikleri bir yoldur. İngilizler ve diğerleri Asya uluslarını ulusal ve kültürel olarak "yoketmek"tense onları idare ederek, egemenliklerini garantileme peşindeydiler. İngiliz emperyalistlerinin sermaye gücü ve dünya siyasetindeki deneyimleri egemenliğin bu yolla daha uzun süre elde tutulabileceğini öğretmişti. Üstelik Asya kültürleri en az Avrupa kadar zengin ve köklü bir tarihsel mirasa sahipti. Böyle bir siyasete ağırlık vermek onlar için zaman ve güç kaybına neden olacaktı..

Yine, II. Paylaşım Savaşı sırasında Alman emperyalizminin, ırkçı Yahudi düşmanlığı siyaseti sonucu, işgal ettiği bütün ülkelerdeki Yahudileri, Çingeneleri toplama kamplarına doldurarak, tarihin en sistemli soykırımına baş vurması da emperyalistlerin "yoket" siyaseti hanesine yazılması gereken bir eylemdir. Faşist hareketin finans kapitalle bütünleştiği bu kitlesel çılgın-

lık, bütün zamanların bir mantalitesi değil elbet. Ama, emperyalist yayılcılığın siyasi veçhelerinden de biridir soykırım. 6 milyon insan gaz odalarında ya da diri diri yakılarak öldürülmüş, bir ulus, bir kültür yeryüzünden tümüyle silinmek istenmiştir. Almanya'nın en büyük finans grubu olan Krupp ve Siemens, çalışabilir Yahudilerin bedava emeği sayesinde semirmişlerdi..

Aynı biçimde, Amerika'nın 1945'de Hiroşima ve Nagazaki gibi sivil iki merkeze atom bombası savurması, emperyalizmin "yoket" siyasetinin onun mantık ve çıkarlarının bir sonucu olduğunu gösteren trajik olaylardır. Amerika aynı soykırımcı siyasetini Vietnam ve Kamboçya'daki işgalci varlığını sürdürmek için sık sık uygulamıştır. Bu savaşlarda her türlü kimyasal, biyolojik ve nükleer silahlar denenmiştir.

Kuşkusuz, bu örnekler emperyalistlerin her koşulda "yoketme" siyasetini uyguladıkları sonucunu da vermemektedir. İngilizlerin Hindistan, Orta-Doğu ve Uzak-Asya'daki siyasetleri daha çok "böl-yönet" eksenine dayanmış, yoketme ise, dönemsel olarak gündeme gelmiştir. Ama, aynı İngilizler, başka bölgelerde ve tüm zamanlara yayılmış olarak yerel kültürlerin yerine batı kültürünün egemen olması, Hristiyan kültürünün gelişmesi, İngiliz dili'nin egemen olması için çok bilinçli uğraşlar da vermişlerdir. Bu, siyaset-

lerinin zaman zaman biçim değiştirmesi, emperyalistlerin egemenliklerini nasıl kolayca sürdürebilecekleri sorunsalıyla ilgilidir. Örneğin; II. Paylaşım Savaşı'ndan sonra yeni-sömürgeci siyaset, sömürge ülkelerdeki siyasal bağımsızlıkları, ekonomik tam bağımsızlıklarının garantilenmesi karşılığında tanımayı öngörmektedir. Bu, tamamen anti-sömürgeci ulusal kurtuluş savaşlarının ve sosyalist devrimlerin etkisi karşısında verilmiş bir ödün ve sistemin mantalitesine girmiş bir siyasi akılçılık olarak görülmelidir. Yoksa, emperyalizmin karakteri her türlü yıkıcılık ve kıyıcılığa uygundur. .

Bütün bu olgular gözönüne alındığında, sadece Kürdistan'ı sömürgeleştiren devletlerin konumunu vurgulamak amacıyla belirlenmiş bile olsa, "yoket siyaseti emperyalizmin siyaseti değildir, emperyalizm işgal ettiği ülkelerdeki halkları yoketmez" diye genelleştirici, kapsayıcı bir belirleme yapılması yanlıştır. Bazı konuların vurgusunun arttırılması kaygısının yazımda özensiz davranılmasına yol açtığı görülüyor.

4- Olaylara, tarihe sınıf mücadelesi açısından değil, etnik gruplar açısından bakmanın" anlamı üzerine.

Kitabın kimi yerlerinde, olaylara, tarihe,

sınıf mücadeleleri açısından bakmakla, etnik gruplar açısından bakma arasına bir ayırım konulmuş ve olaylara sınıfsal açıdan bakmanın her zaman çözümleyici olmadığı ve etnik gruplar açısından bakmanın önemli olduğu belirtilmiştir. Sınıfsal açıdan bakmanın önemi ve gereği reddedilmiyor, fakat etnik gruplar açısından bakmanın gerekliliği ilave ediliyor..

"..tarihe her zaman sınıf mücadelesi açısından bakmak, etnik grupların istek ve iradelerini gözden uzak tutmak, olayları her zaman çözümleyici olamıyor. Tarihe etnik gruplar açısından, onların istek ve iradeleri açısından bakmak gerekir. (...)

Olaylara etnik gruplar açısından bakmanın çok önemli olduğunu bir kere daha belirtelim. Dikkat edilirse, zaten herkes böyle yapıyor. Örneğin olaylara sınıf açısından baktığını vurgulayan Türk Marksistleri de "Türk Marksistleri" olarak bakıyorlar. Olaylara sınıf açısından bakmak, Kürt kimliğiyle bakmak konusunun ihmal edilmesini getirmemelidir." ("Devletlerarası Sömürge Kürdistan, Sh:22)

"..Bu noktada sorunlara sadece sınıf açısından bakmanın yeterli olmadığı, etnik gruplar açısından bakmanın da gerektiğini belirtelim." (Y.age, Sh:39)

"Kürt Sorunu karşısında Türk solunun düşüncesini, tavır ve davranışını ele alırken bir konu üzerinde önemli durmak gerekir. Türkiye'nin sorunlarına sadece sınıf mücadelesi açısından bakmak her zaman çözümleyici olmuyor. Aslında sorunları sınıf mücadelesi açısından incelediklerini vurgulayan Marksistler de, sorunları bir Türk Marksisti olarak ele alıyorlar. Halbuki toplumsal ve siyasal kurumlar, antlaşmalar, tarihsel olaylar vs.. çeşitli etnik gruplar açısından farklı şeyler ifade edebilirler..." (y.age, Sh:97)

"O halde Kürtler tarihsel olaylara etnik gruplar açısından bakma yeteneği kazanmalıdırlar. Zaten, Türkler de öyle yapıyor, Türk Marksistleri de..." (Y.age, Sh:98)

Burada öncelikle metodolojik bir sorun var. Tarihe, toplumsal olaylara sınıf açısından bakmakla, etnik gruplar açısından bakmak yöntem olarak ne anlama gelir ? Yoksa, sorun yorumlamayla, siyaset üretilmesiyle mi ilgilidir ?

Marksistler, yöntem olarak tarihe, toplumsal olaylara, tüm olgulara diyalektik-materyalist bakarlar. Diyalektik-materyalist bakış, bilim yöntemine denk düşen bir yöntem ve kavrayıştır. Fakat, Marksizm, sadece diyalektik-materyalizmi benimsemek değildir. Bu, verilerin ve kavra-

yığın uluslararası işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda siyaset olarak somutlaştırılmasına da çalışır.. Üstelik tarihsel-materyalizm, bilimsel olarak sınıfsız bir toplumun olanaklı olduğu ve bunun da **proletarya** tarafından gerçekleştirilebileceği verilerini sunduğu ve kabul ettiği için; proletaryanın kendini de bir sınıf olarak ortadan kaldıracak stratejik bir hedefi de vardır.

Diyalektik materyalist yöntemi ya da bilim yöntemini her sınıf, tabaka ya da etnik grup adına hareket eden bilim adamları, siyasetçiler kullanabilirler. Ya da bilimsel olmayan yöntemlerle, subjektif kabullerle de yaklaşabilirler olaylara. Acaba, "bakış açısı" denirken vurgulanmak istenen bir **yöntem ve kavrayış** biçimi midir; yoksa, bu yöntem ve kavrayıştan elde edilen verilerin sınıfsal, etnik ya da başka herhangi bir toplumsal kategori'nin çıkarları bakımından siyaset alanında kullanılması mıdır? Bizce, bu iki yanı birbirinden ayırdetmek gerekir.

Çünkü, toplumsal olaylara, tarihe, etnik grupların değişik bakış açıları varsa; bunlar, belli bir noktadan sonra **subjektifleşir**'ler. Kürtlerin de olaylara subjektif açıdan, kendi ulusal kimlikleri açısından bakmaları bu sürecin yeniden üretimi olur ancak. Kürtlerin bilimsel bilgiye ihtiyaçları olduğu önermesi çok doğru. Fakat, bu, Kürtlerin doğallıkla bilimsel bilgi üretecekleri ve olaylara

kendi etnik bakış açılarıyla baktıkları zaman, objektif bakacakları sonucunu vermez. O nedenle, "olaylara etnik gruplar açısından da bakınız" demekle, "Kürtlerin bilimsel bilgiye çok ihtiyaçları var, onu üretmeliler" önermesinin otomatik olarak çıkışması söz konusu değildir. Bu bilinçli bir **tercih** olarak ortaya konulduğu zaman anlamlıdır. O zaman da sorun, olaylara "Kürtlerin, Türklerin, Arapların, Çerkeslerin vb.. etnik grupların bakış açısıyla bakmak" değil, bilim yöntemi ile bakıp bakmamak olarak belirir.

Eğer, "bakış açısı"ndan kastedilen şey, yöntem ve kavrayış değilse; onların siyaset alanında yorumlanması ise, o zaman önerme doğrudur. Her sınıf, etnik grup ya da toplumsal kategori kuşkusuz kendisi için böyle bir yorumlama getirme hakkına sahiptir. Kürtlerin de ulusal olarak böyle bir yorum getirme ve siyaset üretme haklarını kullanmaları gerekir. Yine de her ulusun, her toplumsal kategorinin "**öznel**" yorumlayışının gerçeğin kendisiyle denk düşmeyebileceğini de kabul etmek zorundayız. Çünkü, bu yorumlayışlar son tahlilde ideolojilerin kapsamı içinde yer alırlar.

Kitabın bazı yerlerinde de ideolojilerin, özellikle de resmi ideolojilerin bilimsel bilgi üretme sürecini engelledikleri belirtilmektedir.

"..ideolojiler ve bu arada resmi ideoloji bilimin üretilmesini engelleyen, bilimsel düşüncenin yaygınlaşmasına engel olan önemli etkenlerdir... Toplumsal ve siyasal süreci, tarihsel geçmişi kavramamızı engelleyen en önemli etken ideolojilerdir. Biz, burada özellikle resmi ideoloji üzerinde duruyoruz." ("Bilim-Resmi İdeoloji, Devlet-Demokrasi ve Kürt Sorunu", Sh:86)

denilerek, ideolojilerin toplumsal ve siyasal süreci, tarihsel geçişimizi kavramamızı engelleyen en önemli etken olduğu vurgulanmaktadır..

"..0 halde Kürtler tarihsel olaylara etnik gruplar açısından bakma yeteneğini kazanmalıdırlar. Zaten, Türkler de öyle yapıyorlar, Marksistler de.."

belirlemesinin de ideolojilerin bilimsel bilgi sürecine olumsuz etkileri önermesiyle çeliştiğini düşünüyoruz. Çünkü, olaylara bir Türk olarak bakmak, bir Türk Marksisti olarak bakmak ya da bir Kürt olarak, Kürt Marksisti olarak bakmak... açıktır ki, yadsınan anlamıyla "ideolojik bakış" açılarıdır. Türk Milliyetçiliği, Arap Milliyetçiliği nasıl bir ideoloji ise, Kürt Milliyetçiliği de bir ideolojidir. Elbette, ezen ve ezilen ulusların milliyetçiliği arasında temel farklılıklar vardır, bunların birbirine denk tutulması düşünülemez. Burada asıl olarak vurgulamak istedi-

ğimiz şey, eğer, "ideolojik yaklaşımlar" bilimin üretilmesini engelleyen etkenlerden biriye, şu ya da bu noktadan sonra Kürt Milliyetçi bakışı, ideolojisi de bilime ters düşebilir..

Bilimle ideolojiler arasındaki ilişkiyi ileride yeniden tartışacağız. Ama, ideolojilerin bilimsel bilgi üretilmesini engelleyen bir faktör olabileceği tespitiyle; yine başka bir yerde subjektif olacağı başından belli "etnik grupların bakış açılarından bakma yeteneği kazanma" önermesi bu haliyle birbiriyle çelişirler.

"Toplumsal ve siyasal süreci tarihsel geçmişi kavramamızı engelleyen en önemli etken ideolojiler" ise, bunun çaresi, Kürtlere, Kürt Marksistlerine özgü bir "bakış açısı" yaratmak, böyle bir "yetenek" edinmek olmamalı.. Çözüm, hem Kürtler, hem Türkler, hem de başka etnik gruplar için bilimsel bir bakış açısı edinmektir.. 0 zaman çeşitli subjektif bakış açılarının birbiriyle çelişmesinden doğan zıtlıklar da aşılabacaktır. Eğer, sadece belli bir etnik grubun bakış açısıyla (ya da yorumu ile) olaylara bakmaktansa, mümkün olan en geniş yelpazedeki yorumları, bakış açılarını dikkate alarak çözümlemelerde bulunmak, ufkumuzu açar, daha sağlıklı tespitlere varılmasını sağlar denilseydi, kuşkusuz bu daha isabetli olurdu..

Nasıl ki, Beşikçi Türk olmasına rağmen bilimsel

yöntemi kullanarak, Kürt Ulusu'nun gelişim süreci-
ne objektif olarak yaklaşabiliyorsa, aynı şey o
zaman genel-geçer bir doğru olarak savunulabili-
r..

Tekrar metodoloji sorunu'na dönersek; örneğin;
"olaylara sınıf açısıyla bakmanın yeterli olmadı-
ğı, tarihe her zaman sınıf mücadeleleri açısından
bakmak, etnik grupların istek ve iradelerini
gözden uzak tutmak, olayları her zaman çözümleyici
olmuyor", "Türkiye'nin sorunlarına sadece sınıf
mücadelesi açısından bakmak her zaman çözümleyici
olmuyor" demekle Beşikçi, Marksistlerin (özelde
Türk Marksistlerinin) kullandıkları ya da kullan-
maları gereken diyalektik-materyalist yöntemin
yetersizliğinin eleştirisini mi yapıyor; yoksa,
olguların yorumlaması ve siyaset üretilmesinde
varılan düzeyin eleştirisini mi ? Bu biraz karma-
şık biçimde belirleniyor. Eğer, aksama tarihsel
olaylara "sınıf mücadeleleri açısından bakmak"
adı verilerek, tarihsel materyalizmin bir yöntem
olarak kullanılmasında ise, bunun daha detaylı
gerekçelendirilmesi gerekirdi. Fakat, belliki,
asıl istenen şey yöntemle beraber elde edilen
verilerin siyaset alanında kullanılmasının "Türk-
leştigi"ni vurgulamaktır. Kuşkusuz, Marksizmin
ulusal sorunlara bakışı hem yöntem hem çözümleme
olarak eleştirilebilir. Bu durumda da yine birbi-
rinden ayırtedilmesi gereken çok önemli farklılık-

lar var.

Kavradığımız kadarıyla soyut anlamıyla "sınıf
bakış açısı" demek, Marksist materyalist yöntemle
denk düşmez. Ama, Beşikçi'nin kullanımıyla,
sanki, "sınıf bakış açısı"ndan özellikle Marksizm
kastediliyor.. Çünkü, her sınıf ve sosyal tabaka-
nın kendi toplumsal çıkarlar düzleminde olayları
yorumlaması farklı farklıdır. Bir sınıf olarak
burjuvazinin bile tek bir bakış açısına sahip
olduğunu öne sürmek güçtür. Sınıf kendi düzleminde
birçok farklı yorum, yöntem ve siyasete sahip
olabilir. Keza, aynı şey, feodal, küçük burjuva
ve proletarya gibi sınıflar; hatta, bürokrasi,
aydınlar, lumpenler vb.. toplumsal kategoriler
için de farklı biçimlerde tezahür edebilir..
"Sınıf bakış açısı" derken, "hangi sınıf bakış
açısı" diye sormak zorunluluğu vardır. Çünkü, bu
sınıf bakış açılarından sadece bir tanesi Marksist
materyalizm'e denk düşüyor..

Diğeri de "etnik grupların bakış açıları" ile
"sınıf bakış açısı"nın birliği ve ayrılığı üzerin-
de durma zorunluluğudur. Çünkü uluslar, etnik
gruplar da çeşitli sınıflardan toplumsal tabaka-
lardan oluşur. Bu nedenle, sınıfların olaylara
bakış açılarındaki etnik gruplarla çelişkisi ya
da uygunluğu sınıf karakterine bağlıdır. Öyleki,
aynı ulusa mensup iki ayrı sınıfın bakış açıları-
nın birbiriyle çelişmesi kaçınılmazdır. Ulusal

bakış açısı, o ulusu oluşturan bütün sınıfları kapsayıcı bir ideoloji olmaz. Çünkü, ulusun benimsediği bakış açısı aslında diğer anlamıyla o ulusun egemen sınıfın bakış açısı (ya da ideolojisi) ile biçimlenir. Ve bu da ulusu oluşturan her sınıfı kapsamaz, onların çıkarlarını temsil etmez..

Burada sınıf mücadeleleri bakış açısıyla, etnik grupların bakış açısı teriminden kastedilen, ister yöntem sorunu olarak, ister elde edilmiş bilgilerin kullanılması, yorumlanması düzeyinde kategorize edilsin, her iki bağlamda da bilim yönteminin kendi iç diyalektiğiyle çatışma halindedir..

Bu bakımdan olaylara sınıf mücadeleleri açısından bakmakla kastedilen herhangi bir sınıfın çıkarları ya da etnik grubun bakış açısı derken, herhangi bir etnik grubun (sözgelimi Kürtlerin) etnik çıkarları ise, bu bir tercih sorunudur. Bu tercihle, bilimin istediği, somut, olgusal gerçeğin bulunması birbirine denk düşmeyebilir.

Buradan çıkardığımız sonuç, Beşikçi'nin eleştirdiği şeyin Marksist metodoloji'den çok, özellikle Türk "Marksistleri"nin bu yöntemle irdelemeye çalıştıkları tarihsel, toplumsal olaylara "Türk" yorumu ile siyasete aktardıkları eleştirisi olmalıdır..

Sözgelimi, bize göre Türk proletaryası ile Kürt proletaryasının çıkarları özünde birbiriyle gelişmez. Ama, Türk burjuvazisinin çıkarlarıyla, Kürt burjuvazisi ya da emekçi sınıflarının çıkarları birbirine tamamen zıttır. Buna karşılık, somut bir gerçeklik olarak Türk proletaryasının bakış açısı ile Kürt proletaryası ya da emekçi sınıflarının bakış açısı birbirine zıt olabilir mi ? Evet.. Bu pekala mümkündür. Eğer, Türk burjuvazisinin bakış açısı ve çıkarları, bütün ulusu, bu arada Türk emekçi sınıflarını da kapsayan egemen bir ideoloji haline gelmişse, Türk proletaryası Türk burjuvazisiyle uzlaşma, konsensus halinde ise, Kürt emekçi sınıflarıyla Türk emekçi sınıfları kaçınılmaz olarak çelişecektir. Bu, Türk proletaryası adına siyaset üreten "Marksistler" için de böyledir.. Türk proletaryası adına, Türk emekçi yığınları adına siyaset üretme iddiasındaki "sol"ların "Marksistler"in aslında Türk burjuvazisiyle uzlaşma ve "Türk" bakış açısını, emekçi sınıfların bilinç ve eylemine katma aymazlığı göstermeleriyle tanımlanabilecek bir sorun vardır. Burada elbette "sınıf bakış açısı"denilen şey çarpıtılabaktır. Bunu ise, "sınıf bakış açısı yetmezliği (Marksist-materyalizm yetmezliği)" değil, "sosyal-şovenizm" olarak tanımlamak gerekir.

"Türkiye'nin sorunlarına sınıf mücadelesi açısından baktığını söyleyen Türk 'Marksistleri'-

nin olaylara gerçekte bir 'Türk' olarak" baktıkları tespitiyle anlatılmak istenen de tamamen buna denk düşer. Bu doğru bir tespittir. Elbette, "Türk Marksisti" olup da olaylara "Türk" bakış açısını (sosyal-şovenizmini) buluştırmayan önemli bir kesim de var. Konuyu sınıf bakış açısı ya da Marksizm adına hareket edip de Türk burjuvazisiyle uzlaşma çizgisinde tarihsel toplumsal olayları yorumlayan siyasetlerin çelişkisini irdelemek noktasında ele alıyoruz. Ama, "Türk Marksistleri"-nin ya da "Sol"larının bu çarpıklığı; buna karşılık olarak olaylara etnik gruplar açısından bakmanın önerilmesini ya da sınıf bakışının terkedilmesi gerektiği önermesini doğrulamaz.

Marksist - Materyalizm /Diyalektik - Materyalizm bizim kabulümüze göre aynı zamanda bir bilim yöntemidir, bilimsel bir felsefedir. Tıpkı mazlum Kürt Ulusu'nun bilime ihtiyacının olması ve bilimi ona ihtiyacı olanların üretmesi gerekeceği gibi; üniversal anlamda dünya proletaryası da tarihsel rolü, toplumsal konumu gereği bilimsel bir dünya görüşüne, bilime dayalı bir siyasete en çok ihtiyacı olan ve onu kullanması gereken bir sınıftır.

Kitaplardaki alıntılardan şu sonuçlar çıkarılabilir,

1-Marksizm'in, ulusal sorunları irdelemesi ve

analizinde, çözümlemelerinde noksanlıklar, yanlışlıklar vardır. Toplumsal, tarihsel pratikte bu sık sık ortaya çıkmakta, ama, Marksistler bu sorunu küçümsedikleri için kendilerini geliştirememekte ve giderek ulusal sorunların kavranıp aşılmasında izole olmaktadır.

2-Türk Solu ya da Türk Marksistleri Türkiye'nin sorunlarını çözümlemeye çalışırken, kendi burjuvazilerinin ideolojik bakışıyla uzlaşmakta, ona taviz vermekte, dolayısıyla Kürt emekçi yığınlarıyla, Kürt Ulusu'yla gelişmektedirler.

Önce, Türk "Marksistleri"nin olaylara yaklaşımı üzerinde duralım.

Beşikçi, Türk "Marksistleri"nin tavrına örnek olarak Mihri Belli ve Şefik Hüsnü'yü vermektedir:

"..Mihri Belli Türk solunun tarihinde önemli yeri olan Marksist-Leninist önderlerden biridir",

deniyor.

"Mihri Belli, 1950 yılından önce orduyu 'ilerici, devrimci bir kurum olarak değerlendirmektir. Komünistlerin, sosyalistlerin ordu saflarına katılarak muhtemel Nazi saldırılarına karşı ülkelerinin savunmalarında yer almaları gere-

kir',demektedir.. Bir Türk, bir Türk Marksisti orduyu böyle değerlendirebilir. Türk ordusu onun için çok şey ifade edebilir. Fakat, bir Kürt komünisti, Kürt solcusu, Kürt Marksisti benzer değerlendirmeler yapabilir mi?"

diye soruyor..("Devletlerarası Sömürge Kürdistan. Sh:98)

"..Bir başka örnek Şefik Hüsnü"

deniyor.

"O da ikinci dünya savaşında orduya katılmış. Şefik Hüsnü de Türk solu için önemli olabilir. Türk solu, Türk Marksistleri Şefik Hüsnü'yü kendilerine tarihsel bir dayanak yapabilir. Ona önder olarak bakabilir. Halbuki Şefik Hüsnü Kürtler için, binlerce, onbinlerce Kürt düşmanından sadece biridir. Kürt ayaklanmalarında, hep Kemalistlerin yanında yer almış, Kürtlere karşı sürdürülen katliamları, soykırımları, hep ilericilik, devrimcilik diye alkışlamıştır. O halde, Türk solunun Kürtlere , Şefik Hüsnü'yü tarihsel bir önder olarak kabul ettirmeye çalışması kadar yanlış bir şey olamaz",

deniyor. (Y.age, Sh:99)

Beşikçi ile burada farklı düşündüğümüz şey; bir Marksist oldukları kabul edilecekse, Türk Marksistleri için doğru, isabetli olabilecek tespitle-

rin Kürtler açısından da aynı kabul edilebilirlik içinde bulunması gerektiğidir. Ya da, Türk ve Kürt Marksistleri için ayrı standartların kabul edilemeyeceğidir. Örneğin, "bir Türk Marksisti için Türk ordusunun ilerici, devrimci olarak değerlendirilmesi mümkündür" deniliyor. Oysa, bize göre, bir Türk Marksisti, solcusu için de ordunun böyle ilerici, devrimci diye nitelendirilmesi yanlıştır, çarpıktır. Ordu, Türk burjuvazisinin, orta sınıfları gözünde farklı bir konuma sahip olabilir, ama, işçi sınıfı açısından, Marksistler açısından değerlendirildiğinde; onun, işgalci, sömürgeci, demokrasi düşmanı ve egemen sınıfın silahlı gücü olduğu gerçeğini değiştirmez. Eğer, Türk Marksistleri, Türk ordusu için "ilerici,devrimci" diye bir değerlendirme yapıyorlarsa, bu onları Marksizmden uzaklaştırır, kendi burjuvazilerinin yedeğine sokar.. Bu tavrı Türk Marksistleri açısından da "normal" saymanın, "kabul edilebilir" saymanın bize olanağı yoktur. Çünkü, Türk ordusu, sadece Kürdistan üzerinde işgalci, sömürgeci silahlı bir güç olarak kalmaz, aynı biçimde Türkiye'nin genelinde de demokrasinin, insan hak ve özgürlüklerinin önünde gerici bir engeldir, emekçi sınıflar üzerinde bir baskı aracıdır.

Sık sık tekrarlanmasına ve çoğu kez anlamı boşaltılmasına rağmen çok önemsedığımız Marksist bir söylem var:

"Ezen bir ulusun kendisi de özgür olamaz".

Buradan anladığımız şey, ezen ulusun devrimcilerinin kendi bakış açılarını ezilen ulusla birleştirmedikleri sürece, kendi burjuvazilerinin manyetik alanı içerisinde kalacakları ve böylece kendilerinin de "özgürleşemeyecekleri"dir. Türk Marksistleri TC ordusunda ilerici-devrimci özler buldukları, Kemalizmde anti-emperyalist devrimci karakterler keşfettikleri, Kürdistan'ın sömürge konumunu ve Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin ilerici muhtevasını kavramadıkları oranda; Türk İşçi sınıfı için de doğru programlar önermeleri, hedefler göstermeleri mümkün değildir. Zaten, yetmiş yıllık Türk solu tarihi de, Türk "sosyalistleri'nin emekçi sınıflarla kaynaşmadıklarını, onları kucaklayamadıklarını gösteren trajik bir tarihtir.

Burada vurgulanması gereken şey, bizce, Kemalizmin katliamlarını ilericilik, devrimcilik diye onaylayanların, Kürt düşmanı oldukları gibi; Türk dostu da olamayacakları, Türk emekçi yığınlarının da önderi olamayacaklarıdır. Kürtlere yapılan katliamların onaylanması Türk devrimcileri için de zuldür, başka uluslar için de. Kürt katliamlarını onaylamak, Türk Marksistleri için "normal sayılabilir" diyemeyiz. Türk ordusunun Kürdistan'daki varlığı savunulduğu sürece, Türk "sol"ları kendi halkları için de önder olamazlar, Marksist

olamazlar. Elbette "Türk Sol" hareketlerinin Kürdistan olgusunu görmezden gelmeleri ya da sömürgeci orduların imha eylemlerini onaylar bir tavır göstermeleri ayrı bir şeydir; Kürdistan'ı bir olgu olarak görüp de olup biten imha eylemlerine, Kürdistan'ın statüsü'ne karşı olup değişik çözümler önermek ya da değişik tezler geliştirmek ayrıdır. O nedenle, Şefik Hüsnü ve Mihri Belli ile Türkiye'deki tüm önderlikleri özdeşleştirmek gerekir.

Türk "Solu"nun Kürtlere Şefik Hüsnü'yü tarihsel bir önder olarak kabul ettirmeye çalışması elbette yanlıştır. Ama, aynı yanlışlık Şefik Hüsnü'nün Türkler için de tarihsel bir önder olma konumunda olmadığıdır. Çünkü, Kemalistlerin Kürdistan'daki eylemleri ile Türk emekçi sınıfları üzerindeki siyasetlerini birbirinden ayırmağa olanak yoktur. Kemalistlerin soykırım eylemleri olumlandığı zaman, bu Türk emekçi sınıfları için de gerici bir eylemin onaylanmasıdır. Zaten, Kemalistler "Tahrir-i Sükun" yasalarıyla hem Kürdistan'a yalınkılıç ordu taarruzu yapıyor, hem de tüm demokrat ve ilericileri istiklal Mahkemeleri'ne yolluyor, onları da biçiyordu. Türk Komünistleri bütün bir dönem boyunca, Kemalizme karşı hem ideolojik hem siyasal olarak teslim oldukları için, kendi halkları/ulusları için de önder konumuna gelemeler. Bu gerçeğe rağmen, tarihi

yeniden yazmak isterken, bizim de tarihsel önderlerimiz var diyerek, birçok akımın "Mustafa Suphi, Şefik Hüsnü" gibi liderleri sorgulamadan tarihsel önder olarak bayraklaştırmak istemeleri gerçeği değiştirmez. Zaten, günümüzde bu olgu gittikçe daha çok sorgulanıyor ve Marksistler kendi geçmişleriyle daha çok hesaplaşma gereği duyuyorlar. Bu olumlu bir gelişmedir.

Kürdistan'ın sömürge statüsü, ordu ve Kemalizm üzerindeki olumlayıcı tavırları Türk marksistleri için de "kabul edilemez" derken; Türk ve Kürt halklarının ortak gelecekleri ve ilişkileri açısından, ya da Türkiye'yi "bir bütün" olarak kabul ettiğimiz için söylemiyoruz bunu. Sömürgeci eylemlere karşı tavır almamak, sömürge siyaseti karşısında "kendi burjuvazisinin" eylemlerine karşı çıkmamak, onları savunmak Marksizm-Leninizm'e göre "sosyal-Şöven, emperyalist ve şarlatan" olmaktır. Yani, konu sadece Türkiye ve Kürdistan ilişkisi açısından değil, Marksizm-Leninizm'in üniversal konumu olarak da onunla uzlaşmaz bir çelişki içindedir.. Kendi burjuvazisinin sömürge siyasetine karşı çıkmayan, üstelik onu onaylayan hiç kimse, Marksist-Leninist olamaz. Lenin, bunları "Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm" adlı kitabında teşhir ederken, "emperyalist ve şarlatan" olmakla suçluyordu. Bu nedenle, Kemalistlerin soykırımlarını ilericilik, devrimcilik sayan bir anlayışı ne

Türk halkı için, ne de üniversal anlamda "Marksist-Leninist" sayma olanağı yoktur. Bu nedenle, Beşikçi'nin

"Mihri Belli Marksist-Leninist önderlerden biridir. Bir Türk, bir Türk Marksisti orduyu böyle değerlendirebilir.. Şefik Hüsnü de Türk solu için önemli olabilir kendilerine tarihsel bir dayanak yapabilir.."

görüştüğüne katılmıyoruz. Ayırım sadece "Türk" ya da "Kürt" Marksisti olmak arasında değildir; ayırım Marksist olup olmamak noktasındadır. Militarizme, onun sömürge siyasetine karşı durmayan, kendi burjuvazisinin sömürge siyasetine tavır alıp almamak genel-geçer bir ayırım noktasıdır. Bu noktada ters düşmek, Marksizm-Leninizm'e genel-geçer ölçüler içinde ters düşmek demektir. Bu nedenle, bu tavra düşenler, ne Türk Marksisti olarak, ne de Kürt, ne de genel anlamıyla Marksist olamazlar diyoruz.

Kuşkusuz, bu kişilerin Marksizm-Leninizm adına hareket etmeleri, teori ve pratiklerini bu anlayışla yürütme iddiaları önemlidir. Ama, belirleyici kabul edilemez ve eleştirisi Marksizm-Leninizm'in eleştirisi olarak ele alınamaz diyoruz. Türk "sol"unda gelenekleşmiş sosyal-şövenizme karşı duyarlı olmak, onu teşhir ve mahkum etmek gereklidir. Ama, bunu "Kürt bakış açısı ya da

etnik grupların bakış açısı" edinerek tedavi etmek olası değildir. Çünkü, hata Kürt Marksistlerinin bakışlarında değil, Türk Marksistlerinin "şovenizmindedir..

Buradan, bağlantıları içinde diğer konuya, Marksizmin ulusal sorunları irdelemesi ve çözümlemesiyle, toplumsal, tarihsel pratikteki uygulamaların eleştirisine geçmek istiyoruz. Çünkü, Beşikçi, her ne kadar sonuç itibarıyla sorunlara "etnik gruplar açısından bakmanın da" önemli olduğunu vurguluyorsa da, esas olarak ciddiyetle üzerinde durulması gereken çarpıklıklara işaret etmektedir.

Bize göre de Marksizmin ulusal sorun konusundaki çözümlemeleri süreç içinde toplumsal, tarihsel olaylar karşısında geliştirilmek bir yana aşınmış olduğu bir olgudur. Marksizmin en güçlü dinamiklerinden biri onun uluslararası niteliğidir. Güç kaynağını, uluslararası işçi sınıfı hareketinin bu karakterinden alır. Fakat, 1930'lardan beri Marksist hareket, global ölçüde gittikçe "Milli", yerel özelliklere çekilmeye başlamış ve enternasyonalist karakteri yerine "sosyalist anavatan" denen büyük işçi devletlerinin uluslararası diplomatik çıkarları ikame olmuştur.. Egemen düzey Marksizm'in "milli yorumu" olarak belirince, "herkes öyle yaptığı için" Beşikçi'nin Kürt Marksistlerine de bu yönde misilleme önermesi

haklı gibi görünebilir.. Ama, bu varolan durumun yeniden üretimidir. Sorunu kaynağında eleştirmek daha sağlıklı olur. Özellikle, ezen ulus sosyalistlerinin "Enternasyonalizmi" ancak, Kürtler gibi, Bask ya da Eritre gibi mazlum ulusların devrimcilerini azarlamak için anımsadıkları bir dönemde, enternasyonalizm bayrağına ezilen ulus Marksistlerinin (Kürt Marksistlerinin) daha çok sarılma gereksinimi duymaları bir zaaf olarak görülmemelidir..

Marksizmi "milli"leştirme, onu anti-sömürgeci ulusal kurtuluş mücadelelerine, köylü kitlelerine taşıma anlamında değil, Marksist siyasetin egemen ulus burjuvazilerince "kabul edilebilir olma" noktasında yapılmaktadır. Yoksa, ülke koşullarının somut tahliline ve onun özgün niteliklerinin belirlenmesine dayanan yol ve yöntemlerinin ortaya konulmasına "millileştirme" demiyoruz. Millileştirmeden kastımız, ulusal kurtuluş mücadeleleri gibi temel bir devrimci dinamik, enternasyonalist dayanışmadan giderek soyutlanmış, giderek arka plana itilmiş olmasıdır.

Beşikçi, yine haklı olarak şu soruları sormaktadır:

"..Sovyetler Birliği, Çin, Arnavutluk gibi devletler, Doğu Avrupa devletleri neden ulusların kendi kaderlerini tayin ilkesi doğrultusunda

da, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine yardımcı olmamışlardır ? Kürdistan'ın bölünüp paylaşılması, emperyalizmin işine yaradığı halde, emperyalizmin politikasını ürettiği halde, neden bu devletler, Kürt Sorunu karşısında görmezden duymazdan gelen bir tavır izlemişlerdir ? Bu Komünist ve sosyalist devletler, Kürtlere yardım etmek şöyle dursun, neden gerici, faşist, sömürgeci ve ırkçı devletleri silahlandırmaya çalışmışlardır ? Bu silahların Kürdistan'da kullanıldığını bile bile..." (Y.age, Sh:154)

Gerici, faşist, sömürgeci devletleri silahlandırılan "sosyalist" devletler listesinden Arnavutluğu çıkarmak koşuluyla, bu soru gerçekten, trajik bir sorunsala işaret eder.(Arnavutluğu neden çıkarmak gerekir, çünkü, Arnavutluk; Kürt Sorununu uluslararası siyaset alanında duymazdan, görmezden gelen devletlerden biri olduğu halde, mütevazı sosyo-e-konomik yapısı içinde sömürgeci devletleri silahlandırmak gibi bir suça ortaklık etmiş değildir. Arnavutluğun TC ile olan ilişkileri ve bu arada Kürt Sorunu karşısındaki tavrı elbette değerlendirmeye konusudur. Çünkü, Arnavutluk dünya "sosyalist" hareketi içinde önder olma savındaki bir çizgiyi temsil etmektedir. Onun için dış siyasetteki davranışları basit diplomatik gerekçelerle açıklanamaz..)

Bize göre, böylesi çarpıklıkların nedeni ulus-

lararası hareketin bunalımında durmaktadır. Sırası gelmişken, öz itibarıyla bu konudaki görüşlerimizi açmak istiyoruz. Amacımız, Kürdistan'lı Marksist bir grubun öğeleri olma savımızla orantılı olarak bu olguya yaklaşım perspektifimizi ortaya koymaktır..

5- Marksist-Leninist Teori ve pratikte "Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı", "Gönüllü Birlik" ve "Enternasyonalizm" olguları üzerine.

Beşikçi, bu arada, diğer önemli bir sorunsala daha işaret ediyor: Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı prensibinin öncülüğünü yapan Bolşeviklerin SSCB pratiği ve yine Bolşeviklerin Kemalist TC ile olan ilişkileridir. Her iki olguyu da uluslararası "sosyalist" hareketin sorunları içinde değerlendirmek mümkündür. Beşikçi şunları soruyor:

"..Kürdistan 1920'li yıllarda, ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesinin Asya'da, Afrika'da halkları coşturduğu, sarıp sarmalamaya başladığı bir dönemde bölüşülmüş ve paylaşılmıştır. Bu konuyla ilgili olarak, 1917 Devrimi'nin, Bolşeviklerin düşünce ve davranışlarının elbette sorgulanması gerekir. Kürdistan'ın bölünme ve paylaşılmasının, emperyalizmin düşüncesi ve eylemi olduğu, emperyalizmin işini kolaylaştırdığı, onun politikasını ürettiği de bilinmekte-

dir. Sorgulama bu yönden de gerekli olmaktadır. 1946 yılında Mehabat Kürdistan Cumhuriyetinin kuruluşu ve yıkılışı yine incelenmelidir. Bunlar Ortadoğu hakkındaki bilgilerimizi zenginleştirici bir süreçtir. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı konusunda, durmadan Stalin'in ve Lenin'in bu konu ile ilgili olarak yazdıklarını tekrarlamakla, fakat yukarıdaki soruları hiç sormamak bilgilerimizi hiç artırmaz. Soruna çözüm yolu da göstermez. Şurası büyük bir gerçektir :Stalin'in ve Lenin'in bu konu ile ilgili olarak yazdıkları tam anlamıyla hayata geçirilememiştir. Sovyetler Birliğinde, Romanya'da, Bulgaristan'da, Yugoslavya'da, Çin'de vb. gelişen olaylar bunu açıkça göstermektedir. O halde, pratiğin teoriden sapmasının nedenleri etraflı bir şekilde incelenmelidir.." ("Devletlerarası Sömürge Kürdistan", Sh:158)

Bu sorunsalın son derece önemli ve cananlığı olduğu ortadadır. Kürdistan'lı Marksistler elbette bu konunun üzerinde düşünmek ve bilgi üretmek görevi ile karşı karşıyadırlar.

Büyük Ekim Devrimi hem Çarlık Rusyası'ndaki ezilen uluslar hem de Asya ve Afrika'daki sömürge uluslar için, mazlum halklar için bir kurtuluş umudu olmuştur. Devrimci hükümetin ilk bildirgesi Rusya'nın mazlum uluslarına "Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı", yani özgürce ayrılma hakkı' -

nı ilan eden 13 No'lu Decret'tir. Bu, dünya tarihinde ilk kez görülen bir gelişmedir. Bir dönüm noktası.. Rusya gibi "Halklar Hapishanesi" olarak tanımlanan bir imparatorluğun dağılması, bütün ezilen uluslar için gerçek bir ilerlemeyi temsil eder. Böylece Bolşeviklerin savunageldikleri UKKTH bağlamındaki tezlerin devrimci bir dinamizm taşıdığı pratikte kanıtlanmış oluyordu.

Fakat, ulusal sorunla ilgili tezlerin ikinci yanı, "özgürce ayrılma"dan sonra "özgürce birleşme" ya da "gönüllü birlik" aşaması pratikte sakatlandı. Bu sakatlanmanın bir kısmı Ekim Devrimi'nin iç savaş deneyiminden geçmesinin ardından, emperyalist bir kuşatma altına girmiş olması,Avrupa'da beklenen proleter devriminin gerçekleşmeyişyle, Ekim Devrimi'nin içe kapanıp, korumacılığa yönelmesinden kaynaklanmaktadır. Bir kısmı da ulusal sorunla ilgili teorilerin geliştirilmemiş olmasından oluşmuştur. Kuşkusuz, teori de hayatın içinden doğar ve onunla birlikte gelişir. Bu aşamada pratiğin ortaya çıkardığı düğümlere teorik çözümler geliştirilirken, bunlara statükocu bir çizgi egemen oldu..

İkinci aşamada uğranılan sakatlıklar nelerdi ?

Birincisi;

Muzaffer Proletarya adına hareket eden Parti, ulusların gönüllü birleşmeleri söz konusu oldu-

ğunda, eğer bu uluslar kendi iradeleriyle hareket ederlerse, gerici odakların çekim merkezine düşecekleri endişesiyle ya da bizzat düştükleri için bu ulusların kendi kaderlerini tayinde belirleyici bir rol oynadılar. Böylece, Çarlık Rusyası'nın ezilen ulusları eski statülerinin çok ilerisine geçmiş olsalar bile, bir çok Cumhuriyet için zorunlu birlik gönüllü birliğin yerini aldı..

Ekim Devrimi'nden sonra, Polonya, Ukrayna, Finlandiya, Beyaz Rusya ve Kafkasya Federasyonu bağımsızlıklarını ilan etmişlerdi. Ayrıca, Taşkent ve Buhara çevresinde de bağımsız hükümetler kurulmuştu. Daha sonra Kafkasya Federasyonu dağılarak, Gürcistan, Azerbaycan ve Ermenistan da bağımsızlıklarını ilan etmişlerdi. Baltık Ülkeleri; Letonya, Litvanya ve Estonya da Rusya'dan bağımsızlıklarını ilan eden devletlerdi.

Örneğin; iç savaş sona erdikten sonra, Bolşevik ordular, daha önce bağımsızlıklarını ilan etmiş olan Kafkasya Cumhuriyetlerini; Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan'ı zorla Sovyetize etmişlerdi. Azerbaycan'da Musavatçılar, Gürcistan'da Menşevikler, Ermenistan'da Taşnaklar devrilerek, Bağımsız Sovyet Cumhuriyeti olarak konumlandırılmışlardı. Daha sonra, yine, Moskova'nın/Partinin dayatmaları sonucu önce Transkafkasya Federasyonu kurulmuş, ardından yine gönüllü olmayan bir

biçimde Birlik anlaşmasına zorlanmışlardı. Hatta, Gürcistan'lı Komünistler bu birleşmeye karşı çıktıkları için, kendilerine karşı şiddet kullanılmıştı.. Lenin, birleşme yolunda şiddet kullanılması nedeniyle Orjonikidze ve Stalin'i sert biçimde eleştirmişti.

Türkistan'daki bağımsız cumhuriyetler de aynı biçimde Kızılordu tarafından Sovyetize edilmiş ve birlik antlaşmasına dahil edilmişlerdi.

Bu dönemdeki "birleşmelerin" sosyalist teorideki "gönüllü birlik" kavramıyla alakası olmadığı, 1920-22 dönemindeki birleşmelerin dayatmacı bir birleşme olduğu açıktır.

Zorla Sovyetize etme ya da gönüllü olmayan katılımların son örneği de, Hitler-Stalin Paktı'nın ardından 1939 yılında Letonya, Litvanya ve Estonya'nın ilhak edilmeleri olmuştur..

Böylece, Ekim devrimi'nden önce Çarlık Rusyası'nın elindeki bütün imparatorluk toprakları, 1940 yılına gelindiğinde, tekrar Sovyetler Birliği sınırlarına dahil edilmiş oluyordu.. Hatta, Romanya'ya bağlı Besarabya bölgesi ile Polonya da Sovyet işgaline girmişti. Sınırlar dışında kalan tek istisna Finlandiyadır..

Dolayısıyla, eski imparatorluk bürokrasisine egemen olan şöven Rus görüşünün "Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı" ve bağımsız cumhuri-

yetlerin kurulmasının taktik birer adım oldukları ve tekrar güçlü bir biçimde birleşmek için manevra olduğu yolundaki beklentisi ve yorumu bu anlamıyla doğrulanmış olmaktadır.. Fakat, Sovyetler Birliği'nde ulusların statüsündeki bu "geriye dönüş", sosyalist insanın yozlaşması, yönetimin bürokratik bir diktatörlüğe dönüşmesiyle iç-içe'dir. Çünkü, Marksizm-Leninizmin "Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı" prensibi ve gönüllü kaynaşma prensibinden uzaklaşıldığı gibi; sosyalizmin kuruluşu ve sosyalist iktidar da bozulmaya uğramış bulunmaktadır.

Bugün SSCB'de Ulusal sorunların, bağımsızlık taleplerinin çok canlı bir biçimde gündeme geldiği ülkeler, dikkat edilirse birliğe pek de gönüllü olmayan bir biçimde katılmış, bazı zorunluluk ya da zorlamalarla katılmış ya da Baltık Cumhuriyetleri gibi düpedüz işgal olan Sovyet Cumhuriyetlerinde görülmektedir. Bu onlarca yıl önce yapılan yanlışların günümüze uzayan sonuçlarıdır.

Halkları, ulusları bölerek yönetmenin "emperyalizmin" taktiği olduğu hemen herkesçe kabul edilir. Fakat, proletarya adına hareket eden bu bürokratik diktatörlüğün de Sovyetlerdeki halkları "bölerek" yönetmeye kalkışmış olması da ilginçtir. Bugün SSCB'deki ulusal sorunlar açığa çıkarılıp, deşildikçe; Sovyetlerin dört bir yanında, kitleler

halinde sürülmüş halkların yaşamakta olduğunu görüyoruz. Kırımlılar Sibiryaya, Mesketler Özbekistan'a, başka halklar diğerlerinin içinde mecburi bir iç göçe tabi tutulmuşlardır. Bunun "bölerek yönetme" eylemi olduğuna kuşku yoktur. Yine, önce tek bir Cumhuriyet olan Türkistan'ın sırf yerel çelişki ve farklılıklara dayanarak Tacikistan, Özbekistan, Türkmenistan, Kırgızistan olarak dörde bölünmesi; Azerbaycan'da Karabağ, Ermenistan'da Nahcivan'ın başka statülerle konumlandırılmaları vb.. hep bu "yönetme" erkiyle açıklanabilir..

Bütün bu olgulardan çıkarabileceğimiz sonuç: Marksist teoride öngörülen "Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı" siyasetinden geri dönüldüğü, gönüllü birlik yerine zorunlu birliğin geçtiği ve "sosyalist uluslar"ın gerçekleştirilemediği gerçeğidir.

İkincisi;

Sovyetler Birliği'ndeki uluslar siyasetindeki bu bariz değişikliğin maddi temelleri var ve buna uygun düşen teorik-ideolojik bir üst-yapı da oluşturulmuştur. Bunu Marksizm-Leninizm'den teorik ve pratik bir sapma olarak görmek mümkündür..

Ekim Devrimi'nin itici güçlerinden biri de Proletaryanın köylülükle ittifakıydı. Çarlık

Rusyası'nda ise, sanayi proletaryasının ezici bölümünü Ruslar oluşturmaktaydı. Hatta, Bakü, Taşkent, Kazan gibi Rus olmayan şehirlerde bile sanayi proletaryasının ağırlıklı bölümünü Ruslar oluşturmaktaydı. Bunun gibi, RSDİP'nin kadrolarının ağırlıklı bölümü de Rus'tu. Buna karşılık, geniş Rus köylülüğü yanında, ezilen ulusların büyük bölümü de "köylü uluslar"dı..

Dolayısıyla, proletaryanın köylülükle ittifakı, Rus köylülüğü dışında "ulusal" bir nitelik kazandı. Leninist öğretiy'e göre, işçi-köylü ittifakında proletaryanın öncü, yönlendirici rolü; sosyalist iktidarın bürokratik bir yönetim aygıtı haline gelmesiyle birlikte; kolaylıkla Rus proletaryasının, köylülüğe; yani, köylü uluslara vesayet etmesi eksenine oturtulmakta gecikmedi. Çarlık Rusyası'nın ezen-ezilen ulus ikilemine son verilirken, onun yerine ilk aşamada önder ulus, himaye edilen ulus ikilemi gelmiş oldu.

Devrimin içe dönmesi ve giderek partinin bürokratik bir yönetim aygıtına dönmesi, eski Çarlık bürokrasisinin yeni siyasal otoriteyle uzlaşması, dahası giderek onun içini doldurmaya başlaması sonucu bu biçim kolaylıkla yöneten ulus, yönetilen ulus ikilemine döndü.. Rus proletaryası adına hareket eden Sovyet bürokrasisi "proletaryanın köylülükle ittifakı ve onlara önderlik etme

hak ve ödevine" dayanarak; geri uluslara, köylü uluslara da önderlik etme hakkına da sahip olmuş oluyordu..

Bundandır ki, bu köylü ulusların "Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı"nı kullanmalarında, onlara "yol gösterildi", dikte ettirildi.. Çünkü, bu "uluslar"ın "Kendi Kaderlerini Tayin Ederken" doğru seçenek yapmayacakları kadar geri topluluklar olduklarını var sayan Büyük Rus kafası, yine yönetimdeydi.. Nitekim, Ekim Devrimi'yle bağımsızlık kazanan birçok Cumhuriyetin iç savaş süresince Menşeviklerle ya da emperyalistlerle işbirliğine yönelmiş olmaları da, bu ulusların "Kendi Kaderlerini Tayin" konusunda henüz olgunlaşmadıkları yolundaki egemen görüşe veri oluşturmaktaydı.

Dolayısıyla Ekim Devrimi'nin "işçi-köylü ittifakı" taktiği, Sovyet Bürokrasisi'nin buyurganlığı'nın teorik kılıfı haline sokulmuş oldu. Rus Bürokrasisi ezilen uluslara tepeden bakan, onlara buyurganlık eden Büyük Rus geleneğini kolayca bu "öncülük" sıfatıyla çakıştıırıp, gizleyebilmişti.

Üçüncüsü;

Parti kadrolarında daha önce Rus milliyetçiliğine, Büyük-Rus şovenizmine karşı olan duyarlılık giderek azaldı. Ezen ulus milliyetçiliği ile ezilen ulus milliyetçiliği aynı derecede zararlı görülmeğe başlandı. Bundan kaçınılmaz olarak

Büyük-Rus milliyetçiliği yararlanmaktaydı. Çünkü, diğer uluslara mensup yöneticiler "milliyetçilik-le" suçlanmak korkusuyla, daha çok "enternasyonalist" görünme hevesiyle, ulusal haksızlıkları, eşitsizlikleri basitleştirdikleri gibi; Ruslardan daha çok Rus kafasıyla hareket etmeyi "enternasyonalist olmanın", ulusların kaynaşmasının bir gereği sanma aymazlığına düştüler.

Bu konuda sonuç olarak;

SSCB'de ulusal sorunların tamamen çözülmüş olduğu, tam ve gönüllü bir kaynaşmanın yaratıldığı tezi, tıpkı "sosyalizmin inşa edildiği", "komünizme geçildiği" tezi gibi resmi devlet tezi haline gelmişti. Uluslararası işçi sınıfı "partileri"nin önemli bir bölümü de bu resmi propagandayı yıllarca gerçeğin kendisi olarak kabul ettiler. Bu aşamadan sonra SSCB'de uluslar bahsinde gerçeklerin yerini parlak "enternasyonalist" söylevler almıştır. Yetmiş yıldır sosyalizmi uyguladığı iddia edilen SSCB'de, böylece içten içe biriken, kangrenleşen sorunlar, bugün proletaryanın "anavatanı"nda ulusların birbirlerini boğazladıkları bir düzeye gelmesine neden olmuştur..

6- Enternasyonalizmin Karikatürü karşısında ulusalcılığın yükselişi.

Marksizmin devrimci dinamiklerinin başında,

onun enternasyonalist karakteri gelmektedir. Marks-Engels, proletarya devrimini öngörürlerken de, uluslararası işçi sınıfı hareketinin örgütlenme ve mücadele düzeylerini tartışırken de, hep **enternasyonalist** düzeyde çözümlemeler yapmışlardır..

Kuşkusuz, proletarya mücadelesinin enternasyonalist karakteri; ulusal kurtuluş mücadelelerinin emperyalizm karşısındaki devrimci dinamiğini görmekle çelişmiyordu. Bu yüzden, ulusal kurtuluş mücadelelerine bakiş ve emperyalizme karşı onun devrimci gücünün görülmesi, Marksizm için gerçek bir katkı ve ilerleme 'yi temsil etmiştir.

Lenin, "Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm" broşüründe, bu devrimci güçlerin diyalektik ilişkisini etkili bir biçimde tartışmıştı..

Günümüzde ise, Marksizm-Leninizmin bu iki büyük devrimci dinamizm kaynağının olabilecek en alt seviyeye indirildiğini, **enternasyonalizmin karikatürleştirildiğini** görüyoruz. Kuşkusuz, bu olgu, bir kişi ya da gruba ait değil, yarım yüzyıllık toplumsal-siyasal pratik süreçler sonunda varılan olumsuz bir noktadır. Çünkü, enternasyonalizmin, büyük ulusların küçük uluslara "ağabeylik yapması"; Mazlum ulusların kendi başlarına doğruyu seçemeyecekleri için, büyüklerinin yanından ayrılmamaları biçiminde yorumuna varan ve aslında ezen ulus

şovenizminin merhamete bulandırılmış biçimlerini görmekteyiz. Çünkü, enternasyonalizmi; "sosyalist anavatan" olarak isimlendirilen ve yerine göre SSCB, yerine göre Çin ya da başka "sosyalist" devletlerin dış siyasetlerini, diplomatik manevralarını izlemek olarak anlamış ve devrimci dinamizme büyük darbeler vurmuş yaygın bir anlayış egemen olmuştur. Çünkü; büyük ulusların şovenizmi ile, mazlum ulusların yurtseverliğini aynı değerde gören "keskin" enternasyonalistler, yıllarca sosyal şovenizmin belkemiğini oluşturmuşlardır.

Bunun içindir ki, Beşikçi;

"Kürt Sorunu karşısında Türk 'Solu'nun düşüncesini, tavır ve davranışlarını ele alırken... aslında sorunları sınıf mücadelesi açısından incelediklerini vurgulayan Marksistler de, sorunlara bir Türk Marksisti olarak bakıyorlar.. Dikkat edilirse herkes böyle yapıyor" (Y.age,

Sh:22) diyerek enternasyonalizmin bu karikatürleştirilmiş biçimine atıfta bulunmaktadır. Kimi "Türk Marksistleri'nin, enternasyonalizmi kendilerine kılıf yaparak, aslında milliyetçi bir bakış taşıdıklarını vurgulamaktadır. İşte, biz de, bu nokta da enternasyonalizmin içeriğinin boşaltılarak, milliyetçi yargı ve yönelimleri gizlemek için kullanılan bir kavram haline gelmesi noktasında bu eleştirel bakışın yerindenliğine katılıyoruz. Ama, "herkes böyle yaptığı için" aynısını

bizlerin de yapmasının önerilmesi sorunun çözümü değildir. Şoven yorumla, yurtseverlik arasında kesin bir ayırım koysak bile, düzeltilmesi gereken yanın enternasyonalizm anlayışı olduğu açıktır.

Marksizmin devrimci dinamiklerinden biri olan enternasyonalizm, nasıl egemen ulusların ya da büyük devletlerin uluslararası diplomalarının bir veçhesi haline geldi ya da getirildi. İşçi sınıfı hareketinin dünya ölçeğindeki birlik ve dayanışması; ulusal kurtuluş mücadelelerinin temel devrimci dinamiklerden biri olarak önde tutulması gereken ittifak anlayışı yerini nasıl, "gemisini kurtaran kaptan, herkes kendi bölgesinde başının çaresine baksın" düzeyine çekildi?

Yoksa, enternasyonalizm anlayışı zaten başından mı yanlıştı. Sorunları ulusal düzeylerde mi görüp çözümlmek gerekiyordu?

Bize göre, Marks-Engels'in, bir proleter devrimini ulusal değil, kıtasal görmeleri/tasarlamaları bir yanlış değildi. Tarihin ilk proleter devriminin Avrupa'nın sanayileşmiş devletlerinde değil, Rusya'da koşullarını bulması; bu devrimin bir Avrupa devrimi'yle devam etmeyip, kuşatma altına sokularak kendi koşulları içine hapsedilmesi bu öngörünün tarihsel önemini yadsınamaktadır.

Çünkü, iki büyük emperyalist bunalım dönemi göstermiştir ki, devrimci dalgaların niteliği

ulusal değil, uluslararasıdır. Çünkü, emperyalist-kapitalist sistem artık tümüyle bir dünya sistemidir ve bunalımları da lokal ve ulusal değil, uluslararasıdır. Kuşkusuz, devrimci ve karşı-devrimci dalganın ulusal alanlarda varolan çeşitli güç eğrileri içinde aldıkları nitelik, başarı ya da başarısızlıkları farklıdır. "Emperyalizmin en zayıf halkasından kopacağı" tespiti de bu tespitle çakışır.

Diğer yandan, bölgesel olarak varolan siyasal bunalımlarda da, devrimci dalganın niteliği yine uluslararasıdır. Sözgelimi, Orta Amerika, Güney Amerika, Orta-Doğu, Çin Hindi, Doğu Avrupa vb.. alanlardaki her bir devrimci ya da karşı-devrimci bir gelişme bütün bölge toplumlarını aynı oranda etkilemektedir. Pentagon'un "Domino Teorisi" adını verdiği bu siyasal realitedir.

Büyük Ekim Devrimi, Marks-Engels'in öngördüğü "kıtasaal devrim" çizgisi yerine, tamamen kendi koşullarına hapsedildikten, tam bir abluka altına alındıktan sonra Marksizmin teoride öngördüğü ile, pratikte varolan durumun bağdaştırılması; "tek ülkede sosyalizm" tartışmalarına da kaynak olmuştur. Böylece, "tek ülkede sosyalizm" tartışması, Marksizmin öngörüsünün Ekim Devrimi'yle geçersiz kaldığı ve yeniden gözden geçirilmesi gerektiği noktasında değerlendirildi.

Oysa Ekim Devrimi'nin Avrupa'ya yayılması,

tamamen subjektif koşullarla bağlantılıdır. Özellikle, Almanya'da Kapp ayaklanmasının bastırılması; II. Enternasyonal önderliğinin "anavatan savunması" adı altında Avrupa proletaryasını emperyalist burjuvazinin güdümüne sokmuş olması gibi etkenler, Ekim Devrimi'nin tecrit edilmesinin en büyük nedenleridir..

Rusya'da ise, 1918-22 yılları arasında kanlı bir iç savaş yaşandıktan sonra Bolşevikler geniş işçi ve köylü yığınlarının desteğiyle iktidarlardı. Ama, hem emperyalist savaş, hem bunun ardı sıra gelen iç savaş dönemi ülkedeki üretici güçleri önemli ölçüde tahrip etti. Sanayi proletaryası önemli ölçüde dağıldı. İç savaş sırasında yaşamını yitiren önemli sayıda deneyimli militan kadronun yanı sıra, dağılan sanayi proletaryası da Ekim Devrimi'nin iki önemli kaynağını zayıflatmış oldu..

Rusya'da bu dönemden sonra siyasetler tümüyle içe yöneldi ve ele geçirilen iktidarı koruma eksenine oturdu. Buna dayalı olarak da ülke de sosyalizmin kurulması maddi temellerinin atılması, tahrip olan üretici güçlerin onarılması, savaş yorgunu toplumun beklentilerine cevap verilmesi gerekiyordu. Bütün bu işleri de devrimci bir parti olan RSDİP yapmakla yükümlüydü.. Kaçınılmaz olarak, parti aygıtıyla yönetim aygıtı iç-içe geçti.. İşte bu, bürokratlaşmanın temeliydi.

Bolşevik önderler sürekli bu tehlikeye işaret ettiler, ama, bu durum gittikçe çok sözü edilen fakat gittikçe daha az başarılan bir bürokratizme dönüşmeye engel olamadılar. Çünkü, Çarlık Bürokrasisi ve yeni yönetimle uzlaşma yolunu seçen eski rejimin bir yığın elemanı partiye dolmuş, yönetim aygıtında görev almıştı. Kısaca, bir süre sonra eski Bolşevikler bürokrasiye değil, bürokrasi Bolşeviklere hükmetmeye başlamıştı.

Ulusal sorunun çözümü "gönüllü birlik" konusunu tartışırken işaret ettiğimiz gibi, toplumda herşey ayrıcalıklı bir sınıf haline gelen ve gittikçe daha çok bütünleşen parti/devlet bürokrasisinin tekelinde toplandı. Üretici güçleri canlandırmak için, "kontrollü devlet kapitalizmi" NEP dönemi ve ardından merkezileştirilmiş planlı ekonomi modeli artık ülkede tümüyle sosyalizmin kendisi olarak sunulmaktaydı.. 1930'lu yıllara gelindiğinde hem ekonomik hem siyasal merkeziyetçilik, hem de içe kapanma Sovyetler siyasetinin ana eksenini oluşturmaktaydı.. Bu dönemden sonra geçirilen parti içi tasfiyeler ve muhalefetin kanlı biçimde yok edilmesini de bu düzeyde görmek gerekir. Siyasetler artık tutuculaşmıştı. Çünkü, en azından partinin kaybedecek birşeyi, koruması gereken bir şeyi vardı: **İktidar**.. Gerek içte ve gerekse uluslararası plande "sosyalist iktidarın korunması" bundan böyle artık enternasyonalizm anlayışının odağını oluşturmıştır..

Bütün bu maddi yapı üzerinde Marksizmin temellerinden biri olan enternasyonalizm anlayışı da çarpıtılmaya başlandı..İlki,sosyalizmin ulusal- içsel bir olgu olarak inşa edilebileceği görüşüdür. Ama, buna karşılık tek ülkede "ulusal" olarak inşa edilebilecek sosyalizmi koruma görevi de bütün dünya proletaryasına, uluslararası işçi sınıfı hareketine, ulusal kurtuluş mücadelelerine verilmekteydi.

Bu yüzden Komünist Partilerinin merkezi örgütü olan III. Enternasyonal, 1930'lu yıllardan sonra, adeta SSCB diplomasisinin dış siyaset örgütü gibi siyasetler üretmeye başlamıştır. Bu siyasetler dünya sosyalist hareketinin çıkarlarını global olarak Sovyet Devleti'nin korunması düzeyinde ele alınması olarak tarif edilebilir. Böylece, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş mücadeleleri SSCB devletinin çıkarlarıyla çeliştiği oranda dışlanmış; uygunluk gösterdiği oranda ise desteklenmiştir. Oysa, SSCB'nin dış siyasetteki tercihleri, dünyanın birçok bunalımlı bölgesindeki devrimci radikalizmin talepleri ile çelişmekte gecikmemişti. Bu yüzden ki, II. Enternasyonal, giderek önderlik misyonunu yitirerek, nihayet 1945'de artık lağvedilme noktasına geldi. Ama, bu arada enternasyonalizm olgusunu da aşındırmış, ortadan kaldırmış olarak..

Enternasyonalizmin bu deforme edilişi ve muhte-

vasının boşaltılmasına çok ibret verici örnekleri sıralamak mümkündür. Bunlardan SSCB dış siyasetinin Kemalist iktidarla olan ilişkileri en çarpıcı olanıdır. Gerek III. Enternasyonal, gerek SSCB dış siyaseti TC'de Kemalist iktidarın niteliğini Marksist yönetime göre değil, tamamen siyasal konjonktürdeki konumlanmaya ve Sovyet Devletine karşı takındığı **pragmatik** tutuma göre değerlendirmiş ve siyasetler üretmiştir.

TC'de Kemalist iktidar, ülkedeki tüm gerici, anti-komünist pratiğine, Kürdistan'daki sömürgeci işgal ve kırımlarına rağmen; Enternasyonal tarafından hala SSCB'ye karşı aldığı diplomatik tavra göre değerlendiriliyordu. Bu yüzden Kemalizmi ve Türk ordusunu ilerici gören, onun Kürdistan'daki varlığını ve tasarruflarını gözardı eden T"K"P geleneginin (Beşikçi'nin örnek verdiği Şefik Hüsnü, Mihri Belli vb..) bu tutumunu; III. Enternasyonalin ve SSCB'nin yaklaşımından çok farklı değerlendirmek mümkün değildir. Son yıllarda anıları yayınlanan pek çok eski "Komünist" anılarında III. Enternasyonali'nin, SSCB yetkililerinin; Ankara hükümetlerinin eleştirisinde ileri gidilmesi için kendilerini nasıl frenlediklerini anlatmaktadırlar. Siyasetlerinin nasıl Kürt ve Türk halkları, emekçi sınıf ve tabakaları açısından değil, SSCB'nin dünya siyasetindeki gereksinimlerine göre ayarlandığını ise, zaten T"K"P tarihinden izlemek mümkündür.

186

Bu konuda en çarpıcı örnek Hikmet Kıvılcımlı ile ilgilidir. T"K"P'nin muhalif önderlerinden biri olan **Kıvılcımlı**, Elazığ Cezaevi'nde bulunduğu sırada yazdığı **"YOL"** (1936) serisinde bir dizi programatik çözümleme önermiş ve bunu hem T"K"P Merkez Komitesi'ne hem de KOMINTERN'e iletmış olduğu belirtilmektedir. Bu seri içinde en ilginç olanlardan biri de kuşkusuz **"İhtiyat Kuvvet: Milliyet (Şark)"** kitabıdır. Burada, Kürdistan'ın **"Müstemele"**, yani sömürge konumu vurgulanmakta, Kemalizm'in sömürgeci siyaseti teşhir edilerek Kürdistan'da **"silahlı çete"** faaliyeti önerilmektedir. O döneme göre oldukça ileri tespitlerin yer aldığı metnin varlığı bize şunu göstermektedir: T"K"P'nin ve o dönemde KOMINTERN'in Kemalistlere ve Kürdistan'a yaklaşımı sadece "sorunu görememe, kavrayamama" değil, bilinçli bir **tercih** sorunudur. (Kıvılcımlı'nın bu tezlerini daha sonraki siyasal pratiğinde neden savunmadığı ve pratiği ise, ayrı bir değerlendirme konusudur.)

Burada belirtmemiz gereken önemli yanlardan biri, "Enternasyonalizm" olgusunun sadece SSCB, Çin, Arnavutluk ya da başka herhangi bir "sosyalist" devletin diplomasilerinin desteklenmesi olarak algılanışı, sadece II. Paylaşım Savaşı sonrası geline bir düzey değildir. Savaşın önce de aynı anlayış zaten yerleşmişti. Örneğin; İspanya Devrimi sırasında uluslararası tugaylar anti-faşist direnişin yardımına koşarken, o

sırada henüz Marksist Enternasyonalizm canlılığını korumaktaydı. Ama, Sovyet dış siyaseti bu enternasyonalizm anlayışı ile de çeliştiği bu savaş sırasında açıkça ortaya çıktı. İngiltere ve Fransa'nın "savaşa karışmama" siyaseti desteklenirken, aslında faşistleri aktif olarak destekleyen Almanya ve İtalya'nın askeri yardımı karşısında İspanya'nın meşru hükümeti savunmasız bırakılmaktaydı..

Keza, yine Beşikçi'nin bir örnekleme olarak sorduğu "Mehabad Kürt Cumhuriyeti" örneği de Enternasyonalizm'in sadece dış siyaset olarak algılandığına çarpıcı bir örnektir. Zaten, SSCB dış siyasetinin diğer ülkelerin "komünist" partilerince uygulanması olarak algılanan Enternasyonalizm, II. Savaşı'nın galibi olarak "Sosyalist Anavatan"ın kazandığı büyük güç ve prestij sayesinde 1943'de bir örgüt olarak artık Komintern'e gerek duyulmayacak derecede çözülmüştür. Stalin'in Komintern'in lağıvı konusunda yaptığı açıklamada uluslararası sosyalist hareketin artık böyle bir aygıtla gereksinmesi kalmadığını ve Komünist partilerin artık daha çok "ulusal" nitelikler göstermeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Bu aslında, Enternasyonalizm düşüncesinin tamamen terkedilip, yerine büyük devlet siyasetlerinin ve dünya dengesinin kurulduğunun ilanıydı. "K"p'lerin daha çok "ulusal"laştığı ise, bu olgunun bir türavidir..

Enternasyonal'in bir örgüt olarak lağvedilmesinden sonra da, enternasyonalizm yine pek çok "K"p tarafından SSCB dış siyaseti doğrultusunda ulusal siyasetler üretmek olarak algılanmaya devam etmiştir..Fakat, şu görülmüştür ki, Sovyet bürokrasisinin uluslararası siyaseti dünya çapında statükoyu bozmaya değil, onu korumaya yöneliktir.. Bu yüzden onun karakteri devrimci değil, tutucu'dur. Bu yüzden ki, Sovyet siyaseti sadece sosyalist iktidar sorunlarında değil, ulusal kurtuluş savaşları konusunda da bu niteliğiyle tutucu, hatta barajlayıcı, engelleyici bir işlev görmüştür. SSCB bu tür eylemleri sadece dünya dengeleri içindeki yerine göre desteklemiş ya da desteklemek zorunda kalmıştır.

1960'lardan sonra SSCB'nin Marksist-Leninist bir odak olarak etkinliğini yitirmesi ve özellikle ulusal kurtuluş mücadeleleri karşısındaki tutucu tavrını Çin vb.. odaklarla paylaşmasından sonra da enternasyonalizm, yine bu önder partilerin siyasetlerinin izlenmesi biçiminde algılanmıştır. Bunların ülkemizdeki yansımaları bu bakımdan oldukça ibret vericidir, siyasi çizgiler kendileri için "önder" kabul ettikleri siyasi merkezin dış siyasetine göre şekillendikleri için, sürekli olarak kendi kendileriyle çelişmek ve hem kadrolar hem hitap ettikleri emekçi kesimler üzerinde hayal kırıklığı yaratmak durumunda kalmışlardır. Ama, sorun anlaşılmaya başlandıkça, kuşkusuz bu

tabular yıkılmaktadır. Özellikle ÇKP'nin Üçüncü Dünya Ülkelerine önderlik edeceğim derken, SSCB'yi baş düşman ilan etmesi; İran Şahı gibi, Şili gibi gerici rejimlere arka çıkacak kadar ya da Vietnam'a savaş açacak kadar gaflar yapması, bu odağın hızla prestij kaybına ve giderek silinmesine neden olmuştur.

Bizim burada vurgulamak istediğimiz şey, Marksist Enternasyonalizm anlayışından ne kadar uzaklaşmış olduğudur. Bu egemen çizgi içinde revizyonist, sağ-oportunist ve sosyal-şoven çizgilerin güç kazanmaları elbette doğaldır. Bizim itiraz ettiğimiz şey ise, gerek bu çizgiler tarafından yürütülen ve gerekse dünya sosyalist hareketine büyük bir ağırlıkla egemen olan "enternasyonalizm" anlayışının gerçek orijininden çok çok uzaklaşmış olduğudur.

Bu nedenle, Beşikçi, Türk "Marksistleri"ni, "Komünistleri"ni, Kürdistan'a bakışları konusunda sorgularken, çok önemli bir olguya parmak basıyor, üstelik sadece Türk "Komünistleri", "Marksistleri"ni değil, dünya düzeyinde bir sorunsala işaret ediyor. Bu olguya neşter vurulması neden ve sonuçlarının irdelenmesinin bir görev olduğuna kuşku yok. Bizim katılmadığımız şey, çözümün "sınıf bakış açılarının" yetmezliği değil; sınıf bakış açısı diyerek, Marksist-Materyalizm'den ve enternasyonalizm'den uzaklaşmış olması, bu

konuda kendini aşip geliştirememiş olmasıdır. Alternatif ise, "herkesin yaptığı gibi" ulusal/etnik bakış açısı da edinmek değil, Marksizm'deki bunalımın aşılmasıdır diyoruz. Kuşkusuz, Kürtlerin etnik bakış açısını başka mazlum ulusların ki gibi yurtseverlik olarak tanımlamak gerekir. Ve yurtseverliğin Marksist bakışla çelişmediği'ni, onunla bağdaştığını biliyoruz. Buna rağmen, eğer bir yöntem olarak bilim yöntemi temel alınacaksa; her ulusa özgü bir bilim yöntemi subjektif yargı ihdas edilemeyeceği gerçeğiyle sorun metodolojik olarak ortaya konuluyorsa, farklı düşünüyoruz: Marksistlerin bu konuda kendilerini aşmaları ve çözümler üretmeleri gerçeğidir, bu aynı zamanda, Kürt Marksistlerinin de başta gelen görevi olmalıdır..

Kuşkusuz, bütün Marksistlerin enternasyonalizmi aynı düzeyde pratiğe aktardıkları söylenemez. Enternasyonalizmin bu içeriği boşaltılmış biçimine karşı durmuş, bağımsız siyaset üretmiş ve ulusal kurtuluş mücadeleleri ile toplumsal devrimleri dünya ölçeğinde ilişkileri içinde ele almaya çabalamış siyasi akımlar da varolmuştur. Marksizmin enternasyonalist karakterine sahip çıkan akımlardan biri de IV. Enternasyonal geleneğidir.. Buna karşılık, IV. Enternasyonal pratiğinde de ulusal kurtuluş mücadelelerine yaklaşım eksiktir. IV. Enternasyonalin de bu düzeyde değerlendirilmesi gereken, sorgulanması gereken bir süreci var..

Tüm bu olguları değerlendirirken, "toplumsal tarihsel olaylara sınıf bakış açısıyla bakmanın her zaman yeterli olmadığı" görüşü, bize göre Marksist-Diyalektik metodolojinin uygulanmayışı ve siyasi planda sınıf partilerinin kendi burjuvazileriyle "uzlaşma" çizgilerinin giderek egemen olmasıyla açıklanabilir.

Bilim yöntemine sıkı sıkıya bağlı olduğuna inandığımız Marksist bakış açısının bizi doğru sonuçlara götüreceğine inanıyoruz. Kürtler, Kürdistanlı devrimciler çok doğaldır ki, önlerine kendi ülkelerindeki sömürgeci ilişki ve bağımlılıkların tasfiyesini, ülkenin askeri işgalden arındırılmasını; kısaca Kürdistan'ın ulusal ve toplumsal kurtuluşunu koymuşlardır. Bu pratiğin enternasyonalist düzeyle gelişmediğine ve onun bir parçası olarak değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Kürdistan ihtilali'ndeki özgül ile evrensel'in diyalektiğinin bizi doğallıkla bu sonuca ulaştırması gerekir. Eğer, salt "ulusal bakış açıları" diğer uluslara mensup Marksistlerin, devrimcilerin ufuklarını daraltıyorsa, neden bizimkini daraltmasın ?

Aşağıda tartışacağımız gibi, Marksist ideoloji, bize göre diğer ideolojik yapılanmalardan temel bir farklılık gösteriyor, göstermelidir.. Bütün ulusları ve insanları kapsayan bir amaca işaret ediyor: tüm insanların birey olarak toplum

olarak özgürleşmeleri amacına.. Ve bu amacı saptarken de, bilimsel bir yöntemle, bilimsel felsefik bir dünya görüşüne dayanıyor..

Marksizmin teorik-pratik kültürel mirası, tamamlanmış, kalıplaşmış gerçekleşmiş değildir. Marksizm'in sunduğu veriler, teoremler pratikte ayıklandıkça, bilimsel gelişmeler : bilgi üretilmesiyle çürütüldükçe, o noktaya ayıklanarak yoluna devam eder. Bu nedenle, Marksizm bilimsel yöntem ve dünya görüşüne uygun olarak kendini aşma ve yenileme yeteneği göstermek durumundadır. Biz, Marksizm'i, "sınıf bakış açısı"nı böyle kavradığımız için; doğru olanın "tarihsel olaylara etnik gruplar açısından bakma yeteneği kazanmak" değil, diyalektik-materyalist bir izlem ve gözlemle bakmak gerektiğine inanıyoruz. Çünkü, tarihsel olayları, etnik gruplar açısından değerlendirmek de bu metodolojinin içinde olması gereken, bu yapılmadığında yöntemin mutlaka noksan ve aksak olacağını bilmemiz gerekiyor. Bunun bilincindeyiz..

(...)

(devam edecek)

R.Ciwan/Y.Yezdî/Ş.Şiyar
Aydın Cezaevi/Kasım 1990

**HALEPÇE'Yİ
UNUTMADIK
!...**

PARTİ BİLDİRİLERİ

NEWROZ ve İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ SON DURUM ÜZERİNE.

Kürt Ulusu, dört yanını kuşatan mayın tarlaları ve dikenli teller arasında çağımızın en gelişmiş silahlarının denendiği bir imha laboratuvarı haline getirilmiş ülkesinde, yeni bir NEWROZ daha kutlamaya hazırlanıyor.. Kürt Ulusu, iç ve dış koşulların oldukça zor ve o kadar da titiz bir dönemecinde, tarihsel acılarını tekrar tekrar yaşayarak, bin yıllardır sürdürülen yok etme siyasetleri'ne karşı inatçı bir biçimde, Bağımsız bir ülkede özgür yaşama inanç ve özlemiyle bir NEWROZ daha kutlayacak.

NEWROZ vesilesiyle, ülkemiz ve ulusumuzun içinde bulunduğu zor durumu bir kez daha gözden geçirmek istiyoruz.

Bilindiği gibi Irak; Orta-Doğu'da İran İslam Devrimi'nin diğer Arap devletlerini etkilemesi amacıyla yüklendiğini iddia ettiği kanlı savaşta; Kuveyt ve Suudi Arabistan'dan borçlarının silinmesini, geriye ödenmemesi koşuluyla kendisine yardım edilmesini ve uzun vadeli faizsiz kredi açılmasını vb.. istiyordu. Bu taleplerini de "kabadayı" bir yöntemle ve uluslararası diplomasi kuralları dışında dayatmıştı. İsteklerinin yerine getirilmediğini görünce de Kuveyt'i işgal ve ardından da ilhak etmişti.. Bu eylemi ile Irak, bugün hala bölgemizde yaşanan körfez savaşı ve sonuçlarının oluşmasını sağlamıştı. Başta ABD olmak üzere,

emperyalistler ve yandaşları Orta-Doğu petrolüne iç tüketimleri nedeniyle bağımlılıklarından doğan rahatsızlıklarını; "hak, adalet" ve "barış" adına kulakları sağır edercesine savaş çığırkanlığı yaparak kamuoyuna sundular. Bu savaş naraları ve uluslararası detand'ın galibi ABD önderliğinde kurulan m ü t t e f i k ordularının "meşruiyeti" ise, BM tarafından da onaylandı. Basın tröstlerinin beyinleri sersemleterek dünyaya kabul ettirdikleri emperyalist müdahalenin başlaması, bölge uluslarının iradeleri hilafına sağlandı.. Bu kutsal ittifakın müdahalesine tepki olarak, -bir/iki istisna dışında- "sosyalist" ve ABD karşıtı burjuva demokratik kamuoyu dışında, Irak ve kanlı Saddam rejimini destekleyen olmadı. Bu şaşır-tıcı tarafgirlik, sosyalist siyasal mücadelenin gerekli gördüğü ve onu diğer mücadele yöntemlerinden ayırteden en önemli özelliğini de ters-yüz etti. Böylece, haklı ve haksız savaşlarda takınılacak tavır da gündemden düşürüldü.. Körfezdeki bu haksız savaşın iç savaşa dönüştürülmesi ilkesi de açık biçimde tecavüze uğradı.. Şimdi, geline yerde, bazı grupların yenilmiş ve zayıflamış Saddam rejimine karşı ayaklanmaları, bir ölçüde iç savaşı gündeme getirmiş görünüyor ! Bu da, ABD'nin pazarlık gücünün artması ve Saddam'ı düşürme planında pazarlık masasına s o m u t taraflar oturabilmesini sağlayacaktır..

(...)

Saddam'ın kullandığı sloganlar ve ileri sürdüğü talepler Arap Milliyetçiliği'nin galeyana getirilmesi, daha da önemlisi Irak'ın yanında saf tutulmasını sağlayacak slogan ve isteklerdi. Esas amaç ise, Arap Alemi'ne liderlikti. Ki, Irak-Iran Savaşı'nda uçan kuşa bile borçlu olan Saddam'ın, Arap Alemi'nin liderliğine soyunması çok gülünç olurdu. Bu denli ağır bir borcun içinde, bir de alacaklısına liderlik taslamak olacak iş değildi..

Körfez Savaşı, bir yandan emperyalistlerin Orta-Doğu petrolüne olan bağımlılıkları ve kaybettikleri itibarlarının yeniden elde edilmesi, diğer yandan ise, silah tröstlerinin ürettikleri modern silahların -ve denemek zorunda oldukları- satış gücünün yaratılması için hazırlanan ortak bir tatbikat'tı..

olan Saddam'ın, Arap Aleml'nin liderliğine soyunması çok gülünç olurdu..

Körfez Savaşı, bir yandan emperyalistlerin Orta-Doğu petrolüne olan bağımlılıkları ve kaybettikleri itibarlarının yeniden elde edilmesi, diğer yandan ise, silah tröstlerinin ürettikleri modern silahların -ve denemek zorunda oldukları- satış gücünün yaratılması için hazırlanan ortak bir tatbikat'tı..

Ayrıca; bu savaşta, Irak'ın kaderi bir ölçüde İsrail'i dolaysız olarak savaşa sokmasına bağlıydı. Böylece, ABD ittifakına katılan Arap devletlerini ittifaktan kopararak, kendi yanına almak ya da tarihsel olarak bu devletleri "Arap Davası"na ihanet ettikleri için mahkum edecekti. Saddam bu amaçlarla birkaç füzesini İsrail'e fırlatarak deneme de yaptı.. Ancak, İsrail sert açıklamalar yapmasına karşın, ABD'nin isteğiyle savaş dışında kaldı.

Irak'ın bir diğer manevrası ise, milliyetçi-muhafazakar sloganlarla beraber, Filistin Sorunu'nun çözömlenmesi gerektiği temasını işlemesiydi. Bunu da başaramadı..

Ve yenilginin bedeli Irak'a çok ağır ödettirilmiş benzıyor.. Saddam'ın terbiye edilmesine ise devam ediliyor !.. Deyim yerindeyse, adeta azı dişleri çekilerek tamamen evcilleştirilen, çaresiz ve tercihler karşısında bırakılan Saddam yönetimi, artık uzun dönem kendine gelececek ve bölge devletlerine karşı konuşamayacaktır.. Saddam yönetimi, şimdi savaşta-ki yenilgisinin ağır faturasını, militarist azgın saldırılarıyla, bu kez iç muhalefetin üzerinde yoğunlaştırarak çıkarmaya çabılıyor..

Bugün Saddam'ın bu tavrına karşı muhalefetin geliştirdiği başkaldırıyı bir iç savaş olarak değerlendirmeliyiz. Kürdistanlı siyasal güçlere bu savaşlarında destek vermeliyiz. Daha önce de, Körfez Savaşı'nın emperyalistlerle sömürgeciler arasındaki bir haksız savaş olduğunu belirlemiş ve taraf olamayacağımızı açıkça koymuştuk. Tavrımızın bu savaşı bir iç savaşa dönüştürmek olması gerektiğini vurgulamıştık.

(...)

Savaş sonunda Orta-Doğu'da mevcut statüko'yu değiştirecek bir muhalefetin bugün hemen hemen olmadığı da açık. Çünkü, hedef Irak'ta siyasal iktidarın mevcut üretim ilişkileri ve Orta-Doğu'nun varolan statüsü içinde değiştirilmesi olarak belirlenmiş durumdadır.

Bugün Orta-Doğu'da alınmış tüm güvenlik önlemleri, Irak'ın bir daha karşı saldırıya geçmesini engellemek yanında, bağımsızlık talepli Kürt Hareketi'ni de bastırmak içindir. Çünkü, emperyalizm, Orta-Doğu'daki çıkarlarını yeni ve bağımsızlıkçı bir gücün eline vermek istememektedir ve vermezde.. Oluşturulan güvenlik kordonuna, Arap devletleri dışında, Kürt Hareketi'nin muhatapları olan İran ve Türkiye gibi sömürgeci devletler de ikili anlaşmalarla dahil edileceklerdir..

Orta-Doğu'da çarpmıha gerilerek, parça parça tüketilen Kürdistan'ın sömürge statüsü ise devam ediyor. Bu çok önemli bir olgudur. Bunu gözardı ederek, Orta-Doğu'ya yorum getirilmesi yanlış ve eksik olacaktır.. Ve Kürt Ulusu en temel ve insani haklarını bile kullanamadığı ülkesinde, emperyalist ve sömürgecilerin "demokratik" ve "barışçıl" kılıflar geçirerek sunmaya çalıştıkları haksız savaşta kendi talepleriyle niçin taraf olmamalıydı ? Çünkü, 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda çözümsüz bırakılan Kürt Sorunu'nun bugünkü statüsünü onaylayan ve çözümleri kilitleyen emperyalistlerden yana olamazdı. Kendisini sömürgeleştiren, kimyasal silahlarla imha eden, sürgünlere yollayan, eli kanlı Tekrit-i Cuntası'ndan yana da olamazdı.. Ancak, açıklamalarıyla "ne halleri varsa görsünler" anlayışında KUKM'nin temel tezlerini hiç bir pazarlık marjı kullanmadan hovardaca harcayan ve bu bağlamda siyasal ve askeri çözümleri kilitleyen siyasal partiler şimdi nerede ?

Aslında, Birlik-Cephe-İttifak; birbirleriyle çelişik gibi görünen bir çok düşünce ve davranışın iç-içe geçtiği ve bütün bu eğilimlerin asgari program hedeflerinde KUKC gibi bir olgunun etrafında birleştiği bir geçiş sürecidir. Bu somut gerçeği yıllardır üstüne basa basa belirttik.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş siyasetinin temel halkalarından biri ve belki de en önemlisi bu olguda durmaktadır. Bir diğer önemli halka, Kürdistan'ın askeri işgalden arındırılması düzeyidir. Bunun için temelde aynı şeyleri savunanlarla, aynı şeyler savunanların, aynı stratejik hedefte bir araya gelmek zorunda oldukları düzey, ortak taarruz cephesi olgusunun varlık şartıdır. Bugün soluklarımız üzerinde oturan ve rahat nefes almamızı engelleyen Körfez Savaşı bize, bir kez daha ortak taarruz cephesi'nin gerekliliğini hatırlatmaktadır..

Körfez Savaşı, çok önemli bir olguyu da ortaya çıkardı. Ki, Orta-Doğu petrolüne bağımlılıkları açık olan ABD ve diğer emperyalistler bölgeyi boş bırakarak, denetimsiz bir m a - c e r a y a itmek niyetinde değiller. Yapacakları en önemli düzenlemelerin başında kendilerine sadık bir müttefik'in güçlendirilerek ortaya çıkarılmasını sağlamaktır.

NATO devleti olması ve ABD'ye sadık kapıkulu sömürgeci TC mevcut adaylar içinde emperyalistlerce en güvenilir olanıdır.. Sömürgeci TC, siyasal istikrarını korumak şartıyla, bölgede İskender'in kılıcı gibi bir jandarma görevi görecek. Bunun rahatlığıyla olsa gerek, öteden beri hayallerini süsleyen Musul-Kerkük Sorunu'nu bahane ederek, esas itibariyle Güney Kürdistan'da gelişen otonom hareketin önünde baraj olma görevi görecek ve Irak'ın bütünlüğünü koruma adına, Kıbrıs'ta yaptığı gibi bir oldu bittiyle Musul-Kerkük'ü topraklarına katacaktır.. Türk Devleti bunun hesapları içindedir ve bu yönde hazırlıklarını da yapıyor. Körfez Savaşı'nın ateşkeş görüşmelerinden hemen sonra, Kuzey Kürdistan'da eliyle koymuş gibi, sözde "teröristler"i teker teker bulup imha ediyor.. Kürt Dili'nin "serbest" bırakılması açıklamasının ardından Özal'ın "Kürtlerin büyük çoğunluğu Türkiye'de yaşıyor, bundan dolayı biz Kürtlere hamilik yapmalıyız" açıklamasını yapması, Kürtleri de bu amacında kullanma isteğinden kaynaklanıyor. Bunu başarır mı ? Maddi hayat başarısızlığının göstereceği..

Bu gelişmeler sürerken, Kürdistan Cephe, Irak'lı diğer muhalefet güçleriyle sürgünde hükümet kurma çalışmaları içine girdi. Körfez Savaşı'nın başlamasıyla birlikte, Kürdistan

Cephe yaptığı açıklamayla Kürtlerin Kendi Kaderlerini Kendilerinin Tayin Etmeleri ilkesini resmen kabulendiğini belirtti. Ancak, bu açıklamanın ardından TC yetkilileri ile görüşmesi Cumhurbaşkanlığı Özal tarafından kamuoyuna açıklandı.. Ulusal Konferansın gündemde olduğu bir aşamada, bu tür ilişkilerin Kürdistanı Cephe dışındaki siyasal yapıları rahatsız ettiği açıktır. Bulduğumuz aşamada, daha açık ve net biçimde ilişkilere girilmesi, KUKM ve Irak'taki Kürt Hareketi'nin savunulması açısından çok önemli bir olgu olarak durmaktadır.. Çünkü, Özal'ın açıklamaları da göstermektedir ki, TC, Körfez Savaşı boyunca izlediği Kürtlerin hamiliği sıfatını kamuoyu önünde pekiştirmek açısından, ilişkileri tek taraflı sunmaktadır.. Cephe sözcüsü Talabani'nin TC ile görüşmeleri konusunda son açıklaması durumu bir ölçüde kurtarıcı oldu. Ama, diğer ulusal kurtuluşçu güçlerin önceden bilgisiz bırakılmaları olumsuzluklar yaratabilecektir. Ayrıca, TC hükümet sözcülerinin bazı konular- da Talabani'nin belirlemelerini dışlayan açıklamaları ise, sorunu karmaşıktırdı..

Diplomatik ve siyasal ilişkilerin, KUKM siyasetinin ortak tavrı olması gibi bir refleks bulunmalıdır. Ve siyasal güçler arasında güvensizlik yaratmamalıdır. Tersine, bu ilişkiler yanlış ve manidar ilişkilerden öteye anlam taşımazlar ve mücadeleyi de yaralarlar.. Düşman diplomatik ilişkilerinde çok yönlü ve bağlantılar içinde hareket ettiğinden ve kendi çıkarlarını ön planda tuttuğundan; karşı taraf hakkında en geniş istihbaratı kullanır ve cephelerin iç niteliklerine uygun bozguna uğratılmalarını sağlayabilir. Böylesi bir manevra ile hareket eden düşman cephemizin parçalanmasını sağlamaya çalışmaktadır. Buna herhangi bir biçimde pirim verilmesi KUKM zeminini zedeler. Şunu da belirtelim ki, diplomasi geldiğimiz yerde bağımsızlıkçı anlayış içinde yürütülmelidir. Bu anlamda ilişkinin neresi ile kurulduğu pek büyük anlam ifade etmeyecektir.. Bunun gibi, ilişki sürecinde suçlamayı da gerektirmez. Dil özgürlüğünden -otonomi de dahil- bağımsızlığa kadar olan süreçte mücadele bir bütündür ve kazanılan mevziler mücadelenin geneli için önemli olgulardır.

Bir konuyu da yeri gelmişken belirterek bağlayalım. Önümüzdeki Kürt Konferansına, kesinleşmiş pazarlıklarla gitmemiz, diğer grupların siyasal konumları üzerine dayatılan bir baskı

olacaktır..

Devam edelim.

Sömürgeci TC'nin yayılmacı hayallerinin alanında, Orta-Doğu dışında bir de Yunanistan duruyor. TC resmi siyaseti içinde bir yandan Orta-Doğu ile ilgilenirken, Ege ve kıta sahanlığı sorunundan ötürü de Yunanistan'a ait bazı adaları ilhak edebileceğini yetkili ağızlardan söyletiyor..

Bu arada altı çizilmesi gerekli önemli bir konuda, Körfez Savaşı'nda müttefikler safında yer alan Suriye'nin tutumudur. Suriye, denetimindeki "silahlı grupları kontrol ederek, eylem yapmalarını engellediği için", ABD Dışişleri Bakanı Beaker tarafından ödüllü ve kendisine teşekkür edildi. Bu konunun vehameti üzerinde de geçtiğimiz süreç bakımından durmamız gerekiyor.

Toparlarsak; Körfez Savaşı emperyalistlerle sömürgeciler arasında bir çıkar savaşıydı. Sonuç'ta Irak'a hiza ve mesafe aldırılmış gözüküyor. Gelişmeler karşısında yeniden yöntem değişikliği mümkündür. Yeniden Saddam'ın bile tercih edilmesi gündeme gelebilir.

Böylece, uluslararası detand'a uygun olarak sadık bir yandaş kalacak olan Irak dışında, aynı zamanda emperyalistler Orta-Doğu'daki müttefiklerini de sınadılar. Müttefikler bu sınavda, yaptıkları göreve bağlı olarak ödüllendirilecekler. Bu ödüllendirme ile, düğümlenmiş ve çözümsüz sorunlar açısından değişik yerlere, yeni düğümler konularak, müttefikler lehine çözümler getirileceği de belli oldu. Şimdiden sömürgeci TC uluslararası tartışma konusu olan Kıbrıs ile ilgili çözüm planı olduğunu resmen açıkladı. Ardından Güney Kürdistanlı güçlerle resmi düzeylerde görüşmelerini de tek yanlı sunarak, hangi sorunların sömürgeci TC'nin gündeminde olduğunu tüm dünyaya duyurdu..

Sonuç olarak; Orta-Doğu'da kalıcı ve adil bir çözüm istemi, emperyalistlerin çizmiş olduk-

ları Orta-Doğu coğrafyasının değiştirilmesi ile mümkündür. Tarihsel olarak bu tür bir çözüm olmadıkça, bölgemiz ve ölkemiz, çıkar çatışmaları nedeniyle değişik zaman ve kısa aralıklarla savaş trajedisini tekrar tekrar yaşayacaktır.

Orta-Doğu'da beyni ve iskeleti parçalanmış KÖRT ULUSU ve KÖRDİSTAN, işte bu koşullarda bulunuyor ve yeni bir NEWROZ daha kutlamaya hazırlanıyor.

SAVAş VE YOK EDİLME TEHDİTLERİYLE GİRDİĞİMİZ YENİ NEWROZ, ULUSUMUZ ve ÖLKEMİZ AÇISINDAN ZOR OLDUĞU KADAR , ÇETİN ve TİTİZ OLAN BİR SÜREÇTİR AYNI ZAMANDA.

Bağımsız-Birleşik-Demokratik Kürdistan için mücadele sürecinde daha nice NEWROZ'lar dileğiyle..

21 Mart 1991

KÖRDİSTAN KURTULUş PARTİSİ
(PRK/Rızgari) Polit Büro

KÜRT ULUSU JENOSİTLE, EMPERYALİST VE SÖMÜRGEÇİ DEVLETLERİN PROGRAM HEDEFLERİNE UYGUN ÇÖZÜMSÜZLÜĞE SÜRÜKLENİYOR !..

On yıllardır ırkçı-sömürgeci Baas rejimi'nin Güney Kürdistan'da planlı sürdürdüğü açık,gizli jenosid eylemleri, 16 Mart 1988 yılında kimyasal bombalarla zehirlenen HALEPÇE şehrinde 5000 silahsız-savunmasız Kürdün imhasıyla sonuçlanmıştı.. Bu olay,yüzbinlerce Kürdün vatanlarından sürgün edilmeleri ve insanlık tarihinin bir utancı olarak "uygar" dünyanın sabıkasına NAGAZAKİ,HİROŞİMA'dan sonra HALEPÇE'yi de işlemiştir.

Dünya; mazlum Kürt Ulusu'nun Kuzey Irak'ta (Güney Kürdistan) haklı ve meşru talepleri için yürüttüğü topyekün direniş'in zulüm,kan ve sürgünle imha edilmesini tepkisiz izlemektedir.. Bugün HALEPÇE JENOSİDİ'nin kapsamı daha da genişletilmiş olarak, hiç bir insani,hukuki ve ahlaki kural tanımaksızın Kürt Ulusu imha edilmektedir.. Kürtlere reva görülen bu kaos ve labirent içinde işletilen suni yasaya karşı dünya kör,dünya sağır, dünya mezarına girmiş ölü gibi suskun !..

Bilindiği gibi, 2 Ağustos 1990'da sömürgeci Irak'ın saldırganlığıyla başlayan Körfez Krizi, Kuveyt'in işgal ve ilhakıyla dünya bunalımına dönüşmüştü.(...) Savaşın

neden ve sonuçlarıyla ilgili daha önceki değişmeyen tespitlerimizde de belirlediğimiz gibi, ABD ve Müttefiklerinin kendi çıkarları içinde "meşrulaştırılarak" başlatılan askeri müdahaleyle bunalım yarı dünya savaşı'na dönüşmüş ve sömürgeci Irak'ın yenilgisiyle yeni bir aşamaya varmıştı. Bu aşama, Tekrit-i Cuntası ve lideri Saddam'ın terbiye edilmesi ve bölge uluslarının rızaları hilafına ahlaksız ve tek yanlı tasarruflarla oluşturulan uluslararası detant sınırlarına çekilmesini gerektiriyordu. Nitekim, hareket "amacına uygun başarılı".. Bu, ABD ve Müttefiklerinin tüm isteklerinin kabul edilmesi düzeyiyle sınırlı olmayan, aynı zamanda amaca uygun evcilleştirilen Tekrit-i Cuntası'nın yıllardan beri boğazlaştığı Kürt Sorunu'nun "çözümü"nü de içeriyordu. Bu nedenle, 1991 Mart ayı içinde Kürtlerin başlattığı genel ayaklanmaya tepki olarak Mart 1991 sonlarına doğru sömürgeci Irak'ın Kürtler üzerinde yoğunlaşan ve çağın en büyük katliamını gerçekleştirmesine sessiz kalan "uygar" dünya, KUKM'nin radikal yanlarını budayıp,törpüleyerek zararsız hale getirmeye büyük çaba harcadı..

Diğer bir olgu ise, evcilleşen ve dayatılan tüm programları kabullenen Tekrit-i Cuntası'nın ideolojik alanda da yenilgiye uğratılmasıydı.. Emperyalist-sömürgeci savaşta, dünya iki taraf olmuş; Tekrit-i Cuntası "anti-emperyalist" ve Arap Aleminin "yeni" Nasır'ı olarak dünya kamuoyu'nun bir kısmı ile Orta-Doğu'daki Arap Milliyetçiliği'nin desteğini almıştı.. Ancak, emperyalizm askeri ve siyasal "başarısını" ideolojik olarak da tamamlamak zorundaydı. Bu nedenle, Orta-Doğu'daki asıl çıban başını kurutup, kendi programına getirmekle "başarısını" taçlandırıp; adalet, hukuk ve insan haklarına "saygısı"nı bir kez daha ispatlamalıydı !..

Emperyalizm, bu amacına uygun olarak askeri yenilgiye uğrayacak bir Irak'ta, tek alternatif muhalefet gücü olarak kalacak Kürt Hareketinin "başarısı" için Türkiye, İran ve Suriye'ye güvenceler verirken; zor duruma düşmemesi için Özal'ı da Kürt "hamisi" olarak gündemleştiriyordu..

Irak'ın Körfez Savaşı'nda yenilgisi ile başlayan Peşmerge hareketi'nin kentlerde kitlesel direnişlerle bütünleşerek Güney Kürdistan'ın tamamına yakın bir bölümünü denetimlerine geçirmelerinden sonra emperyalist planlar işlemeye başladı.. Bir yandan Kürt Hareketi'nin gelişme durumu sanki yeni bir olay gibi ve ABD ile müttefiklerinin desteğiyle yapılmış anti-Saddam bir hareket olarak gösterildi; diğer yandan, sorun Irak'ın "iç sorunu" olarak sunuldu. Böylece, Irak'a müdahale izni verilmesinin yanında, Kürt hareketi da destekleniyor izlenimi verilmeye çalışıldı..

Savaş esirlerinin değiştirilmesi gerekçesiyle, tümü gönüllülerden oluşan Cumhuriyet Ordusuna ait askerler tekrar Irak'a yollandı. Tekrit-i Cuntası'nın elindeki kimyasal silahlar son kez ve sadece KUKM'ne karşı tekrar kullanılması için müsaade edilmiş oldu..

Güney Kürdistan'da Kürt Ulusu'na baştan beri "siz iktidara yürürken biz karışmıyoruz, Saddam sizi kimyasal silahlarla imha ederse de karışmıyacağız" düşüncesini beyinlere adeta yerleştirerek; Kürt Hareketi'nin en güçlü olduğu dönemde kimyasal silah korkusunu başından toplumsal bir korkuya dönüştürdüler.. Bu korkunun etkisiyle Irak'ın kimyasal silahlarla saldırısı, kitlelerdeki korkuyu doruğa çıkardı.. Kentler kitlesel olarak terk edilerek, Kuzey ve Doğu Kürdistan'a doğru sonu gelmeyen göç başladı..

Bu gelişmeler yanında, Mısır ve Suriye'nin öncülüğüyle Orta-Doğu'da kurulmaya çalışılan emperyalizme bağımlı Arap işbirliği ve Güvenliği Kordonu'na, ikili anlaşmalarla Kürdistan'ı sömürgeleştiren ve en az Irak kadar barbar ve zalim olan TC ve İran'da dahil edilmek isteniyor. Neden ? Çünkü, Güvenlik Kordonu'nun bir amacı Arap uluslarına yine Arap uluslarından gelecek bir saldırıyı -Emperyalizm'den değil- ortak karşılayıp geçiştirmektir. Diğer amacı ise, bağımsız gelişecek KUKM önünde ortak tavır geliştirmek olan Güvenlik Kordonu'na BM kararlarına ve Emperyalist

ittifakın çıkarlarına uygun sorunlarını çözen sömürgeci Irak'ta doğal üye olarak katılacak..

Bir kez daha tüm dünyaya altını önemle çizerek belirtiyoruz: Kürt Ulusu'nun Ulusal-Demokratik Mücadelesi'nin amacı; Orta-Doğu'da Emperyalizmin izni ve rızasıyla Türkiye, İran, Irak ve Suriye tarafından dört parçaya bölünen ve Lozan Emperyalist Paylaşım Antlaşması'yla sömürge statüsü onaylanan, (Uluslararası Sömürge) Kürdistan'da sömürgeci işgal orduları'nın işgaline son vermek.. BAĞIMSIZ-BİRLEŞİK-DEMOKRATİK bir ülke kurmaktır. Bu hak, meşru ve demokratik bir hak'tır. Bu hakkı kullanmak uğruna Kürt Ulusu'nun bağımsızlığa ve özgürlüğe tutkusunun bugün girdiği ölüm-kalım virajında yok olma tehdidi içinde dahi anlamı gayet açıktır.. Kürt Ulusu'nun Ulusal-Demokratik taleplerinin önünde durmaya çalışan, onu kendisine yabancılaştıran ve bu yanıla Sömürgeci TC, İran, Irak ve Suriye devletleri'nin resmi olarak Kürtlerin reddi ve inkarı düzeyinde şekillenen siyasetlerini kuvvetlendiren sözde Kürt "dostları"nın, bir diğer ifadeyle sosyal-şoven siyaset tacirlerinin Irak yanlısı açıklama ve eylemlerini sömürgecilerin suç ortaklığı olarak kabul ediyor ve kamuoyu'nu onları tanımaya, tecrit etmeye çağırıyoruz..

-Bir ulus çağdaş dünyanın lüks tüketimleri için kimyasal silahlar ve sürgünlerle imha ediliyor. Daha birkaç gün öncesine kadar meydanlarda Barış ve İnsanlık adına gösteri yapıp, Körfez Savaşı'nı kınayanlar, bugün emperyalizm'in galibiyeti ve bir ulusun imhası karşısında neden susuyorlar ?

-Savaşların yarattığı çevre kirliliğinden şikayetçi olan ve bitki türlerinin yaşatılması mücadelesinde etkin görev alanlar, bugün Güney Kürdistan'da bütün çevre kimyasal artıklarla kirletilmiş, insanlar içecek bir bardak su bile bulamıyorlar..

-Özel komisyonlar kurarak, dünya çocuklarına savaşız bir dünya bırakmak için etkin çalışmalar yapan kuruluşlar, Güney Kürdistan'da 0-12 yaş grupları içinde olan 25.000'in üzerinde çocuk kimyasal gazlarla zehirleniyor. Kaçabilenler ise, çetin kış şartlarında soğuktan ve gıdasızlıktan ölüyorlar.

-Kadın hakları savunucuları ve kuruluşları, Güney Kürdistan'da genç-yaşlı yüzbinlerce kadın her türlü zorluklar içinde ölüm-kalım mücadelesi veriyor... Sömürgeci Irak, ulaşabildiği en uç noktalarda onları kimyasal gazlarla zehirliyor..

-Körfez Krizi süresince demokratik hüviyetini koruduğunu, tarafsız kaldığını ya da taraf tuttuğunu açık beyan eden "uygar" dünya ülkeleri bugün sömürgeci Irak'ın Güney Kürdistan'da Kürtlere yaşattığı insanlık trajedisi'ni "uygar" toplumlarınıza anlatmakta zorlanmıyacak mısınız ?

Dünya; Orta-Doğu'da Kürt Sorunu'nun çözümünü kilitleyen sabıkalı TC, İran ve Suriye'ye demokratik misyonlar yükleyerek, bu devletlerin suçlarını onaylarken, çağımızın belki de en büyük katliam ve sürgününü Kürt Ulusu'na yaşatan sömürgeci Irak'a karşı suskun ve tavırsız kalarak; Kürt Ulusu'na karşı işlenen insanlık suçuna ortak olmaktadır. Bu suç ortaklığı, uluslararası detant, barış ve erdem içeren sloganların arkasına gizlenerek yapılmaktadır.

Buna bağlı olarak, şu soruna da değinmekte yarar görmekteyiz: TC, İran ve Suriye'de bulunan ve KUKM'nin dolaysız ittifakçısı kabul ettiğimiz devrimci-demokrat ve "sosyalist" kişi ve örgütler Körfez Savaşı boyunca Irak yanlısı tutumunuzla hedef şaşırtıcı eylem ve davranışlarda bulundunuz. Bugün artık, nesnel olan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini geliştirdiğiniz eylem türleriyle egemen devletlerinizin bir iç sorunu olarak göstermekten vazgeçiniz ! Diğer vazgeçmeniz gereken önemli bir tavrınız da; sömürgeci devletlere karşı gelişen ve UKKTH içinde değerlendirilmesi gereken ulusal başkaldırılara "işbirlikçi", "gerici", "milliyetçi" gibi yaftalar

üretme yerine, üzerinize düşen şartsız-tercihsiz destek görevi'nizi yerine getirmelisiniz !

-DEVİRMCİLER,DEMOKRATLAR, YURTSEVERLER !.. ulaşabildiğiniz ve kuruluşunda bulunduğunuz yardım birimlerini, kan ve zulüm altındaki Kürt Ulusu için güçlendirin !..

-Bütün Uluslararası platformlarda, Kürt Sorunu'nu gündemleştirip, savununuz !..

KAHROLSUN KÜRT ULUSU'NUN DÜŞMANLARI..

YAŞASIN KÜRDİSTAN..

8 Nisan 1991

PARTİYA RİZGARİYA KURDİSTAN
(PRK/Rızgari) POLİT BÜROSU

CEZAEVİ MEKTUPLARI

www.netewe.com

aydın cezaevi

DABK "BİLDİRİSİ" ÜZERİNE.

"Rızgari Grubunun Şefi Hain Mümtaz Kotan Alçağını Tanıyalım" başlıklı TKP/ML imzasıyla "İşçi-Köylü Kurtuluşu" gazetesinde yayınlandığı belirtilen bir yazı üzerine bir kaç şey söylemek gereği duyuyoruz.

Sözkonusu yazı, üzerinde ciddiyetle durulmaya değmeyecek kadar bayağı bir üslupla yazılmış, bir küfürnameden başka bir şey değil. Devrimci bir zeminde siyaset yapma iddiasındaki bir grubun bu üslup ve küfür yöntemleriyle ne kazanacağı bir şey, ne de halka, devrimcilere öğreteceği birşey yoktur. Devrimci eleştiri, teşhir başka birşey; ağzına ne geliyorsa, bildiği bütün küfürleri pervasızca arka arkaya sıralayıp gazetelerde yayınlamak ise başka bir şeydir. Bu ancak, yazarların ve yayınlayanların kalitesini gösterir.

TKP/ML-TİKKO'cu arkadaşlarla siyasi temeldeki dostluk ve işbirliğine büyük önem verdik, vermekteyiz. Ne cezaevlerinde ne de dışarıda iş ve güçbirliği platformlarının da TİKKO ile siyasi dostluktan başka bir ilişkimiz olmamıştır. Elbette, temel ideolojik-teorik sorunlarda, bakışlarımızda bir çok farklılıklar var. Ve bunlar yine bu çerçevede her zaman tartışılmış, eleştirilmiş, mücadele edilmiştir. Fakat, bu ideolojik mücadele Rızgari ile TKP/ML açısından hiç bir zaman siyasi dostluğun sınırlarını aşmamıştır.

Rızgari Basın/Yayın Merkezi'nin yayınladığı ve Diyarbakır Cezaevin'de tutuklu kalan yoldaşlarımızın verdikleri raporun olduğu gibi aktarımı olan "CEZAEVİ RAPORU"nda bir vesileyle 1971 yılında İbrahim Kaypakkaya'nın ölümü ve ilişkiler üzerine yapılan bazı belirlemeler, bir tartışmanın başlamasına ve bazı sonuçların doğmasına neden oldu. Bu sorunun aradaki siyasi dostluk ilişkilerini bozmayan bir düzeyde ve devrimciler arasındaki eleştiri platformunda aşılması, çözümlenmesi gerekirdi. Çünkü, sözkonusu raporda Kaypakkaya ile ilgili belirlemeler özü itibariyle Kaypakkaya'nın devrimci kişiliğine hakaret ya da çarpıtma amacı taşıyor.. Dönemin tanığı olan yoldaşlarımızın bazı belirlemelerini içermektedir.

Tartışmaların ve eleştirilerin devrimciler arasında olması gereken saygınlık, karşılıklı eleştiri ve işbirliği ortamını bozmadan yapılmasını umut eder ve buna katkıda bulunmaya çalışırken; "İKK" da yayınlanan bu bildiri TKP/ML(DABK) grubunun, bunun tam tersine davrandığını, dahası hiç böyle bir şey aklına bile getirmediğini gösteriyor. Hem hareketimize, hem de yoldaşlarımıza bunu bahane bilip, ne kadar küfür ve bayağı söz varsa söyleyip işin içinden çıkıyor.

Bunlara cevap vermek gerekmez. Çünkü, bu küfürler ne hareketimize ne de yoldaşlarımızın konumunu karartmaz. Ancak, söz konusu grubun gerçek niteliğini ortaya koyar. Bizim söylemek istediğimiz, en küçük bir eleştiri ve belirleme karşısında ağzına gelen her şeyi sayıp dökme özgürlüğü içinde, devrimci insanları karalamanın mücadeleye hizmet etmeyeceğidir. Yazılan yazının mantığı kendi önderlerini savunmak iken ve yakınırken, yakındığı şeyin kendisini sınır ve kural tanımadan yapmanın da sadece bu grubun içinde bulunduğu düzey açısından düşündürücü olduğunu söylemek istiyoruz.

Neden Mümtaz Kotan yoldaşımız hedef seçilerek, en bayağı küfürler edilme özgürlüğü kullanılmaktadır ? Bundan umulan yarar nedir ? Bu, ne Kaypakkaya ile ilgili, ne kendileri ile ilgili gerçekleri ve ne de kendilerine yönelik eleştirileri kaldırmaz. **Rızgari** "Şef"likle idare edilmiyor.. Kendisine peygamberler ya da "Putları" icat edip, tapınma alışkanlığı da yok. **Rızgari**'nin önderliği kolektif ve kurulsaldır. Mümtaz Kotan'ın İKK tarafından "**Rızgari** Grubunun Şefi" ilan edilmesinin dayanağının ne olduğu da belli değil. Bu yayınlar, ancak, TC savcılıklarının iddianamelerine döküman olabilir o kadar..

Mümtaz Kotan yoldaşımız, 68 kuşağının önde gelen isimlerinden biri olarak FKF'lerden başlayarak, **DDKO**'ların kurulması, 1971 Diyarbakır yargılamalarına uzanan; **Rızgari** Yazı Kurulu üyesi olarak Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesine uzun yıllardır çok önemli katkıları ve hizmetleri olmuş bir yoldaşımızdır. Halen de aktif mücadelenin içindedir. Kendisinin **KUKM** ve hareketimiz açısından taşıdığı onurlu yeri tartışmak ya da ortaya koymak ihtiyacı ya da gereği duymuyorum..

CEZAEVİ RAPORU'nda yazılanlar kuşkusuz tartışmaya, eleştiriye açıktır. Yapılmalıdır da.. Zaten bir işlevi de budur. Ama, bu yayının başka bir önemi de açık bir üslupla yazılmasıdır. Diyarbakır Cezaevi'ni anlatan yayınların bir çoğunda, insanlar genellikle kendilerinin ne kadar "**kahramanca**" direndiklerini öykülemekte, ama kendi objektif durumlarını yansıtmaya yanaşmamaktadırlar. Oysa, **CEZAEVİ RAPORU**'nda yapılan ve yapılmayan şeyler açık yüreklilikle anlatılmaktadır. Bunun bir çoklarını göcündürmüş olmasını doğal karşılıyoruz. Fakat, ne kendimizle ne de başkalarıyla ilgili gerçekleri abartarak, küçülterek kitlelere efsaneler, hura-

f e l e r yaratamayız. Diyarbakır Cezaevi'nde 1981 baharına gelindiğinde o anda cezaevinde ne kadar kişi varsa kurallara uydurulmuş, teslim alınmıştır.. Şimdi, kimse kendi teslimiyetini başkalarının teslimiyetiyle savunamaz ve meşrulaştıramaz. Ortada herkes için apaçık durum bir gerçektir. Bunu kabul etmek gerekir.

Bizim yoldaşlarımızda bu kurallara uymuşlar, uydurulmuşlardır herkes gibi.. Fakat "teslimiyetin teorisini" yaptıkları, savundukları yolundaki iddialar basit siyasi iftiralardan öte bir şey değil. Çünkü, yoldaşlarımızla birlikte aynı koşullarda, aynı hücrelerde kalan herkes çok iyi bilir ki, onlar teslimiyet koşulları içinde **komünsal yaşamı**, insanlara **moral** ve **destek** vermeyi sürekli en önde gelen bir uğraş tutmuşlardır. Yine, o günlerde teslimiyetin ihanete sürüklendiği noktada, insanların itirafçılığı, ispiyonculuğa sürüklenmemeleri, umutsuzluğa kapılmamaları için üzerlerine düşen çabayı göstermişlerdir. Ve herkes bunu takdir etmiş ve ihtiyatla anmaktadır. Kimi insanların beklentileriyle somut durum arasındaki uyumsuzluk gerçeği değiş-tirmiyor.

Direnişlere gelince; teslimiyet koşulları içindeki bu tavırlarının yanı sıra yine yoldaşlarımız 1983 Eylül'le birlikte başlayan bütün kitlesel direnişlerin de içinde olmuşlardır. Direnişlerin ortak bir önderlik altında, ortak düşmana karşı ilkeli ve sürekli olmasını savunmuş ve katkı sunmuşlardır.

Sonuç olarak, biz yine de her alandaki tartışma ve eleştirinin devrimci üslup ve ahlak kuralları içinde yürütülmesini, ne halka ne de devrimcilere hiç bir şey kâzandırmayan, tersine kadrolar arasında kindarlık, güvensizlik tohumları eken bu tür yayınların mahkum edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Hiç kimse, kendine ne paye

verirse versin, devrimci örgütler ve kişiler için ağzına geleni söyleme özgürlüğü içinde olmamalıdır.

(...)

Mart 1991

ANK aracılığı ile
Recep Arkadaşın, Amnesty ve PEN Klüp için mesajı...

Değerli dostlar;

TC Parlamentosunca kabul edilen "Anti-Terör Yasası" uygulaması içerisinde 13 Nisan 1991 tarihinde Muğla Cezaevi'nden tahliye edildim. Bu yasa bazı ceza maddelerini kaldırmasına ve sınırlı olarak bazı tutsakların salıverilmesine olanak vermesine karşılık; özünde yıllardır sürdürülen Örgütlü Devlet Terörü'ne yeni korunaklar yaratan ve uluslararası ilişkilerde meşruiyet temelleri edinmek üzere yürürlüğe sokulmuş yasal düzenlemeden başka bir şey değil. Devletin siyasal tercihi ve meşru olmayan yargılamalar sonucu mahkum edilmiş yüzlerce siyasal tutsak halen cezaevlerindedir. Ve bu tutsakların üzerindeki yeni zorbalıklar dikkatlerden kaçırılmaya çalışılıyor. Yeni yasa, kaldırıldığını iddia ettiği düzenlemelerden çok, daha ağır biçimde Devlet Terörü'nü yasallaştırmaktadır. Bu nedenle son uygulamaları demokratikleşme olarak çözümlmek büyük bir yanılgı olacaktır.

Türkiye'deki siyasal iktidarın kendini yeniden biçimlemesi ve bazı adımlar atmasında toplumsal iç muhalefetin, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin zorlayıcılığı yanı sıra, Avrupa'daki demokratik muhalefetin ve kurumların etkilerini de özellikle zikretmek gerekir.

Bu bağlamda, tutuklu olduğum süreler içinde; birçok siyasal tutuklu gibi benim için de çeşitli kampanyalar, etkinlikler düzenleyerek dayanışma gösteren PEN Klüp ve AMNESTY örgütlerinin yakın ve içten ilgilerine özellikle teşekkür etmek istiyorum. Bu etkinliklerin her ne kadar kişiler bazında olsa da; aslında toplumsal ve siyasal

temellerinin çok daha önemli olduğu ve kişiliğimizle sınırlı olmadığı bilincini her zaman korumuşumdur. Bu nedenle etkinliklerin siyasal zorbalık karşısındaki dayanışmayı, mücadeleyi sembolize etmesi çok daha anlamlı ve umut vericiydi.

Ben şimdilik serbest bırakıldım ama, ulusumuzun tutsaklığı devam ediyor.. Kürt Ulusu'nun Kendi Geleceğini Kendisinin Belirleme Hakkı ipotek altında kaldıkça; bu serbestlik bireysel anlamda bile önemli olmayacaktır. Kürt Ulusu'nun varlığına karşı sürdürülen asimilasyon, jenosid ve sömürge siyasetine karşı PEN Klüpleri'nin kendi kapsam ve bağlamlarında karşı duracaklarına, durmaları gerektiğine inanıyorum. Çünkü, Kürt Ulusu Kendi Geleceğine Kendisinin karar vermesi temelinde siyasal bağımsızlıktan yoksun oldukça; onun dili, kültürü ve yazını üzerindeki boyunduruğun kalkması da olanaksızdır. Yeryüzünde tutsak ulusların bulunması, diğer dünya ulusları için de bir tutsaklıktır. Yazınsal, kültürel değerler için de büyük bir kayıptır. İnsanlık için bir lekedir.

Kürt Ulusu'nun yıllardan beri çektiği derin sefalet ve bugün trajedi boyutlarına varan acılarının tek çözümü; onun siyasal bağımsızlık ve toplumsal özgürlüğüne kavuşmasıdır.

Yıllardır süren tutsaklık ve karşılaştığımız siyasal zorbalık; sınıfsız, sömürsüz ve savaşırsız bir dünya idealine, sosyalizme olan bağlılığımızı; insanlığın layık olduğu bir gelecek için çalışma azmimizi kıramadı. Sömürgeci-Militarist diktatörlüklerin terörü karşısında direnmek; insanlığın ortak değerlerinin savunulması noktasında tarihsel-toplumsal bir görevdir.

Bütün zor anlarımızda bizi yalnız bırakmayan demokratik kurum ve kuruluşlara, siyasal hareketlere, dayanışma ve çabalarından ötürü özellikle AMNESTY ve PEN KLÜBÜ İngiltere Merkezine, Kanada, İsveç, Norveç, Meksika, ABD ve diğer AMNESTY ve PEN KLÜPLERİ'nin değerli üyelerine şükran duygularımı iletmek istiyorum..

22 Nisan 1991

Recep MARAŞLI/İstanbul

*HUKUKÇULARIMIZI BEKLEYEN
GÖREV ve SORUMLULUKLAR.

*DİL ve KÜLTÜR İLE UKKTH A
RASINDAKİ İLİŞKİ.

*KUKM'NİN "KÖRFEZ BUNALI
MI" KARŞISINDAKİ SİYASİ TU
TUMU ÜZERİNE.

*İÇERİK SORUNU ÜZERİNE.

*İ.BEŞİKÇİ'NİN YENİ TEZLERİNİ
İRDELENMESİ (IV-V)

*CEZAEVİ MEKTUPLARI.